

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Bønnelycke, Emil.

Margrethe Menkel : roman.

København : H. Hagerup, 1921

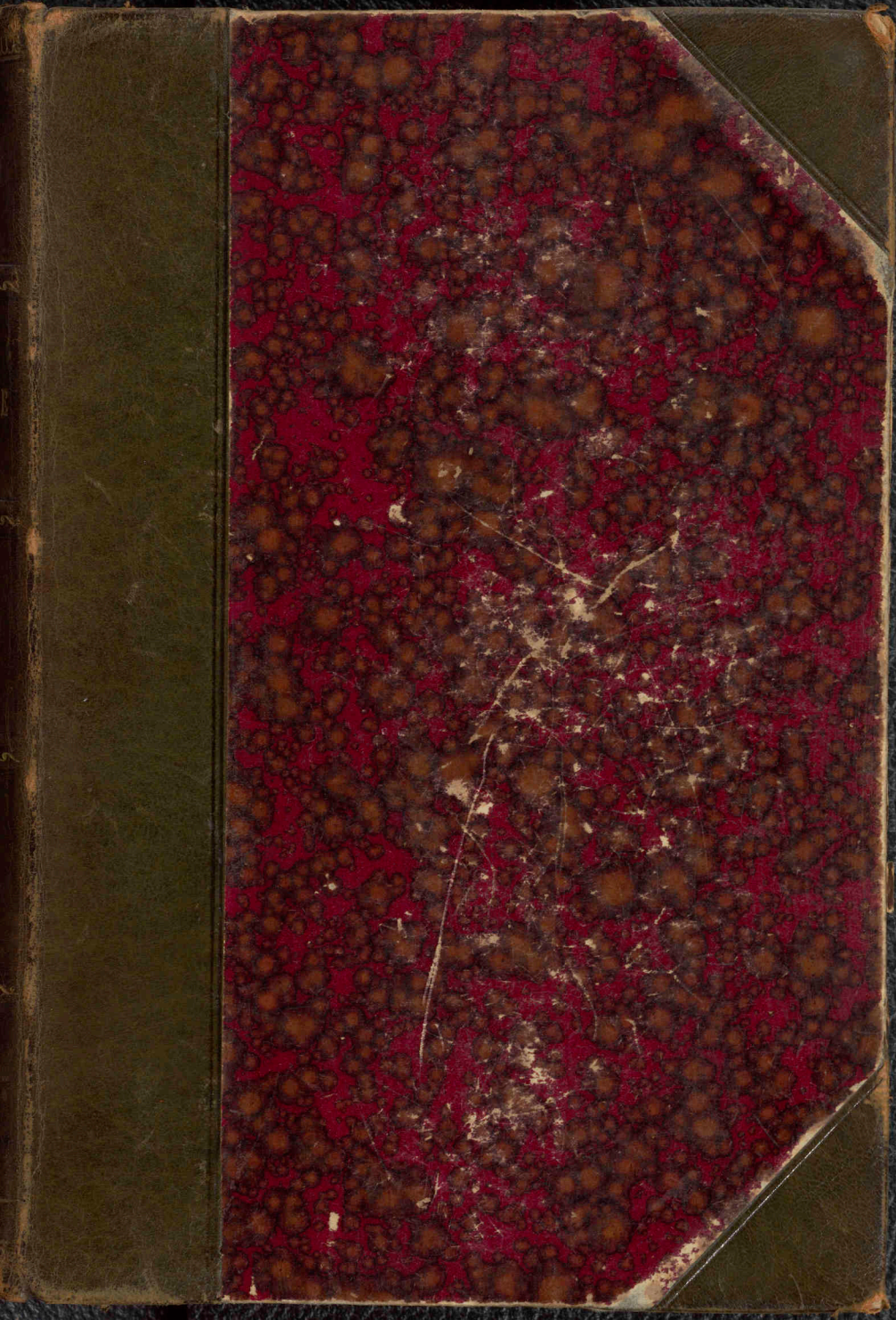
342 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

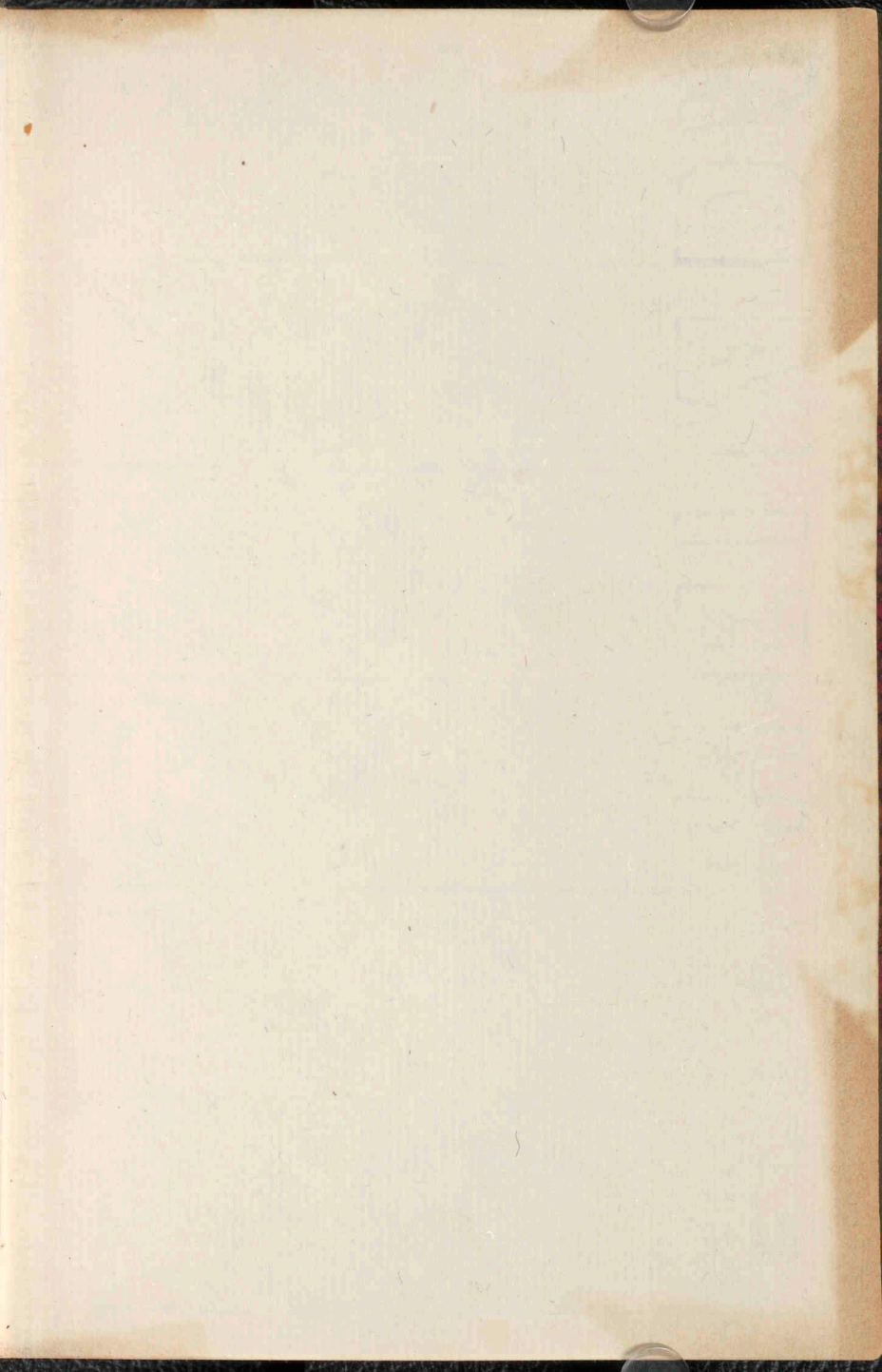
57, - 104

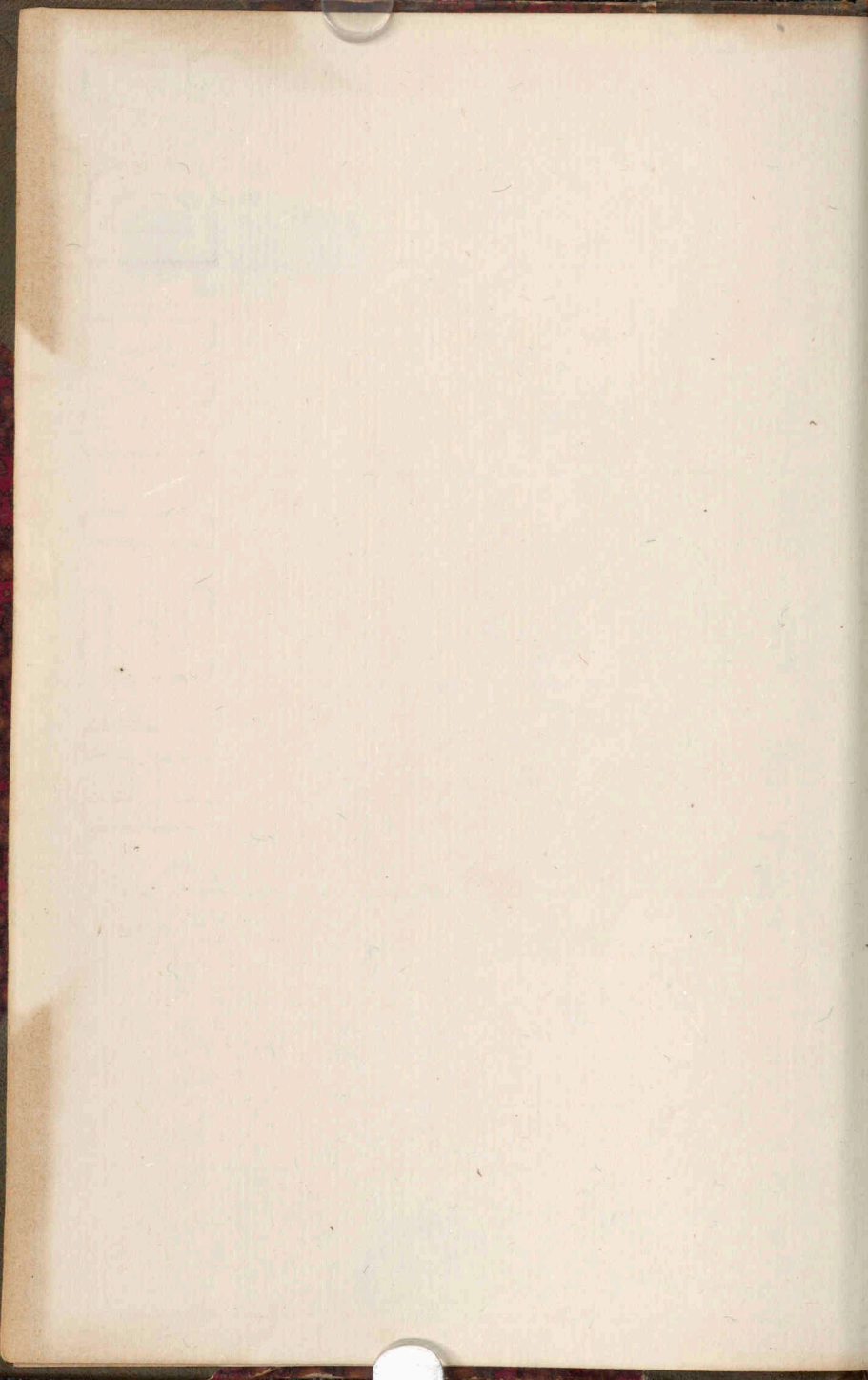
Det Kgl. Bibliotek

130024708099

EMIL BØNNELYCKE

.....

MARGRETHE MENKEL

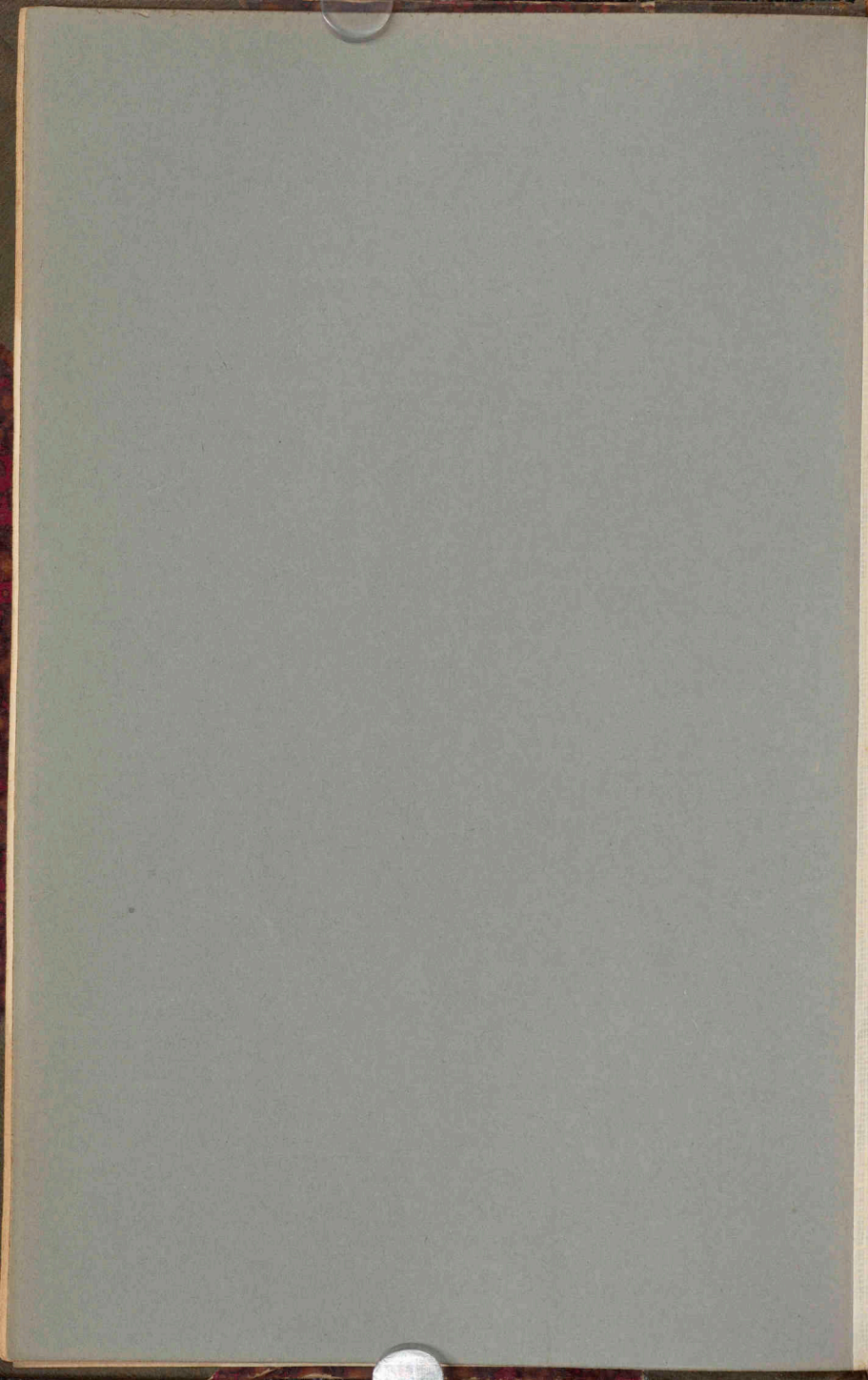
ROMAN

H. HAGERUPS FORLAG

KØBENHAVN

1921

MARGRETHE MENKEL

Ag 22. 279

EMIL BØNNELYCKE

MARGRETHE
MENKEL

ROMAN

KØBENHAVN
H. HAGERUPS FORLAG
1921

Copyright 1921 by H. Hagerups Forlag

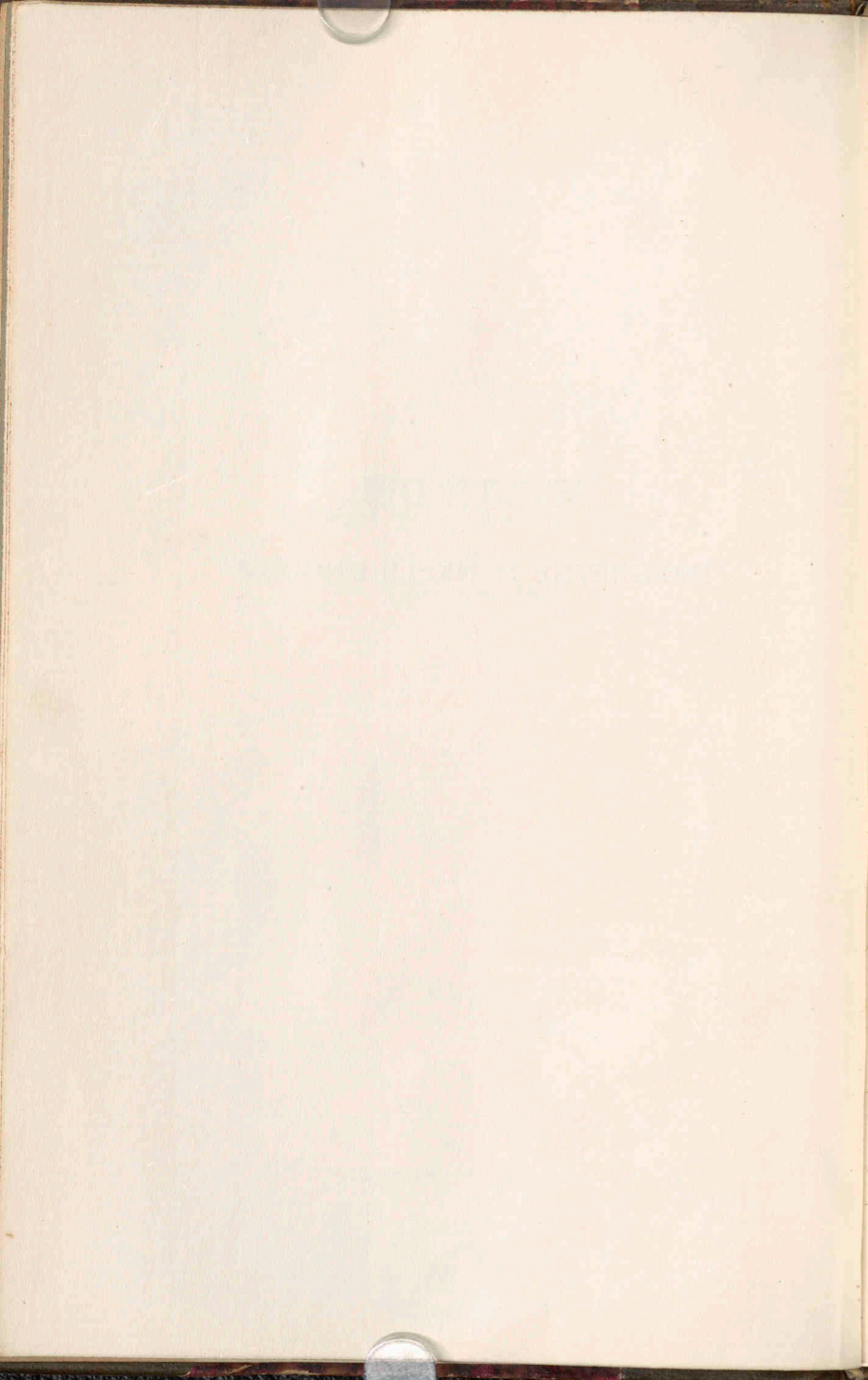
Oplag: 2000 Ekspl.

KØBENHAVN - GRÆBES BOGTRYKKERI

FØRSTE DEL

MARGRETHE MENKELS UNGDOM

I

HENDES MODERS Hus laa ved en af Hovedjernbanelinjerne i Københavns Udkant. Om Dagen, mens hun endnu var lille, løb hun og legede til Lyden af Rangermaskinernes skingre Fløjt og Larmen af blanke Hjul, hvis oljede Egge havde en fin, rød Stribe, og hvis tunge Staalfølge tordnede sagte i Skinnerne, naar Toget kom. Om Aftenen, den milde, tvelyse Majaften, gled Tog efter Tog forbi det lille Hus, som alle kendte, men faa vidste hvem ejede. Tog fra Frederikssund. Tog fra Roskilde. Bag hvide Snefrugttræer, hvis Blomsterkjoler lyste i den ligesom nedsunkne Aften, skinnede Signalmasternes Lanterner, som Margrethe elskede. Som Barn havde hun stirret paa de røde Blus, og senere, da hun blev for lang til den korte Kjole, men var lille nok endnu til Legen, fandt hun, at de fæstnede sig paa et bestemt Punkt i hende selv. Det stærke Lys, den voldsomme Farve holdt noget i hende fast. Noget lønligt lankede hende. Hun kunde ikke blive klar over, hvad det var, der drog hende. Det var som om Skinnerne førte hende bort. Som om Togene tog hende med. Som om hun forlod sig selv.

Hun kendte Portørerne, som hang paa Lokomotiverne med Fløjte i Munden, om Sommeren i hvide Trøjer. Hun beundrede de kraftige, dristige Mænd,

der kunde springe af og paa under fuld Fart, bevæge sig sikkert, næsten dansende mellem de stødende Buffer, raabe med klangfulde Stemmer. Enkelte af dem gled ned ad Skrånten, gik ind i Haven og i Gaarden, og gav sig, forpustet af Arbejdet, i Snak med Margrethe. Hun følte sig lykkelig over de unge Portørers Besøg, kunde snart ikke undvære at de kom. Det var ikke, fordi de var de eneste Budbringere til hende fra den Verden, der daglig jog forbi hende i Togenes Skikkelse, men fordi hendes unge, varme Væsen følte Svalhed og Ro, ja Tryghed ved disse raske og massive Mænds Nærværelse. En af dem, en høj, mørk, ung Mand, havde hun gjort til sin faste Meddeler og Besøgende, sin Hjertensven og Ridder. Skønt han havde en Skikkelse saa tæt og tung som en Karl fra Landet, havde han i Virkeligheden det mørke og harmoniske Ansigt, som en Kvinde vilde kalde smukt. Længe før han havde aflagt sin første Visit i Huset hos Familien Menkel, havde Margrethe hørt af Portørernes Raaben under Arbejdet og Latter i Pauserne, at han hed Thomsen.

Margrethe, hvis Moder i Virkeligheden var hendes Bedstemoder, en Enke efter en Opsynsmand paa Jernbaneterrainet, var et Plejebarn. Hendes egentlige Moder kendte hun ikke, skønt denne besøgte Huset ved Banelinjen regelmæssigt én Gang hver Maaned. Det var Enkefru Menkels ældste Datter. Hun elskede at komme i det fattige Hjem. Men Moderen saa hende ikke gerne. Irene, hendes nogle Aar yngre, blinde Søster gruede ogsaa for Emmas Besøg. Hun medførte Lyden af Silke, der gnider mod Klæde og Atlask, Silke der knækker og bruser. Skjult og sagte Silke. Det maatte Margrethe ikke høre. Heller ikke

maatte hun aande den uransagelige og sammensatte Duft af Parfumer, der omgav den snart aldrende Kvinde som en Atmosfære. Hun maatte ikke se det Fodtøj, de Handsker, den Hat, Emma bar. Maaske vilde Margrethe forstene over denne Kvindes Pragt. Derfor maatte hun ikke møde sin Moder.

Skønt Aarene var dem imellem, var Margrethe som en Søster for Irene. Hun fulgte hende hver Dag til Institutet, hvor Irene var Lærerinde for de Blinde. Hver Eftermiddag hentede hun hende igen. Hun underholdt hende med Historier, som Portørerne havde fortalt. Hun ødslede sin Ungdom og sin Glæde paa dette besværlige, stærkt religiøse Menneske, der til Gengæld fortalte Margrethe, hvad Institutbestyrelsen, Pastor Elias Ro, én af de faa Gæster i Enkefru Menkels Hjem, »i Dag havde benyttet som Udgangspunkt for sin Prædiken«. Den Blindes Evne til at se og fornemme Margrethes Væsen, hendes Virken i Hjemmet, ja enhver af Margrethes Bevægelser, naar dennes unge Jeg i spontan Jubel *maatte* lade høre fra sig, beroede paa Irenes nagende Angst for »Søsterens« Fremtid. Hun gjorde, trods sine lukkede Øjne, med hele sit anspændt vaagende og seende Søstersind den Iagttagelse, at Margrethe med uhyggelig Nøjagtighed lignede Moderen i dennes unge Dage. En rungende Latter eller en Stemmenuance. En Bevægelse, et Udtryk. En Omfavnelser umotiverede Heftighed. Alt dette var Emmas.

Naar hun fortalte hende om de Ting, Portørerne i Dag havde underholdt hende med, lyttede Irene ikke saa meget til Beretningens Indhold som til dens Form. Hvorfor begejstredes Margrethe over Smaating, hun hørte, og hvorfor reagerede hun harmfuldt over for

ligeGYldige, maaske ikke engang sandfærdige Historier? Nej, Margrethe havde et mærkeligt Sind, syntes Irene. Saa heftigt, saa lunefuldt, rigt paa Uprøvedhed, rigt paa Eksplosioner. Det varslede ikke godt for hendes Møde med den Verden, hendes Moder saa dybt kendte. Det forstemte Irene, gjorde hende streng i sin Dom, ubarmhjerlig i sine moralske Fordringer til den unge Pige. Hun forlangte, at Margrethe skulde gaa med hende i Kirke, ikke alene Søndag, men ogsaa til Aftengudstjeneste i Jesuskirken om Onsdagen. Men hendes mangfoldige Forsøg paa at paavirke Margrethe religiøst skulde ikke bære Frugt.

En Vinter var gaaet. Sneen var smeltende sunket i Haven om Huset. Foraaret lyste som en Vifte af Farver og Formildelse over Verden. Irene bed Tænder, blev strammere om Munden af den voksende Beskhed i sig selv. Læberne blev smaa, tørre, og størkede til ligesom parallelle Pinde. Hendes golde Tække forøgede hendes Skikkelses Lidenhed. Hun blev mindre og magrere i samme Grad som Margrethe vandt i Vækst og Frodighed og frejdigt Gemyt. Hun hadede Portørerne, hvis varme og kraftige Haandtryk bragte hende til at vakle, svimle og fryse. Hun blev altid nøgtern, kold og knap ved at mærke, at det kun var Margrethe, der var Anledningen til deres Besøg. Fordi hun ikke saa, at hendes moralske Omsorg for Plejesøsteren prægede dennes Væsen, ja blot sporedes i hendes glade Tale, begyndte hun at hade Margrethe.

De kom en Eftermiddag i Mørkningen fra Institutet. Fuglene sang i Forstadens stride Foraars haver og i de gennemsigtige, knopmyldrende Hegn. De gik ned under Jernbaneviadukten, hvor legende Børn

larmede med knirkende, rutschende Smaavogne og skingrende Jerntøndebaand. Irene sagde:

— Jeg synes ikke, du bør komme sammen med Hr. Thomsen mere, Margrethe. —

— Med Thomsen? — spurgte hun forundret.

— Nej. —

— Men hvorfor dog, Irene? —

— Fordi jeg finder, at han ingen passende Omgangsfælle er for dig. Han kan ikke berige dig. Han har ikke noget grebet Sind. Hvad snakker I om? Jeg *har* lagt Mærke til det. Han snakker om, at han har været i Teatret og siger til dig, at det og det Stykke skulde du se. Han taler, som det tomme Menneske han er, om Vejr og Vind og sin nye Uniform. Du er virkelig for voksen til at høre paa hans Snak. Derfor vil jeg sige dig, Margrethe, at jeg har valgt nogle nye Venner for dig.

— Nogle nye Venner? — spurgte hun forundret.
— Hvad skal det sige? —

— Er du ikke glad? —

— Jeg maa dog først vide, hvad det er for nogle Venner. —

— Naar *jeg* har valgt dem — sagde Irene krænket og stramt —, behøver du ikke være i Tvivl om, at det er Mennesker, du vil føle dig lykkelig ved at omgaaes. —

De gik lidt. Margrethe tænkte sig om.

— Tak, Irene — sagde hun derpaa varmt og stille. — Det glæder jeg mig til. Jeg skal sige til Thomsen, at det er bedst han bliver borte. —

— Det behøver du ikke — svarede Irene udeltagende og uden at se paa hende. — Mor og jeg har sagt det til ham. —

— Har I? — udbrød Margrethe bestyrtet og standsede paa Vejen.

— Ja — sagde Irene og gik videre.

Det er en Sammensværgelse, tænkte Margrethe, idet hun fulgte nogle Skridt efter sin strenge Formynderske. Hvad har Thomsen gjort, siden han ikke maa komme og besøge mig mere? Han var saadan en livlig Mand. Han kunde altid fortælle et eller andet æventyrligt, om Teatre og Film, og alt hvad han havde set, naar han havde været ude at more sig. Skulde hun nu miste Thomsen? Ridderen i den hvide Trøje og den pyntelige Uniform. Med det friske, kraftige Ansigt og den stærke Haand. Hvem fik hun i Stedet? Hvad var det for Mennesker, Irene havde valgt? Stum og nedslaaet gik Margrethe ved Siden af den Blinde, der heller ikke talte mere.

Da de kom hjem, var det blevet mørkt. Saa alene laa Huset, at man paa lang Afstand kunde høre Stemmer i Gaarden. Irene standsede og holdt Margrethe lidt tilbage. De var kommet ind paa Stien, der løb langs Banedæmningen.

— Hvad er der? — spurgte Margrethe.

— Der er Fremmede hjemme. —

— Er det de nye Venner? —

— Nej. —

— Kom, lad os skynde os. Lad os se, hvem det er. —

Margrethe mærkede, at Irene holdt igen paa hendes hastige Gang. Da de nærmede sig Huset, var Stemmerne forsvundne. Margrethe stødte Laagen op og løb ind.

Hendes Moder, den gamle Enkefru Menkel, stod i Døren ind til Forstuen og Køkkenet.

— Hvem er det, der er her, Mor? — spurgte Margrethe.

— Hér? — gentog den Gamle. — Her er ingen. —

— Er her ikke Fremmede? —

— Nej. —

— Jamen det var da mærkeligt, Mor. Det sagde Irene. Hørte vi ikke Stemmer, Irene? —

— Det forekom mig, at jeg hørte nogen — sagde den Blinde, som var kommet til og stod med Armene i Ro ned langs sine fromme Sider. Hun smilede tvungent med sit udslukte Ansigt og fortsatte:

— Men vi har nok taget Fejl, skal du se, Grethe. —

Skuffet gik Margrethe ind. Ilden brændte i Kakkelovnen og lyste paa de gamle Empiremøblers Arme, buede Ben og blanke Rygge. Der var en glødende Stemning i Stuen. Hun sank om i en Stol, vendt imod Skæret, og strøg den uldne Hue af det lokkede, blonde og blussende Hoved.

— Er hun gaaet? — spurgte Irene Moderen ude i Forstuen.

— Hyss — ja. —

— Det er lykkeligt for os, at hendes Besøg bliver sjældnere og sjældnere. —

— Ja — sagde Moderen.

— Har du haft Vinduerne lukket op? —

— Vinduerne? —

— Og luftet ud? —

— Herregud, Irene — sagde den Gamle svagt og bønligt og rokkede uroligt rundt.

Men Irene ventede ikke paa Svar. Hun gik ind i Stuen, drog Vejret umærkeligt, men dybt, gik forbi Margrethe, hen i Stuens dunkleste Krog og gyste ved en fjern Fornemmelse af den Atmosfære af Forban-

delse, som omgav Søsteren. Parfumen. Denne uhyggelige, kunstige Duft af onde Vande og Djævlens Blomster nærrede Irenes blinde Fantasi. Den snittede igennem hendes Bevidsthed, drog Slør paa Slør til Side, indtil en gyselig Verden af Timelighed og Fordærv steg frem for hende. Dette, hér er det, den onde Verden, de Slettes Liv, det maa Margrethe *aldrig* sé. Derfor —. Irene afbrød sig selv, presede Munden sammen. En Bølge af Had skyllede igennem hendes jomfrueligt forbitrede Sjæl. Hun stod, med sit forstenede Sinds strømmende Forargelse, som en dunkel, øjeløs Støtte i Stuens Hjørne. Det stumme, lukkede Ansigt dølgede en grænseløs Vrede.

— Margrethe. —

— Ja — Irene? —

Margrethe havde gjort et lille Ophold mellem Ordene af Forundring.

— Hæng dit Tøj ud. Og tænd Lampen.

Margrethe sukkede.

— Ja — sagde hun modløst.

Da hun tændte, opdagede hun, at nogle Blomster, Bellis og Anemoner, som i en Buket havde staaet i en Krukke paa Bordet, var fjernet. Men Margrethe sagde ingenting. Hun tænkte paa Thomsen, og paa Somrene, som var gaaet, alt det rige, som fjernede sig fra hende. Alt det lønligt attraaede, som hun aldrig opnaaede. Thomsen, Blomsterne. Hun skruede Lampen op og hjalp Moderen med at dække Bord.

Ned ad Stien løb i Mørket en høj, elegant Dame, der snublede paa de smalle Støvler og de stejle Vrister. Hun stønnede i den stramme Spadseredragts bløde Brynje, havde løftet op i den tunge Nederdel

med en skødesløst behandsket Haand og skubbet det spinkle, stormønstrede Slør op i Panden. Saa hastigt var hun kommet afsted. Hendes Knæ stødte mod hinanden i det kejtede Løb. Det var Emma Menkel, som var paa Vej ind imod Byen.

II

Om Aftenen kom de nye Venner. Det var nogle Blinde fra Institutet.

Margrethe havde dækket Thebord og tændt Lamperne paa Klaveret. Beethoven, Bach og Händel og vist ogsaa Mozart sad i Glassene paa de matte Kupler og saá paa hende. Mozart havde levet et Liv i Fest og Pragt i det skønne Wien, vidste hun. Han var kommet ved Hoffet og var blevet hyldet af Rococo-tidens Fyrster og Fyrstinder. Beethoven havde haft dybe Kærlighedshistorier. Han havde skrevet et Adagio, som Margrethe kendte. Det stod hun og tænkte paa, medens hun tændte. Da hun hørte »Vennerne« ude i Entreen, forestillede hun sig en Klynge unge, levende Mennesker, høje Mænd med slanke Skikkelser og store, ungdommelige Øjne. Og muntre Piger med Haarbaand saa store som Vinger, eller med virkelige Frisurer. Hun ventede, at de skulde le og larme i Entreen. Men der var stille derude.

De Blinde kom ind, ligesom i Række efter hinanden. De havde de samme Bevægelser, slap alle én efter én Dørhaandtaget og gled frem mod Margrethe

med deres lukkede Øjne, der gemte det stedse fængslede Blik. Margrethe blev næsten forfærdet. Var det hendes nye Venner? Irene, spurgte hun i sine Tanker, er det din Bestemmelse at — at jeg skal be-graves?

— Goddag — sagde de Blinde og rakte Haanden frem som i Drømme. Der var baade unge Mænd og unge Piger. Irene kom ind. Hun var som en Moder for dem.

— Sæt Jer over i Sofaen. Værsgod, vil I ikke tage Plads. Erika, Hedvig, Gerda, Petra. —

De smilede alle samtidigt, medens Irene gav sine Venner Navne. Det var som i Himlen.

Margrethe saá paa alle disse Aasyn, der forekom hende som ramte og gennemborede af usynlige Vaaben. For Irenes Skyld tog hun sig sammen, hjalp til med at anbringe Gæsterne i Stuen, snakkede og lo med, gav sin rige Livlighed tilkende, saa at Gæsternes Glæde forstummede, forstenede af Forundring ved Fornem-melsen af Margrethes strømmende Hengivenhed og rige Hjertevarme. De sad som Støtter langs Væg-gene, Kvinderne med Hænderne i Skødet, og fromme, lodrette Rygge, Mændene, de to der var, med Benene ind under Stolene, og Haandfladerne mod de kyske Knæ, alle givende det samme spontane Livstegn fra sig, det stereotype Smil, der manglede Kronen, Øjnene.

Saa vartede Margrethe op. The. Kager. Smaa Kranse. Tørre, smuldrende Butterdeiger. De Blinde knækkede Kagerne mellem de ubevægelige Læber. De vilde være stille, ikke vække Anstød. De kendte ikke til Dristighed.

Noget senere paa Aftenen bankede det paa Entré-

døren, og straks efter hørte Margrethe til sin Glæde stærke og oprømte Stemmer i Forstuen. Det var Pastor Elias Ro og hans Søn, Student Peter Ro.

Irene tog imod. En fin Rødme kom op i hendes graa Kinder. Men hun søgte at dække over dette Tegn paa varmt og menneskeligt Liv i sig selv med en stram, strengt bæret Mine. De Blinde rejste sig, da Pastoren traadte ind, fulgt af Irene og Sønnen. Margrethe var veget ind i et dunkelt Hjørne af Stuen, delvis dækkende sin Tjenerindeskikkelse med en udfoldet Serviet.

Pastoren var en ragende høj Mand med et konversabelt og omsorgsfuldt Væsen. Nidkærheden stod skrevet i hans hjertelige, livfulde, stærke og smilende Øjne. Pastor Ro besad Opofrelsens rene Sindelag. Hans Ord og Gestus var Gaver han strøede omkring sig, uselvbehagelig og velmenende som han var.

— Det er min Søn — sagde han, faderlig stolt præsenterende den purunge, teologiske Student. — Peter. —

— Men Dem har jeg jo slet ikke hilst paa — sagde Pastoren, idet han opdagede Margrethe.

— Goddag — sagde hun og sitrede ved at mærke hans djærve Haand i sin.

— Det er min Søn Peter — gentog han og gav Plads for Sønnen.

Peter Ro hilste paa Margrethe uden at nogen af dem mælede et Ord. Hun saá ind i et Par unge, af Situationen forfjamskede Øjne. Et Par levende Menneskeøjne, tænkte hun. Selv om de var graa og ligesom skinnede nærsynet.

Pastor Ro underholdt Selskabet hele Aftnen. Til Bekymring for Irene snakkede han hjerteligt næsten

Munden af Led til Ære for Margrethe. Hvor De er blevet stor, sagde han og gentog sin glade Mønstring af hendes Skikkelse. Peter Ro sagde ingenting. Han slog Øjnene ned.

— Min Søn er kommet saa vidt, at han korrigerer mine Prædikener. Han paastaar, jeg hører til den Type paa Præster, for hvem Dagens Tekst er Ord og kun Ord. Ikke sandt, Peter? Hvordan er det, du siger? En Ordmekanisme? Et Pensum vi skal igennem? Men mit Ord er ikke levende og menneskelig Tale? —

— Siger Deres Søn virkelig det, Pastor Ro — sagde Irene. For at sige noget.

Peter, Sønnen, saá op. Hans Øjne flakkede, bemærkede Margrethe.

— Jeg siger saa meget, Far — sagde han, — som du finder Anledning til at gendrive. —

— Omvendt, min Dreng, omvendt — afbrød Pastoren.

— En Præst er ikke bare en Præst, men et dybere Menneske. —

— Naturligvis. Det har du Ret i. Men du kan ikke fordre, at en rettroende og oprigtig Guds Tjener, en Præst som *er* Præst, kan gøre sig anderledes end han er. —

— At tro er at kæmpe — sagde Peter.

— Jeg er ikke enig med dig. Det er netop Kampen, der er Tvivlens Væsen. —

Margrethe fandt, at det var graa Mennesker. De sad i Kreds om Bordet, talte om Tro og Renhed og om *det Hellige* især. Om Gud talte de. Hun følte sig fremmed for dem. De havde jo ingen Farver. De havde ikke Ædelstene i deres Blik, og deres Skikkelser funkede ikke i æventyrlig Glans. Hvorfor

rejste Peter sig ikke og fortalte om det vidunderlige Foraar og om Turen gennem Forstaden? Hvor smilte han ikke med Tænder, der var hvide som Æbleblomsterne? Med en Mund, der var frisk af Menne-skets røde og lyse Blod? Hun ventede at møde Æven-tyret i sine Medmennesker; thi Margrethe var én af dem, der ventede. Nej, hun vilde gaa ud i Aftnen, under sin frie Fremtids udstrakte Foraarshimmel, gaa under Stjernerne, gaa mellem Æbleblomsterne, i Ha-vens berusende Himmel af Duft og Blomsters dybe Aande.

Men der var koldt derude. Hun frøs. Noget i Peter Ro's underlige, graa Øjne drog hende. Hun vidste ikke, hvad det var.

Hun havde haabet, at noget i hende i Aften maatte ske Fyldest. Hun havde ventet, at hendes Hjertes uafadelige Forventning i Dag skulde have faaet Lej-lighed til at briste i Jubel. Hun havde næret en egen dunkel Tro paa, at ét eller andet lykkeligt Mirakel skulde ske. Hvorfor var ingen kommet med Gaver til hende? Saa kom hun igen til at tænke paa Stu-denten. Ham derinde med den høje, blege Pande. Og Øjnene. Hun forestillede sig den festlige Mulig-hed, at han havde været en rigtig, ung Mand, der kunde møde hende med Genlyden af hendes egen Livlighed, rette unge og dristige Spørgsmaal til hende og maaske fortælle hende om *hans* Erfaringer om den store, bundløse Verden paa den anden Side Jernbane-dæmningen, den Verden Togene blinkende bar forbi. (Hun huskede nogle fine, men mærkeligt trætte Aasyn i Vinduerne i et Tog, der havde holdt for Stop ud for Huset.) Den ufødte Fata-Morganaverden i hende selv. Den, der fyldte hendes Hjerte med Forvent-

ningens dunkle Sødme. Den, der allerede bar hende paa de Vinger, hvis Bevægelser hun frygtede i sig selv.

Hun gik ind. Hun mærkede, hvor tung Luften var i de gamle, trange Stuer. Stille, kun de Blindes Stemmer, deres stødvise, tvungne og uartikulerede Latter. De talte, men en underlig, ulevende Stumhed bestemte Samværet. Peter Ro sagde stadig ingenting, der fængslede hende. Nu og da mødtes deres Øjne. Aah, hvor hun savnede Thomsen. Men ham vilde Irene jo ikke taale. Ham havde hun jo mistet.

De blinde brød tidligt op. De satte Hattene paa de fromme Hoveder og famlede til Tak for i Aften og Godnat. Det blinde Haandtryk fyldte Margrethe med Uhygge. Men hun skammede sig straks over denne Følelse og rødmede af Medlidenhed med sine Venner og Medmennesker. Hun kom i Tanke om, at hun intet havde været for dem, gjort for dem, ud over at have vartet dem op.

Da Irene havde fulgt Gæsterne ud, følte hun sin Brøde stærkere. Nu vankede der.

— Sagde du Farvel til Student Ro? — spurgte Irene, da hun kom tilbage, og idet alle Linjerne i hendes Ansigt strammede sig horizontalt.

— Ja, jeg gjorde — svarede Margrethe venligt, forstilt forundret.

— Saah? — sagde Irene. — Jeg synes ikke, du mælede et Ord? —

— Det gjorde han heller ikke. —

Margrethe var sin Alder tro. Rapheden i hendes Svar gjorde den Blinde stivere og mere distinkt i Stemmen.

— Det er Præstesønnen, Pastor Ro's Søn. Han er Student, og ham maa du være høflig imod. Han er studiosus teologiae, og man kan ikke behandle en vordende Præst paa den Maade. En Herrens Tjener i Fremtiden. —

Margrethe følte sig beskæmmet. Aah, Irene er dog en ædel og dannet Pige, tænkte hun.

III

Da den gamle Enkefru Menkel en Dag gik paa Kirkegaarden for at se til sin Mands Grav, mødte hun en fjern Slægtning, Fru Abel Veje, som hun ikke havde set i et Tidsrum, hun ikke kunde overse. Ja, hun blev gammel, Margrethes Bedstemoder. Jeg gaar ikke meget ud, sagde hun til Fru Veje. Hvordan har I det, Abel? De er ogsaa blevet gammel, kære Abel. —

— Jamen vi er da Dus — sagde Fru Veje smilende med sit lyse, næsten ungdommelige Ansigt under de graa Haar.

— Jeg er jo Deres Tante, *din* Tante, kære Abel, det er jo sandt. —

— Jeg har altid *kaldt* dig Tante — sagde Fru Veje og saå varmt, hjerteligt rummende den gamle Kone med sine blaa, melankolske Øjne. — I Virkeligheden er du jo Vejes Tante.

— Ja, det er sandt, det er jo sandt. —

Enkefru Menkel kunde ikke erindre den menkelske Families mange Medlemmer. Hun prøvede ved Fru

Abel Vejes pludselige Tilsynekomst at overse det Sæt af Børn og Børnebørn, som Familien i et rigt forgrenet Delta af Skæbner dannede. Hun kunde ikke følge med mere. Hendes egen Datter, hendes ældste, kæreste Datter, Emma, stod med *sin* Skæbne alt for tæt og gribende inde paa Livet af hende, til at hun magtede at følge Valdemar og Abel Vejes Slægtsudvikling. Hun mindedes Valdemar som en energisk, ung Mand, der for Aar tilbage havde besøgt Huset ved Jernbanelinjen nogle Gange. Han var Typen paa en livskraftig og smuk Haandværker i Maskinfaget, den vordende Konstruktor, der studerede Lokomotivteknik. Han var Manden, der vilde frem. Manden, der taler om Maalene, om Positionen, Erobringen. Jo, nikkede gamle Fru Menkel for sig selv, jeg husker Valdemar Veje. Han kom en Tid flittigt i vort Hjem. Irene var en lille Pige. Og Emma var paa Margrethes Alder.

De to Kvinder gik alene mellem Gravene. Gruset skurede under deres langsomme, slæbende Trin. De satte sig paa en Bænk i Solskinnet med Ryggen til Kirkegaardens høje Hække.

— Hvordan har Valdemar det saa? — spurgte den Gamle.

— Jo — sagde Abel Veje paa sin stille, vemo-dige Maade, og saå hen for sig —. Valdemar er op-taget af sit Arbejde. Han har jo en stor Stilling og meget Ansvar. —

— Han blev nok det, han *ønskede* at blive: Maskiningeniør ved Jernbanerne. Han talte allerede om det dengang. Det *vilde* han naa, sagde han. Har der ikke altid været noget stædigt over Valdemar? —

— Noget trodsigt! — rettede Fru Abel

— Ja. Han gjorde som han vilde. —

Gamle Enkefru Menkel standsede ligesom stønnende.

— Derfor — vilde hun fortsætte, men slog pludselig om i en anden Tone. — Valdemar er vel blevet gammel nu? —

— Veje er en Mand i sin bedste Alder — sagde Fru Abel, idet hun rettede sig paa Bænken og så sin ranke Mand for sig. Hun formaaede ikke at karakterisere hans Alder anderledes. — Han er sjældent hjemme. Han arbejder hele Dagen, og Aftenen med. Kun, naar han sover, ser jeg ham. Hans Virksomhed paa Maskinkontoret ligger ham saa stærkt paa Sinde, at jeg tror, han selv i Søvn er hvileløs. —

— Saa? — sagde den Gamle og saa stjaalent paa Fru Abel, tænkende: Jo, jeg husker Valdemar Veje.

— Er han blevet noget graahaaret? — spurgte hun stille og forstilt.

— Ja. Det er det eneste, hvorpaa man ser, at han ikke er en ung Mand længere. Jeg skal sige dig, kære Tante, — føjede Fru Veje dæmpet til, idet hun bøjede sig let imod den gamle Kone, — det er alligevel ikke gaaet, som Valdemar *ønskede* det. —

— Hvad vil det sige? —

— Nej — sagde Fru Abel og så med sine blaa, triste Øjne hen i Rummet. — Det er Børnene. —

— Sønnerne? —

— Ja? —

Fru Abel Veje så overrasket paa Tanten.

— Kan *du* huske Adolph og Kristoffer? —

— Nej, jeg har aldrig set dine Dreng, kære Abel. Men jeg vidste, at Valdemar havde to Sønner. —

— De er voksne nu. Adolph er i Amerika. Vi véd ikke som hvad. Vi har ikke engang hans Adresse. Sidste Gang han skrev, for et Aars Tid siden, talte han om, at han vilde til Australien. —

— Og den anden? Kristoffer? —

— Kristoffer kommer kun lidt hjem. Han har brudt med os, som Veje siger. Veje vilde ha', han skulde ta' sin polytekniske Eksamen, men Kristoffer gør kun, som han selv vil. Han er ude omkring hos Mennesker, vi ikke kender. Jeg véd ikke, hvad det er for nogle. Malere og Forfattere. Os interesserer han sig ikke for. Han har altid været en underlig, vild Dreng. —

— Hvad siger din Mand? Hvad siger — Valdemar? —

— Intet. Han arbejder. Han taler ikke om Kristoffer. Ikke mere. —

De to Kvinder tav begge lidt, med denne Spørgen bittert Nyt. De havde hver en Sum af pinlig Viden at gemme paa. At skjule for hinanden. De rejste sig fra Bænken og fulgtes ad ud af Kirkegaarden.

— Jeg har været henne og set til min Mors Grav — sagde Fru Abel Veje, og sænkede Øjelaagene over det blaa, sørgende Blik.

— Og jeg til min Mands — sagde den Gamle, mere kvik og mere trænet i Valfarten til de Døde.

Det var først, da de stod uden for Kirkegaarden ved Vejen, der førte ud over Jernbanen og den høje Bro i Byens Udkant, at noget pludselig gled frem i Forgrunden af den milde Fru Abel Vejers Bevidsthed.

— Margrethe? Kære Tante, hvordan har Margrethe det? —

— Kan *du* huske Margrethe? —

— Emmas lille Pige? Jo, det kan jeg rigtig nok. —

Margrethe er blevet stor — sagde den Gamle alvorligt. — For stor til de smaa Stuer derhjemme, er jeg bange for. —

— Saahl! — sagde Fru Abel smilende. — Ved du, hvad du kunde, Tante? Du kunde be' Margrethe om at se hjem til sin Onkel Valdemar og —

Da rettede Enkefru Menkel sig med ét og saå uroligt forskende og lyttende paa Fru Abel.

— Til *fer* —? —

Det kom næsten foragteligt. Det var, som om den Gamle voksede for Øjnene af Abel Veje, forandrede sig og blev til en fremmed, ukendt Skikkelse.

— Men Tante? — spurgte Fru Abel langsomt, bevæget og overrasket.

— Til Valdemar? —

— Ja, hendes Onkel? Maa hun ikke det? Hvad kunde det skade? Vi er jo næsten altid alene, Veje og jeg. —

Det varede noget, før den Gamle sagde:

— Jeg skal sige til Margrethe, at I gerne vil hilse paa hende. Irene giver hende nok Lov til at gaa. Og Margrethe vil jo være glad for at komme til at se nye Mennesker. —

Den Dag fik Margrethe det glade Budskab, at hun skulde paa Besøg hos sin Onkel Valdemar. Det fyldte hende med en voldsom og heftigt udbrydende Glæde. Hun klappede i Hænderne som det Barn, hun endnu var. Men en mere moden Røst i hendes stærke, brusende Hjerter sang sit befriende: Aah —.

Ved Tanken om en ny Tid, der holdt sit Indtog i dets drivhushede Kamre.

Enkefru Menkel, hendes officielle Moder, og Plejesøsteren Irene lod hende ikke gaa uden Uro for Besøgets Udfald. Men de stolede paa Fru Abel, hvem den Gamle, før de skiltes, havde instrueret og taget i Tavshedsløfte.

Ingen af dem, og mindst Fru Abel Veje, havde regnet med det usædvanlige, at Kristoffer den Eftermiddag, da Magrethe besøgte sin Onkel, var hjemme. Han saa forsluten og slunken ud, som den der i nogen Tid har lidt Nød og løfter Næsen vejrende mod Mors Kødgryder. Hans Haar trængte til baade at redes og klippes. Veje selv var endnu ikke kommet hjem.

Kristoffers lange, skødesløse Skikkelse, der med en vis Ynde i Bevægelsen laa slænget over Skrivebordet og Skrivebordsstolen i Faderens Arbejdsværelse, forskrækkede Margrethe, da hun sammen med Moderen traadte ind i Stuen. Uden at rejse sig, uden at vende sig mod de Indtrædende, men seende i de Blade og Aviser, han tilfældigt havde foran sig, sagde han sit Goddag.

— Kristoffer! — sagde Fru Abel skarpt.

— Er du vred, Mor? —

Han rejste sig venligt, stod op ved Skrivebordet.

— Vil du ikke være god at sige Goddag til Margrethe Menkel. Din Kusine. —

— Hvor gammel er De? —

Det var de første Ord, Kristoffer henvendte til Margrethe. Fru Abel Veje rødmede af Harme over Sønnens fri, i hendes Øjne uopdragne Maade at spørge

paa. Margrethe var forvirret. Der kom en Taage for hendes Øjne.

Saaledes gik det til, at Margrethe og Kristoffer mødtes.

IV

Der var kun gaaet en Uges Tid, da Irene med sit stærke og gennemtrængende Instinct sporede en Forandring i Margrethes Væsen. Hun var blevet glad og usædvanlig taknemmelig for meningsløse Smaating, paafaldende tjenstvillig, men mindre aabenhjertig. Hun gik med en egen Voldsomhed op i Husgerningen, gjorde fint og funklende og var ikke længe om sit Arbejde. Straks da Irene havde gjort sin Opdagelse, havde det været hendes Mening at overraske Margrethe med gennemtænkte og forvirrende Spørgsmaal, men en stigende, for Irene uforstaaelig Glæde hos Plejesøsteren afholdt hende fra at foretage nogen Manøvre mod Margrethe. Noget maatte ske, tænkte hun. En Dag kom Postbudet med det første Brev til Margrethe.

Det var en mild Hverdag. Sidst i Maj. De lange, lyse Dage laa bøjede om Jordkuglen med deres brændende Horisonter, Solopgangene, Solnedgangene. Margrethe, som stod i Køkkenet med opsmøgede Ærmer, varm af Gulvvaskningen, strøg nogle Klunker Haar, der var fugtige og mørke bort fra Panden og saa ud mod den farvede, sommeragtige Dag. Æbleblomsterne var faldet i Haverne. Den første, fine

Foraarsdrøm var fuldbyrdet. Træerne havde sat Frugt. Dette var en dybere Drøm.

— Hvem er det, der kommer? — spurgte Irene, der som en Vogterske stod nogle Skridt bag den fængslede.

— Det er Postbudet — sagde Margrethe ligesom bekendende.

— Har De Brev? — spurgte Irene Postbudet, da han traadte ind af Laagen og trampede paa de smaa Brosten.

— Ja. —

— Til hvem? —

— Til Margrethe. — sagde Postbudet.

Hun stod med det uaabnede Brev i sin Haand. Irene brød Tavsheden, da Postbudet var gaaet. Den samme dæmpede, distinkte Stemme:

— Hvem er det fra? —

For første Gang steg en ufrivillig Myndigheds Rødme op i Margrethes Kinder. Irene *saå* den ikke, og ikke den lette Rejsning i den rødmende Piges Holdning, men hun mærkede den pludselige Magt i hendes Stemme, Fastheden, Bevægelsen og Varmen, da hun svarede:

— Det siger jeg ikke. Det kan jeg ikke fortælle dig, Irene. —

— Ikke fortælle? — gentog den Blinde med næsten hviskende Stemme. — Kan du ikke fortælle din Søster, hvem du faar Brev fra? —

— Nej. —

— Margrethe —? —

Irene veg ligesom tilbage i Overraskelsens Harme og Krænkethed. Det var som om hendes Øjne plud-

selig kunde *sé*. Hun rettede det graa, sammenknebne Blik ligesom gennemtrængende paa Søsteren.

Margrethe vilde gaa ind, men Irene lagde sin Haand paa hendes Arm.

— Hvem er det Brev fra? Sig mig det, Margrethe. Du skylder Mor og mig at sige det. —

— Det er fra en ung Mand, jeg har lært at kende. — svarede Margrethe fast og værdigt.

— Hvem er det? Hvem er det? Hvad hedder han? —

— Han hedder Kristoffer Veje. —

Saa vendte hun sig fra den Blinde, for hvis indre Blik Tankerne blev til en panisk Billedrække. Hun, den alting fornemmende og forud følende, stod og *saa* hen for sig. Det var som om Aftenen farvede de mælkeagtige Pupiller med en Spejlning af det røde Skær.

Margrethe var løbet ind. Hendes Hjerter slog i hende som en knyttet og knuget Haand, da hun aabnede Brevet. Det første Brev.

Aah, hun kunde ikke læse det. En Taage kom for hendes Øjne. Og en Flimren, der havde en egen Ild og Hede. Hun kunde ikke faa fat i Bogstaverne, hvis skrevne Omhu og barnligt omstændelige Typer overrumplede hendes lyksalige Blik. Papiret rystede i hendes Hænder. Hun maatte holde det med dem begge to. Saadan strømmede det og levede det imod hende. Saadan brusede det mod hendes Hjerter og tordnede for hendes Øren. Kære Kusine —.

Kusine? tænkte Margrethe, ligesom nydende det første Brevs Mystik, dets vældende, hemmelighedsfulde Magt. Jo, vi er vist Fætter og Kusine. Det *maa* vi være. Og saa fortsatte hun Læsningen. Han vil

komme. Hvad mener han? Komme hér? Hvad vil han? Jo, jo, jo, det er storartet.

Men først længe efter, at hun havde læst dette Kristoffers i Grunden ligegyldige Brev, slog det hende: Hvad vil Irene sige?

*

*

*

Imidlertid prædikede Irene. Hun talte med indtrængende, men mere bydende end hjertelig Stemme. Havde Margrethe haft Sans for en vis pastoral Tørhed og Enstonighed i Irenes isnende Formaninger, maatte hun have takket hende for Energien i den søsterlige Omsorg. Naar de om Aftenen var paa Vej hjem fra Institutet, følte Margrethe al Søsterens mahnende Tale som en utaalelig Disharmoni i sig selv. Margrethe stod jo paa Tærsklen til Æventyret, til det Liv, hvorom hun brændende drømte, i flyvende Billeder, i blomstermangfoldig Fantasi. Hun stod ved Indgangen, drømte hun, til den dristige Fuldbyrkelse af Haabet i en Kvindes Hjerter. Irene gik dér og puffede til hende, aandelig talt, stak sin Blindheds onde Sonde gennem de syv, farvede Slør for hendes Øjne.

Dagen kom, da Kristoffer skulde komme. Irene vidste ikke af Visiten. Margrethe havde kæmpet med sin egen Bevægelse den ganske Dag. Hun var næsten træt af Spænding hen paa Eftermiddagen. Hun havde ikke turdet gøre Anstalter. Hun havde blot vasket sit Haar, saa det brusede om hendes Hoved. Den gamle Enkefru Menkel, Bedstemoderen, var hjemme.

Margrethe satte sig ud i Gaarden ved Indgangen til Haven, med noget Sytøj i Hænderne. Men hun

var for urolig til at brodere. Hun tænkte paa den, der skulde komme. Den, der skulde bringe hende den første, funkende Glæde, og som hun skulde glæde igen. Nej, nej, nej, det turde hun ikke tænke. Hvad var det nu, der havde staaet i Brevet? Saa, dér stak hun sig i Fingeren. Hvor Haven var gylden og smuk. Hun sad som i en glødende Taage. Forventningen tog alle Tanker.

Da hørte hun pludselig Trin ude paa Stien. Laagen knirkede. En Mand kom ind i Gaarden.

Margrethe rejste sig brat, uden at sé.

Det gav et Sæt i hende. Det var Thomsen —.

Jernbaneportøren. De hvide Trøjer. Signalerne. Hendes Ridder.

— Goddag — sagde han sagte og tog Hatten i Haanden. Han var civil.

— Men Goddag, Thomsen — svarede Margrethe, plyndret for alle purpurfarvede og fjerne Billeder.

— Hvad vil De? — spurgte hun venligt, lidt kort.

— Jeg vil — jeg vil bare sige Farvel —.

— Farvel? Skal De rejse? —

— Ja. —

Han vilde løfte sit mørke, kraftige Hoved for at se paa hende. Men han kunde ikke. Han saá ned for sig, sagde næsten svagt:

— Ja, jeg skal rejse. Jeg er forflyttet. Jeg har søgt Forflyttelse til Provinsen. Jeg vilde gerne ha' blevet hér, hvis ikke — hvis jeg —.

Thomsen kunde ikke sige det. Hans ridderlige Veltalenhed og det friske i hans Væsen svigtede ham.

— Derfor er jeg kommet, for at tage Afsked med

Dem, Frøken Menkel —. Hils Deres Søster Irene og Deres Mor. Og — og lev vel. —

Han gav hende Haanden.

— Tak — sagde Margrethe, idet hun tog denne rolige, djærve og stærke Haand og holdt den som i Drømme. Det var, som en Stemme langt inde i hendes forvirrede Selv sagde: Hold fast. Behold Haanden. Giv ikke slip paa denne sunde Kraft.

Saa satte Thomsen Hatten paa det skønne Hoved, bøjede lidt forover, fik *sét*, kun et Nu, paa hende, og gik ud gennem Laagen.

— — —

Instinctmæssig kom Irene den Dag tidlig hjem. En lille Pige fra Institutet fulgte hende. Ikke saa snart var hun kommet ind i Stuen, før Moderen viste sig i Køkkendøren.

— Margrethe, jeg maa tale med dig — sagde den Gamle. — Hvad er det Irene siger? Er det *Valdemars* Søn, du venter? —

Irene kom frem i Døraabningen. Hun stod bag Moderen som en vidnende Støtte.

— Valdemars? — spurgte Margrethe sagte, seende fra den ene til den anden.

— Er det *Vejes* Søn, der kommer her? —

— Ja. Kender du ham? —

— Nej — svarede den Gamle. — Kristoffer kender jeg ikke. Men Tante Abel har fortalt mig om den Dreng. —

— Dreng? —

Margrethe rødmede. De talte ikke mere sammen, men gik alle ind. Margrethe fik Ordre til at gøre sig i Stand til Madlavningen. Var Kristoffer Veje en

Dreng? Hvad var der i Vejen med Mor? Aah, nu skulde hun have Forklæde paa og alt det. —

Da det mørknede, kom Kristoffer. Margrethe havde tændt i Stuen, ved Klaveret, og var ved at dække Bord.

Irene var den første, der mærkede hans Nærværelse. Hun gik ham rank i Møde.

— Goddag — sagde hun, dirrende af Spænding efter at høre ham.

— Goddag — svarede Kristoffer og studsede i Døren ved at se den Blindes graa Skikkelse, dette Billede af Askésen. — Goddag, mit Navn er Kristoffer Veje. Jeg er Margrethes Fætter. Gør det noget, jeg kommer? Jeg forstyrrer vel ikke? —

— Irene Menkel. Jeg er Margrethes Søster, — sagde Irene urokkeligt, luende af Kulde mod den Fremmede. Irene var jo en dannet Pige.

— Velkommen — føjede hun til.

— Tak — sagde Kristoffer. — Tak skal De ha'. De maa undskylde, Frøken Menkel, jeg ser vist farlig ud om Benene. Det er et forbandet Føre hérude. —

— Ja — ytrede Irene. — Føret er ikke godt. —

Stuens Varme strømmede mod Kristoffer, saa hans Øjne duggedes. Den Gamle rejste sig, saá gennem Skæret af Ilden paa Drengen. Margrethe stod sky bag Moderen.

— Goddag, Kristoffer — sagde denne. — Naa, du er Valdemars Dreng? —

— Ja —? —

— Velkommen, Kristoffer Veje. —

— Tak —, Tante —.

— Ja, jeg er din Tante. Din Mor kalder mig Tante. Saa kan du ogsaa gøre det. —

— Jo —. Ja Tak. Det vil jeg gerne. —

— Værsgod, vil du hilse paa Margrethe. —

Den Gamle traadte til Side. Forundret over hendes Tilstedeværelse mellem disse enlige Kvinder sagde Kristoffer sagte, med næsten ophøjet alvorlig Stemme:

— Goddag, Margrethe. —

Paa samme Maade svarede hun:

— Goddag, Kristoffer. —

— Idag eller i disse Dage — sagde den Gamle — er det to og tyve Aar siden din Far kom hér første Gang. —

— Far? —

— Valdemar ja. Det Foraar kom han her flittigt. —

— Gjorde Far? —

— Men siden har han aldrig været her. —

Kristoffer vilde have spurgt: Hvorfor? Men det anede han, at det vist ikke var særlig heldigt at fortsætte med dette øjensynlig pinlige Emne.

— Ja — sagde han pludselig, for ligesom med sit øjeblikkelige Humør og al sin Kraft at slaa Mistemningen i Stykker. — Far har sgu vist været en gevaldig Fyr i sine unge Dage. —

Irene var ved at forstene over denne Tone. Det løb hende koldt ned ad Ryggen. Hun pressede Munden sammen og rynkede Bryn.

Margrethe blev helt forskrækket. Uden at kunne forklare den sande Anledning dertil, kom hun til at lé. Hun tænkte, at hun, hvis hun havde kendt Kristoffer bedre og derfor havde turdet, vilde have bilstet i en friskere og stærkere Latter. Nu beherskede hun sig, imponeret over Frimodigheden, og smilede varmt til Kristoffer.

Den gamle Moder saá paa den unge Veje. Hun sagde dumpt og mørkt:

— Din Far er saa udmærket en Mand, at han ikke vilde ha' syntes om at høre sin Søn tale om sig i den Tone. —

— Ja. — sagde Irene.

— Aah hvad — fortsatte Kristoffer sorgløst og intetanende. — Jeg mener det ikke saa højtideligt. Jeg antar Far med sit overordentlig hensynsløse Væsen har slaaet noget i Stykker hér. Har han ikke? Gud, hvor kunde det ligne ham. Det skal jeg forresten spørge ham om —.

Saa lo han selv. Kristoffer mente det bare saa ungdommeligt og fornøjeligt. Margrethe lo med. Irene blev ligesom tyndere af Væmmelse ved denne Fyr —.

— Det kan du bare vove paa — sagde den Gamle og syntes med ét at føle sig fristet til at være i bedre Humør. — Jeg har ikke sagt andet, end hvad Valdemar godt véd. Lad os nu ikke snakke mere om det. —

Kristoffer gav Luft for sin Begejstring over den lille, lune Stue. Han spurgte Margrethe om en strømmende Række af Ting, om Foraaret og Vejret, om Husets Beliggenhed og har De mange Frugter i Haven? Aah, hér er sgu dejligt, gentog han. Det forundrede ham, at Margrethe altid havde boet hér, bag disse Hegn, bag denne Have, om Sommeren i Blomsternes Læ, om Efteraaret under gyngende Æblers søde Fylde, om Vinteren i Ildens længselavende Lys, om Foraaret i de genfødte Dages Duft. Margrethe, Margrethe.

Det slog ham selv: Hvor jeg tænker paa hende. Hvor voldsomt farer jeg dog frem mod dette Hus.

Er Margrethe ikke i Stuen, er jeg her ligesom ikke selv. Kommer hun ind ad Døren, spændes mit Hjerte, og mine Hænder smerter. Hvorfor tager jeg saa heftigt om Stolens Ryg? Hvad tænker nu Margrethe om mig? Der er ingen Tvivl: Hun gløder og smiler, og Stjernerne i hendes Øjne gaar op i Luer. Hendes Smil er som Aftenen og Morgenens. Hendes Kinder er som Frugter. Kraftige, modent farvede Æbler, runde af sikre Liniers Fylde. Hendes Mund er et Bær, der drypper usynlig Sødme, skinnende af Saft. Hun er selv en gyngende Gren. Jeg maa ikke tænke paa hende, sagde han til sig selv. Jeg maa tale med Irene eller Moderen. Jeg maa —.

— Hvorfor tog De ikke Deres Eksamen, som Deres Far ønskede? — spurgte Irene, afbrydende hans Tanker.

— Jeg kunde ikke finde mig i at læse — svarede Kristoffer, opfyldt af Lyst til at fortælle og føle sig forstaaet. — Jeg kan ikke finde mig i, at Kundskaberne former min Forstand. Hvorfor skulde jeg finde mig i det? Det er mig, der skal forme Kundskaberne. Jeg skal ikke bringes til at læse det, andre har skabt. Jeg skal selv bringe andre til at læse det, jeg skaber. Jeg gider ikke sidde og fylde min Hjerne med aandshandsviden. Den dræbende, eksakte Andenhaandsviden. Jeg er ikke saa receptivt anlagt, at jeg formaar at samle mig sammen til et Studium. Jeg maa handle, føle Kundskaberne og opleve Erfaringen haandgribeligt, udvikle mig direkte, forstaar De, Frøken Irene. Det andet er uudholdeligt. —

Irene fandt sig hvirvlet ind i en Ordstrøm, hvori hun ingen egentlig Mening kunde finde. Hun følte sig voldsomt frastødt af denne flydende Rigdom af Sprog

og Varme. Hun fik Fornemmelsen af noget paa én Gang heftigt og letfærdigt. Hun maatte tage sig sammen for at kunne formulere et passende Spørgsmaal, der samtidig virkede som et rammende Svar. Hun spurgte:

— Kunde De ikke, hvis De *vilde*? —

Kristoffer saá paa hende. Paa denne Kvinde, der talte som bag en Rude. Spørgsmaalet overraskede ham.

— Nej — sagde han. — Jeg *kan* ikke. Jeg tror det ikke. —

— De *véd* det ikke? —

— Jeg har prøvet paa det. Lærestalten plagede mig. Jeg forstaar ikke, at jeg har kunnet efterkomme Fars Ønske at gaa dér og tage første Del. —

— Man skal gennemføre en Ting, man er begyndt paa. —

— Tja. —

— Ja! —

— Hvor De bor hyggeligt og henrivende hér. — sagde Kristoffer.

Irene saá paa ham. Hun havde forlængst dannet sig et blivende Billede af Kristoffer.

Margrethe, der virkede travlt huslig omkring dem, skønt hun i Virkeligheden kun havde nogle Kopper og smaa Tallerkener at tage Vare paa, hørte alt, hvad Kristoffer sagde. Lyden af hans Stemme kom som en kær Sang til hendes Øre, som en Bølge af Klang, der vekslede med Blidhed og Iver, Brathed og vigende Vellyd. Hun maatte passe paa ikke at gaa glip af noget, han sagde. Hun vilde høre det altsammen. Maaske kunde hun lære noget af det, Kristoffer fortalte. Heller ikke turde hun røbe, hvor

lidt hun kendte til Eksaminer og alt det sælsomt kloge, der i Kristoffers Mund berusede hende. De saa paa hinanden, han næsten energisk smilende, hun med Øjne saa opfyldte og ungt varme, at Blikket blev saa tungt, at hun maatte sænke det. Kristoffer holdt behændigt Samtalen med Irene i Gang. Men det skete, at han gik i Staa. Ligesom paa et Ryk i Irene forstod de, at hun fornemmede, hvad der foregik af Svimmelhed og Farer imellem dem.

Kristoffer blev længe. Han snakkede og snakkede, uden at tænke over hvad han sagde. Det anede ham dog, at han vilde gøre den kommende Tids Samvær med Margrethe vanskelig for dem begge, hvis han ikke paa sin belevne Maade og med den sundt virkende Frejdighed, der var én af de øverst liggende Egenskaber i hans Væsen —, sørgede for at staa paa god Fod med Irene. Og mod denne kløgtige Virken af Venligheder havde Irene ingen Klogskab at stille op. Hun opfattede disse som en tom, ung Mands gængse Smiger, og lukkede Øjnene dobbelt for hans Glans. Det hjalp ikke Kristoffer, at han søgte at bøde paa sin Banden og sin skødesløst højkrøstede Entré. Irene bedømte ham ud fra sit første Indtryk af ham. Det som ogsaa var det rigtige.

Irene, som røg Cigarer, havde forbudt Margrethe at ryge. Men i Aften gav hun efter, og Margrethe røg kejtet og rødmende en Cigaret. Kristoffer pulsede og befandt sig som i et nyt Hjem. Man drak The, spiste Kager. Smaa Kranse. Tørre Butterdeiger. Æbler. Margrethe var rød i Ansigtet af Varme og Optagethed.

Ad hvilken Vej de var kommet til at drøfte det Emne, vidste Kristoffer ikke, men med ét var han

og Irene kommet i voldsom Strid om Religion. Var de snublet over et Ord? Ordenes Ord: Gud? Irene fik ligesom et Slag af en Pisk, da hun følte denne ungdommelige Fornægters sviende og krænkende Paastande suse som en Strøm af Ord imod hende. Irene fik Gløder paa Kinderne. Harmen tændte hende. Afskyen for dette forvildede Mandfolk —.

Kristoffer tog Sagen alvorlig, som en ung Mand gør. Alvorligere end den Blinde gav ham Ære af.

— Jeg *kan* ikke tro — sagde han —, har ikke kunnet siden mine sidste Barneaar. Gud? Hvad er Gud? Vil De forklare mig —? —

— Hvordan kan De *tale*? —

De afbrød hinanden.

— Jeg kan ikke billedgøre mig Gud. Kan De? —

— Aah, det er naragtigt — sagde Irene hvast og kort. Hun afskar ham ligesom Ordene. Og hun lagde ikke Fingrene imellem.

Den gamle tog øjeblikkelig Irenes Parti. Hun sendte Kristoffer et Par Øjne.

For Margrethe var Samtalen pinlig og stemningsnedbrydende. Hun troede jo nok, Irene havde altid talt til hende om Gud. Ja, naturligvis, tænkte hun pludselig, er der en Gud til. Bare hun kunde faa Kristoffer til at tie. Saa troede han ligesom ogsaa.

Kristoffer var pludselig blevet hed og stejl. Han bombarderede den Blinde med Paastand paa Paastand. Aah jo, nu morede det ham at diskutere, at køre hende op, gøre hende gal i Hovedet, det stupide Kvindemenneske dér. Hvad var det for en Luft, Margrethe levede i? Tro, Tekster, Skriftsteder, bibelske Fraser og hellige Fantasterier. Illusionen om en

Gud, der havde givet hende Livet for at hun ikke skulde kunne leve det. Gode Sæder, fromme Forsæt, kvalm Luft af Kirke, to Kvinder med Stemmer som Orgelpiber. Hér levede Margrethe. Denne ulevende Luft aandede hun. Her maa Natur til, tænkte Kristoffer. Her maa Illusionens mosaikfarvede Blyruder gaa sig en Tur, sparkes ud.

— Ja, ja, ja, jeg kender al denne Tvang, der er ved at tro. Jeg kender al denne Unatur, der er den fanatiske Religjositets sande Frugt. Mennesker med Frihed og Aabenhed er lykkelige, fordi de bare er til. De behøver ikke Troens Krykke for at stavre sig gennem Livet. Jeg giver Fanden i Religionen.

Det blev Irene for stærkt at høre. Hun blev bleg med ét. Som om Kristoffer havde slaaet hende. Hele hendes graa Sjæl var ligesom blevet hvid af én luende Forargelse.

Noget efter vilde Kristoffer paany bøde paa sine Blasfemier ved at være venlig —, tale om andre Ting, ved at smile og være livlig —. Men dette gjorde Billedet af ham klarere i Irenes Øjne. Hun mærkede, tavs som hun sad, urokkelig i sit, allerede nu sit brændende Had til Kristoffer. Det, som aldrig skulde mildnes, glemmes og aldrig udslettes.

Kristoffer mærkede Margrethes Bekymring over Misstemningen. Han brød op, sagde venligt Farvel, og bad Margrethe om ikke at følge sig ud.

— Jeg vilde gerne gaa et Stykke med ned ad Stien — sagde hun.

— Nej! sagde Irene.

Kristoffer gik alene ned ad Stien.

V

Kristoffer gik i Gaderne. Han kunde ikke glemme Margrethes Skikkelse i det gamle Hjem ved Jærnbanedæmningen. Hun fyldte hans Sind paa samme Maade som en Blomst, der pludselig staar paa Vejen ved Siden af ham. Billedet af hende levede i ham i faa, rene Grundfarver, som Blaaf og Rødt, indrammet i fine, hvide og grønne Toner. Aah, disse Farver, hvorfor trængte de sig frem i ham? Disse faa, heftige Toner? Han var jo ikke Maler. Han kunde jo kun skrive. Var det det frodige ved hendes Ungdom, der vakte Farver i ham? Billedet af hende gjorde ham stærk og let i Gangen. Han tænkte ikke paa, hvor længe han havde gaaet.

Aften i Byen. Sporvogne tordnede med Klokker og dynamisk Larm omkring ham. Han gik paa Amagerbrogade uden at fatte Hensigten med sin egen idelige Farenafsted Gade op og Gade ned. Han vidste, at Hjemmet vilde byde ham Mad og Drikke, hvis han besøgte det. Men Kristoffer følte det: Jeg er én af de Sønner, der er fremmed for deres Fædre. Jeg kender Jer ikke, I to Ansigter, Far og Mor. Jeg strømmer gennem Livet som et Lune af Skæbnen, og Livet strømmer i mig. Jeg maa tage alt med paa Slæb i min Fart gennem Farer og Fælder: Menne-skene, Glæden, Lysene i Butikkerne, de mange, myldrende Situationer, Lidelsen og Ensomheden og den materielle Nød. Paa min Evne til at opleve skal jeg leve. Derfor maa jeg videre, igennem det hele: Festen hos de mange Venner, Fuldskab og Sanselighed. Flere Begivenheder. Kom, alle Oplevelser. Dybere

ind i Kaos. Det vil vise sig, om der er en Bund. Paa alt dette. Paa Livet.

Hans Tanker standsede ved det nye Navn, denne lille Melodi: Margrethe. Det maatte jo komme for Dagen, hvad hun vilde mene om det raa Princip at tage hele Ungdommens frodige Dynd i sine Arme. Han mærkede den Magt hendes Skikkelse og hendes Navn havde. Var det nødvendigt at bremse nu, ligesom Sporvognene, ved et Stoppested? Havde han Mod til at gøre Rede for sit eget Livs forvirrede Foreteelser for Margrethe, og for den tilsyneladende Mangel paa Sammenhæng, der gav hans Dage Natens Stempel, Lyset i ham selv de stærke Skygger? Hvad vilde han hende? Føre hende ind i »Kunstnerlivet«? Det Liv, der var selve Bundløsheden.

Kristoffer skammede sig. Han havde ingen Ret til at møde Margrethe mere. Han forstod Irene. Hun var jo i Grunden sympatisk i sin frontale Holdning overfor ham. Aah, alt det i Verden der var at beskytte Margrethe imod! Nu kom han og satte Ild til den arme Hytte. Til det fromme og graa Hjem. Farvel, I skønne Timer. Farvel Margrethe. Mit Hjem er i Gaderne. København fylder mig med sine farvede Lamper og det illuminerende Lys. Jeg maa videre! Paa Livet løs! Ind i det gyldne Helvede! Farvel, Margrethe.

Han var kommet i Tanke om Vennen, Maleren Johannes Gudmunn, som boede paa Amagerbrogade, hér i Kvarteret —. Han vilde gaa op for at besøge ham.

Gudmunn havde Gæster, og Kristoffer dømte at de mange Lys i Vinduerne, at der i Aften var særligt mange. Han gik op uden at tænke paa sin man-

gelfulde Paaklædning, og Gudmunn tog selv imod ham ved Døren.

— Hva' Satan, er det dig, Kristoffer? —

Kristoffer saa, at Vennen var i Smoking, og frygtede at han som altid var kommet til Ulejlighed.

— Sludder! — sagde Gudmunn, hvis skaldede Hoved skinnede af Varme, medens hans Øjne glimtede drukkent og hjerteligt bag de gammeldags Brillen. Bag ved ham fløj nogle Kvinder med Smørrebrødsfader og Akvavitflasker i Hænderne ud og ind ad Dørene. Latteren tordnede ude i Korridoren og ud paa Trappegangen. Latter i Kor, gennemtrængende, leet af Folk med stærke Nerver.

— Kom ind, kom du bare ind. Jeg har Udstillings-Aabningssouper. Huset er smadderfuldt af Gæster og Fjæse, du ikke kender. Kritiken er her, Publikum og Købere, forstaar Du. Jeg har samlet hele Pibetøjet, stopper dem med den fortræffelige Mad, som du ved herhjemme er en Forløber for enhver god Kritik. Hvad de *ikke* skriver, skriver vi selv. Kom med Tøjet, Kammerat. Du sér ud, som om du længtes efter at stemme et Par Snapse i stiv Arm. —

Kristoffer kom til at fryse ved pludselig at staa midt i denne Oprømthed. Han genkendte Gudmunns Jargon, som nu irriterede ham. Selskabet i Stuerne syntes at hvile i en undersøisk Verden af Tobaksrøg, plumret Halvlys, hvori Herrernes hyide Skjortebryster lyste som Felter i Mørket, og nogle blottede Kvindehalse steg op af Stuerne Taage som lysende, svømmende Skikkelser. Kristoffer følte et pludseligt Raseri ved Fornemmelsen af denne parfumerede Forvirring. Spektaklet mellem de tilstedeværende bragendeleende Mennesker slog mod hans Øjne og hans Tromme-

hinder som haandgribelige Slag i Slag. Han strittede imod Gudmunns energiske Gæstfrihed, der ytrede sig ved en Præsentation, sammensat af gravitetisk Højtidelighed og den frieste Dyrehavsbakkeudraaben. Kristoffer hilste paa en Dame i Rødt, med kulsort Haar, og et Par Herrer, Mennesker han ikke kendte. Han saa sit Snit til at blive staaende i et Hjørne af Stuen, medens Smørrebrødet gled ned gennem yppige Munde, stærke, muskuløse Kvindehalse og glubske Mandfolkegaber. Til Bunds i danske Maver. Snapseglassene klirrede, og Bajerpropperne slog Smæld. Hvad var dette? Hvad var det for Mennesker? En Kvinde hylede i Stuen ved Siden af. Det var nogle underligt halvgamle Mennesker, syntes Kristoffer, klodsede og store. Se, denne brutale Buste —. Var det da Helvede?

— Værsgod — sagde Gudmunn til ham. — Tag for dig af Retterne. — Hér blinkede han med en dybere Allusion til Kvinderne. — Er du bange? Træd du kun frem for Folket og sig, hvem du er: Digter og Menneske. Jeg véd godt, at Du finder os Malere mere glubske i Appetiten. Vi kræver en mere haandgribelig Kolorit — Stoflighed, hva'? Skal jeg forestille dig for flere af disse fremtrædende *danseuses* af det københavnske Bourgeoisi? Undiner og Statistinder og betydelige Aktricer fra vore bedste Scener. Hér er baade Professordøtre og Vekselererfruer. Værsgod og spis. Jeg vil iøvrigt sige dig, at flere af dem danser fortræffeligt. En Smule for massive i Bevægelsen maaske. Men ellers: *Très dissolus* —.

Gudmunn havde været i Frankrig i sin pure Ungdom og havde opholdt sig i Paris i tre, fire Aar. Det stod skrevet i hans Ansigt. De lastefulde Spor i hans

Libertinertræk havde røvet det oprindeligt fine og lyse i det engang unge og rolige Ansigt. De opvartende Kvinder var hans Veninder. Malerinder og Croquiskammerater. Han repræsenterede de mangfoldige Bekendtskabers Verden.

— Skal jeg? — spurgte han igen. — Vil du hilse paa Karen eller Ellinor eller Asta? Frøken Hansen og Frøken Petersen? Eller Frøken Petersen og Frøken Hansen? —

— Nej — sagde Kristoffer stille og forstemt — nej, Jonas. Jeg gaar straks igen. Jeg kan ikke — holde ud at være her. —

— Hva' er 'et, du siger? —

— Jeg er ikke klædt paa, kan du nok se. —

— Sludder. Paaskud. Ikke Tale om. Du blir hér. Nu skal jeg be' Beatrice bringe dig et Glas. —

Gudmunn gik. Kristoffer stod alene og iagttog gennem Festens Taage Selskabet. Er det Selskabelighed at vælte sig mellem hverandre? Skingrende Larm skar i hans Hoved. I deres Voldsomhed helt uforstaaelige Hyl af Kvinder gentog sig i Stuen ved Siden af. Han tænkte paa Margrethe —. Hans Panderynkede sig. Hvis jeg saá mig i et Spejl, tænkte han, vilde jeg se gammel ud nu. Vreden i ham voksede, blev til Smerter over Øjnene, en nervøs Hovedpine.

— Jeg vil gaa — sagde Kristoffer, da Gudmunn lidt efter kom igen. — Jeg kender jo ingen hér. —

— Jamen jeg *tilbyder* jo at præsentere dig. —

— Nej. Jeg er i slet Humør. Jeg har Hovedpine. —

— Drik. Det hjælper — sagde Gudmunn.

En ung Dame bragte Kristoffer et Glas. Hun

viste sig at være en toogtyveaarig, fraskilt Overrets-sagførerfrue, Beatrice Bensen. Kaldet Beatrice. Hun var lille og mørk, havde en koket, grøn Sløjfe om Halsen og bar en enkel, sort Chiffonkjole. Kristoffer drak. Han kunde ikke forstaa den Hurtighed, hvor-med Underholdningen med Beatrice Bensen var etableret. Nogen Tid efter var han midt i en varm og larmende Klynge af Ellinor og Asta og Frøken Hansen og Frøken Petersen. Da han senere, hed af Samværets Vin og Pjank og Diskussion og Tomhed, gik ud i Korridoren, følte han sig pludselig grebet af et Par Arme, en Kvindes, som omsluttede ham, idet hun trykkede et brutalt og umotiveret Kys paa hans Mund.

Han fik ikke Tid til at se, hvem hun var. Han syntes, at *hende* havde han ikke sét før. Hun var høj, stor, blond. Haaret var som Margrethes, syntes han. Den dybt dekolleterede Hals, som forresten var kraftig og harmonisk, de stærke Øjne, som blinkede af for megen Vin, jamen var det i Grunden ikke ogsaa Margrethes —, paa en anden Maade? Han stod lidt uden at vende sig efter hende. Pludselig sejrede Raseriet i ham. Han hviskede hen for sig:

— Hér er modbydeligt. —

Hvad var det? Han snusede i Luften. Der fulgte en Sky af sjælden Parfume i hendes raslende Følge.

Kristoffer gik ind, blandede sig mellem Gæsterne. Kraftige Hænder tog fat paa et Flygel. En synkopisk *Fox Trot*. Dansen gik.

Han sad alene, rygende, tænkende paa Margrethe. Gudmunns dundrende Gæstebud var ham som en Torden, der foregik i hans Nærhed, men som ikke vedkom ham. Paa hans Mund laa et sødt Lag af

Læbepomade og Sminke, afsat af Aftenens Kys. Han skammede sig ind til Roden af sit endnu unge Hjerte; men han mærkede, at Vinen forhindrede ham i at tænke klart. Margrethe? Hun sov vel nu. I en Stue ved Siden af Stuen med Kakkelovnen og Klaveret og de gammeldags Kupler med Bach og Beethoven og Mozart. Mozart? Kristoffer huskede et Allegro af Spinkelhed og Gratie og fin Vellyd. Hér? Hér trampe man kun i djævelsk Larm og dyrisk Selskabelighed.

Han blev afbrudt i sine Betragtninger. Fru Beatrice Bensen satte sig hos ham. Hun smilede et langt, ligesom talende Smil, idet hun bøjede sig imod ham. Sé, nu denne Kvinde, tænkte Kristoffer, hun smiler, skønt hun burde vide, at Piskeslag —, nej, nej, nej, tænkte han og sank sammen i sin Vrede. Han sagde stille:

— Goddag, lille Fru Beatrice. —

Men sig selv spurgte han: Hvordan vil Margrethe vokse op: Ligesom denne Kvinde? Møde den samme Forvirring? Staa i det samme illuminerede Mørke? Det samme menneskelige Kaos? Hun behøvede jo aldrig komme i disse mondæne Kredse. Aldrig faa Lejlighed til at se dem. Kunde simpelt hen blive fra dem, fordi hun ikke vidste, de var til. Han vilde føre Margrethe langt, langt bort fra dem.

Fru Beatrices Arme var bløde som Kjolens Fløjl, og i Grunden var de kære og smaa. Det gjorde ikke noget, hun lagde dem om hans Hals og lænkede ham med sin lille Skikkelses dæmpede, indsmigrende Liv. Hun luede op imod ham, med ligesom et Slør for sit Væsen. Hun sagde nogle Ord, han ikke hørte. Hendes Mund var vel vaad af Beruselse, men ikke

brutal. Kristoffer strøg sig over Panden, medens han endnu havde sine Arme fri. Han ledte efter et fast Punkt i sin egen Bevidsthed. Med en dunkel Følelse af dyb Skam, Lovløshed og en sjæleligt faldende Fornemmelse sank han ind til Fru Beatrice, der kyssede ham, tavs af Glæde.

Da hørte han pludselig, at man spillede Mozart. Var der virkelig fine Mennesker tilstede? Han hørte det klingre, klokkeporcelænsagtige Thema i Allegroen. Han rejste sig, sagde intet til Fru Bensen, og gik ind til Flyglet. Gudmunn forestillede Kristoffer for en ung Musiker, Hans Kilde. De talte sammen, men uden Sammenhæng. Kristoffer bad Kilde undskylde, at han var mere syg end fuld; men de mødtes forhaabentlig, mente han, senere. For at kunne tale indgaaende sammen om Musik.

Sent paa Aftenen, da en egen legemlig Udmattelse syntes at tvinge Gæsterne til en komisk Tavs-hed, standsede Kristoffer i en af de inderste Stuer, hvor en Gruppe overgivne Gæster havde larmet hele Aftenen. Han saá Gudmunn ligge halvt paa Knæ og halvt i udstrakt Stilling foran et Par store Stole, hvor en elegant, i Cigarettaage indhyllet Dame sad ved Siden af en Herre i Kjole. Gudmunn maatte have spændt Ben for ham; thi Kristoffer snublede og faldt ind imod Stolen, hvor Damen sad. I samme Øjeblik mærkede han Parfumen fra før —, ude i Korridoren. Han kom til at staa paa Benene, og saá paa hende —. *Hende*, der havde sluttet ham som et Barn i sine Arme og begærligt taget hans Mund. Han saá hendes Ansigt —. Det var ikke ungt, men slapt i Trækkene, selv om det smilte. Det var en egen venlig og moderlig Mine, der vilde have varmet Kri-

stoffer med sin Hjertelighed, hvis ikke et Par kyniske Øjne stod tændte i disse milde, indladende Rammer.

— Kristoffer dog — sagde Gudmunn grinende. — Maa jeg ikke forestille dig for — —

— Jeg maa gaa — jeg skal gaa —, afbrød Kristoffer forvirret, rasende paa sig selv og sine Omgivelser, stakaandet af Sammenstødet.

— Du maa dog som den vordende Be—Berømt-hed, du er —, tillade mig at forestille dig for Direktør Fonning, Fonning & Co., om jeg maa sige —, og Frue —.

— Nej, jeg skal gaa. Farvel, Jonas —. Jeg maa — Fru Fonning greb Kristoffers Haand, rettede sig lidt op i Stolen og sagde lavmælt:

— Det skal De ikke tro. — Jeg er ikke Frue —. Kristoffer rev sig hensynsløst løs.

— Hov, hov — sagde Fruen —.

Han hørte ikke hendes Navn, men skyndte sig fortumlet, faldefærdig af Svimmelhed, Varme og gysende Ubehag ud efter sit Tøj.

— Din Idiot — sagde Gudmunn, da han fulgte ham ud. — Hvodden er'et du ta'r paa Vej? Du kunde ligefrem ha' risikeret at modtage en Indbydelse til Direktør Fonnings store Fest om en Maanedes Tid. Han er min Kunde, forstaar du. Han køber alt mellem Himmel og Jord. Ogsaa Digte. Gaa med, Kristoffer. Der bli'r vældig Sjøv. —

Kristoffer skubbede ham tilbage i Korridoren. Døren faldt i.

Det var, som om hans Sjæl udfoldede sine store, sorte Vinger, der baskende bar ham til hans Logi paa Vesterbro.

VI

De Uger, der kom efter Kristoffers første Besøg i det menkelske Hjem ved Jernbanedæmningen, benyttede Irene til at føre Margrethe ind i Pastor Elias Ro's Hjem i Valby. Det laa bekvemt i Nærheden af hendes Moders Hus. Pastor Ro og Sønnen Peter tog hjerteligt imod dem. Pastorinden lidt køligt. Peter Ro, som var saa optaget af sin Embedseksamen, at han næppe havde Tid til at sove om Natten, som Pastoren sagde, gav sig, naar Margrethe kom, Tid baade til at smile og fortælle hende om sit Arbejde. Men Margrethe, som kun dybere følte sin Fremmethed for disse fromt talende og andægtigt indtrængende Mennesker, længtes efter Kristoffer. Hun vovede ikke at sige det. Hun vovede næppe selv at føle det. Noget tvang hende dertil. Hun hørte bestandig Kristoffers Stemme og ventede kun paa Brev og paa hans Besøg. I snart en Maaned havde hun ikke hørt fra ham, og hun vidste nu ikke, om alle de Ord, han havde hvisket hende i Ørene med sit første Brev og med sit første Besøg, var Løgn eller Sandhed. Hun gik trofast frem og tilbage hver Dag fra Institutet, naar hun fulgte og hentede Irene. Om Søndagen tog hun Salmebogen frem af Kommodeskuffen, støvede Guldkanterne af med tankefuld Nænsomhed, saa man kunde tro, hun tænkte paa en kær Barn-domssalme. Men hun tænkte: Hvor er Kristoffer? Hvem er han hos nu? Blandt hvilke Mennesker kommer han? Hvorfor har han ikke skrevet? Hun sad i Stolene i Kirken og hørte Præstens stærke Ord, som stenede hendes Drømme. En Taage kom for hendes Øjne. Hendes Kinder brændte. En Dag havde Irene

sagt, at de skulde gaa i Frederiksberg Kirke og se paa et Bryllup. Ja, sagde Margrethe glad.

Det var et meget fint Bryllup. Lyse, høje Kvinder i slæbende, tunge Toiletter skred frem i Kirken mod Altret, hvor Nellikerne gyngede lyserøde i det første, grønne Foraarsløv. Officerere i skarlagensrøde Dolmaner, Husarer i Kapper og Sølv straaledede mod Margrethes hypnotiserede Øjne. Saa kom Bruden, baaret af sin egen Lethed og Ynde som en Svane frem over Gulvet. Orglet strømmede i Margrethes Nerver, som et Æventyr, som en lammende Herlighed. Solskinnet faldt ind af de lange Ruder, krydsende Altret som gyldne, sænkede Sværd. Salmesangens bedøvendesøde Mystik sank i hende. Se, nu knælede to Mennesker.

Præsten sagde:

— Hvad Gud har tilsammenføjet, skal Menneskene ikke adskille. —

Selskabet foran Altret stod op. Officererne ranke som unge Riddere i Brynje og Gala og sølverne Sabler. Brudgommen lykkeligt blussende, svimmel af Velsignelsen.

Margrethe bøjede sig i Stolen, hvor hun sad, lukkede Øjnene, da Følget gik forbi som en Række Skikkelser i Æventyret. Det var for hende, som om de steg ned ad Solstraalerne.

En Dag, Peter Ro's femogtyveaarige Fødselsdag, var Irene og hendes Moder og Margrethe budt til Aftenfest hos Pastor Ro. Margrethe fulgte trofast med. Hvor var Kristoffer? Han stod saa fjernt i hendes Bevidsthed.

Det var en tidlig Forsommeraften. De gik langs Jernbanedæmningen. Det var for Margrethe, som om

hun maatte nøjes med at tænke paa Thomsen —. Men Thomsen var jo ikke mere deroppe mellem de fløjtende Lokomotiver. Da de gik under Viadukten, hvor Folk gik Aftentur, kom Ekspressen. Aftenekspresen. Den tordnede forbi. Den store Verden. Det tænkte Margrethe ikke. Men det stod som Taarer hendes Øjne.

Varmt brændende og højtideligt lysende Stearin-
stager stod tændte i Pastor Ro's Stuer, og i Haven
om Huset var kulørte Lamper ophængt. Aftenen var
mild. Grønlig gennemsigtig. Himlen syntes tegnet
med nænsom Haand, let som en Akvarel. Peter Ro
gik og smilte til Margrethe hele Aftenen.

— Tak for Blomsterne — sagde han.

— Blomsterne? — spurgte Margrethe.

— Ja, dem De har bragt med. —

— Jamen det er jo Irene, der har bragt dem
med. —

Student Ro saá paa hende, og blev rød. Han
sænkede Blikket, som om han lukkede hendes Skik-
kelse ude.

Margrethe kendte ikke alle de Mennesker, der var
kommet til Fødselsdagen. Kun de Blinde, som var
der, Erika, Hedvig, Gerda og Petra. Skønt Margrethe
smilte og prøvede paa at more sig over disse Men-
neskers fromme og naive Skæmt, kom der intet Skær
af Glæde paa hendes Kinder. Det lavede hende end
ikke op, at Pastoren og hans Søn blev uenige om
Berettigelsen af den rationalistiske Kristendom —.

— Kristendommen bygger paa Biblen — sagde
Pastor Ro. — Dens Ord er Kirkens Lov og det fun-
damentaleste i Troen. —

— Det er ikke nok. — sagde Sønnen. — *Min*

Opgave som Præst skal være den at tilvejebringe et levende Forhold mellem Biblens Ord og det rent menneskelige. —

— Naturligvis. —

Pastoren smilede overbærende. I Virkeligheden var han stolt over at være Vidne til Sønnens personlige Udfoldelse.

— Det er ikke alle Præster, for hvem denne for Kristendommen afgørende Ting er klar og forklarlig. —

Nu blev Pastor Ro alvorlig. Hans Stemme var værdig og myndig, da han sagde:

— Tro ikke, min Dreng, at Kristendommen staar og falder med andre end Gud. Vi ogsaa. —

— Det er ikke altid, at Guds Ord er identisk med Biblens — sagde Peter.

Der er dog megen Varme og Energi i Peter Ro, tænkte Margrethe.

— Vogt dig for at ræsonnére — formanede Faderen — for stærkt i Kraft af din gode Forstand, Peter. Du kan komme til farlige Resultater. —

— Jeg taler i Kraft af min Følelse for Menneskene, — svarede Sønnen.

— Jeg vilde have været gladere, om du havde talt i Kraft af din Følelse for Gud. —

Pastor Ro var forstemt. Gæsterne sad tavse, lyttende. Irene syntes, at Studenten var af en stridbar og opsætsig Natur.

Men Peter Ro vidste, hvad han vilde. Det ene: At *frelse* Menneskene.

Det laa ham paa Sinde at faa en Samtale i Enrum med Margrethe.

Han kunde ikke vide, om det vilde gribe Mar-

grethe at høre om hans Fremtidsplaner, hans personlige Syn paa Kristendommen, Individualiseringen af denne, den personlige levende Tro i ethvert Menneske. Skulde han fortælle hende om sine kirkelige Ideer, Fremtidsplaner, Embede, Menighed, og berette om sin personlige, indre Løbebane? Han vilde leve sit Liv i en lige Linje, der steg imod det guddommeliges Lys. Hans Sjæl var klar, og forklaret af Gud. Konklusionen, at han roligt kunde sige Margrethe dette, hvis hun var den forstandige og troende Pige, han saá i hende, fik ham til at standse hende, medens hun gik ude i Aftenhaven, hvor Lygterne brændte og Foraarsstjernerne faldt i Rummet, til Fryd for dem, der ønsker.

— Fryser De ikke, Frøken Menkel? — spurgte han.

Margrethe saa i Mørket Peter Ro's Øjne. Hun svarede kort; thi Margrethe gik i *sin* Have.

— Nej. —

Hvis hun er en anden end det regelmæssige Menneske, jeg ønsker hun er, véd jeg ikke, hvordan jeg skal tale til hende, tænkte han. Maaske er Kvinden altid en anden? Og hvorfor skal man *tale* til hende for at *virke* paa hende? Nej, Peter Ro kendte ikke Kvinden —.

Han vidste ikke, at den, en Kvinde kaarer sig til Konge, virker bedst med Ryggen til —.

— Jeg har været saa træt i de sidste Dage — sagde han — af mine vedholdende Studier over Bolingbroke. —

Margrethe sænkede Øjnene.

— Naa, De véd vel ikke, hvem Bolingbroke er?

Han er den egentlige Grundlægger af Rationalismen. —

— Saa? — sagde Margrethe venligt. Saa tav hun.

— Jeg antager, jeg i Løbet af dette Aar praktisk talt har min Embedseksamen. —

Hun saá op.

— Er — er De saa Præst? —

— Jeg bliver det forhaabentlig. Hvis jeg bliver fundet kvalificeret. Det er muligt, Far straks skaffer mig et mindre Embede. —

— Det bliver vidunderligt —, sagde Margrethe.

Han saá paa hende.

— Ja — svarede han stille og tænksomt.

Den Aften talte de ikke mere sammen. Peter Ro følte sig uvis, indtil det nervøse. Forstemtheden, forarsaget af Margrethes afvisende, ufattelige Holdning, var over ham mange Aftner efter. Han vilde skrive til hende, tænkte han. Eller var det ikke bedre at indbyde Frøken Menkel igen? Den *Beslutning*, der er et af de mange primitive Idealer, Kvinden skal se i Manden, laa det Student Ro fjernt at tage. I lang Tid saá han intet til Margrethe. Det, som stærkest saarede ham, var Demonstrationen i denne Udeblivelse.

Irene og hendes Moder tog hjem, og Margrethe fulgte modløs efter. Under Viadukten, op ad Stien. Da de skulde til at gaa i Seng, sagde Irene, som var alene i Stuen med Søsteren:

— Margrethe, der er noget jeg maa sige dig. —

— Mig?

— Jeg har ingen Ret til at skjule for dig, at der — —

— At der hvad, Irene? —

— At der er kommet nogle Breve til dig i den senere Tid fra Kristoffer Veje. —

— Fra Kristoffer? — sagde Margrethe forstilt forundret.

— Ja. —

Irenes Øjne stod rettet med deres Statueblik paa Søsteren.

— Havde du ikke ventet dem? — spurgte hun. Margrethe drejede undvigende Hovedet.

— Jeg vidste ikke, at — at det var Kristoffers Mening at skrive til mig. —

— Kristoffer? Kalder du ham ved Fornavn? —

— Ja — sagde Margrethe sagte.

Hun saá bort fra den Blinde og bemærkede ikke dennes hektisk farvede, ligesom feberagtige Kinder. —

— Margrethe? — spurgte hun, og der var noget forandret i hendes Stemme. — Elsker du ham? —

Da saá Margrethe op. Og fik Øje paa Søsteren —.

— Hvorfor har du gemt Brevene?

Margrethes Stemme var dulgt heftig.

— Holder du af ham, Grethe? —

— Hvorfor har du gemt Brevene, spør jeg? —

— Vær stille. Mor kan høre os. —

— Det maa Mor gerne! *Nu* maa hun gerne høre det. At du tar mine Breve fra mig. At du — —

— Syss, Margrethe. —

Irene tabte ikke sin Ro og Værdighed. Men hun blev blussende rød.

Margrethe blev saa heftig, at hun kom til at græde.

— Jeg har dine Breve hér — sagde Irene og vendte sig mod Væggen. De er uaabnede. —

Hun tav, men vilde sige noget. Mælet blev svagt:

— Jeg kan jo ikke læse, hvad der staar i dem. —

Margrethe fik Brevene og gik grædende ind til sig selv. Fra denne Stund vidste den Blinde, at Margrethe elskede Kristoffer. En Vished, der sved som Syre i hendes Blod.

Kære Margrethe. Kære, søde Kusine. Min egen Veninde.

Saadan begyndte de tre Breve, der var kommen. Hun læste dem i forkert Orden. Den lykkelige Forvirring, det glade Budskab foraarsager, strømmede med piskende Taarer og pludselige Smil igennem hende. Hun græd af Lyksalighed, saa hendes celleagtigt lille Seng rystede. Kinderne svulmede, Øjnene ligesom hovnede af Hede og Bevægelse over Brevenes Indhold. Hun mærkede den rige Fylde i sig selv, og forstod at Formerne havde faaet Magt over hendes Skikkelse. Det faldt hende ind, ja det stod hende klart, at hun altfor ofte i den sidste Tid havde gødet sin egen Frodighed med sine salte Taarer.

Brevene, som Margrethe lagde paa Stolen ved sin Seng, før hun sov, lød i *rigtig* Rækkefølge saaledes:

9. Maj 19—.

Kære, søde Kusine.

Jeg stoler paa, at ingen hjemme hos Jer ser de Breve, jeg sender dig. Jeg har en Følelse af, at det er dine Paarørende om at gøre, at jeg ikke kommer mere hjemme hos Jer. Og netop derfor skynder jeg mig at sende dig disse Ord, fordi jeg frygter, at du skal glemme mig. Jeg elsker dig usigeligt, kan ingen Steder være for en grusom Uro for dig og alt det, dine stærke og rene Øjne lover mig. Jeg mærker, at din Søster er paa Vagt og staar imellem os. En Dag

vil jeg tage dig med mig for Næsen af dem begge to. Saa kan de prædike for tomt Auditorium. Jeg er saa usigelig lykkelig, fordi jeg har mødt dig. Mit Hjerte stormer imod dig. Jeg ser dig alle Steder. Jeg sender dig i Hast mine rigeste Forsikringer om min Kærlighed.

Din Fætter Kristoffer.

12. Maj 19—.

Kære Margrethe.

Jeg maa først give dig min Undskyldning for de ungdommelige og noget forfløjne Linier, jeg sendte dig sidst. Jeg beder dig kun tillægge dem alvorlig Betydning for saa vidt som jeg er sikker i min Kærlighed til dig. Jeg vilde ogsaa ønske, du kunde eftergive mig mine utidige Bemærkninger om din Søster Irene og frem for alt din elskelige, gamle Mor. Jeg finder det i Virkeligheden paa sin Plads, ja jeg beundrer Irene derfor, at hun vaager over dig som en nidkær Søster og Ven, der er den svorne Fjende af den Regel, at en ung Pige skal indlade sig med den første den bedste fremmede og ukendte, unge Mand. Naar du ser bort fra det naive i min Betragtning, vil du forstaa den Glædes Alvor, der fylder mig ved Tanken om, at Fremtiden skal forme sig klar og fuld af Haab for mig. Jeg vil nu sætte alt ind paa at være værdig til din Kærlighed, hvis det lykkelige sker, at du kan gengælde mine Følelser for dig. Jeg vil gribe et stort og regelmæssigt Arbejde an, en stærk og omfattende Bog, eller se at faa mig en Plads som Korrespondent, Korrektør, helst et direkte Arbejde i Literaturens Tjeneste, for at faa begyndt. For at grundlægge den Position, der kan gøre mig i

Stand til at leve som din Mand og gøre dig tryk som min Hustru. Vær ikke vred, Margrethe, fordi jeg allerede er saa vidt i mine Tanker om Fremtiden, at jeg tænker paa en Ting, som jeg maaske ikke er i Stand til at føre igennem. Jeg vil gøre alt, hvad jeg formaar. Det samme maa du. Dermed mener jeg, at du maa indstille dig paa, at vi for Fremtiden er uadskillelige, men samtidig være varsom med, hvad du i denne Henseende fortæller i dit Hjem. Jeg véd godt, at jeg ikke burde skrive til dig om dette, før jeg havde min Stilling og sociale Sikkerhed; men min Utaalmodighed efter at tilbagekalde visse upaalidelige Punkter i mit forrige Brev, og min Længsel efter at gentage Forsikringen om min Kærlighed til dig, tvinger mig til paany at skrive til dig. Jeg sér snart ud i de yndige Stuer, hvor jeg for første Gang følte, at et Menneske helt sluttede mig i sit Blik og holdt mig fast. Kærlige Hilsner og paa Gensyn.

Kristoffer.

P. S. Jeg glæder mig til en stærk og lykkelig Fremtid.

22. Maj 19—

Min egen Veninde.

Jeg vilde skrive noget fint og sjældent til dig, men jeg ved ikke, hvad det skulde være. Jeg er saa lidt sikker paa, at jeg formaar at tænke eller føle det, der vilde være til din Gavn. Jeg er tilmode, som om du er gaaet langt bort, og at jeg ikke har Evnen til at søge efter dig eller følge dig. Men endnu mere forstemt over, at det er bedst for dig saadan. Jeg ønsker altid, at jeg kunde gaa derhen,

hvor det fine og ædle lever. Men paa én eller anden for mig dunkel Maade drages jeg mod det løse og simple i Livet. Det gør mig saa uendelig sort i Sinde, at jeg er prisgivet Virkningen af den Verden, der tilfældig omgiver mig. Hvorfor staar du, yndige Margrethe, ikke for mig som min eneste Omverden, og i mig som min indre Verden? Hvorfor fjerner Forholdene, det dagligdags og det ligegyldige, mig fra dig, skønt jeg af al min Magt ønsker at gaa derhen, hvor det ædle og rene lever? Dér hvor du er. Jeg skriver ikke dette, for at du skal gøre dig helt fri for mig og ikke vide af mig mere —, men fordi jeg selv finder, at det er rigtigst for os to, at vi ikke kommer hinanden saa nær, at vi bliver hinanden uundværlige. Menneskene higer mod Uadskilleligheden. Kun de, der oplever Ulykken sammen, er uadskillelige. De staar altid for hinanden. De er i hinandens Tanker. De fylder hinanden langt mere end al det hverdagsagtige, som kaldes Lykken. Det er det inderst menneskelige i vor Skæbne. Sandheden om vort Væsen og Samvær.

Det kan være, at jeg ikke har Ret heri. Jeg vilde ønske det. Det er muligt, at det kun er bestemmende for mig. I Øjeblikket. Jeg træffer saa mange Mennesker, som fylder mig med Rædsel —. Deres grænseløse Simpelhed forstemmer mig i den Grad, at jeg drages i Tvivl om Meningen med deres Eksistens. Jeg kommer til det Resultat, at jeg jo nøjagtig er som de. Af det samme Udspring, den samme Opvinding. Jeg er som de, menneskeligt talt. Mit Menneskeværd er det samme. Det kan ikke være mig nogen Trøst, at det kun kan være mindre. En Glæde har jeg. Den, at du er til. Hvorfor skulde

jeg tage denne Glæde fra mig selv ved at komme dig nær med mit katastrofale Væsen? Jeg vil ikke lade dig opleve Ulykken for at blive uadskillelig med dig.

Dette Brev burde jeg ikke have skrevet. I Morgen véd jeg, at jeg vil betragte det som et Udtryk for en Stemning —. Men Stemningens Tilstedeværelse er en Kendsgerning, hvis momentane Bundløshed fylder mig med en Angst, i hvis Magt jeg er. I Morgen straalér Solen paa de Tinder i mit Hjerte, hvor du er. Kan jeg stole paa, at du tilgiver mig min Modløshed, og at jeg plaprede om den til dig? Jeg gør mig ikke anderledes end jeg er, skønt jeg véd, at det eneste, der frelser mig, er det, *at jeg kunde gøre det*. Jeg gaar nu ned paa Gaden, og jeg véd, at mange af de Mennesker, jeg møder og hilser paa, siger Goddag til og følges med, er dig fremmede og fjerne. Og at der er en Afgrund mellem dig og dem. Eller er du nøjagtig som disse Mennesker? Eller *vil* du blive det? Jeg tør ikke mødes med den Dag, da disse Spørgsmaal skal besvares. Tilgiv mig mit Sinds Grænseløshed, du Midtpunkt for min Verden, det Centrale jeg for første Gang mødte i mig selv. Tilgiv mig denne Følelse af total Moralløshed og dødelig Ræsonnéren over vor Ungdom. I Morgen er der atter en Dag. Jeg er glad over at have faaet talt ud. Lev vel til vi ses, fjerne og usigeligt kære Veninde. Og endnu engang: Tilgiv mig dette Brev.

Din inderligt hengivne Kristoffer.

VIII.

Emma Menkel var lykkelig over, at hun ikke havde taget sin nye Sommerkjole paa; thi da hun stod af Sporvognen ved Endestationen i Valby, begyndte det at regne. Sommervejret var tungt og ubevægeligt. Varmen stod i det med en Tæthed, som gjorde Luften ligesom massiv og uigennemtrængelig for Aandedrættet. Emma Menkel vilde skynde sig, men hun mærkede, at hun ikke formaaede at løbe mere. Hun støttede daarligt paa de stejle, franske Støvler, der gav Foden denne korte Styrten —. Hun fik ikke Motion mere i det fornyende Maal, der gennem hendes første Ungdom havde ladet hende bevare Slankheden. Den mørke, fast sluttende Spadseredragt, Korsettet og den mangfoldigt strammende Fornemmelse af Handsker og Slør, Halsens høje Krave, alle disse spændte Detaljer i hendes Dragt formaaede ikke, mærkede hun, at aflede Følelsen af Slaphed, der fysisk begyndte at besvære hende. Hun traadte ind paa Fortovet, gik forbi en høj, gardinløs Beværtningsrude, hvori hun med en vis ydre Tilfredshed mønstrede det fejende ved sin Gang, det endnu ranke ved Holdningen, og Hattens Virkning i Forhold til Figuren. Gennem Vinduet så hun imidlertid, idet hun gik forbi, en væmmelig, tyk Kælling staa ubevægelig og ligesom uflyttelig bag Buffeten. Usch! Dermed var Glæden over, at Vejret ikke havde overrumplet hende, forsvundet. Hun besvarede de Mennesker, som så *paa* hende, og som hun vidste vilde se *efter* hende, med vrede, næsten onde Blikke. Inderst inde følte hun sig uendelig trostesløs over, at hun maatte se saadan paa Folk. Men

de kunde jo lade være med at glo! Hvad var der at se efter? Hvad interessant er der ved mig, tænkte hun? Paa den anden Side havde hun jo nok en Rest af den Forfængelighed, som, selv om hun ved Gud var vokset fra den Slags Beundring, og selv om Maaden, hvorpaa hun høstede denne, var blevet en Art hovmodig Rutine —, endnu levede som et aldrig helbredt ømt Punkt i hendes Væsen. Man kan se paa saa mange Maader, plejede hun at sige til sig selv. Udannede Mennesker glor bare! De stiller sig op og stirrer og maaber, som om de aldrig havde set et Kvindfolk før. Usch, hun hadede disse Øjnes Ørkner af Borgerlighed.

Emma Menkel kom altid, naar hun nærmede sig Barndomshjemmet ved Jernbanedæmningen, til at tænke paa alle de Aar, hun *ikke* havde været hjemme. Hun forjog disse Tanker, som pinte hende, tænkte paa nærværende Ting, som hun nøgternt kredsede omkring. Hun havde faaet saa mange Juvéler i Aarenes Løb, hun huskede saamænd ikke fra hvem. Naar det skete, at hun var alene, det forfærdeligste hun Dag for Dag kunde opleve, tænkte hun paa Trods paa de Mænd og Kvinder, de Venner og Verdner, der knyttede sig til en Ring, hun fandt særlig Behag i, et Smykke, der klædte hendes Hals bedre end noget andet. En ny Hat kunde samle hele hendes Opmærksomhed. En mondæn Façon paa en Sko, et Kjolemønster, et Ærme kunde betage hende med en Magt, som om hun fordrede det, hendes Øjne saá. Aah, hun havde haft saa mange Kjoler og franske Skørter og Handsker, som hun havde købt paa Rejser. Paa Avenue de l'Opéra. Og i Rue de la Paix, det var sandt. Det var dengang,

da Ritmesteren blev borte i Bon marché —, og de mødte ham fuld i Bullier —.

Nej, nu var hun hjemme. Uf, hér var i Grunden saa fattigt og smaat i denne Kant af Byen. Den trykkende Luft, det vaade Grus paa Vejene, det faldende Mørke i Vejret, denne underlige Pilgrimstur hjem til Moderens Hus, til Datteren, som ikke vidste, hvem hun var, og som de Gange, hun havde set hende, havde stirret paa hendes Ansigt —. Var det den Smule Sminke? Hvad, Margrethe? Forfærdedes du over din Moder? Hvor dybt vilde du da ikke forfærdes, hvis du kendte hende? Det Komediespil maatte ogsaa være forbi nu. Margrethe var stor nok til at faa sin sociale Stilling at vide. Hun var jo en voksen Pige. Paa Vej til at blive et erfarent, dødeligt Menneske. Hun var moden til at høre Sandheden om sig selv og sin Moder. Saaledes tænkte Emma Menkel.

Hvad skulde det ogsaa betyde, at Irene saa længe havde holdt Margrethe hen med Snak? For det var Irene, der var Skyld i Hæleriet. Ingen anden end Irene. Det var hende, der var begyndt. Med at skjule for Margrethe, at hendes Moder havde lidt under en brændende Længsel efter sit Barn. Havde Irene ikke med den ubarmhjertigste Kulde forhindret, at hun nogensinde havde faaet Lov til at forære Margrethe et Smykke —, en Ring eller en Kjole? Hendes egen Datter? Det var naturligvis ikke godt nok. Irene var jo vidt og bredt bekendt i Familien for sit tyranniske Væsen. Næh, nu maatte det være Slut.

Usch, hér er saa mørkt og vaadt, sagde hun halvhøjt til sig selv. Hér bor Folk som Døde i deres

Grave —. Det syntes Emma Menkel, fordi hendes Liv, hendes Ungdom hér gik genfærdsagtigt igen i hende selv.

Hun gik ind under Viadukten. Den gule Viadukt. Den sorte, ibenholtfarvede Asfalt. Det blege Gaslys. Hun gyste —. Hun var hjemme —.

Netop som hun kom ud af Tunnelen, durrede Viadukten. Jorden begyndte at tordne. Det var et Tog.

Ekspressen. Aftenekspressen —.

Emma lukkede Øjnene. En Frysning fór igennem hende. Den ligesom krusede hendes Sind som en Luftning en kold Sø —. Hun drejede Hovedet, saá de store Drivhjul, det hvirvlende Jern, den knusende Kolos.

Toget fór forbi. Vinduernes Ildstribе —. Kendt fra Barn med Togenes Færd, som de hvidtrøjede Portører havde forklaret hende, saá hun uvilkaarligt efter de grønne Signaler.

Hun standsede. Midt paa den mørke Sti op imod Huset. Der var blevet mørkt og stille omkring hende. Hun stod og saá frem for sig, som om hun pludselig var kommet i Tanke om noget. Om nogen —.

— Valdemar — hviskede hendes Læber.

En forsténende Fornemmelse gled igennem hende. Det var som om hun blev til en Støtte, hvor hun stod. Ingen hørtes paa Stien.

— Valdemar Veje. —

Hvor er du, Valdemar? Hvor er du nu? Er du hos din Hustru og i dine lykkelige Børns Arme? Du er vel blevet stor nu, Valdemar? Maaske en graa Mand, men ikke gammel? Du har Styrke nok til at

leve ti Liv. Thi det koster dig ikke meget Besvær at handle med Mennesker, som du vil. Du støder dem bare fra dig, dem der staar dig i Vejen. Dine Planer. Dine Maal. Dem, der ikke vil som du, træder du paa. Det er den ny Tid, sagde du. Enten-eller-Tiden. Hensynsløshedens, Egennyttens, Jernhaardhedens Tid. Det var lige meget, hvad der blev af mig. Du vilde ikke vige en Haandsbred fra dine Planers Veje. Du var fattig paa Overbærenhed, og din Taalmodighed gjaldt kun dig selv. Ha, Valdemar, du gjorde en komisk Figur. Jeg lær af dig, skønt Gud skal vide, at der mere var Grund til at græde. Valdemar, er du nu den travle og stærke og myndige Mand? Er du nu ved Maalet? Er det vidunderligt at være ved det? I det? Positionen, Hjemmet, Børnene, Borgerligheden? Ha, Valdemar, det skulde more mig at møde dig engang —. Og se, om du stadig er lige stærk, har lige travlt, er ligesaa faamælt som dengang, ligesaa haard og hensynsløs og fordybet i den nye Tids jernhaarde Idealer. Er du, Valdemar?

Hun stod ved Huset. Hun følte sig træt af Turen, det glatte, tunge Føre i Forbindelse med den usammenhængende Tankeanspændelse og Ophidselsen ved Forestillingen om Valdemar Veje. Ved denne Laage var det, han var kommet for mange Aar siden. Maaske er der en Menneskealder mellem dengang og nu, tænkte Emma. Det var jo fjernt, fjernt. En bitter Tanke, der fik hende til at presse Tænderne sammen og sparke Laagen op —.

Kun den Gamle var hjemme —.

— Men Emma —, men Emma — sagde hun, næsten forfærdet ved at se Datteren.

— Er Irene hjemme? —

— Hun kommer nu, tænker jeg, med Margrethe. —

— Saa venter jeg — sagde Emma og begyndte at knappe sine Handsker op.

— Kære Emma, du véd, Irene har sagt, at du ikke maa —

Datteren afbrød:

— Irene har sagt, Irene har sagt —. Jeg bryder mig Fanden om, hvad Irene siger! —

— Emma? —

Den gamle Fru Menkel spærrede Øjnene op, som om hendes Forfærdelse tiltog.

— Bryder du dig ikke om, hvad Irene siger? —

— Nej. —

— Hvorfor kommer du, Emma? Hvad er det, du vil? —

— Ja, hvor *moderligt*. Hvilket Udtryk for *ægte* Æmhed, at du spør' mig, hvad jeg vil i mit Hjem? Ha —. Hvad vil en Datter sin Mor andet, end det en Mor vil sit Barn? —

Den Gamle greb fat om Stolen, hun stod ved. Hun lukkede den ældede Haand ligesom i Krampe om dens Ryg, som vilde hun have et Støttepunkt for sin Vrede og give denne større Styrke.

— Du véd, Emma, det er sagt dig før: Du har ikke noget Hjem hér. —

— Ja, det er nydeligt — sagde Emma og slog Hænderne sammen.

Hun gik et Par Skridt i den trange Stue.

— Du ligger, som du har redet — sagde Moderen.

— Aah, maa jeg være fri. Jeg ligger aldeles

ikke. Jeg staar op og er saa stærk som nogen Sinde. —

— Det ser du ikke ud til, lille Emma — svarede den Gamle og rokkede lidt rundt.

— Ikke? Ikke det? Ja, vi faar se. Jeg skal vise Jer, at jeg er stærk nok til det, jeg har i Sinde. —

— Vi havde saa inderligt haabet, Irene og jeg, at dine Besøg herhjemme vilde høre op. For Margrethes Skyld. —

— For Margrethes Skyld skal I ikke mere bekymre Jer. Jeg har besluttet at fortælle hende, hvem der er hendes *virkelige* Moder. Jeg vil ha' hende. Hun er min Datter. Jeg tar hende med mig. —

— *Hvad* vil du? —

Den Gamle saa paa hende med Skræk i Øjnene.

— Jeg vil fortælle hende Sandheden om hende selv — sagde Emma.

— Det gør du ikke, Emma —, det gør du ikke — svarede Moderen forvirret og svagt.

— Hvorfor skulde jeg ikke gøre det? Er hun ikke min Datter? —

Der var en vis Nonchalance i Emmas Stemme, en Tone som pludselig forandredes til en brændende énsom og bitter Røst, idet hun saa fast og ligesom udfordrende paa Moderen.

— Kender I det, du og Irene, ikke at føle sig elsket af et é eneste Menneske —? Du er saa flot, Mor, til at smide mig paa Porten, og saa rask til at feje dit Dørtrin for det Skidt, jeg med et halvt Øje kan se, du regner din Datter for. —

— Hun har aldrig villet andet — afbrød Moderen trodsig — end at *være* i Skidtet. —

— Ja Tak, den kender jeg. — Hvorfor er jeg,

som jeg er? Fordi I har gjort mig saadan. — Emma sænkede Stemmen. — Jeg havde en Far, som — —.

— Syss, Emma, sig det ikke —, afbrød den Gamle igen, som om hun var bange for, at nogen skulde høre dem.

— En Far, som drak sig ihjel! Skulde jeg takke andre — —.

— For Guds Skyld, Emma —.

— Jeg skal bare altid høre det, naar jeg kommer hjem. Det skal blot altid fejes op i Næsen paa mig. Der er ikke noget paa Jorden saa grimt som det Menneske, der gaar i Stykker i Tilværelsen, ikke sandt? Det er Irenes søsterlige og din moderlige Moral? I kunde ikke tænke Jer, at der var saa meget Menneske i mig, at jeg ønskede at være noget for min Datter? Margrethe er blevet stor nok til at forstaa, at der ligger en Sandhed til Grund for selv den mest idylliske Hverdag. —

Men Bedstemoderen, som ikke kunde overvinde sin Forfærdelse dels over at se Margrethe indviet i Hjemmets Hemmeligheder og dels ved Tanken om, at Margrethe skulde hjemmefra, saa hun blev alene med den Blinde —, protesterede forvirret og ulykkelig imod Emmas Hensigt. Hun gentog sin bekymrede Bøn til hende.

— Det maa du ikke, Emma —, det maa du ikke —. Det kan du ikke nænne. —

— Vi har været enige om i en Aarrække at nænne at *lyve* for hende. —

— Vilde du vide af din Datter dengang? —

— Vil *du* vide af mig nu? —

— Du maa gaa, Emma — sagde den Gamle, fuld

af Svaghed og Bevægelse. — Inden de kommer. Det er Synd for Margrethe. —

— Jeg vil tale med hende, sige hende som det er. —

— Aah, du kommer hér og laver Scener. —

— Hvad kunde jeg iøvrigt være for hende dengang? — fortsatte Emma. — Hér var hun i bedre Behold. Og hun har vel ogsaa arbejdet for Jer, skulde jeg tro? —

— Efter hendes egen gode og frie Vilje, ja — snerrede Moderen.

— Saa? —

— Hun kan takke Irene for, at hun har lært hende at bestille noget. —

— Det er en Hentydning til Jer selv, — sagde Emma.

De skændtes lidt endnu. Bedstemoderen gentog sin Opfordring til Datteren om at gaa. Pludselig sagde hun:

— Og saa al den Parfume —. Pyh! — Denne Stank —.

Hun virrede væmmet med Hovedet.

Der lød Trin ude i Forstuen. Det var Irene.

Hun stod pludselig for dem begge. Statuen —. Med Straahattens Elastik ubevægelig i Haanden. Hun spurgte ikke Søsteren om noget, men mærkede Spændingen, der laa i Luften, mellem hende og Moderen. Hun ventede kun paa det Spørgsmaal, de Ord fra Emma, der gav hende Anledning til at aabne Ilden mod Søsteren.

— Hvor er Margrethe? — spurgte Emma, før hun havde sagt Goddag.

— Margrethe har jeg sendt bort — svarede Irene roligt.

— Sendt bort? Hvad skal det sige? —

— Jeg vidste, du var her. —

— Jeg vilde ønske jeg kendte og vidste alt det, jeg har at takke dig for — sagde Emma, oprørt af Irenes Ubarmhertighed, og ligesom tirret indtil Bevægelse, Afmagt, ligesom besejret af Irenes inkvisitoriske Væsen. — Jeg vilde ønske, jeg kunde føre Beviser for din Andel i min Ulykke. —

— Aah — sagde Irene blot, idet hun smilte sit mest isnende Smil, og som om hun vilde sige noget foragteligt overbærende til Søsteren.

— Men jeg *kan* ikke — fortsatte Emma —. Jeg kan ikke sige det, der kan gøre dig til Menneske. —

— Mor og jeg skal til Ro. —

Emmas Hefthighed tog til.

— Hvornaar kommer Margrethe? —

— Jeg synes ikke, du skulde tage paa Vej. Men være fornuftig og gaa. Jeg véd ikke, om Mor har sagt dig, at vi vilde være dig taknemmelig, dersom du ikke vilde komme oftere. —

Ude af sig selv af Vrede og med frygtelige Ord paa Læberne forlod Emma Menkel den Aften sit Hjem. Hun snublede paa de smalle Støvler og de stejle Vrister, da hun løb ned ad Stien. Hun stønnede af Ophidselse, medens hun med Læberne flyttede Sløret tilrette paa sit Ansigt og rystende paa Hænderne trak Handskerne paa. Regnen omringede hende som et udeltagende Mørke. Verden var som en kimende Grav.

— Luk Vinduerne op — sagde Irene, da hun var gaaet.

*

*

*

Noget efter kom Margrethe hjem. Hun havde været henne hos Pastor Ro, for, efter Irenes Ordre, at indbyde Peter Ro til sin attenaarige Fødselsdag.

Hun var træt og saá ikke glad ud. Bedstemoderen troede det var Vejret. Irene vidste nok, hvad der var i Vejen. Derfor tav hun. Ingen af dem talte om Moderens Besøg. Irene vilde gerne have The, sagde hun.

Da Margrethe stod ude i Køkkenet og ordnede Bakken og Brødet, syntes hun pludselig, at hun fornemmede en Banken —. Hun løftede Hovedet, holdt Hænderne stille ved Kopperne, saá sig om, lyttende.

Det var paa Køkkenvinduet, det bankede. Der gik et glad Sæt igennem hende, saa sikkert og vilkaarligt, som om hun havde vidst, hvem det var, og hvem der skulde komme. Hun løftede Gardinet med en villig Bevægelse uden at betænke sig.

Det var Kristoffer.

Han stod ude i Gaarden, iført en glinsende Regnfrakke. Hans bløde, graa Hat var skubbet tilbage i Nakken. Haaret faldt i den ene Side frem over Tindingen paa en Maade, Margrethe fandt kæk —.

— Kristoffer — sagde hun for sig selv, som om hendes Tanke raabte —.

Kristoffer lagde Fingeren paa Munden. Med et varmt og lovløst Smil vinkede han hende ud.

Margrethe lod Gardinet falde. Hendes Hjerte pumpede pludseligt i hende, og en Hede fór frem i hendes Kinder.

Medens hun serverede The, skjulte hun sin lykkelige Bevægelse, skønt der stod en Brand i hendes Ansigt. Det var som Skæret af Ilden i hendes Hjerte. Bedstemoderen sad bøjet over noget Uldtøj.

Irene læste med de hvilende Hænders famlende Fingre. Hvor var Irene rank og altid den samme, syntes Margrethe.

— Gaar du i Seng? — spurgte den Blinde hende.

Hun fandt paa et eller andet Paaskud til at blive oppe.

— Er Dørene laasede? — spurgte Irene videre.

— Jeg skal se efter. —

Lidt efter sagde Irene.

— Tak for The. —

— Velbekomme — sagde Margrethe med ond Samvittighed, men mildt og lykkelig.

Hun tog af Bordet. Den Gamle klirrede med Træstrikkepindene, og lagde Hækletøjet sammen.

— Gaar Mor i Seng? —

Irene spurgte, som om hun ventede dybe og alvorlige Svar.

Saa gik hun og Moderen til Ro.

Det var hørt op med at regne. Aftenen var varm og rolig, ligesom rensat. Stjernerne kom Jorden nærmere og lyste gennem Havens Frugtbladhang. Margrethe skælvede som et ungt Træ, Vinden aander paa. Hendes Bryst brændte, hun lod Døren ud til Gaarden falde til.

— Godaften, Margrethe. —

— Hyss. —

Kristoffer greb begge hendes Hænder. Han saá hende i Skæret fra Køkkenvinduet.

— Hvordan har du det? Fik du mine Breve? —

— Vær stille, Kristoffer. —

— Maa jeg komme ind? —

— Nej, nej, nej. Irene kan høre os. —

— Hvor skal vi gaa hen? —

— Du skal gaa hjem, Kristoffer. —

Han kunde have jublet ved at høre denne Bøn i hendes Stemme.

— Vi gaar ned i Haven. —

— Nej, nej — sagde Margrethe —, der er saa vaadt. —

— Fanden med det. —

Trods Udtrykket kom hun til at lé en dulgt Latter. Fryden over den søde Fare. Hun fulgte med ned i Haven.

Det maatte have regnet meget. Jorden var blød, og de sank i. Græsset slog vaadt om deres Fødder. Om lidt kom den lune Nat. Sommerens lønlige Timer. Der var ganske stille om Huset. Uhret slog elleve inde i Stuen.

Kristoffer tog hende i sine Arme og kyssede de Kinder, der brændte paa hans Mund. Han saá hende lukke Øjnene, og vandt Kræfter ved at mærke hendes Legemes berusende Protest. Saa varm og villig en Mund og saa modstridende Arme. Saadan var Lykken, Foraaret, Stævnemødet i den gennemregnede, svale og duftopfyldte Have. Det svimlede for Margrethes Øjne. Kyssenes første og fortumlene Lykke fratog hende ikke hendes Viljes Fodfæste. Det gjorde ikke noget, at Kristoffer ikke undskyldte sit Begær. Hun fandt en Undskyldning deri, at han ikke straks blev urimelig og vilde have sin Vilje. — Hans Kærtegn, som han rakte hende af en ilter Mund og af travle Hænder, stod som en Blomst af Ild omkring hendes Hoved. Hun syntes, at der faldt et Lys paa hendes Ansigt, Lyset af Kristoffers ømme og ligefremme Væsen. Hun kyssede ham ustandseligt, Ord

blev overflødige, de var hos hinanden, og deres Kærlighed slog sammen som to Bølger, der bliver til én. Han syntes ikke, han kunde slutte sine Arme tæt og fast nok om hende. Hendes Slankhed gjorde ham vild af Glæde og Beundring, og i uendelige Forsikringer om sin oprigtigt følte Kærlighed slap han hende ikke af sine Arme.

— Elskede Margrethe. Søde, elskede Veninde. —

Hun vidste ikke andet at sige end nævne hans Navn. Hun følte sig omringet af Styrke og Liv, og det var hende, som om enhver Fare for Moderen og Irene var overstaaet. Ja, som om enhver Fare og Hindring for hendes og Kristoffers lykkelige Fremtid var forsvundet. Der var for Margrethe intet lovløst i dette Møde med Kristoffer. Det var det vidunderlige ved alt naturligt, at det styrkede og berigede hende, nærede hendes Tillid til Bekendtskabet med Kristoffer, til hendes Kærligheds Fremtid. De kyssede hinanden længe og voldsomt. Det var hende nu og da nok besværligt, at der ligesom ikke var Grænse for hans Lidenskab, men det kunde ikke forurolige hende, endsige forbitre hendes første, rige Kærlighedsøjeblikke. Denne Grænseløshed, der var det skæbnesvangre ved Kristoffers Natur, dette at han lod sig bestemme af sin Lidenskab og ikke omvendt, blev Margrethe, ligesaa lidt som hun havde bemærket den i hans Brev, heller ikke denne Aften opmærksom paa. Hendes hungrende Hjerte havde i for høj Grad Brug for al denne udfriende Ømhed, der strømmede som en lykosalig Flod igennem hende.

— Margrethe, jeg vil sige dig noget. Kom, jeg vil blive hos dig. —

Hun veg lidt ud fra ham og saá paa ham, som

om hun ikke helt forstod ham. Men hun var paa Vagt.

Han vilde føre hende hen imod Laagen og Køkendøren.

— Nej! — sagde Margethe.

Thi Margrethe ejede den Vilje, Kristoffer manglede. Hun følte sig nok draget af ham og kunde have Følelsen af, at hun var ved at miste Fodfæstet. Men en Blanding af instinctmæssig Angst og Forestillingen om elementær Sømmelighed fik hende til at protestere mod hans Hensigt. Og sé, det fortrædelige, halvt angrende Udtryk i Kristoffers Ansigt gjorde hende svag, og bønligt bad hun ham forstaa, at hun var en ung Pige. —

Den Aften blev vild og forvirret af de første stormende Ord og voldsomme Kærtegn. De gik længe, til over Midnat, i Haven, satte sig paa Bænken, lagde sig paa Skrænten paa Kristoffers Frakke, brændende af en fælles Længsel. Omsider sagde Margrethe:

— Nu maa du gaa, Kristoffer. —

— Nej, nej. —

— Jo, det er frygteligt sent nu. Jeg fryser. —

Før Kristoffer gik, listede han sig saa stille, han formaaede, ind i Stuen, hvor Lampen brændte endnu.

— Sad du og læste, Margrethe? — hviskede han og smilede lykkelig ved at se Margrethes forvildede Frisure i Lampelyset.

— Tror du, du ser anderledes ud? — sagde hun, læsende hans Tanker, og lo tyst.

— Tak for i Aften — hviskede han.

Pludselig drog han Vejret dybt og saá sig om i Stuen.

— Hvad er der? — hviskede Margrethe frysende og med Søvnene i Øjnene. Kristoffers snusende Hovedbevægelse forundrede hende.

— Hvad er *det*? — spurgte han hviskende.

Hans Ansigt havde med ét faaet et alvorligt og anspændt Udtryk.

— Kan du mærke det? —

— Hvilket? — spurgte Margrethe og stirrede.

— Denne — denne Parfume —. Hvor er det — hvor er det, jeg kender den fra? —

— Parfume? —

Margrethe snusede.

— Ja —. Jeg kan mærke den —. Jeg kan kende — den —.

Margrethe syntes ogsaa hun kunde mærke den.

— Hvad er det? Hvad tænker du paa, Kristoffer? — hviskede hun.

— Jeg véd ikke — sagde han tankefuld. Men slog det saa hen. — Aah, det er ikke noget. —

— Godnat, Kristoffer. —

Han kyssede hende til Godnat. Hun fulgte ham lydløst ud gennem Forstuen. Han holdt hendes Haand i sin.

— Godnat — hviskede de til hinanden og smilede i Mørket.

Men Kristoffer var kun optaget af det instinctmæssig pinlige i at identificere Parfumen. — Og nede paa Stien slog det ham: Direktør Fonning og Frue. Johannes Gudmunns Aftenselskab —. Kysset i Korridoren —. De slapt smilende Træk af en Kvinde, han tydeligt huskede.

IX.

Kristoffer havde længe følt sig hjemløs i sit Logi og længtes efter bedre dagligdags sociale og materielle Kaar. Han kunde ligesom ikke komme i Gang med noget Arbejde; thi det var ham, som om de nye Dage i bestandig Tænken paa Margrethe blev borte i Tanker om Arbejdet. Som om den Tilstand af Beruselse og Haab i ham selv krænkedes af en vis energisk Anmasselse, der forekom ham uværdig. Enhver anden ung Mand, der ikke besad Kristoffers tænksomme og reflekterende Natur, vilde maaske have karakteriseret denne Stemning som intet mindre end en almindelig Tilstand af Dovenskab —. Men Kristoffer følte en ukrænkelig Overbevisning om det fine og værdifulde i Bekendtskabet med Margrethe. Derfor næredes hans sociale Forfald. Hans Tøj, hans Linned, hans Seler og Strømper blev daarligere Dag for Dag. Det morede ham at tænke den Tanke, at han virkelig ikke kunde byde Margrethe et saadant Logi, og denne forfaldne Garderobe til Eftersyn, naar de nu blev gift —. Derfor tog han den ydmygende Beslutning at flytte hjem til Forældrene.

Da Moderen tog imod ham i Entrédøren, syntes han, at hun var bleven mere graa, siden han sidst havde været i Hjemmet.

Fru Abel Veje blev lykkelig ved at sé Sønnen. Hun gav ham noget af Faderens rene Manchetlinned, og Kristoffer tog det straks paa. Hun bad om at maatte se hans Tøj efter, og undersøgte bekymret hans Jakke, som hun fandt var i en elendig Forfatning. Hun gav ham Penge, saa mange hun kunde undvære, og gjorde det Værelse, hvori han engang havde været Barn, i Stand til ham.

Inden det blev Aften, gik Kristoffer en Tur i Kvarteret om Frederiksberg Allé, hvor Forældrene boede. Han følte sig lille og ydmyget, men saa lykkelig som det Menneske, der tror sig nyt og genfødt. Han rankede Ryggen, gik hen ad Gaden med faste, stilfærdige Bevægelser og forstod ikke, at han hidtil havde kunnet fortabe sig i en skødesløs og ranglet Gang, hvis lange, usikre Skridt maatte have givet et troværdigt Udtryk for den indre Ligegyldighed og Følelsen af alle Tings Tilfældighed, der havde fyldt ham. Han gik og ærgrede sig over sin egen hidtidige Unyttighed, sit planløse Livs Rigdom paa overflødige, ja meningsløse Tildragelser, Begivenheder som kunde være undgaaede, Sold og uværdig Morskab paa Beværtninger, i tvivlsomme Selskaber med Mennesker, om hvem Mindet kunde bringe ham til Raseri, Penge-
laan af Venner og tilfældige Folk, hvis Venlighed han totalt havde negligeret og derfor falsk værdsat. Han ønskede, han kunde begynde sit Liv forfra. Og at de talløse Misforhold i hans formløse Fribyttertilværelse kunde bringes i den Orden, der vilde virke befriende og redeliggørende paa hans forsjuskede og proletariserede Jeg. I denne pinlige Forbindelse kom han til at stille sig selv det Spørgsmaal, om han med hele sit Sæt af tvivlsomme, personlige Tildragelser kunde gaa ind i Margrethes Liv, som det ny og stærke Menneske, hun med sin uigendriveligt ædle og friske Ungdom saá i ham? Med en egen dunkel Følelse af Sorg, en Modløshed, hvis Aarsag han ikke præcist formaaede at definére, mærkede han hér et skæbnesvangert tilbagevendende Punkt i sig selv. — Et ligesom »blødt« Punkt, som han, hvergang han skulde handle, følelsesmæssigt eller haandgribeligt, maatte

over. Mindernes Martyrium holdt ham fast i Selvopgivelsens Gabestok. Bitterhed, Ironi, Selvforagt, og Angst for det reelle Liv gjorde ham uforetagsom og syg af Tvivl om Meningen med sin egen Individualitet —. Han gled ind i et Mørke af sig selv, blev borte i en Tilstand af momentan Fortvivlelse, der syntes Spiren til Vanvid. —

Saadan var Kristoffers Humør, da han drejede fra Gamle Kongevej op ad Alhambravej. Pludselig hørte han nogen sige:

— Goddag, Veje. Tak for sidst. —

Det var Hans Kilde, Musikeren, Kristoffer havde truffet hin Aften hos Johannes Gudmunn. Han genkendte ham straks og hilste venligt. Kilde var i Følge med en jævnaldrende, ung Mand med et mørkt, men fint Ansigt.

— Maa jeg ikke forestille Dem for min Ven, studios teologiæ Simon Henriks — Kristoffer Veje. —

Kristoffer hilste paa Henriks og de fulgtes ad op mod Frederiksberg Allé.

Kilde var oprømt og optaget af sin første Orkesterkoncert i Odd-Fellow-Palæet. Han gav Kristoffer to Fribilletter.

— Den er om knap fjorten Dage — sagde Kilde paa sin lette og lyse Maade. — De maa da endelig komme med. Tag en Veninde med, hvis De har én. —

— Er De Forfatter? — spurgte Simon Henriks og saá paa Kristoffer, medens de gik.

— Jeg er ikke mere Forfatter, end De er Præst — svarede Kristoffer mørkt og dumpt.

— Jeg bliver sgu aldrig Præst — sagde Henriks.

En Teolog, der bander, tænkte Kristoffer. Han spidsede Øren.

— De spørger ikke engang hvorfor? — fortsatte Henriks. — Naar man som jeg er geraadet i Tvivl om de højere Tings Eksistens, saa begynder det at knibe for Jonas i Hvalfiskens Bug. —

Lidelsesfælle, tænkte Kristoffer.

— Ikke sandt? —

— Tja — svarede Kristoffer.

Han var i et underligt modløst og uinteresseret Humør. Den dumpe og dunkle Sindsstemning, der nagede ham, og som han kendte alt for godt.

— Jeg har omtalt Dem til min Ven — sagde Kilde henvendt til Kristoffer — som et livligt og bejstret Menneske og som en lovende Kunstner. —

— Det er jeg sommetider — svarede han.

— Naa, De er ogsaa »sometider« — sagde Simon Henriks. — Det er Haabløshedens eneste Dyd, at den er spontan —. Men den er der. —

Hans Kilde blev oprørt over Vennens Snak.

— Du er et ørkesløst Sludrehoved — sagde han. — Bestil noget. Tro paa Gud og hold din Kæft. Tiden har ikke Brug for Fornægttere og aandelige Overløbere. Det er ikke Halvfemserne om igen. Vel Veje? —

— Nej — svarede Kristoffer og rankede sig uvilkaarligt ved Tanken om Fremtiden. — Det har vi jo vedtaget, at det ikke er. —

— Og det skal staa fast! — sagde Kilde varmt. — Ellers kan vi ligesaa godt gaa hjem og lægge os. Hvis vi ikke kan fremtræde som en voldsom Reaktion imod al den Slaphed og de geniale Anlæg for den totaleste Opløsning, der prægede vore Fædre i Aanden —, maa vi hellere nedlægge Arbejdet, for at bruge Dagens staaende Udtryk. Til Arbejdet, skal være vor

Parole. At give sig hen i den grænseløse Udfoldelse af Evne og Kraft. —

Kilde ligesom voksede, syntes Kristoffer.

— Hvad Veje, er De ikke ogsaa en af Tidens svorne Positivister? —

— Jo, jeg er. Det er den eneste Vej, vi har at gaa. Ad alle andre Veje gaar vi i Hundene. —

Simon Henriks smilede kynisk. Han konstaterede, at han gik ved Siden af to unge Mennesker.

— Kommer De med til Festen hos Direktør Fonning et Par Dage efter Koncerten? — spurgte han Kristoffer.

Det gav et Sæt i Kristoffer. Han sagde sagte:

— Hos Direktør Fonning? —

— Ja, der kommer mange Mennesker. De maa dog, med Deres populære Kompetence, faa en Indbydelse gennem Gudmunn — fortsatte Henriks. — Fru Direktør Fonning er en meget kunstinteresseret Dame. —

Fru Direktør Fonning —? Kristoffer tænkte sig om. Det var *hende* —.

Hvad havde Fru Direktør Fonning at gøre i Margrethes Hjem? —

— Ja — sagde Kristoffer stille, da de standsede paa Hjørnet af Alléen. — Hvis De skaffer mig en Indbydelse, gaar jeg med. —

— Men De maa ta' en Dame med — sagde Simon Henriks.

— Jeg skal tænke over det — svarede han og saå hen imod Lygterne. —

Da Kristoffer kom hjem, stod Maden paa Bordet Faderen var hjemme.

— Goddag, Far — sagde Kristoffer lavmælt.

— Goddag. —

Saa spiste Familien Veje. Under Tavshed.

— Nu mangler vi bare Adolph — sagde Moderen.

— Ja — sagde Faderen.

— Har I hørt fra Adolph? — spurgte Kristoffer.

— Ikke siden ifjor Jul. —

Fru Abel Veje pressede Læberne sammen. Hendes Øjne blev vaade af Bevægelse.

Saa snart han var færdig med at spise, gik Valdemar Veje ind i sit Arbejdsværelse.

— Gaa ind til Far — sagde Moderen bønligt forsonende til Kristoffer. — Snak med ham.

Kristoffer adlød.

Faderen var venlig, men faamælt.

— Har du noget Arbejde? — spurgte han.

Dér stod Valdemar Veje, med sine graa Haar og sin høje, ligesom senede Skikkelse. Med de furede og foldede Træk og Hændernes svulmende Aarer. Hans Øjne var blaa af Ungdom og Udholdenhed. Hans Tindinger var hvide som Sne, og Ansigtet præget af Værdighed og Ro. Ingen saa paa ham, hvad han tænkte eller følte. Han lignede en ung Høvding, der bærer paa Sorger, uden at kunne sørge. Og som har Glæder, uden at kunne glædes. Han vidste alt for vel, hvad der var blevet af hans Sønner. De vilde ikke, som *han* vilde. De trodsede ham, med hans *egen* Trods. Han havde for længe siden fundet sig i, at de ingenting var blevet til —.

Kristoffer oplyste, at han var ved at udarbejde Planerne til en Bog.

— Har du overhovedet Planer, Kristoffer? — spurgte Faderen.

— Jeg tænker meget paa Fremtiden, Far. —

— Det gør vi alle. Det er noget almenmenneskeligt. Og ikke en Ejendommelighed for et enkelt Menneske. Heller ikke for dig. —

— Jeg agter at forlove mig. —

— Det forbavser mig ikke. —

— Det vil forbavse dig at høre med hvem. —

Moderen var kommet til. Hun stillede sig lidt fra dem, ligesom for at overvære Forsoningen mellem hendes Kære. Kristoffer saá nøje paa Faderen, idet han spurgte; men denne sagde blot:

— Naa? —

— Med Margrethe Menkel. —

— Forlove dig? Med Margrethe? — udbrød Moderen.

Valdemar Veje fortrak ikke en Mine.

— Gratulér — sagde han.

Fru Abel Veje stod ubevægelig, som om hun forfærdedes.

— Med Margrethe? Med din Kusine? —

Hun næsten aandede Ordene ud. Hendes blaa Øjne vendte saa let det hvide ud. —

— Mor — sagde Kristoffer bestemt — lad mig tale med Far. Vi har noget at fortælle hinanden. —

— Jeg skal saamænd gerne gaa — sagde Fru Abel Veje bekymret og tilsidesat. Hun gik ud af Stuen. Hvad er der med Kristoffer? tænkte hun. Hvad er det nu han vil? Jeg vil saa gerne hjælpe dig —. Men du tager jo intet Hensyn til, hvad din Mor synes. —

— Far — sagde Kristoffer, da de blev alene —, der er en Ting, jeg maa spørge dig om. —

— Naa? —

Valdemar Veje saá ikke op. Hans Stemme var

rolig. En bestemt Verden i ham selv blev vakt ved Kristoffers Ord. Det er *det*, tænkte han koldt.

— Hvorfor kom du i sin Tid i Fru Menkels Hjem? —

Faderen lænede sig tilbage i Skrivebordsstolen og saá hen for sig.

— I det Hjem, som nu er Margrethes Hjem? — fortsatte Kristoffer.

— Hvorfra véd du, at jeg som ungt Menneske er kommet dér? —

— Margrethes Mor har fortalt mig det. —

Valdemar Veje saa haardt paa Sønnen.

— Margrethes Mor? — spurgte han. — Kender du Margrethes Mor? —

— Ja, selvfølgelig — jeg kommer jo derhjemme. —

— Du har mange Hjem, Kristoffer. —

— Det véd jeg ikke. Det er ikke det, vi skal tale om. —

— Du tager fremdeles intet Hensyn til, at jeg har sagt dig, at du har dit Hjem herhjemme? —

Kristoffer mærkede den dæmrende Vrede i Faderens myndige Stemme.

— Hvorfor, kære Far, gaar du uden om mit Spørgsmaal? —

Disse Ord kom for Faderen paa en egen impertinent Maade. Han rejste sig pludselig heftig og irriteret.

— Maa jeg spørge dig, hvorfra du kender Emma Menkel? —

— Emma Menkel? —

— Ja. Margrethes Moder. —

— Jamen — —?

Kristoffer tav. Faderen gjorde brutalt Nytte af Kristoffers Forvirring.

— Du kender altsaa slet ikke hendes Moder, kan jeg forstaa? Det er allerede beklageligt, at du staar i Begreb med at indtræde i Forhold, du kun overfladisk kender. Men det ligner dig jo. Du lever i den Tro, at den gamle Fru Menkel er Margrethes Moder. Hun er hendes Bedstemoder. —

Sønnen skulde mærke, at Faderen tilhørte en Tid, hvis Mennesker havde deres Materiale i Orden. Kristoffer vilde spørge om hvad og hvem, men Valdemar Veje sagde:

— Jeg haaber ikke, du er kommet saa vidt, at du har gjort Emma Menkels Bekendtskab? —

— Jeg véd ikke —. Hvem er Emma Menkel? —

— Det er Enkefru Menkels ældste Datter. Irenes Søster. Og Margrethes egentlige Moder. —

— Kender du hende, Far? — hviskede Kristoffer.

— Ja, jeg kender hende. Jeg véd, hvad hun har været, og hvad hun er blevet til. Jeg har længe, ganske vist med den Sindsro, som man efterhaanden væbner sig med overfor menneskelige Foreteelser —, lagt Mærke til dine Bestræbelser for at sætte Familiens Renommé overstyr i Bekendtskab med Mennesker, som — —.

— Du gaar stadig uden om mine Spørgsmaal — afbrød Kristoffer iltet. — Hvis jeg kunde sé Aarsagen til, at du — —.

— Det har jeg ikke nødig. Det er *dig*, der skal høre efter, hvad *jeg* siger, og ikke omvendt. Jeg har ingen Grund til at lægge Skjul paa, at jeg som et parogtyveaarigt ungt Menneske kom i Huset ved Jernbanedæmningen. I et Par Sommermaaneder for en

Snes Aar tilbage. Jeg vil heller ikke i dette Øjeblik fortie overfor dig, at det var Emma Menkel, mine Besøg gjaldt. Hun var dengang næppe tyve Aar gammel, og en overordentlig smuk Pige. Dermed mener jeg, at hendes Skønhed i mine Øjne var ganske egenartet. Der var noget rigt og betagende ved hendes Væsen, som gjorde mig lykkelig, men samtidig, det opdagede jeg først senere, uvis og ubevidst urolig for Grænseløsheden, hvormed hun gav sig sine mest sensuelle Elementer, sine bundløse Instincter i Vold. —

— Jasaa — sagde Kristoffer sagte.

— Det var min Mening at gøre hende til min Hustru. Det tilstod jeg for hende. Det sagde jeg talløse Gange til hende. Og jeg sagde det til hendes Moder. Men det hjalp mig ikke. Hendes Kærlighed syntes at være af en saadan Art, at hun ligesom forlangte, jeg skulde dele den med andre. Hun gik Steder, kom i Selskaber, hvor jeg ikke ønskede, hun skulde komme. Hos mig var hun kun med den halve Sum af sine Tanker. Jeg véd ikke, hvad det var, der drog hende —. Det vidste hun næppe nok selv. Men min var hun kun halvt. Det vil sige, der var Øjeblikke, hvor hun af sit ærlige Hjerte bekendte sin fulde og hele Kærlighed til mig. Men jeg mærkede ligesom en Mangel paa Bestandighed i hendes Væsen. —

— Javel — sagde Kristoffer og nikkede.

— Det blev mig utaaleligt. Derfor gjorde jeg det forbi. Kort og koldt —.

— Var I forlovede? —

— Nej. Vi stod i Begreb med at forlove os. —

— Ja — sagde Kristoffer tonløst.

— Det havde den voldsomme Virkning, at Moderen, den gamle Fru Menkel, som havde haabet, at

jeg havde taget hendes Datter fast om Hænderne, nogen vilde maaske sige *reddet* hende —, blev forbitret paa mig. Hun skrev til mig om paany at besøge dem. Men jeg undlod at svare paa Brevet. Der gik nogen Tid, jeg tror et Par Aar, jeg var ved at faa min Eksamen, da Emma opsøgte mig og bad mig genoptage Forbindelsen. Jeg sagde til hende, at jeg vilde prøve det et Aars Tid. Jeg skal aldrig glemme den Begejstring, hvormed hun imødesaa Resultatet af min Eksamen. Men netop i de Dage, da jeg var oppe — var det, at hun —, at hun førte mig bag Lyset — med andre Mennesker. —

— Hvem, Far? —

— Hvad véd jeg? Og dermed var det forbi for bestandig. —

— Har du aldrig truffet hende siden? —

— Jeg ser hende ofte paa Gaden, men kan naturligvis ikke hilse paa hende. —

— Hvorfor ikke? —

— Fordi — fordi — sagde Valdemar Veje dæmpet heftig — fordi hun hører til paa Gaden. —

— Du gode Gud — sagde Kristoffer sagte og smerteligt. — Er det Margrethes Moder? —

— Ja. Det vidste du ikke, min Dreng. —

— Det véd hun heller ikke selv. —

— Hvis *du* ikke siger det til hende, vil hun aldrig faa det at vide — sagde Faderen beroligende. — Plejesøsteren Irene og Bedstemoderen røber intet. Og jeg tror ikke, det kan betyde noget, at hun, saa vidt jeg véd, nu og da kommer og sér til dem i Hjemmet. — —

— Kommer — og sér til dem — i Hjemmet —?
— stammede Kristoffer fraværende og nervøst.

— Ja. —

Hvad er dette? sagde Kristoffer til sig selv. Fru Direktør Fonning —? Hvad var det, hun havde sagt? Det skal de ikke tro —. Jeg er ikke Frue —.

Margrethes Moder? Emma Menkel? Det var *hende*. Fru Fonning eksisterede ikke. Hun var et Falsum. En Opdigtning. Paa én Gang stod det ham klart, at det havde ligget i hendes Navn —. Der var noget ulevende i det, der var Løgn i dette: Fru Fonning —.

Kristoffer gyste. Noget krusede hans Nerver. Nogle ubestemmelige Billeder af to Kvinder dannedes saa dunkelt i ham. Han havde en Fornemmelse, som naar Skæbnen som en pludselig haandgribelig og levendegjort Ting passerer forbi det indre Blik —. Følte han en Del af Emma Menkels Verden? Eller saá han Margrethe mødes med sin Moder? Kom det til ham, det som skulde ské?

— Jeg vil advare dig mod den Familie — sagde Faderen, der fuldstændig havde genvundet sin formående Værdighed. — Jeg kender ikke din Kusine tilstrækkeligt, til at jeg kan udtale mig om hende —. Men jeg finder de Forhold, hvorunder hun er vokset op, fremmede for dig. I kan være farlige for hinanden. —

— Det er Mennesker jo altid — sagde Kristoffer —. Jeg véd bare én Ting: Margrethe er hjemløs i sit Hjem.

— Paa det Punkt ligner I saa hinanden. —

Faderen bebrejdede Kristoffer, at han var kommet hjem. Han burde være blevet ude blandt sine Venner og Omgangsfæller, være blevet i sit Milieu, som Valdemar Veje udtrykte sig. Han burde have taget Konsekvensen af sin brødløse Virksomhed og ikke

vendt Næsen hjem, naar det kneb. Det var umandigt. Ja, det var pjaltet. Nu, da han *var* kommet hjem, vilde Faderen ikke vise ham Døren, da han ikke vilde have nogen Skyld for, at Sønnen gik til Grunde. Skamfuld paahørte Kristoffer Faderens Ord. Brutal, ufølsom, stædig, holdende paa sit, saadan var Valdemar Veje. Kristoffer følte et Raseri i sig selv over Faderens Mangel paa Forstaaelse —. Han besad i Sønnens Øjne alle de Egenskaber, som Kristoffer afskyede. Borgerlig Ensidighed, social Intolerance, en egen Stivhed i sit Syn paa Mennesker, det Syn, som med dets monotone Krav om Mandighed, Pligt, Soliditet og Ansvar og Moral netop var umenneskeligt og i Kristoffers Øjne saa dundrende ubegavet. Kristoffer ønskede, at han havde Kraft til at hade sin Fader, Energi til at leve uden ham og hans Pengepung, og for bestandigt vende ham Ryggen. Saa formløs og uborgerlig, saa forvirrede eller personlige Kristoffers Begreber om Moral og Mennesker end var, mærkede han, paa Bunden af sit bedre Jeg, at hans Samvittighed ikke var tilstrækkelig god til at han kunde mod-sige Faderen. Ja, der var noget pjaltet, noget usselt ved ham. Der var noget beslutningsløst og sløvt i hans Væsen. Det var det samme igen —. Det samme immoralske og svage Sind —. Det var dette for-bandede —.

Men nej! Nu vilde han blive hjemme og lade Hjemmet forme ham, Omgivelsernes Orden og Regelmæssighed bringe hans Tilværelse i den fuldstændige Ligevægt, hvormed han maatte møde Margrethe, hvis deres Lykke skulde være Virkelighed. Faderen havde foreslaaet ham, at han skulde hjælpe ham paa Kontoret —. Og Kristoffer sagde Ja og indordnede sig.

Han følte dog dette Arbejde smuldre mellem Fingrene paa sig, og han ønskede, at Faderen kunde indse Umuligheden af, at Kristoffer skulde udføre et praktisk Arbejde. Følelsen af denne sig gentagende Magtesløshed overfor den haandgribelige Virkelighed, nedslog Kristoffer dybt. Han nævnede ikke dette med et Ord hverken til Faderen eller Moderen eller i noget Brev til Margrethe. Hans Modløshed antog Karakteren af en Sygdom, som kun en personlig, sjælelig Kamp helbredte. Saaledes sled han frem og tilbage med sig selv. Han fulgte Faderen paa Jernbanen, gik lange Ture med ham, og begejstredes ved Tanken om en Tur paa Lokomotivet sammen med Faderen paa deres Inspektionsrejser. I de Dage, der nu kom, heledes hans splittede Sind saa meget, at han kunde afsende et Brev til Margrethe, hvori han indbød hende til at overvære Hans Kildes Koncert og møde ham i Byen én af Aftnerne før denne.

X

Margrethe havde gjort sig fin, da hun gik hjemmefra for at møde Kristoffer. Det faldt hende ikke ind, at hun ikke var elegant; thi hendes Sommerkjoler var alle gamle, men nyvaskede og med fine og stive Læg. Margrethe lignede ikke de andre unge Piger i de lyse Dragter. Der var noget landligt og umoderne, ja aparte over hende. Hendes straalende Sundhed, hendes solide Skikkelse manglede maaske den forfinede Spinkelhed, som ofte præger københavnske, unge Piger,

den Tone af noget blodløst, som gav deres Ansigter, noget usigeligt ordinært, farveløst og temperamentsforladt. Hun havde et brusende Hjerte, hvis røde, uberørte Blod havde vundet Friskhed i en halv landlig Tilværelse fjernt fra Byens cementgraa Centrum. Derfor følte Margrethe sig saa fremmed, naar hun kom ind i de strømmende Gader. Hun syntes, at alle Mennesker saá paa hende, fulgte hende med Øjnene, bedømte hendes Gang og hendes Klæder. Det var jo Verden bag Jernbanedæmningen, hun nu var naaet til. Den Verden, der skulde komme til hende med Oplevelser, rig Glans og Æventyr. Hun anede ikke, at Folk gik dér og fandt hende latterlig. At hendes Kjole ikke kunde staa for en moderne Dom, og at hendes gammeldags Pynt gav Anledning til mangt et overbærende og kynisk Smil hos hendes eget Køn. Hun kunde rødme af Forfærdelse, naar nogen saá paa hende. Hun turde ikke vende sig om paa Gaden. Men hun saá de Øjne, som havde sét paa hende, for sig endnu. Noget i dem drog hende. Og hun maatte rive sig løs og tænke paa andre Ting. Der var noget, syntes hun, i disse ilende Menneskers Blikke, som forekom hende stygt, noget som gjorde hende rasende. Gudskelov skulde hun møde Kristoffer. *Hans* Øjne kunde hun møde uden at forstemmes.

Hun skulde træffe ham i Allégade, ved Indgangen til Frederiksberg Have. Det var en Sommerhverdag i Junis første Dage, let og varm, med en Luft som sorgløst flyvende Tanker og med smaa, hvide Skyer som klare, ukrænkelige Drømme. Klokken tre skulde de mødes, og Kristoffer var paa Slaget paa Stedet. Margrethe blev overrasket ved at se ham i et Sæt nyt Tøj af meget fint, let stribet, blaat Cheviot. Ny

Hat og, ja minsandten, nye Støvler. Men Kristoffer dog?

— Haha — lo Kristoffer lykkelig og trykkede hendes Haand. — Det er Familiens Værk. De er, Gud hjælpe mig, saa uciviliserede derhjemme, at de vil ha', jeg skal gaa i nyt Tøj. Forældre anlægger nu engang en rædselsfuld Maalestok for Børnenes Velfærd. Synes du ikke, Margrethe? Bare de har nyt Tøj og straalere af *Tilsyneladenhed*, saa er alt i Orden. Ogsaa deres unge, usikre og hjemløse Sjæle. Ja, undskyld, Margrethe, dette høje Sprog, men Far og Mor er nu to besynderlige Ord. —

Margrethe smilede. Hun hørte ikke alt, hvad Kristoffer sagde. Hun *hørte* ham bare.

— Nu gaar vi en lang Tur. Og saa drikker vi Kaffe. I Overmorgen er Koncerten. Saa mødes vi udenfor Palæet. —

Kristoffer snakkede og instruerede. Hemmeligt iagttog han Margrethes usædvanlige, ligesom kejtede Kjole, som henrev ham og gjorde ham lykkelig. Disse stive Folder og struttende Læg. Det var en lang Kjole. Det var sikkert en af Irenes Ungpigekjoler. Han skammede sig ved Tanken om, at han nær havde spurgt Margrethe om dette. Ja, *saa* usædvanlig skal min Elskede være, tænkte Kristoffer, overbevist om Berettigelsen af sitorstilede Sværmeri. Sommer, Ungdom og Vandring i det Grønne. Fuglesang i smældende Løvhaller. Fodtur og Sundhed og Kys, naar ingen saá det. Nu skulde det være! Hér var den udkaarne, den absolute, den eneste. Margrethe, Margrethe.

— Hvad sagde de hjemme? — spurgte han travlt

og nysgerrigt. — Kneb det ikke med at komme afsted? —

— Jeg sagde til Mor, at jeg *vilde* afsted. Irene var ikke hjemme. —

— I Aften tager vi hjem til os — sagde Kristoffer — Mor har bedt os komme og spise. —

— Hvor er din Far? —

— Han er paa Inspektionsrejse i Helsingør. —

— Jeg skal være hjemme Klokken otte. —

— Ha ha, det er herligt. Det er Tidspunktet, naar vi andre gaar ud. —

Men Kristoffer tog sig i disse ubetydelige, kaade Ord. Han havde lovet sig selv at være alvorlig overfor Margrethe, ligevægtig og vederhæftig. Han følte ligesom noget føjet til sin Ungdom, noget nyt og rigt, noget som hans letfærdige Jeg fandt fristende og ubeskyttet, men som hans paalidelige og sanddru Selv fandt dybt værdifuldt, fordi det styrkede ham. Hendes sundt smilende og gribende intakte Væsen gjorde ham paa en Gang stolt og tillidsfuld, stolt over deres fælles Ungdom og den Linie han saá føre ind i Fremtiden, tillidsfuld overfor det svage i ham selv, som nu var dødnet og fjernt. —

De kom ud paa Fasanvejen, gik forbi Kirkegaarden, hvor Træerne stod fyldte af lyksalige Fuglestemmer. De gik ud ad Roskilde Landevej, Turen ud til Damhussøen.

Kristoffer vaagede over sin Person, sin Adfærd og sine Ord. Det var ham brændende om at gøre, at Margrethe ikke mærkede andre Naturer i ham end den stærke og sunde. Den ligevægtige og livsglade Kristoffer, der talte om Sommerens grønne og gyldne Riger, om de refleksfyldte Marker og Veje, de smaa

blaa Bække, den rislende Luft i det store, velsignede Vejr. Han skulde vise Margrethe, at han ejede den dyrebare Evne til Livet, til Ungdom og sund Kærlighed. Han var ikke det forfløjne Menneske, den umodne Fantast, der havde skrevet hans første Brev til Margrethe. Heller ikke var han den sjæleligt værkbrudne, tusindaarige Mand, der havde skrevet det tredje Brev. Han var ene og alene det lykkelige Menneske, der tillidsfuldt besteg Fremtidens Bjerg. Det midterste Brev af hine tre ungdommelige Bekendelser var det sande, det modne og værdige. Det gav det *endelige* Indtryk af Kristoffer. Det mente han da selv. Kunde han komme til Margrethe som et splittet og sygt Individ med et svagt og forsagt Hjerter og en Hjerne fuld af dunkel og dødelig Sorg? Nej, Kristoffer Veje havde overvundet sig selv. Se, Margrethe, hvor Grøfterne er fulde af vilde og krydrede Blomster. Se, hvor Træernes Farve endnu er ny, ligesom forenet med Sollyset og den unge Dag. Sé, hér gaar Folk og passer deres Kolonihaver, maler Stakitter, hamrer og saver og ligger i Urterne, som om de knælede for det aabenbarede Alt. Flagene blafrer og blinker, og Blæsten gaar hen over brusende Lunde, løvede Riger af Lys og Duft, hen over Agrenes høje og mørke Hø, hen over spejlende Bække og Damhussøens Idyl. Hér har Folk købt Grunde. Nogle har bygget Sommerhuse. Andre tænker paa at bygge sig Hjem her i Fremtiden. —

Margrethe var lykkelig og glødende optaget af Spadsereturen. Hun kunde ikke danne sig et fast eller blivende Billede af det, hendes Øjne saá. Hendes Hjerter slog af Lyksalighed over Guds rige, ja uendelige Natur. Hendes Blod strømmede mod alt

dette: Luften, Solen, Træerne, Markerne og de smaa, kimende Fugle. Hun vilde favne det, naa det, elske det altsammen, optage denne stærke Sødme af Liv i sig. Men mest af alt elskede hun denne djærve og stærke, unge Mand, der gik ved hendes Side, og som netop sagde alt det, en ung Pige elskede at høre. Hvor var han utrættelig livlig og underholdende, frimodig og aabenhjertig og dog beskeden, naar han talte om sig selv. Hvor var han energisk til at sé og høre og opfatte alt omkring sig. Jævn og dog saa forunderlig højtidelig, naar det gjaldt at beundre de Smaating, hans Øje faldt paa, og hans Fod stødte imod. Han havde frit taget hende under Armen. De gik rundt om Søen, og lagde sig et Sted paa den grønne, høje Bred. Motorcyklerne stønnede ind mod Byen, og af og til susede Løvet over dem af forbi-farende Cyklister. Inde fra Damhuskroens Have lød en spinkel Musik, et underligt menneskeligt Relief mod den svulmende, tavse Natur.

Kristoffer vilde ikke sige andet til Margrethe, end hvad der var Sandhed for deres Lykke og Fremtid. Han kendte hende allerede saa godt, at han forstod hun ikke hørte til den Type paa Kvinder, som Manden vinder ved at virke paa hende med Modløshed og Melankoli, med den Tvivl, der inderst inde var hans svage og syge Jeg. Det var ikke Løgn for ham, at Livet var vidunderligt at leve. Det var ikke noget illusorisk forbigaaende og smerteligt tilbagevendende, at Solen og Himlen styrtede ind i ham med en grænse-løs Jubel og Følelse af Tingenes Fest. Naturen var en Realitet, hvormed hans Hjerte stod i lykkelig Kontakt. Og det vedkom jo ikke Margrethe, at der inderst inde i hans kæmpende Sind, paa Bunden af

hans sammensatte Væsen og bag hans sunde og stærke Jeg, boede en ensom Djævel, der hviskede den lykkelige Kristoffer den dybe Tvivl i Øret. —

Margrethe kendte ikke Mennesker saa godt, at *hun* forstod, at Kristoffers ligesom forcerede Livslyst skyldtes denne hemmelige Melankoli. Hun forstod ikke, at han skyndte sig at fortælle hende om Fremtiden, Livets Evangelium, Kærlighedens Lykke, ligesom for at naa at overbevise hende om en saadan Virkelighed, før han selv tvivlede paa den. Han stemte hende op til en Forventning og til en Glæde saa ny og voldsom, at han ikke og hun heller ikke, indsaa Vanskelighederne ved at indfri saa stærke Livsløfter, saa pludselig en Kærlighed, der førte dem begge mod en Katastrofe.

Han var høflig og hensynsfuld imod hende. Han hjalp hende op fra Skrænten, næsten bar hende op fra Stedet, hvor de havde ligget og talt om Fremtiden, medens han kyssede hende, spurgte til hendes Befindende, om hun frøs, om hun var træt, for saa vilde han støtte hende og hjælpe hende. Hun smilte flittigt, og hendes tindrende, gode og hengivne Øjne sagde Tak og drog ham begejstret ind til sig. Alt, hvad de gensidigt havde af Godt og menneskeligt Smukt i sig, lovede de hinanden, betroede de hinanden. Enhver lille Gerning, enhver øm og nidkær Impuls fik deres Hjerter til at svulme af Taknemmelighed og forelsket Glæde. De skulde hjælpe hinanden, besejrende alt overrumplende Ondt i Verden. Margrethe var opfyldt af lykkelige Forestillinger, og der var ingen anden Uro i hende end den, at det skulde vare alt for længe, før denne grænseløse Drøm om kommende Dage, Fremtid, Forlovelse, Giftermaal, alt det faste

og grundmurede i Menneskekaracteren, skulde blive Virkelighed.

Stundom, naar Kristoffer talte hedest og mest strømmende til den blindt fortryllede, unge Pige, gik der inderst inde en Gysning igennem ham, som om al hans sværmeriske Kraft og henrevne Veltalenhed kun havde den Opgave at overdøve en fjærn, instinctmæssig Følelse af et Uvejr i ham selv. — Han slog denne djævelske Tanke bort, greb efter Margrethe, halvt i Fryd og halvt i Angst, vendte sig mod det nærværende, Omgivelserne, den blaa, aabenbarede Sommer, Dagens stærkt farvede Lykke, og de ilende Timers Lyksalighed. De gik Turen tilbage til Byen og spiste om Aftenen i Kristoffers Hjem. Klokken var langt over otte, da Kristoffer fulgte Margrethe ud til Valby. Og derhjemme, i Huset ved Jernbanedæmningen, brændte Irenes søsterlige Hjerte af et saadant Had til Kristoffer, at Margrethe den Aften, efter en frygtelig Scene med Skænderi med Irene og den Gamle, følte at hendes Hjem var hos Kristoffer, at Barndommen var forbi.

Hun skrev sine Breve til ham hensynsløst i Bedstemoderens Paasyn. Hun lagde ikke Skjul paa, at hun skulde til Koncert. Hun sagde, at hun elskede Kristoffer, og at hun vilde hade Irene og Moderen, hvis de stod hendes Kærlighed i Vejen. Den Gamle foldede, naar hun var alene, sine Hænder og tryglede forvirret, og næsten i Ekstase det blinde Forsyn om at redde Margrethe fra Ulykken i Kristoffers Skikkelse. Irene var blevet blegere i den senere Tid. Hendes Ansigt fortrak sig nervøst, Hadet fortærede hende. Vi jager hende bort, foreslog hun Moderen. Nej, nej, tryglede den Gamle. De var saa raadvilde og

ufornuftige, de to ensomme Kvinder. De indsaa ikke, hvad der kunde bringe Margrethe til Besindelse og paa andre Tanker. De hadede bare og hersede med hende, skældte ud og dængede Kristoffer til med voldsomme Ord. Irene, den Blinde, *saa* ind i Fremtiden. Skønt hun var grænseløs uretfærdig mod Kristoffer, hvis foreløbige Forbrydelse var identisk med en uforbeholden og hensynsløs Forelskelse, anede hun, det gik ligesom en Gisning gennem hendes Nerver og hendes rige Instinct, det der skulde komme.

Den samme Dag, som Margrethe skulde til Koncert og stod ude i Køkkenet og vaskede sig, kom der Fremmede. Det var Studenten, der nu var blevet en sjælden Gæst i Huset ved Jernbanedæmningen, Peter Ro.

Irene var ikke kommet hjem endnu. Den Gamle tog imod ham i Døren. Havde Forsynet bøn hørt hende?

— Værsgod, Hr. Kandidat — værsgod —.

— Ja, jeg er jo ikke færdig endnu — sagde Peter Ro stille og beskedent. — Jeg skal først op om et Par Maaneder. —

— Margrethe kommer straks. Hun er ved at gøre sig i Stand. —

— Tak. —

Det forekom Peter Ro, at han maatte vente længe paa Margrethe. Hvorfor gav hun i det mindste ikke Lyd fra sig? Raabte: Goddag, Ro! gennem Døren for at lade ham forstaa, at han var velkommen? Men Margrethe gjorde sig uanfægtet i Stand, pyntede sig i en gammeldags, lyserød Kjole, mens Kinderne og Armene glødede. Hun ønskede, at hun havde haft et Smykke til sin Hals. Blot en Aqvamarin, der lige-

som kunde aflede Opmærksomheden fra den blussende Hud og Kjolens store, umoderne Udsikæring i Halsen. Hun havde plukket nogle Blomster ude i Haven og dannet en lille, landlig Brystbuket, som stod i et Glas Vand inde i Stuen.

— Goddag, Margrethe — sagde Peter Ro, da hun traadte ind.

— Goddag — sagde hun underlig langt og ligesom forundret over at se ham.

— Naa, De skal — De skal ud? — spurgte han.

— Ja, jeg skal til Hans Kildes Koncert. —

— Hvem er Hans Kilde? —

— Det er én af mine Venner. —

— Ja — javel —, sagde Studenten stille.

— Var der noget bestemt De vilde, Ro? —

— Nej. — Næh. —

Saa talte de lidt sammen. Peter Ro næsten veg tilbage ved Synet af Margrethes Skikkelse. Det er en fremmed, ny Tone, hun taler til mig i, tænkte han. Hvor kan det være? Hvad er der sket? Har hun tænkt noget videre paa mig? Nej.

— Se over en anden Aften — sagde Margrethe venligt, da hun fulgte Peter Ro ud.

— Tak — sagde han, paafaldende fast og knapt.

— Det vil vare noget, Frøken Menkel. Jeg faar meget at tænke paa med min Eksamen. —

Saa gik Peter Ro.

Margrethe mødte Kristoffer uden for Koncertpalæet fem Minutter før Koncertens Begyndelse. Den gamle Rococogaard myldrede af valfartende Mennesker, Hans Kildes Venner, Beundrere og Slægtninge, og københavnske, trofaste Musikinteresserede. Programmet spændte fra Mozart til Scriabine. Kilde vilde vise Udviklingen

fra Klassicismen til Modernismen. Selv en Overture af Pergolesa, der næsten overgik Discipelen Mozart i Ynde og vokal Sødme, og som havde en vanskelig Plads paa Programmet, mellem Schubert og Schönberg, gik Kilde ikke af Vejen for. Han benyttede Extremerne »Austice femine« og Scriabines ekstatiske Symphoni til at vise Modsætningen mellem gammelt og nyt, i en usædvanlig filharmonisk Præstation, der skulde slaa hans Navn fast som Orkesterdirigent. Alt dette forklarede Kristoffer Margrethe, iltert og interesseret, spændt paa at se Kildes Skikkelse paa Podiet. Margrethe var tavs, opfyldt af Mødet med Kristoffer. Hun havde ligesom endnu ikke rigtig faaet *sét* paa ham og glædet sig over Gensynet. Det forekom hende, at Kristoffer var saa underlig optaget af de mange Mennesker. De mange elegante Damer, der sad saa tæt inde paa Livet af dem. Og de mange Herrer, som var Margrethe fremmede, men som syntes at optage den søgende Kristoffer. — Dér var Simon Henriks. Ja. Med en nydelig Dame, ældre end han selv. Var det hans Moder? Og dér — sad Johannes Gudmunn — med Fru Beatrice Bensen. Kristoffer dukkede Hovedet. — De havde ikke *sét* ham. Denne lagttagelse fik ham til at henvende sig til Margrethe. Hun saa ikke, at Kristoffer blev rød. Hun anede jo ingenting. Hun var jo blot draget ind til ham, og ligesom lænket af Følelsen af hans Nærværelse. Han mærkede ikke, at hun sad og saá paa ham under Koncerten.

Kristoffer vilde ikke søge efter flere Bekendte blandt Tilhørerne. Han vilde ikke opleve noget yderligere ubehageligt. Nogle Rækker bag ham sad én, han kendte. Det var Emma Menkel. Hun sad ved Siden af en svær Herre i Smoking.

Margrethe sad og drømte. Hun mærkede ikke, at hun begyndte at nærme sig sin Moder.

*

*

*

Kilde sejrede. Han *maatte* sejre. Han var alt det lyse og stærke i Verden. Han levede i det lette og livlige hos Mozart, og havde Kraft til at give Scriabine den rette Bredde og rige Form. Han dirigerede og elektriserede sine Musikere, var ikke et eneste Sekund vendt mod Publikum. Kun i det Øjeblik, da Bifaldet gjorde ham svimmel, nikkede og smilede hans lyse nordiske Hoved. Det blev Sejrr. En ung og voldsom Succès. Kristoffer blev hed paa Vennens Vegne. Margrethe havde for første Gang hørt Mozart. Det var det klingre, klokkeporcelænsagtige Thema i en Allegro, Kristoffer havde omtalt for hende. Ja, det var dejligt. Det fordunklede, syntes hun, Beethoven. Adagioen. Det var jo det eneste Musiknummer, Margrethe kendte og huskede.

Larmende mødtes Vennerne efter Koncerten i Vestibulen.

— Goddag, Veje — raabte Simon Henriks. — Maa jeg ikke forestille Dem for — —.

Stemmen blev afbrudt af en anden. Det var Johannes Gudmunns skingre og paatrængende Røst:

— Vi tar allesammen hjem til mig! Vi tar allesammen hjem til mig! —

— Goddag, Kristoffer Veje — sagde en stille Stemme.

Det var Beatrice Bensen.

— Goddag — svarede Kristoffer høflig og alvorlig.

— Tak for sidst. —

Denne kokette Stilfærdighed. Denne yndefulde Hilsen, som blot er Rutine, Facon. Dette Smil, der vel er venligt, men inderst inde mere sensuelt end egentlig affabelt. Disse Øjne —. Nej, tænkte Kristoffer, jeg kan ikke holde det ud. Er det ikke blot mig, der sér det saadan? Han tav, forvirret og forstemt.

Margrethe stod alene, lidt fra Klyngen. Glemte Kristoffer hende?

Kilde havde faaet Mængder af Blomster. I Biler kørte man ad Amager til. Johannes Gudmunn slog gæstfrit Dørene op for sine Venner.

— Værsgod, Børnlille. Læg Tøjet. Lidt eller meget, som I ønsker. Om et Øjeblik skal Maden være paa Bordet. —

Kristoffer var blevet forestillet for et Par unge Damer, han ikke kendte. Han var fortunlet. Hans Forstemthed vedvarede. Margrethe? Ja, hun stod jo dér og rettede paa sit Haar, og saá halvt smilende, halvt bedende paa ham, som vilde hun sige: Kristoffer, hvad skal vi dog hér? Pludselig skammede han sig over, at han havde sét paa hende med en næsten irritabel Mine, tog hendes Haand, kyssede den, tog hende i sine Arme og sagde bevæget og alvorlig til hende:

— Du skal ikke bryde dig om, at vi er kommet hér, Margrethe. Du skal ikke bryde dig om disse Mennesker. Jeg har været nødt til at gaa med for Kildes Skyld. Det vilde ha' set besynderligt ud, hvis jeg ikke var gaaet med. —

Margrethe sagde ingenting. Hun saá paa ham, og spurgte sig selv, om han i disse Ord fandt nogen virkelig Anledning til at gaa til Fest? Saa slog hun

denne Tanke hen, væbnede sig med sit Smil, uden dog endnu at have Følelsen af nogen Kamp. Kristoffer holdt sig ved Siden af hende hele Aftenen, og var der kommet den mindste Sky paa hendes Hjertes rene og tindrende Himmel, vandt denne, hvad Kristoffer angik, atter i Aftenens Løb sin Klarhed. Selskabets festende unge Mennesker fyldte Margrethe med Forvirring, Angst og Træthed. Den Mad, man spiste og den Vin, man drak, den Dans, man anstillede og de Ord, man sagde til hinanden, dannede en usædvanlig Verden af Larm og Latter og raa Spot for Margrethes Øjne og Øren. Den forbandt ikke Aftenen med Margrethes Forestillinger om Glæde og Fest, og hendes Indtryk af Samværet til Ære for Hans Kilde var sammensat af Ingredienser som Tobaksrøg, Grin, tom Larm, Spiritus og uværdig Drukenskap. Da Kristoffer og Margrethe vilde gaa, blev Værten, Johannes Gudmunn, besat af en Art kammeratlig Raseri paa Grund af Kristoffers svigtende Selskabelighed.

— Gaa? Du vil gaa? Det manglede sgu bare? Hvem Satan si'er, at du skal gaa? —

— Saa, Gudmunn — sagde Kristoffer rolig og værdig. — Forsøm nu ikke dine Gæster for vor Skyld. Vi skal hjem. —

— Hvem skal du hjem hos, maa jeg spør'e? —

— Godnat — sagde Kristoffer fast og vredt til den drukne Mand.

Han lempede Margrethe ud af Døren.

— Ha, ha, ha — lo Gudmunn dyrisk og krampagtig op imod Kristoffer. — Du er nok blevet ung paany, hva' Kristoffer? Du gaar i Skoven med — med din forelskede Genstand —. Værsgo', si'er jeg,

værsgo'. Gør ikke noget. Men ikke hos *mig*, forstaa Du. Ikke i *mit* Hjem. Hér har du at synge med de Fugle, du er iblandt. Eller hva' det hedder. Forstaa Du. *Furé par la parole*, som Franskmanden si'er. Ha, ha, ha. Men lige meget, *hva'* der sker: *Jeg* skal nok staa Fadder. —

Hans Latter fulgte dem ned ad Trapperne. Kristoffer havde taget Margrethes Arm. Han mærkede, at hun rystede. Gudmunns raa Opførsel havde forfærdet hende. Angst stillede hun sig selv det Spørgsmaal: Er det Kristoffers Venner? Er det hans nærmeste og bedste Omgangsfæller? Skønt hun fandt, at Gudmunn maatte være en Bølle, sagde Kristoffer, at det var bare Vennens Jargon. Navnlig naar Brændevinen tog Magten fra ham. Margrethe kunde ikke forstaa, hvad det skulde blive til med en saadan Mand.

— Det véd jeg heller ikke — svarede Kristoffer.

— Lad os ikke tænke paa det. —

Sporvognene var holdt op at køre. De gik Vejen hjem til Valby. Margrethe var forpint af mange sammenstødende Ting: Væmmelse ved den Form for Festlighed, hun havde mødt. Angsten for Kristoffers Venner og hans Afhængighed af dem. Og en egen uforklarlig Følelse af Smerte ved Kristoffers paafaldende Faamælted og kølige Adfærd. Var han vred paa hende, fordi hun ikke havde forstaaet at tage Del i Festen? Fandt han hende gammeldags? Det var da ikke sandt, at der allerede var Tegn paa Træthed af hende i hans Væsen. Naa, Kristoffer er nok rasende paa Gudmunn for hans raa, drukne Ord. Men denne Forklaring tilfredsstillede hende ikke. Hun følte sig i Vold af Forvirring og Uro. Noget barnligt

vendte tilbage i hende: Hvad vilde Irene sige, fordi hun kom saa sent hjem?

— Godnat, Margrethe — sagde Kristoffer blot, da de naaede Huset.

— Godnat — sagde Margrethe blødt og forsagt og vilde holde hans Haand.

— Ja, gaa nu ind og sov, du. Det er sent. — Hun syntes, han sukkede.

— Hvad er der i Vejen, Kristoffer? — spurgte hun.

— Aah, jeg véd ikke —. Ingenting. Jeg er bare træt. —

Han stod lidt, saá bort fra hende i Mørket, ned ad Stien.

— Godnat, Margrethe. Sov vel. —

Det kom saa underligt, syntes hun. Saa tungt og mismodigt.

Og saa gik Kristoffer ned ad Stien og blev borte i Mørket.

Den Nat græd Margrethe sig i Søvn. En Hulken, saa uforklarlig voldsom rystede hende, medens den svulmede i hendes raadvilde Hjerte. Enhver Sorg har et dunkelt Element. Var det en Sorg, hun følte? Det var i hvert Fald det dunkle, der hjemsøgte hende.

— — —

Djævelen hviskede Kristoffer i Øret:

— Vinen, Dansen. Beatrice Bensen og Simon Henriks Ledsagerinder. —

— Skal jeg gaa tilbage til Festen? — spurgte han sig selv.

Men Raseriet og Skammen sejrede. Kristoffer kæmpede en Stund paa Vejen tilbage til Byen. Saa

gik han hjem. Han pintes af Træthed og Sorg over sig selv, af en splittet Lidenskab, der førte ham alle vegne og ingensteder hen. Han fandt, at det jo bare var Drifter, der kunde antage Kærlighedens Form. Forelskelse og Begær var to Floder, der løb Side om Side i Ungdommens vilde Skove. Sommetider var de én Flod, der stormede stærkere mod Havet.

XI.

Det stod Kristoffer klart, at han, for at kunne forlove sig med Margrethe, maatte opnaa Fred med sig selv, Fornuft i sin Tænkemaade og en urokkelig, mandig Holdning i sine Forhold til Omgivelserne. Han maatte udrydde noget i sig selv for at vinde en klar, sjælelig Basis for sin Fremtid. Uden at tænke paa om det inderste i hans Natur, et drømmende Selv, et barnligt Jeg, tillod ham at erhverve denne mandige Skikkelse, der paa stærke Arme skulde bære Fremtidens regelmæssige Lykke, Margrethes Kærlighed, glædede han sig allerede over det Kvantum af Modenhed, han Dag for Dag syntes, han vandt. Han vilde tilbunds gennemtænke sig selv. Han vilde systematisere sin Vilje og sin Kraft og leve Livet i lige Linie. Ingen Kurver. Ingen Vankelmodighed. Ingen Tvivl. Kun Aktion, haandgribeligt og sjæleligt. Ingen Reaktion.

Han betroede sig til sin Fader, spurgte ham om *hans* Tvivl og Kampe, og fik hans mandige, vilje-

bestemte Svar. Han dyrkede Hjemmet, gjorde i nogen Tid Ensformigheden til et Princip for sin Tilværelse, følte noget alménmenneskeligt, næsten hverdagsagtigt vokse i sig, betragtede det som en Styrke og syntes, at *det* var Lykken. Han fulgte sin Fader til Maskinkontoret paa Jernbanernes Værksteder, gik ind i Remisen og styrkede sig ved Synet af Rækker af stolte Lokomotiver, der holdt stille under de store, sodede Haller, hvor Røgen laa blaa som en Taage under Loftet, hvor Fyrstederne blinkede mod Bjælkebuerne og hvor de elektriske Skydebroer brummede og gled frem og tilbage i Halvmørket. Han saá Lokomotiverne tage Kul og Vand, kørte en kort Tur med en Lokomotivfører, der venligt viste ham Signaler, Skinner, Kraner, Sporskifte og Stoppebomme. Om Aftnerne kom han hjem, frisk og legemlig træet, med Appetit til Maden, som en omsorgsfuld Moder satte frem for ham. Han gik lange Ture i Byens Forstæder, naaede en Dag helt ud til Glostrup ad Roskilde-landevej, gik over Brøndbyvester ad Gamle Køge-landevej tilbage til Byen, der laa og skinnede derinde i Eftermiddagen med Taarnene i Disen og røde Fabrikkers Tage. Det maatte være storartet, tænkte han, bare at gaa og gaa, ud ad den djærve, karske og jævne Landevej, ud, ud, videre til idylliske Byer, til Fred og Sundhed. Ad den Vej kunde han gaa Margrethe stærk og frisk i Møde, ung og hél paa Sjæl og Legem. En saadan Aften, da han kom hjem efter en lang, udholdende Tur i Københavns bedaaende Omegn, satte han sig til at skrive et langt Brev til Margrethe. Det lød saaledes:

20. Juni 19—

Kære Margrethe.

Jeg havde ventet, at du havde besøgt os, Far, Mor og mig, da der nu er gaaet lang Tid, synes jeg, siden vi saaes. Men jeg forstaar, at det er min Pligt først at lade høre fra mig, da min Opførsel sidst gav Anledning til din Vrede, eller i det mindste til din Tavshed. Jeg har i den sidste Tid arbejdet for Far, og det er muligt, at han skaffer mig en Plads ved Jernbanerne —. Jeg lever hjemme hver Dag og længes efter at gaa en lang Tur med dig, tale med dig og føle, at vi kommer vor Fremtid nærmere. Uden at være hverken forfængelig eller indbildsk føler jeg det som min Overbevisning, at jeg betyder det samme for dig, som du for mig. Derfor maa vi komme sammen, saa meget det er os muligt, og ikke lide under ikke at være hos hinanden. Jeg tænker mere paa dig end heldigt er. Og maaske gør du det samme. Stol paa, at jeg skal indrette mit Arbejde og min Virksomhed i Fremtiden paa at skabe os et Hjem, hvor vi skal trives og blive de voksne og stærke Mennesker, der er et rigt og smukt Liv værdige. Jeg kan ikke overse Følgerne af den Ulykke, det vilde være for mig at miste dig. Jeg holder med alle mine Planer og al min Styrke fast paa den dyre Idé, at du er min Hustru. Og jeg skal vise, at jeg kan realisere den. Men hav Taalmodighed, stød ikke dine Paarørende fra dig, men vær hensynsfuld og varsom overfor din Moder og Irene. Det er det bedste for dig. Jeg taler maaske som en gammel Mand eller maaske som et paafaldende snusfornuftigt, ungt Menneske, men jeg anser dette for nødvendigt, hvis vi skal overvinde den *Virkelighed*, vi har foran os.

Jeg er saa naiv og sentimental, at jeg allerede forestiller mig et lille, yndigt Hjem, hvor du og jeg skal leve og være. Hvor vi helt maa vie os til hinanden, trofaste og opofrende, for at vinde den Styrke i Verden, som Livet, hvis det skal leves, forlanger. Jeg véd, du vil tilgive mig mit slette Humør sidst, og trygt stole paa, at hin onskabsfulde Kavalér, som fulgte dig hjem, tidt har ærgret sig over sin taabelige Opførsel. Jeg har levet saa meget, set saa meget af mig selv og været saa meget mellem Mennesker, at jeg nu kender min egen Natur. Den Kamp, jeg fører imod mig selv, *maa* jeg vinde. Nok for din Skyld, Margrethe, og dit Hjertes Skyld; men dybest for min egen Fremtids Skyld. Thi taber jeg i denne Kamp, sker der det frygteligste, som kan hænde et Menneske: At gaa tabt for sig selv. — Jeg glæder mig til at se ud til dig én af Dagene. Hvis du finder det heldigst, at jeg ikke kommer hjem til Jer — jeg er jo selve den Onde — da send mig et Par Ord, hvor vi kan mødes. Jeg skal hilse dig hjerteligt fra Far og Mor, der gerne snart vil sé noget til dig. — Tusinde Hilsner sender

Din hengivne Ven

Kristoffer.

Dette Brev modtog Margrethe under store Sindsbevægelser. Hun flaaede Konvoluten op og fór Linierne igennem i feberagtig Hast. Saa meget vidunderligt Nytt syntes hun det meddelte, at hun kom til at græde. Længe, længe havde hun ikke hørt noget fra Kristoffer. Hvor havde han været henne? Havde han været hos denne Gudmunn igen? Øjeblikkelig

sendte hun Svarbrev, hvori hun aftalte, at de skulde mødes i Frederiksberg Have den følgende Dag.

Og Kristoffer kom. De spadserede længe i Haven, satte sig ind hos Josty og smilede til de mange Barnevogne og de legende Børn i Gruset og mellem de hvide Bænke. Sé, det var københavnsk Familieliv, i Solen og Lykken. Pludren og Legen med farvede Balloner. Sé, de mange Mødre med deres Paradisunger. Kristoffer og Margrethe vedervægede sig i Varmen. Den Dag var de sammen til langt ud paa Aftenen. Da de omkring Midnat naaede Huset ved Jernbanedæmningen, kyssede han hende længe, ømt og alvorligt. Dermed var Erindringen om Kristoffers Brøde glemt for Margrethe.

Festen hos Direktør Fonning var forestaaende. En Dag, da Kristoffer mødte Hans Kilde og Simon Henriks i Farvergade, foreslog Kilde et Parti Billard. — Kristoffer protesterede, han havde aldrig ført en Kø, men de var alle tre i for godt Humør til, at Forslaget blev forkastet. Simon Henriks bød paa Whisky, men Kilde vilde have Øl. Kristoffer bad ogsaa om at maatte nøjes med et Glas Øl. — De spillede, og Ballerne knaldede. Simon Henriks, Teologen, pottede som en Mester og slukkede hvert Parti. Kristoffer blev hed af Spil og Drik, — uden at han tænkte dybere over Morskaben.

— Paa Lørdag gaar det løs hos Fonnings — sagde Kilde paa Maven over Bordet foran en »fransk Spids«. — Har De faaet Deres Indbydelse, Veje? —

— Jeg? — spurgte Kristoffer. — Jeg gaar ikke med. —

Han stod og kridtede sin Kø, kejtet som Nybegynderen.

— Gu gør De saa — sagde Henriks, der førte Regnskabet. — Der bliver Bal i Haven. Hvorfor i Alverden skulde De ikke gaa med? —

— De har lovet *mig* at tage med — sagde Kilde, der flot lavede Rødt og Kegler i samme Stød. — Det var kun paa Betingelse af dette Løfte, at jeg gav Dem Koncertbilletterne. Husker De det? —

— Hvem er Direktør Fonning? — udbrød Kristoffer pludselig heftig. — Jeg kender ham ikke. Hvad rager hans Orgier mig? Jeg tror, jeg har sét ham én eneste Gang. Jeg har ikke udvekslet ét Ord med den Mand. —

— Jamen det er Fruen — sagde Simon Henriks, og smilede satanisk. — Det er hende, vi skal besøge. —

— Kender De Fru Fonning? — spurgte Kristoffer haardt. — Eller hvad er det, De griner af, Henriks? —

— Syss — sagde Teologen, — hvad bliver De gal for? De spør, som om De selv kender hende bedre? —

Kristoffer blev Simon Henriks Svar skyldig. Han var pludselig blevet irriteret og fjendtlig paa Billardspillet. En dump Harmen kogte i ham. Det var som om dette infame Navn Fonning havde vakt al Kristoffers Vrede, fordi det havde truffet i Centrum af hans Følelser. Skulde man ikke se at faa at vide, hvad der ligger bag ved Familien Fonnings Interesse for mig, tænkte Kristoffer. Og pludselig slog det ham med Forfærdelse, at denne Fru Fonning jo var Margrethes Moder. Saa afskyelig en Sandhed havde to intetanende, unge Mennesker at kæmpe med. Vilde det ikke være sundt for Margrethe at faa hilst

paa sin Moder? Det vilde nok udvikle hende mod Modenhed, give hende de raa Erfaringer, som Tilværelsen ødsler med, betro hende de Sandheder, som Menneskelivet saa rigt kan prale af og skilte med, jo Tak. En Gang *skulde* dette Punkt i Margrethes Tilværelse jo overstaaes. Det *skulde* jo komme, før eller senere, alt det, som plyndrede og rev ned. Det, der lo haant af Ungdom og barnlige Forestillinger. Det, der brændte Støvet af Sommerfuglevingerne, Virkelighedens Aabenbaring af det elendigt menneskelige og hverdagsagtigt fattige. Der var kommet noget trodsigt, bittert og ondt op i Kristoffer. Selv om han vilde gøre alt, hvad der stod i hans Magt for at Margrethe skulde leve i Uvidenhed om sin Oprindelse, vilde en menneskelig Verden dog aldrig tillade hende det. En Dag vilde hun alligevel møde Sandheden om sin bitre Undfangelse. Var denne Dag fjern?

Kristoffer frøs med ét, følte sig væmmet ved det dystre, lampeoplyste Billardlokale og tog Afsked med Venerne, som spillede videre.

Der er kommet et Brev til dig, sagde hans Moder, da han kom hjem.

Kristoffer fik det i Haanden, det stive Brev. Det var Indbydelsen.

Han havde ikke Kraft nok til at tilintetgøre den. Han var i Tvivl, om han skulde efterkomme den. Laa der ikke en dybere Foreteelse bag den Omstændighed, at han overhovedet havde modtaget den?

— Hvem er det fra? — spurgte Fru Abel Veje.

— Fra en Bekendt. Det er en Middagsindbydelse.

— sagde Kristoffer blot.

Han havde pludselig ingen Lyst til at være

hjemme. Alt, hvad han i Dage og Uger havde bygget op i sig selv af gode Forsæt, Planer, Idéer, Principper, sank sammen i det bundløse i hans Væsen. Billederne af Fremtiden, de stærke og faste, gled ud af hans Bevidsthed. Noget sluktes i ham. Vilde det vende tilbage? Og hvornaar? Han blev pludselig faamælt og indesluttet, instinctmæssig nedslaaet af sine søndrede Perspektiver.

Men hjemme i Huset ved Jernbanedæmningen gjorde Margrethe sig den følgende Dag i Stand til at møde Kristoffer. Det var efterhaanden blevet hende en tilbagevendende Fest blot at følges med ham paa Gaden. Han var saa høj og slank, syntes hun. Og saa elegant. Han klædte sig jo saa stilfærdigt og dog sjældent —.

Den næste Dag udeblev Kristoffer. Margrethe ventede en fuld Time paa ham ved Værnedamsvej. Trods sin Angst handlede hun hurtigt og dristigt og gik lige til hans Hjem. Men dér var Kristoffer ikke. Hun syntes at spore noget bekymret i Fru Abel Vejes Ansigt, noget forkuet i Stemmen, og hun havde Lyst til at spørge, men undlod det af Hensyn til Moderen. Margrethe vilde vente, sagde hun, og lagde sin Hat. Faderen var borte, ved sit Arbejde.

Langt ud paa Aftenen kom Kristoffer hjem. Han var fuld. Margrethe gyste ved at sé ham. Det var, som om hans Haar var blevet for langt. Eller syntes det blot saadan, fordi det faldt ned over Panden? Han var ubarbéret. Hans Tøj var snavset, ligesom plettet af noget Kridt, eller hvad det var —.

Moderen gik grædende ud i Køkkenet.

— Jeg skal til Fest — sagde Kristoffer ligesom dødt og trak Vejret dybt og anstrengt.

— Skal du — skal du til Fest? — spurgte Margrethe, dæmpet af sin Forfærdelse.

— Paa Lørdag. —

— Hvor, Kristoffer? —

— Hos — hos —, han sank Ordene, — hos nogle Mennesker du ikke kender —, tilføjede han tvært.

— Hvad er det for Mennesker, Kristoffer? — spurgte hun bønligt og intetanende, ligesom omsorgsfuld for hans indolente Tilstand.

— Mennesker, du ikke kender, si'er jeg jo. —

— Jeg vil med, Kristoffer. —

— Hva' for no'et? —

— Jeg *vil* med. Jeg *gaar* med. —

— Det — det skulde du ikke, Margrethe. —

— Hvad er det da, du vil mig, Kristoffer? — sagde hun og aabnede sit usikre og fortvivlede Hjerte. — Hvad skal jeg da hér? Hvorfor skriver du Breve til mig, og hvorfor er du dog kommet derhjemme? Hvis vi skal omgaaes, og jeg skal være din Forlovede, saa vil jeg følges med dig. Jeg vil vide, hvad det er for Mennesker, du kommer sammen med. Kan du ikke forstaa, at jeg ikke kan se dig kaste dig ind til hvem som helst —? —

— Kaste mig? — afbrød han. — Hva' er det for no'et Sludder? —

— Kristoffer — sagde hun stille, men stærkt, idet hun tog om hans slingrende Skuldre. — Jeg *vil* med, hvis du *gaar* med. Vi maa følges ad. Vi maa ikke skjule noget for hinanden. Vi maa kunne være hinanden bekendt. Og jeg *kan* ikke se paa, at du *gaar* til en Fest, hvor du bliver fuld. —

Kristoffer sank sammen med Hovedet i sine Hænder. Margrethe tav, for bekymret til at sige noget.

— Du skulde gaa i Seng, Kristoffer — sagde hun lidt efter.

— Ja — svarede han og rejste sig. Der var en egen nøgtern Klang i Stemmen.

Margrethe tog Sporgvognen.

— Træf mig i Morgen — havde hun hvisket og bedt i hans Øre, smilende i sine overbærende Taarer, hvor Lykke og Ulykke løb som Stjerner i en Sø.

— Nej — sagde hun til sig selv, da hun løb op ad Stien i Mørket — nej, han vil mig ikke noget —, han trænger til andre Mennesker —, han vil — vil bare være mig kvit. —

Men da hun klædte sig af, syntes hun at se Fremtiden for sig.

— Kristoffer — mumlede hendes Hjerter, lyksaligt og bange. — Du maa aldrig gaa fra mig. Vi maa holde ud. Vi elsker jo hinanden usigeligt. Du maa være stærk. Naar først vi bliver gift, saa —.

Hendes Tanker tænkte, at hun ikke vilde slippe ham. Aldrig miste eller glemme ham.

XII.

Om Fredagen havde Emma Menkel mange Ærinde i Byen. Hun købte ind til Maden, bestilte Blomster, Konfekt, Frugter og Kager. Hendes vigtigste Ærinde var at købe en Ring til Margrethe, et spin-

kelt Smykke med en lille, haard, klar Sten. Hun havde taget den Beslutning, at hun vilde besøge Hjemmet om Søndagen, hvor hun vidste, at Irene var at træffe sammen med Moderen og Margrethe. Hun vilde bede Familien om, at Margrethe maatte flytte hjem til hende paa Vodroffsvej. Naar hun, som det var hendes Agt, søgte denne vanskelige Sag løst paa lempelig Maade, med forsonlige og fordragelige Ord, ventede hun, at Moderen og Irene vilde føje sig efter hendes Ønske. Den Beslutning, at hun *nu* vilde have sin Datter, sit eget kødelige Barn, stod fast for hende. Intet skulde forhindre hende deri. Bestandig angst for at være alene og i Ensomhed møde den nære Alder, hvor Glemslen ophører, og Sandheden om et Menneskes, en Kvindes Tilværelse staar nøgen tilbage —, betragtede hun Margrethe med Øjne, der sent havde lært Moderlighed, og som, Forhærdelsen til Trods, søgte Trøst i det eneste, der kan trøste en Moder, nemlig Barnet. Hun glædede sig allerede, men det var en underlig splittet, halv feberagtig, halv kold Glæde. Endnu skulde hun til Fest, ovenikøbet hos sig selv. Hun var Arrangør af en mondæn, artistisk Aften i sit eget Hjem, Værtinde for ansætte Mænd og Kvinder i Byen, Forretningsmænd og Assessorer, unge Kunstnere og unge Videnskabsmænd, Skuespillere og Skuespillerinder. Hun vilde vise sin Mand, at hun evnede at være Midtpunktet for en stilfuld og harmonisk Sammenkomst af moderne, intellektuelle Mennesker. Blot nu Kramer, den unge Landsdommer, ikke vilde møde med for store Forventninger —. *Hun* vilde skabe en Aften til Ære for *ham*. Men det skulde ingen vide. Det ragede jo ingen —. Og Gudmunn? Ja, hvis han ikke opførte

sig ordentlig, vilde hun vise ham Døren. Om Søndagen skulde hun saa tage en Dyst med Familien. Emma Menkel havde meget at tænke paa.

Medens hun gik fra Butik til Butik inde paa Strøget, morede det hende som altid at iagttage, at Folk fulgte hende med mange, uensartede Blikke. Næsten ligesaa mange som hun mødte Mennesker. De store Butiksruder og de smaa Udhængsskabe var én Verden af Spejle for hendes høje, fejende Skikkelse. Hun bar en ny, lys Gabardinekjole med halvlange Ærmer. Hendes Hænder og Underarme skjultes af lange, hvide Glacéhandsker, der smykkedes af tunge Armlænker. Den ene Handske, den højre, sad saa koket løs og foldet ligesom for at pointere den Blanding af sommerlig Skødesløshed og lykkelig Travlhed, der optog hende. Det lykkedes hende dog ikke at give noget Indtryk af ungdommelige Bevægelser i hendes Gang. Emma Menkel gik tungt, ligesom ubehjælpsomt. Undertiden var hun ved at snuble, og saa kunde der komme noget næsten vraltende over hendes Gang. Til momentan Pine for hende selv, mærkede hun godt dette, og hendes Ansigt spejlede hendes Bitterhed over denne Kendsgerning. Emma Menkel kendte mange Mennesker, og hun vidste, hun var kendt af mange. Derfor maatte ingen mærke, ikke se paa hende, hvad hun led. Pludselig kunde hun møde et Menneske, hun holdt af, et Ansigt, der ikke irriterede hende. Saa vendte den sorgløse og lykkeligt travle Stemning tilbage i hende. Hun nikkede og smilede og det hovmodige i hendes Blik forsvandt. Og hun fik Fred for den forstenende Følelse af Hædfuldhed mod Alt og Alle, som gik hende forbi. Hun fik Øje paa en ung Herre paa den modsatte Side af

Gaden. Han drejede ud fra Yorks Passage. Det var Spore, en ung Skuespiller og tidligere Ven —. Var det Vejret, der var Skyld i, at han, da han fik Øje paa hende, rev sin Hat af, og med en fejende Bevægelse smilende hilste paa hende? Som ved en Indskydelse vendte han pludselig om, skraaede hurtigt over Gaden og gik op paa Siden af hende.

— Det er sandelig længe siden, Madame — sagde han dæmpet og trykkede den behandskede Haand.

— Syss, Spore. Jeg er ikke Frue. —

— Ikke? Man siger — —

Emma afbrød brat:

— Herregud, Spore, bryder De Dem om, hvad man siger? De er dog saa klog, at De burde —

Nu afbrød Spore hende, næsten uhørligt, idet han smilede intimt:

— Hvorfor siger du »De« til mig, Emma? —

— Fordi du ogsaa skal sige »De« til mig — sagde hun roligt og alvorligt, medens hun ligesom fornam en Skygge, der gled hen over hendes Ansigt. Hun saa hen for sig —.

Hun bliver gammel, tænkte han, og iagttog hende.

— Spore — sagde Emma pludselig — sig mig, hvad De har tænkt om mig i al den Tid, vi ikke har sét hinanden. —

— Hvad for noget? — udbrød han forbavset og vilde lé.

— Nej, Spore. Det er Alvor. Jeg havde Lyst til at vide det. Fortæl mig, hvad De har tænkt og følt. —

— Tænkt? — sagde han. — Jeg har saamænd ikke tænkt andet, end hvad jeg har hørt — —

Hun tav, rasende over denne Bemærkning. Aah, der var ingen Grænser for menneskelig Sjofelhed. Hun følte Dybden af sit eget mishandlede Renommé. Folk stillede hendes Horoskop, følte hun. Og Folk havde Ret. Verden havde Ret. Hendes Livsbane var bestemt. Alle kendte den. Alle holdt fast i den. Med Sladder, Skadefryd, Ondskab og Hykleri.

— Véd De hvad, Spore, jeg tror der kommer et Øjeblik i ethvert Menneskes Liv, hvor det længes efter at gøre alt, hvad det har tænkt og levet, om igen. Længes efter at standse det, som enhver kan se, er mislykket og meningsløst. Tror De ikke? —

— Jeg véd ikke — svarede Spore stille, alvorlig og tvivlraadig. — Jeg kender det ikke — endnu. —

— Nej, det kan ogsaa være, at det bare er fordi — fordi —, Emma huggede i Ordene, — fordi jeg simpelt hen ikke er ung længere. Ungdom? Hvad er Ungdom, Spore? Kan *De* sige mig det? Hvad er det andet end en brutal Række af raa Oplevelser? Unge Mennesker? Hvordan tænker de ikke om hinanden, misunder, jager hinanden, ikke sandt? Ved Gud, jeg synes ikke jeg har sét andet end det samme haarde Stenansigt af Alting. Kender De disse Mænd med store Øjenbryn, og, hvad skal jeg sige, ligesom ludende Pander, med smaa, stikkende Øjne langt inde i Ho'det. De glor paa en Kvinde, som om det, at hun faldt om og døde ved Siden af dem, for Næsen af dem, ikke vilde anfægte dem. Det er dem, der har lært os Kvinder at være hovmodige. Det *er* det. Jeg forsikrer Dem, Spore —

Han afbrød atter, men høflig og varsomt.

— Jeg véd det godt. Mænd er mange Gange

ikke rare. Men ligger det ikke i, at Kvinden simpelt hen ikke kan finde sig i, at han er anderledes? —

— Ja, unge Kvinder. Eller hvad skal jeg sige? Moderne Kvinder. Disse Kvinder, der er for unge til at være andet end indbildske og forfængelige. Disse Kvinder, for hvem Grusomheden er et Æventyr, fordi de er for fejge til at opleve den. Eller, naar det kommer til Stykket, for borgerlige. Uf, jeg véd ikke. Jeg hader disse Høns af mit eget Køn. —

— Det er mærkeligt at høre, kære Emma — sagde Spore. — Maa jeg spørge hvad det er, der giver Anledning til, om jeg maa sige, saa fjendtlige Betragtninger? —

— Aah, jeg véd ikke —. Hvad var det ogsaa for et Svar, De gav mig før? —

— Før? Naah. — Spore dukkede Hovedet og sænkede Stemmen, lidt flov. Han fortsatte: — Naar jeg rigtig undersøger mig selv, er der vel nok et eller andet, jeg har tænkt og husket. Jeg er jo ogsaa Menneske. —

— Spore — sagde Emma Menkel i en Tone, som om hun pludselig fik en Idé. — Jeg skal ha' nogle Fremmede i Morgen Aften. Har De Lyst til at sé hjem til mig og sé, hvordan jeg bor, er De velkommen. —

— I Morgen Aften? Tak —. Ja Tak. —

— Paa Gensyn, kære Spore, jeg skal hér ind — sagde Emma og pegede let paa Rubows Bagerbutik. — Farvel saa længe. —

Spore hilste dybt med sin Hat. Folk, som saa hans Hilsen, stirrede efter Emma Menkel. Det var vist en højtstaaende Dame, tænkte nogle. Andre

smilede ringeagtende. Og andre hviskede indbyrdes, idet de gik forbi.

Sent paa Eftermiddagen var Emma Menkel paa Vej tilbage gennem Byen, ad Vesterbrogade ud mod Frederiksberg. Hun følte sig træt, Furerne i hendes Ansigt traadte skarpere frem. Men hun følte sig dog lykkelig over at hun ligesom tog sig sammen, blev kvik og gav sin Gang noget af en ung Kvindes Lethed over sig. Hun standsede nu og da ved de store Butiksvinduer, Boghandlere og Kunsthandlere ikke saa meget for at hvile som for at nyde Turen hjem.

Da forekom det hende med ét, at hun kendte en høj, rank Herre, som i nogen Afstand kom gaaende imod hende paa Fortovet. Hvem var — ah, det gav et Sæt i hende. Et Sting gik gennem hendes Hjerter.

Det var Valdemar Veje.

Skulde hun — skulde hun skraa over Gaden? Bort fra ham? Skulde hun sé ind i et Vindu? Han hilste jo aldrig paa hende, *vilde* ikke hilse —. Skulde hun — skulde hun vende — om —?

Hun kunde ikke tage nogen Beslutning. Hun kom ikke til Side, før Valdemar Veje, Maskiningeniøren ved Jernbanerne, var tæt inde paa Livet af hende. Et Nu, det Nu hvori han fik Øje paa hende, saá han i hendes Øjne. Saa gik han forbi. Valdemar Veje gik forbi —. Hun lukkede Øjnene, pressede Munden sammen. Det var, som om han var gaaet lige imod og ind gennem hendes Sind —.

Hendes Humør var nedbrudt, da hun kom hjem. Træt og besværet, ulykkelig ind til Rødderne af sit splittede, hamrende Hjerter traadte hun ind i Stuen —.

Hendes Mand ventede hende.

Direktør Fonning rejste sig fra den tunge Arm-

lænestol og tog Cigaren ud af Mundvigen. Han gik et Par Skridt imod hende, sagde saa lavmælt:

— Hvad er det for en Tid, det varer, for at rende de Par Ærinder? —

Emma Menkel lod ham næppe tale ud. Hun huggede nogle Blomster, en blaa Irisbuket, mod Bordpladen, saa Bladene faldt fra hinanden. Hun næsten raabte:

— Aah, hold din Kæft! Lad du mig passe det! Hva' rager det dig, hvad jeg gør af mig selv og min Tid? —

XIII.

Kristoffer vilde have sendt Margrethe et Brev, hvori han paany gav Undskyldning for sin Mangel paa Holdning, og hvori han bestemt fraraadede Margrethe at gaa med til Festen. Det var samme Dag som Emma Menkel havde været til Byen. Han drev om i de smaa, gamle Gader omkring Raadhuspladsen, i det lønlige Haab at møde en Bekendt, som kunde blive Partner i en Pot Billard og muligvis give et Glas Øl —. Han tænkte ikke over sin Tilstand af Træthed og Haabløshed, tænkte egentlig ikke over noget, maaske dette ene, at han frygtede at komme til at tænke dybere over noget. Tilfældet drev ham afsted. Han saá paa de store Automobilforretninger, hvis Ruder spejlede hans løse Skikkelse, hans alt for lange Haar og hans krøllede Ben-

klæder. Han havde en egen uafvendelig Følelse af, at han lignede, af Ydre og af Indre, én af de Mænd, som manges Sommermorgen findes liggende ude paa Forstadens Marker. Endnu var han jo ingen Dranker. Og maaske vilde et Menneske, som han mødte, hilse hjerteligt og kammeratligt paa ham, og ikke regne ham for et Subject? Mon det vilde? Maaske. Det kunde daarligt andet. Vedkommende vidste jo ikke, at han for knap ti Minutter siden havde mødt en anden Bekendt, hvem Kristoffer ganske dæmpet og fortrolig havde spurgt:

— Du, Kilde, ka' du ikke laane mig to Kroner? —

Det var dette Brev til Margrethe? Et Brevkort maatte jo være tilstrækkeligt. Men nej, saa skulde han helt ind til Kiosken paa Nytorv, og saa var han jo inde paa Strøget. Margrethe indsaa nok, at hun ikke kunde gaa med til Festen. Der kunde jo ske hende det værste. Det var rent ud sagt Vanvid at tænke paa at slæbe hende med op til de Mennesker! Naar Kristoffer ikke kom ud og hentede hende, maatte en saadan Manøvre jo være at betragte som Afbud. Margrethe var saa klynkende, hun hængte saadan ved ham —. Han følte sig besværet af hende, vilde være alene, med sin Lovløshed og sit Forfald.

Pludselig kom han til at tænkte paa Fremtiden. Fire og tyve Aar? Jeg skal maaske leve endnu et halvt Hundrede Aar? Hvad har jeg? Hvad er jeg? Hvordan skal det gaa mig? Jeg glider ned — paa Bunden. Han saá med Rædsel ind i sit viljeløse Selv, gyste ved Tanken om den Tid, der skulde komme, og skammede sig over sine Tanker om Margrethe.

Nej, han vilde ikke gaa hér i Støv og Fattigdom, i ørkesløs Tomhed. Han vilde ikke gaa her og raadne op af Mangel paa Liv og Kraft. Han *maatte* handle, gøre noget, søge Plads, gaa hjem igen. Han *maatte* have Grund under Fødderne, ellers sank han —. Det kunde ikke nytte at begynde paa noget i Dag. Det var for sent. I Morgen, tænkte han.

Han gik ind paa en Vinstue i én af de gamle Gader. Byen var saa tom for Mennesker en Sommeraften. Folk var taget paa Landet. Solskinnet, Blomsterne, Markerne, Landevejene. Han huskede fra sine lange Fodture i Københavns Omegn, hvor dejligt der var derude —. En Tanke faldt ham ind. Han huskede dette: Hvor var det godt bare at gaa og gaa —.

Inde paa Vinstuen rekvirerede Kristoffer Øl paa Trods af at han vidste, at han ikke havde Penge til at betale det med. Han saá en Mand gaa og pusle ved de tomme Billardborde.

— Skal vi spille? — spurgte han.

— Det ka' vi godt — svarede Manden. — Mit Navn er Hansen. —

— Veje — sagde Kristoffer stille. — skal vi kalde paa Kelneren? —

— Kelneren? — sagde Manden. — Det er mig. —

— Jasaa. —

Kristoffer tav hele Tiden under Spillet. Han stødte haardt, næsten desperat til Ballerne, og Følgen var, at han tabte Serie paa Serie. Han blev trodsig, *vilde* sejre over Kelneren, men atter og atter tabte han. Han drak og spillede en halv Snes Kroner op. Da han ikke kunde betale, blev Tjeneren raa imod ham,

brugte en Række Skældsord, som Kristoffer lod uimodsagte. Hansen kaldte paa Værten.

— Ja, ja — sagde denne — jeg kender Dem godt, Hr. Veje. Saa De betaler jo nok. —

— Ja — sagde Kristoffer sløvt og ligesom udslukket. — Tak. —

Ude paa Gaden var det mørkt. De maatte have spillet i mange Timer. Farvergade laa uddød. De gamle, lave Huse plirede med deres Ruder, som spejlede den lyse Nat. Sporvognene kørte endnu. Der sad Menneskene og kørte til deres Hjem. — Langt borte fløjtede en Dampers? Eller var det et Tog, der kaldte? Raadhusuhrets Skive, der tronedes i Natten, stejlt oppe over hans Hoved, viste nogle Minutter i Tolv. Den Dag gaaet, tænkte han. I Morgen en ny. Hvad gør det, at ogsaa den gaar? I Morgen en ny. En skønne Dag er der dog ikke flere. Ikke for nogen af os. Mit Hjerte er som en Kalender, som Livet plyndrer Dag for Dag, river Bladene ud —.

Han mødte Kvinder paa Gaden —. De svingede med deres Tasker og gik langsomt i den lune Luft. Industricaféen lyste. Natten var fuld af Toner og koglende Liv. Hvem forhindrer mig i at tage én af disse lyse Kvinder? tænkte han. Uden for Scala Teatret lød Latter og Hvin som af Rovdyr —.

Nej, Irene Menkel, mumlede han for sig selv. Jeg har Ret. Der er ingen Gud —.

Kristoffer gik hurtigt til ud ad Vesterbrogade. Den dunkle Følelse af Samvittighedsnag, der altid er tilstede i Fornægterens Sind, pinte ham og gjorde ham til en Fredløs. Han *ilede* hjem til Barndoms-hjemmet, gennem alle Nattens Snarer, lukkende sine Øre for Skrig og trampende Musik, sine Øjne for

Skammen og de glødende Fristelser. Han ringede paa Gadedørsklokken.

I den sene Time kom Fru Abel Veje til Syne i Vinduet. Hun var i Natdragt. Det var, som om hun havde ventet at høre en Stemme fra Natten og Gaden, en Stemme, hun kendte:

— Luk op, Mor. Det er mig, Kristoffer. —

Gadedøren aabnedes gennem Kontakten, og Kristoffer gik op. Moderen tog imod ham med Taarer i Øjnene. Det var Glædestaarer.

— Hvor er Far? — spurgte Kristoffer.

— Far er paa Inspektionsrejse i Korsør, og kommer først hjem paa Søndag Aften. —

— Jeg er saa træt, Mor. —

— Gudskelov du kommer, kære Kristoffer. Jeg er saa alene, saa alene. —

*

*

*

Han sov meget længe den næste Dag. Fru Abel Veje mente det var sundt for Kristoffer at sove. Klokken var tolv, da hun gav ham Kaffen ind paa Sengen.

— Tak, Mor — sagde Kristoffer og gned Øjnene.

— Husker du, at du skal til Middagsselskab? — spurgte Moderen ømt og barnligt i sin vante, forkælende Tone.

— Ja — sagde han blot.

— Du kan laane Fars Smoking. —

— Jamen?

— Jo, du kan, min Dreng. Jeg har ogsaa noget Manchetlinned —. Og hun hævede Stemmen bønfuld.

dende. — *Bare* du vilde komme hjem, Kristoffer, *Bare* du dog vilde blive hér hos os. Saa skal det nok gaa altsammen. Far vil jo *hjælpe* dig. Men du maa *forstaa* Far. —

— Har I — har I hørt noget — fra Margrethe? —

— Nej. Har du været dérude? —

Kristoffer rystede paa Hovedet.

— Det er Synd, Kristoffer. Det er Synd imod hende. Du støder hende jo fra dig paa den Maade. —

Han drak Kaffen, medens Moderen snakkede.

— Dine Tanker er saa langt borte, Kristoffer — sagde hun pludselig bekymret.

— Hva'? —

Han svarede fraværende.

— Plag mig nu ikke, Mor. —

Han blev hjemme hele Eftermiddagen, tog Bad, barberede sig og gav sig god Tid til at klæde sig paa. Han følte ingen Fornyse ved at være i fint Tøj, men Badet havde frisket saa meget op i hans Humør, at han smilende og uden Protester paahørte Moderens endeløse Formaninger. Man maa have Karakter, sagde hun. Man maa vise, at man har Vilje. Hendes blaa, sørgmodige Øjne fik et veritabelt energisk og iltert Udtryk. Kristoffer syntes, at Moderens graa Haar var blevet endnu hvidere siden sidst.

Han tænkte meget paa Margrethe. Saa meget, at det blev en Idé hos ham, at hun søgte at glemme ham, maaske allerede havde glemt ham. Hun var nok søgt over til Pastor Ro, og Sønnen, som hun havde omtalt for ham — hvad var det, han hed? Han huskede det ikke. Han havde ikke Kraft til at vredes paa sig selv, til at føle nogen Rædsel ved

Tanken om at have mistet Margrethe —. En egen Følelse af ligesom Ufølsomhed for Alt fyldte ham. Det var det bundløse i Kristoffer Veje. Det var Immoraliteten i hans Væsen. Det var dette forbandede —.

— Fandt du ikke, Mor — spurgte han, da han stod og bandt sit Slips foran Spejlet i Korridoren — at Margrethe var en usædvanlig Pige? —

— Hun *er* en usædvanlig Pige. —

— Hun kommer her ikke mere. —

— Aah, Snak. —

— Jeg tror det ikke. —

— Skynd dig nu og bliv færdig. Klokken er mange. Du kommer for sent.

Havde de lyttet efter, vilde de pludselig have hørt hurtige Trin ude paa Trappen. Det ringede stærkt. Meget stærkt.

— Hvad er det? — spurgte Moderen. — Hvem er det? —

Kristoffer lukkede op.

— Margrethe? —

— Er det Margrethe? — raabte Moderen glad.

Hun kom ind. Hun var festklædt. Hun havde et Silketørklæde om det friserede Hoved.

— Goddag — Goddag — sagde hun forpustet. Hun greb fat i Veje. — Kristoffer, gør det noget, jeg kommer? Blir du vred, fordi jeg vil med? Jeg —

— Med? — udbrød Kristoffer og rynkede Bryn. Det var, som om der gik en Forklaring igennem ham. Han følte med et, blev lysvaagen paa Sjæl og Legem. — Med? Til Fønnings? —

— Jeg *gaar* med. —

— Ikke Tale om. —

— Men Kristoffer dog? — raabte Moderen forskrækket — Hvorfor ikke? Hvorfor ikke? —

— Fordi det ikke lader sig gøre. Det er simpelt hen umuligt. —

— Du vil ikke ha' mig med? —

Margrethe talte i et angst og hurtigt Tonefald, der fik ham til at spørge:

— Er det med din Moders og Irenes Vidende, at du gaar med? —

— Nej, nej. De forbød mig at gaa. De skændte og vilde lukke Døren af, sagde de. De forhindrede mig i at gøre mig i Stand. Jeg gik til Damefrisøren —.

— Du er gal, Margrethe. Hvorfor i Alverden —, hvorfor blev du ikke hjemme. Det er alligevel umuligt for mig at ta' dig med. —

— Kristoffer —. Hun tog fat i ham. — Jeg er din Forlovede —. Jeg er —

— Umuligt, siger jeg — afbrød han. — Umuligt. Kan du *saa* forstaa det? —

— Hvorfor, Kristoffer? Hvad har jeg gjort? Lad mig komme med. Hvorfor maa jeg ikke følges med dig? —

— *Hvorfor* maa Margrethe ikke følges med dig? — spurgte Fru Abel Veje rystet og vred de foldede Hænder.

— Fordi — fordi — stammede Kristoffer rasende. — For Satan, fordi det ikke *kan* lade sig gøre. —

Margrethe sank pludselig sammen, hendes Arme faldt slapt ned langs hendes Sider. Hun lukkede Øjnene, som om en Svimmelhed overfaldt hende. Med ét saá de begge, Moderen og Kristoffer, i hvilken oprevet og i Virkeligheden udmattet Sindstilstand Mar-

grete befandt sig. Linierne omkring hendes Øjne var tykke og Kinderne ophovnede. Det var let at se, at hun havde grædt meget. Der var noget svulmende og eksaltéret ved hendes Fremtræden, som gav hendes lyse Kjole en egen tragisk Festlighed. Han forstod, at hun nu *vilde* med, og han gjorde ikke flere Indsigelser.

— Ja, ja — sagde han bare —. Ja, ja, saa gaar vi. —

— Jeg vil tale med dig, Kristoffer — sagde Margrethe, da de var kommet ned paa Gaden. — Lad os gaa Turen derud. Jeg er ligeglad, hvad det er for Mennesker. Jeg hilser bare paa dem, og bryder mig ikke om, hvem de er. Jeg lader, som jeg slet ikke er der. Jeg vil bare ikke ha', at du gaar alene derhen. Jeg vil ikke, Kristoffer. Det gør ikke noget, at du kommer mellem andre Mennesker, det gør ikke noget, du er venlig mod de andre —, men du maa ikke glemme mig, Kristoffer. Du maa ikke. —

— Nej, nej, kære Margrethe. Det er jo bare mig selv, jeg glemmer. —

— Dig selv? Hvad skal det sige? —

— Jeg kan ikke forklare det. Jeg er gal og imbecil. Jeg kan ikke overvinde mig selv. Det er en Slags Karaktérløshed, tror jeg. Jeg bukker under for en Lyst til at handle ligegyldigt med alt, ja, det er en Brist i mit Væsen. Jeg har heller ikke Lov til at tale om Kærlighed og alt det til dig, saa længe jeg føler, at jeg er i Vold af disse Magter. Det er, som om alt er bundløst. Det er, som om alt er forladt af Gud, og jeg staar midt i en meningsløs Verden af Angst og Hede, en Verden af en egen nervøs Ild, som vi

føler i vore Sjæle. Du forstaar ikke, at der er et Punkt i mit Væsen, som er defekt —.

— Aah Snak, Kristoffer. Hvad er det for noget Sludder! —

Der var noget paa én Gang myndigt og heftigt i hendes Stemme. Det var hendes egen unge Sundheds Protest. Hendes Karactér, der reagerede mod Virkningen af Kristoffers haabløse Tale.

— Jeg mærker det. En Følelse er for mig en Kendsgerning . . . —

— Du har sagt lige det modsatte til mig før. —

— Det modsatte? —

— Ja, at du ikke regnede med Svaghed, med Stemning og det. Du benægtede, at der var Sorger til, og du sagde, at du vilde leve lykkeligt, at du havde Vilje til at leve lykkeligt. —

— Det bestemmer vi Mennesker ikke selv. —

— Vil du da gaa til Grunde? —

— Hyss . . . —

Margrethe standsede. De gik ned ad Ørstedesvej. Hun fordrede nu Kristoffers Vilje, hun paakaldte hans Mandighed og Selvagtelse, alt det positive i hans Væsen, den Side af ham selv, som han saa straalende havde præsenteret første Gang, de var mødtes i Hjemmet ved Jernbanedæmningen.

Samtidig med at han hørte hende tale og selv tænkte: Hvor vi er forskellige —, blev han grebet af en pludselig, jagende Angst for Fremtiden. Den kom til ham i Form af en Forestilling om Fattigdom og Elendighed, Hjemløshed og konstante Savn. Hvad var han? Ingenting! Hvad ejede han? Intet. Udøvelsen af hans Metier var en uafbrudt Famlen med

Ideer og Projekter, en Art teoretisk Kresen om Fragmenterne af en Forestillingsrække, der maaske engang kunde blive til *det* samlede Udtryk, som kunde faa literær og kunstnerisk Værdi. Men endnu var det kun et ungdommeligt Fata Morgana i en halv sværmerisk, halvt koldt reflekterende Hjerne. Men Kunst? Nej. Han skrev jo aldrig noget. Han samlede sig jo aldrig sammen til at bestille noget. Og denne Verden af Planløshed og Uforetagsomhed vilde han leve paa? Ja, end mere: Byde Margrethe at leve paa? Det var jo i Virkeligheden forfærdeligt. Det var uhyggeligt at se dette Billed af Fremtiden i Øjnene. Naar han blev gammel? Aah, disse Mennesker med graa Haar og laset Tøj, som tilbringer deres Liv paa Ryggen paa Forstadens Marker . . . Var der dog ikke saa megen Skønhed i ham, at *den* maatte sejre?

Han saa paa Margrethe, medens de skyndte sig videre ned mod Aaboulevarden. *Hun* var hed af sine egne Tanker og sin indtrængende Tale. *Han* syntes allerede, at hun var saa langt borte, at han næsten ikke huskede hende mere . . . Margrethe? Margrethe Menkel? Hvem var det? Naa, det var jo bare en Kusine, jeg traf engang . . . Vi blev forelskede i hinanden, men jeg egnede mig ikke til at leve i denne Ømhedens fortærende Ensformighed. Margrethe? Naa, det er jo sandt . . . jeg mindes . . . det var jo bare hende . . .

Men pludselig standsede han i disse Tanker. Hold fast, sagde en Stemme i ham. Behold hende altid, altid. Hun er jo sund og stærk, og selv om hun ikke er smuk, gør hendes ejendommelige, primitive Væsen, baade af Ydre og Indre, hende smuk. Slut hende i din Arm. Slip ikke dette faste Punkt i dit

eget Liv! Ja! Han var med ét selve den sunde Bekræftelse . . .

— Kom, Margrethe, vi maa skynde os. Vi tager en Vogn ved Aaboulevarden. —

— Ja — sagde hun og forøgede Hastigheden i sin Gang, medens hun smilte et blankt og nervøst Smil, et Smil, hvori alle Haab stod tændte, et Smil, hvori Glæde slog Sorg paa Flugt, et Smil, der syntes at rumme Liv og Død . . .

Kristoffer raabte en Chauffør an. Lyden af hans egen Stemme forekom ham unaturlig høj, ligesom forcéret. Han syntes tydeligt at høre en Understrøm, en Stemme i sin egen Stemme . . .

Vogn døren knaldede i. De lo begge af samme festlige Indskydelse. Næsten kaade. Han knugede hendes Hænder i sine.

De kørte til Direktør Fonning, til Emma Menkels Fest.

*

*

*

Det var et daarligt Træk af Skæbnen, at Johannes Gudmunn skulde være den, der bød dem velkommen. To Piger hjalp dem af med Tøjet i Entreen. Gudmunn spurgte ubehøvlet om Margrethes Navn; men Kristoffer sørgede for, at han ikke opfattede det. Da de skulde gaa ind, var det som om Kristoffers Hjerter slog heftige, modstridende Slag. Hans Blod jog i hans Hoved som med Hammerslag. Nej, ikke gaa ind. Hvad er det, du gør? Ikke gaa ind —.

Gennem to store, tæppebelagte Forstuer, hvis elek-

triske Lamper lyste dæmpet i Hjørnerne, gik de frem imod Modtagelsessalonen, hvorfra en Larm af Stemmer drog dem i Møde som en ubestemt Brusen.

Margrethe fulgte med. Rummenes dunkle Komfort forvirrede hende. Hun tog Kristoffers Arm.

— Kristoffer — hviskede hun, da de var ved at træde ind i Selskabet.

— Ja? — svarede han hæst og lavmælt uden at dreje Hovedet.

— Du maa blive hos mig, du maa ikke gaa fra mig . . . —

— Ja . . . ja — sagde han. Hans Mund dirrede af flere Ord. Hans Arm var saa underlig stiv og kantet, syntes hun. Men Larmen drog hende. Lyden af de mange Mennesker berusede hende allerede. Noget strømmede over hende. Det var Lys, Straaler, Duft. En Taage kom for hendes Øjne . . .

Der kom en svær Herre, med nogle tunge, konventionelle Skridt, hen imod Kristoffer.

— Fonning. Velkommen Hr. —

Han huskede ikke Navnet, men han genkendte Kristoffers sky Øjne.

— Kristoffer Veje. —

— Glæder mig. —

Kristoffer mumlede Margrethes Navn . . . Direktør Fonning smilte, besværligt og dødt, syntes Kristoffer, et Smil, der sagde ham, at han kun havde opfanget Lyden af hendes Navn.

Men Kristoffer tænkte ikke paa, at Direktør Fonning til Gengæld tydeligt havde opfanget *hans*. —

Ingen af dem saa nogen Værtinde. Hvor var Emma Menkel, Margrethes Moder? Kristoffer rystede i Tænderne og følte en Banken i sit Hoved. Han

krammede febrilsk sine egne Fingre, prøvede af al sin Magt paa at piske et Smil frem i sit Ansigt. Han veg tilbage i en Krog af Salonen og trak den uanende Margrethe med. Hun derimod følte Omgivelserne som en Varme, som et Æventyr. Dette havde hun aldrig set før. Disse Mennesker, der i elegante og kostbare Toiletter bevægede sig omkring hende. Mændene ranke og smilende, i stramme, korrekte Kjolesæt, Kvinderne med Spænder om Haaret, Diadémer og kostbare Kamme, i Kjoler med susende Slæb og dybe Nedringninger. Hun saá og saá. Synet af kostbare Sjal og sjældne Mønstre, Lyden af klingende og koket Latter, Fornemmelsen af Blomster og Parfume, alt det forvirrede hendes Hjerte, samtidig med at det stod som Levendegørelsen af en Drøm i hendes Øjne.

Johannes Gudmunn, den travle og nævenyttige Ven, kom farende gennem Trængslen hen imod Kristoffer. Han stak ham et Kort i Haanden.

— Der var sgu ingen der anede, at du kom. Fonning er gal i Ho'det. Men bryd dig Fa'en om det. Hér, tag den lille Bensen til Bords, Beatrice du véd, saa napper jeg din Dame. —

— Under ingen Omstændigheder — protesterede Kristoffer.

— Hold Kæft — hviskede Gudmunn — gør som jeg siger. Omstændigheder? Hér er vi sgu ikke i Omstændigheder ... —

— Jeg vil ikke ha' Fru Bensen til Bords. — indvendte Kristoffer, der var magtesløs overfor Vennens rivende Tungefærdighed. — Jeg vil ikke —.

— La' vær' med og lav Skandale. Det haster

ikke. Det er for tidligt. Tag Bensen. Hun staar dér ovre i Hjørnet. Grønt, med Zinnober om Halsen. —

— Hva' hedder din Dame? — fjædede han til.

— Margrethe Menkel. —

Det gav et Sæt i Gudmunn.

— Margrethe hvad for noget? — spurgte han forbavset.

— Tjen mig i at være lidt stille — sagde Kristoffer dæmpet, medens hans Haand rystede, da han berørte Vennens Arm. — Det er min Kusine, Margrethe Menkel. Er det saa mærkeligt? —

— Ja, det er sgu da mærkeligt, at din Kusine — —.

— Ikke Spor mærkeligt! —

Kristoffer afbrød ham. Han havde et Blink i Øjet.

Straks havde Kristoffer ikke genkendt nogen af Gæsterne. Han var blevet forestillet for de Døren nærmeststaaende. Han hørte en Landsretsdommers Navn, han genkendte Skuespilleren Spore, som Kristoffer ikke havde truffet før. Han hørte Grossererers og Konsulers Navne, der svirrede i hans Hoved, Damer stirrede paa ham og Margrethe, han syntes med Øjne som Staal. De ligesom strakte Hals, disse Kvinder, nogle Miner var hovmodige, andre undersøgende, ingen var venlige, og Hjertelighed fandtes ikke. Det var den samme typisk menneskelige og isnende Stemning, som var mødt Kristoffer hin Aften hos Johannes Gudmunn, men blot voldsommere, brutalere. Den samme forfærdelige Verden af kynisk Selskabelighed.

Men da man gik til Bords, mødte Kristoffer den første Glæde: Gensynet med Hans Kilde og Teo-

logen Simon Henriks. De var begge naturligt op-
rømte, glade som unge Mennesker.

— Bravo, Veje — udbrød Kilde. — Det var godt
du kom. —

— Ja . . . — sagde Kristoffer, som var paa Vej
over til Beatrice Bensen. Han vilde sige noget, men
en Mumlen undslap ham —.

— Goddag, Veje. — sagde Simon Henriks. —
Er De her? Selskabslivet drager, som Digteren si-
ger. —

— Det kender jeg ikke. Det forbavser mig, at
De er her? —

— Jeg samler paa Menneskesjæle — sagde Hen-
riks dæmpet og smilte kynisk. — Jeg uddanner mig
i Hyrdegerningen. —

Denne Raahed bragte Kristoffer til at tie. Han
føjte den samme indre Forfærdelse, denne Angst ved
Følelsen af det menneskelige Tilstedeværelse.

— Vi sés i Aftenens Løb — raabte Hans Kilde op-
muntrende.

Hvor var Lyden af hans Stemme velgørende,
tænkte Kristoffer.

Da han havde fundet Beatrice Bensen, som stod
lille og forskræmt og ventende i et Hjørne ved
Vinduerne, mærkede han, at han ikke var udenfor
Indvirkningen af hendes Smil. Hvordan skulde han
kunne møde Bensen's hjertelige Øjne med en tvær
og forstenet Mine? Nej, han maatte smile til hende
igen, besvare hendes venlige Ord og sige alle de søde
Fraser, om igen, om igen. Hun tog hans Arm og
trykkede sig ind til ham. De kendte jo hinanden —.

Han kom til at sidde langt fra Margrethe. Han
var gaaet fra hende . . .

Kristoffer havde følt en pludselig heftig Vrede mod Johannes Gudmunn. Han kom til at tænke paa denne Vens Liv og Arbejde. Gudmunn, som var Maler og havde sit Publikum, var i Virkeligheden kun en beleven Komédiant, syntes Kristoffer, én af disse frække Artister, som med en Smule koloristisk Haandelag, en vis dekorativ Evne i Forbindelse med et blændende Overtalestalent forstod at svømme ovenpaa i det københavnske Selskabsliv. Han kaldte sig Kunstner uden at vide, hvad Kunst var. Han levede paa sin Evne, han *levede* jo som Maler. Men var det saadan, man skulde leve? Som den udholdende, aldrig hvilende og aldrig vegeterende Sjæl, der kun var til for sin egen Evnes grænseløse Udfoldelse? Som en Slider i Kunstens Slaveliv, der var den sande Kunstners Lod? Saadan som Kristoffer, i stærke og frodige Øjeblikke forestillede sig Typen paa den moderne Lomazzo eller Rafael. Nej, saadan levede Gudmunn ikke. Det var i Kraft af hans selskabelige Dyder, Konversationstalentet og den Dannelsen, der ikke var andet end en Art tilsukret Frækhed, ført ud i en harmløs, yndet Jargon. Det var i Kraft af dette flove Væsen, hele denne selskabelige Udraaberaand, at han eksisterede. Langt mere end i Kraft af sine løst opstillede Motiver, som han afbildede uden ringeste Fantasi eller Originalitet. Og denne Mand havde Kristoffer overladt Margrethe? Gudmunn, der bevægede sig ind og ud i tyve forskellige Kvinders Verden paa engang? Gudmunn, der pralede af sine Bekendtskaber med Flaner og fraskilte Fruer? Kristoffer vilde se, hvordan han opførte sig over for hende. Blot han kunde have opfanget alt det, Gudmunn sagde til hende. Der var jo ikke

den Ting, han ikke kunde være i Stand til at fortælle hende eller underholde hende med. En lille, pikant Historie, aah, bare saadan en lille, uskyldig Historie, med en »aandfuld« Pointe, én af disse galante Bagateller, som kunde fryde et repræsentativt Selskab af moderne, dansk Aandsliv . . . Aah, det var saa morsomt. Den Evne til at sætte Prikken over »i«et, den var saa skattet. Den var et Brudstykke af dansk Kulturliv. Ja, den havde en saadan Magt over Samværet, at den egentlig fortrængte enhver Følelse af Aand og Harmoni. Længe leve Anekdoten, tænkte Kristoffer, Sladderens Klædebond! Op med Ironien og Tvetydigheden! Aah, var det netop ikke denne Verden af mondænt Pjat, feminint og dekadent Vid, som harmede ham, som han hadede, denne vulgære Ørken af Københavneriets Gøgl, var det netop ikke alt det, som skulde give ham Stof til en Bog? Som skulde bringe ham til Bevægelse og Harme, for at sammenfatte sin unge Vrede og sin unge Længsel mod Aand og Renhed i en Bog? Vent, de skulde faa Bogen, disse Mennesker, disse Selskabsdyr, der bare aad og drak og lod fem være lige hvad Skønhed angik. Skade at han sad saa langt borte fra Gudmunn, at hans Hjerne ikke kunde snige sig til at fotografere ham, i al hans selskabelige Herlighed, hans *Farver*, hans *Motiver*, jo Tak!

Kristoffer var saa selvophidset, at han sad og rystede. Beatrice Bensen kedede sig vist. Kristoffer tænkte ikke paa hende. Han var langt inde i Fremtid, Arbejde, Erobring, langt inde i en Verden hos Margrethe.

Han saa ikke, hvordan det første Møde med den Verden, hun længe havde drømt om, virkede paa

hende. Han saá ikke, hvordan Vinen berusede hende, opstemte hende, saa at hun blev livlig og snakkede fra sig paa en egen primitiv, fortryllende Manér, som gjorde Gudmunn interesseret, og naturligvis begejstret. Margrethe blussede af Varme, en stærk Rødme stod spændt som et Skær over hendes Hals og over hendes Kinder, alt medens hun spiste de mærkelige Retter og drak den ukendte, søde Vin. Skuespilleren Spore, som sad overfor Gudmunn og Margrethe, begyndte, til Ærgrelse for Maleren, at tilkaste hende Komplimenter og venlige Bemærkninger i Flæng, nogle smaa, behagelige Fraser om »vilde Roser«, »Frøknens rødmende Ungdom«, og »Skønhed er Beruselse«, disse Bordets og Selskabelighedens ordinære Vendinger, hvis Betydning Margrethe var ude af Stand til at vurdere paa retfærdig Vis. Under Middagsbordet blev Margrethe Genstand for Gæsternes Opmærksomhed. Kvinderne løftede paa Stanglorgnetterne og tog denne »mærkelige unge Dame« i Øjesyn. Mændene tabte Mælet og vejrede Sensation. Selskabelig Sensation. *Vraiment*, en landlig Uskyldighed. Det er ikke muligt, Hr. Landsretsdommer? Hvor? Ah, hvad ser jeg? Hvilke Roser, hvilke Kinder! Og man hviskede: Hun er hér af en Misforstaaelse. Sé paa hendes Hænder. Hun har ingen Smykker. *Gulerødder*, Hr. Landsretsdommer. Jeg forsikrer Dem, ikke helt *comme il faut*. Saadan talte man om Margrethe.

Midt for Bordet, som var dækket som en Hestsko, sad Værten, Direktør Fonning, rød og blank, kæmpende med sin Hummer og den farlige Sauterne. Ved hans Side sad Emma Menkel. Hun havde ikke haft Tid til at være tilstede ved alle Gæsternes Mod-

tagelse. Derfor kunde hun først nu danne sig et Billede af, hvem der var kommet.

Hun lod Blikket glide fra Gæst til Gæst —.

Med ét var det hende, som om Selskabet blev hende helt fremmed. Hun maatte se endnu engang paa Spore og saa paa Johannes Gudmunn, for ligesom at forvisse sig om, at det virkelig var dem, der sad dér i hendes Nærhed, ved hendes eget Bord. Men —, men hvem var det, hvem var det? . . . Den unge Pige dér . . . i den lyse, festlige Kjole . . . hvem var det? Hvem er hun? Hvor hun ligner . . . Aah, nej . . .

Det var, som om nogen drog et Sværd ud af hendes Hjerte. Et skarpt Vaaben, som havde siddet derinde saa længe, og som aldrig havde undt hende Hvile, men havde pint hende, naget hende.

Hvem er det? tænkte Emma Menkel. Det er jo . . . det er jo . . . Hun følte en Svimmelhed. Hun følte det, som naar et Menneske mister Hukommelsen. Hun kunde ikke tænke, ikke tale, ikke drage Vejret, ikke vende sig, ikke flytte Øjnene . . .

— Det er jo Margrethe . . . —

Emma greb sin Mands Arm. Sin Mands? Nej, denne tykke, brutale og ophovnede Skikkelse var jo ikke hendes Mand. Han var jo bare . . . Aah, Gud. Hvor var hun? Hvem var hun selv?

— Hva' er der? — spurgte Fonning og flyttede paa Øjnene.

— Jeg . . . jeg . . . der er ikke noget . . . det var bare . . . —

Hun maatte tie. Han vidste jo nok, at hun havde et Barn, hvis Fader forlængst var død, og som han ikke havde kendt. Men at hendes Datter var Gæst

ved hans Bord, turde hun aabenbare det? En rigtig, voksen Datter! En blussende Pige! En Pige af hendes Kød og Blod! Margrethe, hendes Margrethe?

Emma drak noget Vin og sank den hurtigt. Hun strøg sig hen over Panden, den var vaad. Hun tog en lille Sølvpudderdaase frem med en forjaget Bevægelse og vidskede sig hen over Ansigtet.

Hendes Øjne søgte Margrethe igen.

— Hva' er der? — gentog Fonning og blev opmærksom paa hendes Adfærd.

— Der er . . . ikke noget . . . —

Min egen Datter kender mig ikke! Denne Sandhed forfærdede hende. Margrethe, du kender mig ikke. Hvor du er stor og mærkelig smuk. Du er blevet en anden, end du vilde være blevet, hvis jeg havde opdraget dig. — Men du er her, du er her. Du er kommen. Hvordan er du kommen? Vidste du, at jeg har søgt at faa fat paa dig, at faa dig hjem, at faa dig fra Irene og fra Huset derude? . . . Ja, du maa have vidst, at jeg hadede Irene for hendes Halsstarrighed. Du maa have mærket, at Irene stod mig i Vejen. Hun vilde ikke frigive dig. Du maatte ikke være Datter af et tvivlsomt, forraaet og ulykkeligt Menneske. Men Du *er* min Datter. Du *er min*, Margrethe. Det er dig, der sidder der, jeg sér dig —.

Hendes Hjerne hamrede og hendes Hænder skælvede. Hun greb sit Glas og drak, drak . . .

Pludselig kom der en ubeskrivelig Følelse af Glæde op i hende. En Følelse saa ny og saa fremmed, fordi hun ikke havde kendt til den i lange, lange Tider. Hun følte noget grænseløst, voldsomt, noget som gjorde hende fremmed for sig selv.

Hun skød sin Stol brat tilbage, løb ud af Salonen, gennem Dagligstuen, ud i Korridoren. Graaden, den pludselige, ubeherskede Graad sønderrev alt for hendes Øjne.

En af Pigerne kom ilende forbi fra Køkkenet, paa Vej ind til Bordet. Hun saá Emma.

— Men Frue? . . . —

— Hold Kæft! Ikke et Kny! Det rager ingen, at jeg flæber. —

Forskrækket løb Pigen videre. Inde ved Bordet hviskede hun et Par Ord i Øret paa Direktøren.

Fonning kom gaaende med hurtige Skridt imod Emma Menkel. Han traadte ud i Korridoren.

— Hva' er der i Vejen? Hvorfor gaar du fra Bordet? —

— Gaa ind. Gaa ind. Lad mig være i Fred. —

— Jamen hva' Fanden er der i Vejen? —

— Jeg be'r dig om at lade mig være. —

— Jeg vil vide, hvorfor du render din Vej. Gud hjælpe mig, jeg tror du græder? —

— Der er skét noget . . .

— Hva' for noget? —

— Jeg kan ikke sige dig det. —

— Kan du ikke sige mig det? —

— Siden, siden. Gaa nu ind, gaa nu ind. Lad dem ikke mærke noget. —

Der kom nogen gaaende gennem Dagligstuen. Johannes Gudmunn stak Hovedet ud i Korridoren.

— Hvor bli'er I af? —

— Skrup ind, for Fa'en — kommandérede Fonning.

— Hov, hov. —

— Der er aldeles ikke noget at komme rendende for. Emma er utilpas. Kom, lad os gaa ind. —

De lod Emma alene og gik ind.

Noget senere satte Emma sig atter ind til Bordet, men Billedet af Margrethe lod hende ikke i Ro. For første Gang i lang Tid var der sket hende en virkelig Begivenhed, noget som revoltérede hendes Sind, fordi Datterens pludselige, halvt meningsløse, halvt mirakuløse Tilstedeværelse stormede med tusinde Anklager imod hende. Men Lykken ved at have hende hos sig, Drømmen om at maatte leve sammen med hende sejrede i hende og fortrængte de raa Reflektioner, der var Summen af hendes Livs Forbitrelse. I Aften vilde Emma Menkel være glad. Hun bad Fonning skænke i sit Glas, hun skaalede, lo og drak og syntes selv hun førte sit Selskab an i en beruset Stemning . . .

Ved Kaffen tog Kristoffer sig af Margrethe. Det var ham om at gøre at faa hende bort fra Gudmunn, som i en Krog af Dagligstuen havde skænket Likører op for hende . . .

— Jeg vil ikke ha' det — hviskede Margrethe til Kristoffer. — Jeg kan ikke drikke det. —

— Det har De saamænd ingen Skade af, Frøken — sagde Gudmunn, som havde hørt disse Ord. Han henvendte sig til Kristoffer. — Naa, hvordan gaar det med Bensen? Svigter du din Beatrice? —

Margrethe saá paa Kristoffer. Hun syntes den første, stærke Glans var gaaet af Selskabet. Herterne smed sig ned paa Gulvene, skyllede Bénédictinerne i de brændende Halse, kaldte Kvinderne ved Fornavne og drog dem ned ved Siden af sig . . . Gudmunns Tonefald, Hentydningerne i hans Ord for-

skrækkede hende. Hvem var Beatrice? Var det en Kvinde, Kristoffer kendte?

Kristoffer undlod at svare. I sin Vrede over Gudmunns Taktløshed drak han et Portvinsglas fuldt af Likør . . .

— Du skal ikke drikke det — sagde Margrethe dæmpet, idet hun saá sky paa ham og rørte ved hans Arm.

— Det skal jeg nok passe — svarede han haardt.

— Hvordan er det, du taler til den smukke, unge Dame? Du siger jo, hun er din Kusine? Det er vel din Tilkommende, naar det kommer til Stykket? Hvad, Kristoffer? —

Han svarede ham ikke, men trængte sig længere op i Krogen, hvor han stod . . .

Pludselig siger Gudmunn til Margrethe:

— Hør Frøken, véd De af, at Fruen i Huset er født Menkel . . .?

— Nej? — svarede Margrethe og saá overrasket ud.

— Ja, det er langt ude i Jeres Familie — sagde Kristoffer dumpt og usikkert. — Det . . . det skal jeg fortælle dig om senere. —

— Jeg tror det vil more Emma, at faa at vide — —.

Kristoffer var i et Nu henne bag Gudmunns Stol. Han rev ham Ordene ind i Øret:

— Jeg forlanger du holder din Kæft. Hvis ikke, skal jeg slaa dig saadan, at du — —.

Kristoffer fik ikke sagt mere. Gudmunn fór op af sin Stol.

— Er du gal? — hvislede Maleren og tabte Cigaren. — Er du blevet forrykt? Hvem Fanden har

bedt dig om at komme hér og yppe Klammeri? I et Selskab? Er du saa uopdragen, at du inviterer paa Prygl? —

Han talte saa højt, at nogle af de omkringstaaende hørte det og blev opmærksomme paa Mundhuggeriet.

Margrethe gyste. Hun tænkte: nu slaar han ham —.

Men Kristoffer beherskede sig. Han modtog Gudmunns frække Irettesættelse som en Skoledreng, der synes, at Læreren har Ret. Af Skamfuldhed tømte han et Glas, som stod foran ham . . . Noget døde i ham. En Vilje, en Kraft.

Der lød Musik. Dansen var begyndt —.

— Kom, Frøken Menkel, — sagde Gudmunn og bød Margrethe sin Arm. — Lad os gaa ind og danse. — Og han hviskede: — Jeg tror Deres Fætter har faaet for meget at drikke . . . —

Margrethe vilde ikke indrømme over for sig selv, at Gudmunn havde Ret. Hun kunde jo nok se, at Kristoffer stod og slingrede lidt . . . Hun vilde heller ikke følges med denne modbydelige Gudmunn, ikke holde ham under Armen, ikke danse med ham. Men hun magtede ikke at stritte imod, da Gudmunn med et energisk Greb om hende førte hende ud i Dansen. Hun saá efter Kristoffer uden at møde hans Øjne.

Da mærkede hun med ét, at Gudmunn kyssede hende paa Halsen.

Hun gav et lille Skrig fra sig, rev sig ud af Dansen og Tridtet og gav ham en knaldende Lussing.

Der lød en stormende Latter blandt de Dansende.

— Hva' Fa'en? — udbrød Gudmunn, som var blevet staaende alene midt paa Gulvet med Haanden paa Kinden, og med dette Udtryk af Forbløffelse, som var en for Gudmunn fremmed Følelse, tog han sig latterlig ud.

— Ha, ha, ha — lo Spore. — Den sad der. Den var der Klang i. Der er ikke Gnist af Tvivl om, at *den* var ærligt ment. —

— Men Gud, Frøken? — udbrød et Par af Damerne og nærmede sig Margrethe.

— Lad mig være. Rør mig ikke! —

— Men du godeste Gud? — sagde de og saå paa hinanden og saa tav de.

— Hør, lille Frøken — sagde Spore og tiltalte Margrethe med ironisk Forsigtighed. — Var det da saa slemt, det han gjorde, den fæle Mand? —

— Jeg kender ikke Dem — svarede Margrethe. — Men jeg véd, at De er en Tølper, siden De finder det morsomt, at en Mand kysser en Pige en halv Time efter, at han har lært hende at kende. —

Spore blev med ét alvorlig.

— Tja, det kan der være noget i — svarede han med Skuldertrækning. — Jeg beder Dem iøvrigt om Undskyldning, Frøken. Jeg vidste ikke — hm, at De var her for første Gang. Hér i Emma Menkels Hus, maa jeg sige, er vi ikke saa nøjeregnende. —

Margrethe stod lidt. Der var en forunderlig Lytten i hendes Øjne.

— I . . . i hvis Hus? — spurgte Margrethe.

— I Emma Menkels. De kender endnu ikke Værtinden. *Enfin, Mademoiselle*, det er karakteristisk for Selskabet . . . —

Han tav og saå spørgende paa hende.

— Jeg hedder selv Menkel — sagde Margrethe stille.

— Hvad hedder De? — spurgte Spore i samme dæmpede Tonefald. Der kom et halvt uroligt, halvt spændt Udtryk i hans skarpe Ansigt.

— Ja. —

— Hedder De Menkel? —

— Ja — gentog Margrethe. — Vor Familie er den eneste, der hedder det. —

Det var som om Spore pludselig lyttede med alle sine Nerver, og som om han med Kanten af sine Øjne stjal sig til at se, om de var ubemærkede nok, til at han kunde spørge hende, med en egen Varsomhed i Stemmen:

— Med . . . med Forlov, Frøken. Hvad . . . hvad er Deres Fornavn? —

— Jeg hedder Margrethe. —

Spore havde ventet det. Han havde Sandheden for Øjnene. Emma havde en voksen Datter, der hed Margrethe. Hun var hér, hun var hér . . . kendte ikke sin Moder . . .

— Sig mig . . . sig mig, Frøken — fortsatte Spore, medens han hørte sit eget Hjerte banke — hvordan er De kommet hér? —

— Jeg ved — jeg ved det ikke. Det er gennem min Fætter, Kristoffer Veje. —

— Ah, Digteren. Jeg kender ham. Jeg har læst et enkelt Vers af ham i Bladene. Hvor er han? —

— Jeg tror — han er inde i én af de andre Stuer. —

— Frøken Menkel, — sagde Spore indtrængende og fik anbragt Margrethe i en Stol, medens han selv

satte sig ved Siden af hende. — Jeg vil gi' Dem et godt Raad. —

— Hvorfor? — spurgte Margrethe uden at forstaa.

— Find Veje, og kom afsted hér fra saa hurtigt som muligt . . . —

— Afsted? —

— Ja, jeg mener. De bryder Dem jo ikke om at være her. De føler Dem fremmed for disse halvfulde Mænd og Kvinder. Skynd Dem hjem til Valby . . . —

— Hvorfra véd De, at jeg — —? —

Margrethe sprang op med et Sæt.

— Jeg mener — stammede Spore forvirret og tav.

— Hvorfra véd De, jeg bor i Valby? —

Hendes Stemme var næsten forbitret bestemt.

— Bryd Dem ikke om noget. Hør, hvad jeg siger — opfordrede Spore med Hastværket i sine snublende Ord. — Faa fat i Veje. Forresten, jeg skal hjælpe Dem. —

De gik hurtigt gennem Salen, hvor Dansen hvirvlede. Kvinderne udbredte deres nøgne og kraftige Arme under de berusede Trin. De kastede med Nakken og strammede Musklerne i de blottede Halse. Man sang og var ubekymret glade. Festens bundløse og hedenske Begær drog gennem de dansende som en uafvendelig, kompakt Magt, der førte de to Køn imod hinanden i en ublu Lyst. Parolen: Mand og Hustru, var vejet for et friere Løsen: Mand og Kvinde. Han og Hun. Elsker, Elskerinde. Hvem er du? Ah, du bedrager din Mand med ham . . . Min Mand? En Idiot. En Tørvetriller. Nej, jeg elsker ham, ham dérhenne . . .

Spore og Margrethe flygtede.

Da saá hun Kristoffer staa sammen med Beatrice Bensen i en Vinduesniche —. Han stod og ravede —. Han omfavnede hende, hun ham. Han kyssede hende, bøjede over hende . . .

Margrethe slog Haanden mod sit Hjerte. Hun kunde ikke tale, ikke sige noget. Hun gjorde en Synkebevægelse, greb for sig mod Dørstolpen —.

— Veje! —

Spore raabte med Raseriet i Stemmen.

— Veje, for Satan! —

Dansen, Sangen, Musikken overdøvede ham. Kristoffer hørte ham ikke.

— Nej . . . nej — sagde Margrethe vaklende.

— Kom hér, Frøken, vi gaar ind til ham. —

— Nej . . . —

Margrethe bøjede Hovedet. Hendes Øjne stirrede.

— Lad ham være . . . — sagde hun næsen hæst.

— Lad ham være . . . —

— Jeg vil hjælpe Dem, Frøken. Jeg hedder Spore, husker De nok. Jeg er bare Skuespiller. Kom, ud i Korridoren, jeg vil hjælpe Dem Tøjet paa. —

— Hvor . . . ? —

— Hvad? Hvad siger De, Frøken? —

Hun bliver syg, tænkte han.

— Hvor er det, jeg er? — spurgte Margrethe, snappende efter Vejret. — Der er noget mærkeligt . . . Der er noget skjult . . . Jeg mærker det alt sammen . . . Nu kommer det altsammen . . . Sig mig, hvor — hvem? —

— Der er ikke noget, Frøken. Spørg ikke om noget. —

Margrethe blev staaende. Hun følte, at en Verden i hende sank, forsvandt, fortrængtes af nye, onde

Billeder, som hun aldrig før havde kendt til. Medens Spore løb ud efter hendes Tøj, stod hun nedtyngt af en egen formløs Fortvivlelse, en Blanding af Anger over, at hun var taget med til Festen, og Sorg over Kristoffer. Hun vaklede nogle Skridt hen imod Døren ind til de dansende. Og hendes Sorg voksede til en ungdommelig Afsky for denne sanseløse Form for Fest. Pludselig kom hun til at mindes Festen hos Pastor Elias Ro. Havefesten med Lamperne paa Peter Ro's femogtyveaarige Fødselsdag.

— — —

Emma Menkel gik og skaalede fra Gæst til Gæst. Hun jog om mellem sine Fremmede paa en underlig, nervøs og hvileløs Maade.

— Hvad er der i Vejen? — spurgte Kramer, Landsretsdommeren, idet han smilende kyssede hendes Arm, hvor den rundede sig kraftigst ved Skulderen.

— Jeg er *saa* glad, saa glad — svarede hun blot og gav sig ingen Ro til at svare paa mere.

— Hvor Du har travlt, Emma? — spurgte en anden. — Hvad er der paa Færde? —

— Jeg er saa glad, saa glad. —

Hun vilde ligesom være i alle Stuerne paa én Gang. Hun vilde være samtidig hos alle Vennerne, kaste et Ord til dem, et Fingerkys, et Smil, tage et Kys til Gengæld, et Haandtryk. Hun vilde, at alle skulde mærke hendes Glæde. Vinen havde bragt hendes Gang til at vakle. Cigaretten slukkedes for hende, hun spildte af sit Glas —.

Johannes Gudmunn kom og rev hende ind i Dansen.

— Hvad er det for en en Høne, der er kommet her i Aften? —

— Ti stille, ti stille. —

— Hvad er der, Barn? —

— Dans, dans, Jonas. —

Og hun bredte Armene ud. Store gyldne Ringe gled hen for hendes Blik —.

Da Musiken holdt op, standsede Emma midt paa Gulvet, greb et tilfældigt Glas og vilde udbringe et Leve. Hun stod lidt, tøvede. Hun havde faaet Øje paa Margrethe, som stod i Døren.

— For hende, *hende* — raabte hun næsten vildt og pegede paa Datteren.

— Hvem er det? — spurgte Fonning dumpt og bestemt. — Saa, Emma, lad os nu være fri for Ballader. —

Emma hørte ikke. Hun stormede hen imod Døren.

— Margrethe! —

Margrethe veg tilbage for hende. Hun rynkede Panden, spørgende og overrasket. Hun kendte ikke denne Kvinde, men hun følte sig ikke fremmed for hende —.

Nogle Gæster strømmede til. Emma støttede sig til én af Herrerne.

— Margrethe! Margrethe, jeg hedder ogsaa Menkel. —

— Ja — sagde Margrethe, idet hun blev bleg og Udtrykket i hendes Ansigt blev mørkere. — Ja — sagde hun sagte — jeg hedder Margrethe. —

— Nu skal Irene ikke bekymre sig om noget mere — fortsatte Emma i et heftigt, konvulsivisk Tungemaal. — Irene har været mig en haard Søster, af sit *kristne* Hjerte, ja. Hun har — —

Margrethe afbrød uvilkaarligt.

— Irene? —

— Aah, hvordan har I det hjemme? Hvordan har Mor det? Hun bliver gammel, hun bliver gammel. Velkommen, Margrethe, velkommen min egen Pige. —

— Jeg véd ikke — jeg véd ikke, hvad jeg —, hvad det —.

Margrethe stammede nogle forvirrede Ord.

Spore, som havde hørt den højroastede Tale, kom farende med Tøjet.

— Ti stille, Emma. Sig ikke noget. —

Men Emma greb efter Margrethe, opfyldt af en vild og begærlig Fryd ved hendes Nærværelse.

— Mit eget Barn. Jeg er din Mor. Margrethe, jeg er din Mor. —

— Nej . . . nej . . .

— Du véd det ikke. Du véd ikke, at jeg har en Datter — som er vokset op i Valby — som Irene og Mor har opdraget — som — —.

Margrethe gav et Skrig fra sig.

— Nej! —

— Jo, jo, jo — bønfaldt Emma, med Øjne vaade af Vin og Graad, dirrende af Beruselse og Bevægelse, paa Randen til at briste i en svulmende Hulken. — Jo, Margrethe, min elskede, lille Pige. Barn dog, sé paa mig. Aah nej. —

Margrethe gik et Skridt frem imod hende. Hun blev hvid i Ansigtet, saa hvid, at hendes Haar syntes næsten graat. — Hun gjorde en underlig kraftløs Bevægelse med Armene.

Spore greb hende. Han holdt hende fast i sine Arme. Hun var besvimet.

Saaledes mødte Margrethe Menkel den Verden,

hun saa længe havde drømt om. Den havde hidtil fareet forbi hendes Øjne, som noget fjernt og ukendt. Nu var den naaet ind til hendes Hjerte.

X.

Kristoffer gik alene hjem. Det tidlige Morgenlys skar ham i Øjnene. Han skammede sig for det. En frysende Følelse af Træthed og Gru opfyldte ham. Bagest i hans Tanker laa et knugende Samvittighedsnag, en uafvendelig, dump og mørk Kval over det, der var sket. Han saá det hele for sig, kunde ikke blive af med Billedet af den skandaløse Aften, og han léd ved Tanken om de Lidelser, Margrethe havde gennemgaaet. Hvor var hun nu? Hvem havde taget sig af hende? Havde Spore maaske hjulpet hende ned i en Bil? Og var hun kørt alene hjem? Laa hun nu søvnløs og tog Beslutninger om sig selv og sin Fremtid? Kristoffer stred mod Vrede og Skam og Selvforagt. Han kunde ikke møde Margrethe mere. Han maatte gaa sine egne Veje, i fornyet Letsindighed, i en kvalmende Blødagtighed, i Selvbedrag og Last. Han egnede sig vist mere for en Beatrice Bensen end for en Margrethe Menkel. Han hørte hjemme i Hjemløsheden, i alt det, som han inderst inde hadede og skammede sig over, men som drog ham, drog hans svage Sind, hans karactérløse Jeg. Aah, kunde han ikke ligesaa godt gaa hen og smide sig i Peblingsøen? Der var jo ikke saa langt derhen. Et Hop over Hækken og ud i den raadne Evighed,

i Opløsningen? Han havde jo ingen Hinsidesdrøm. Ingen Tro. Atter indsaa han, hvor forskellig han var fra Margrethe. Hun havde jo en Tro, hun havde Gud i sig, hun havde noget at leve for. Han derimod var bare et hjemløst Individ, et Subject, i Dag i lidt pænt Tøj . . .

Vilde han nogensinde vinde Fasthed og Form i sit Liv? Vilde hans Tilværelse nogensinde blive bestemt af én, én Kvinde? Aldrig. Thi Kristoffer havde svigtet Margrethe. Medens han gik alene i Morgenstunden, fortumlet af Vin og voldsomme Begivenheder, kunde han ikke rigtig forestille sig, hvad det egentlig vilde sige, at han havde mistet Margrethe. —

Han gik hjem, sov længe, sov som en Død, som én der ikke bryder sig om at vaagne. Hen paa Eftermiddagen stod han op, mødte Moderens usikre, dybt bekymrede Øjne og gik ud. Nede paa Gaden følte han Fred, og en egen Velsignelse i dette bare at gaa og gaa slog ham paany . . . Langt, langt borte, i den yderste Synsrand af hans Bevidsthed, gik Margrethe.

Han drak Kaffe i Frederiksberg Have. Enhver Tanke, som trængte sig ind paa ham, holdt han med Vilje borte. Bare gaa og gaa. Og alene.

— Hvor er Far? — spurgte han, da han kom hjem. Han syntes han skulde sige noget til Moderen.

— Far er paa Inspektion i Masnedsund. Han kommer hjem i Morgen Aften. —

— Bare jeg havde taget med ham. —

— Det skulde du have gjort — sagde Fru Abel Veje. — Det vilde have været morsomt for dig. Han inspicerer Lokomotiverne. —

Ja, tænkte Kristoffer, at staa paa Lokomotivet.

At føle al dets positive Kraft og brutale Liv gennemløbe sig. Aah, alle de Kræfter, jeg har i mig? Hvor er de henne? Hvor bliver de af? Hvad gør jeg med dem?

Modløs gik han i Seng. Han følte sig som et viljeløst Barn. Uden indre Bevægelse. Et Menneske uden Idé og Sammenhæng. Noget maa jeg gøre, tænkte Kristoffer. Jeg maa rejse, jeg maa flygte for mig selv. Denne Tanke varede ved i hans Sind.

Den følgende Dag gik Kristoffer ud til Valby. Han vilde sige Farvel til Margrethe. Det var noget hen paa Eftermiddagen. Forstadens landlige Liv vakte en egen smertelig Sødme i ham. Han følte, hvor han længtes efter at komme afsted. Han smilede til Jernbaneskinneerne, hvis blanke Linjer løb ud i Kimingens blomstrende Taage af Fjernhed og Sommer. Han så Træerne kuple sig paa Roskilde Landevej, den dejlige faste og solide Landevej . . .

Da han gik op ad Stien langs Jernbanedæmningen, var det ham som om en Stemme sagde ham, at han ikke havde Ret til at nærme sig Margrethes Hjem. Han kendte ikke selv til den Barndomshjemets Hellighed, som kunde fylde et barnligt Hjerte. Han maatte jo vide, at for Margrethe var Hjemmet hende nu mere dyrebart end nogensinde, nu da hendes Sorger begyndte . . . Hvad vil du dette Hjem! Mærker du, hvor du er fremmed for det. Mere fremmed, end da du første Gang kom her . . .

Han traadte ind ad Laagen og stod i Gaarden foran den lukkede Køkkendør. Da han bankede paa, stod han med Hatten i Haanden. Døren blev straks aabnet. Irene stod for ham. Hun havde staaet bag Døren.

Det gav et Sæt i ham. Saa overrasket blev han ved at se hende. Dér stod hun igen, den Blinde, ligesom den første Gang han var kommet i Huset, blot mere isnende fremmed, rank af en egen stum Fjendtlighed, bleg som en livløs, men dog med de sansende Øjne bag de graa Hinder. Armene var igen ligesom støbt ned langs hendes fromme Sider. Som en Statue stod hun, og det lyttende Udtryk i hendes Ansigt sagde Kristoffer, at hun vidste alt, hvad der var sket.

Kristoffer kunde ikke faa fat i Ordene. Han sagde stammende:

— God — god Dag. Goddag, Frøken. Er — er Margrethe hjemme? —

Det varede lidt, før Irene svarede. Saa kom det langsomt og isnende:

— Nej. Margrethe bor ikke hér mere. —

— Bor hun ikke —? Hvad — hvad skal det sige? —

— Var der noget andet, De vilde, Hr. Veje . . ? —

— Nej — næh. —

Han tav, følte Afvisningen. Han gik et Skridt mod Laagen.

— Farvel — sagde han usikkert.

— Farvel — svarede den Blinde roligt og sagte, med en egen menneskelig Værdighed i Stemmen, syntes Kristoffer. Thi Irene var en dannet og høflig Pige.

Hun lukkede Døren. Han følte, hvorledes hun demonstrerede sin indre Vrede og Foragt ved ikke at bære ham med nogen Voldsomhed . . . Saadan stod hun for ham, da han gik. Den blinde Irene,

som blot vilde vogte sin Plejesøster. Han saá hende aldrig mere.

— — —

Samme Dags Eftermiddag havde Pastor Elias Ro allerede skaffet Margrethe en Plads som Sygeplejeelev paa en Klinik i Rosenvænget i den modsatte Ende af Byen. Hun havde besluttet ikke at ville bo hjemme længere. Thi den gamle Enkefru Menkel var ikke hendes Moder, Irene var ikke hendes Søster, og Hjemmet ved Jernbanedæmningen ikke hendes Hjem. Det var jo bare én Løgn alt sammen.

Hun havde allerede flyttet en Del af sit Tøj ud paa Kliniken. Lidt efter at Kristoffer havde aflagt Huset ved Jernbanedæmningen sin sidste Visit, vendte Margrethe, i en Bil, tilbage til Valby for at hente Resten af sine faa Ejendele. Irene spurgte hende ikke om noget. Den Gamle saa, at hun havde grædt. Hendes Kinder var hede, tørre og ophovnede, og Øjnene blev ligesom smaa bag de tykke Øjelaage. Der var over hendes Bevægelser noget knapt og aktivt, der sagde dem begge, at hun handlede ud fra en urokkelig Beslutning, som ingen af dem kendte.

Irene fældede ingen Taare. Hun gik ud i Køkkenet og lod Margrethe alene med Bedstemoderen.

Den Gamle sad og krammede et Lommetørklæde i Krogen af Stuen. Hun fulgte Margrethe med Øjnene. De svage, ældede Øjne, der gled hid og did under den foldede Hud, løb fulde af Vand. Hun græd, men uden ydre Bevægelse.

— Du kommer — vel hjem og ser til os — engang imellem, lille Margrethe? —

— Det gør jeg nok, Bedstemor. Men det varer længe. —

— Hvorfor det? —

— Jeg faar meget at gøre, meget at tænke paa. —

— Hvad siger Pastoren? —

— Pastor Ro har jeg ikke noget at gøre med —
mere. —

— Hvordan — hvorfor vil du ikke blive boende
hos os? —

— Saa, saa, Bedstemor. Det har vi talt om. —

— Jamen — —? —

Margrethe afbrød igen roligt:

— Jeg bor ikke hér mere. —

Hun sagde det saa stille, at hun kunde høre sit
eget Hjerte banke.

Den Gamle bøjede Hovedet. Hun løftede Lomme-
tørklædet op under Ansigtet. —

Pludselig fór Margrethe sammen. Bedstemoderen
løftede hastigt Hovedet, tørrede Øjnene. De lyttede
begge, Margrethe med Hænderne hvilende paa sin
Kuffert.

Laagen havde smækket, som efter et haardt Slag.
Der lød hurtige Trin ude i Gaarden.

Med ét lød Irenes Stemme ude i Køkkenet, haardt
og gennemtrængende:

— Du kommer ikke ind. Du kommer ikke ind. —

Margrethe vendte sig dødelig forskrækket mod
Døren. Den Gamle rejste sig med et Sæt.

De hørte begge en Mumlen, efterfulgt af Larm.

— Du kommer ikke ind, siger jeg dig jo! —
raabte Irene med en Røst, som om hun kæmpede
med nogen.

I det samme fløj Døren op —.

— Maa *jeg* være fri —, det manglede bare. —

Det var Emma. Emma Menkel. Forpustet af sit

hastige Løb op ad Stien stod hun foran Datteren, i den elegante Spadseredragt, med Handsker og Parasol i Haanden.

— Nej, nej — raabte Margrethe og løb hen til Bedstemoderen.

— Vent lidt, vent lidt, Margrethe — gispede Emma og rev Sløret op fra den varme Pande.

— Hvem er De? Hvem er De? —

— Det *véd* du jo godt, Margrethe. Det *véd* du jo godt — sagde Moderen og traadte nærmere til hende. — Vær nu bare rolig, Margrethe. Hører du? —

— Irene, Irene, — raabte Margrethe ude af sig selv og med et egent, vildt Glimt i Øjnene.

— Ja? — sagde Irene, fast og roligt.

— Hvem er det? Hvem er den Kvinde? Hvem er — —

— Det er min Søster — svarede Irene.

— Er det ogsaa min? —

— Det er din Mor — sagde den Blinde og sænkede Stemmen.

— Nej, nej, nej — skreg Margrethe, idet hun løb forbi Emma og Irene, hen i et andet Hjørne af Stuen. — Jeg har ingen Mor. Jeg har ingen Søskende. Jeg *véd* ikke, hvem der er — jeg *véd* ikke — —.

Stemmen svigtede hende, blev hæs. Hun afbrød sig selv, vendte sig mod Emma Menkel og sagde med en pludselig Myndighed i Stemmen:

— Hvis De siger, at De er min Mor, vil jeg sige Dem, at jeg ikke er Deres Datter. Jeg *er* det ikke og bliver det aldrig. Hvis De er kommet for at tale med mig, kan De ligesaa godt gaa med det samme.

Jeg rejser i Dag fra mit Hjem, og kommer ikke tilbage nogensinde mere. —

Emma Menkel kunde ikke tale. Ordene ramte hende, lammede hende.

— Rejs — rejs — følg med mig, Margrethe.

— Vi, vi følges ad. —

— Du maa gaa! —

Irene var traadt til og lagde sin Haand paa hendes Arm. Hendes Ord havde lydt som en Befaling.

— Aah, lad mig være fri! — raabte Emma som i Begyndelsen af en raadvild Paroxysme. — Lad mig være fri! — Hun slog Irenes Haand langt fra sig. — Maa jeg spørge Jer, hvad det er, I byder mig? Vil I *stjæle* min Datter? Vil I endnu forbyde mig at sé mit Barn? Mit *eget* Barn? Vil I, spør jeg? —

Hendes Læber blev blege, og hendes Teint underlig graa. Fraaden kom hende om Munden . . .

— Jeg er ikke Deres Barn — raabte Margrethe. — Ikke *Deres!* Aah, jeg skammer mig. —

— *Hvad* skammer du dig for. *Hvad* skammer du dig for? Er det for din Mor; Din Mor, hva'? —

Emmas konvulsiviske, snublende Tale røbede det Anfald af et Fortvivlelsens Hysteri, der havde faaet voldsomt Tag i hendes Følelser.

Irene aabnede Døren ud til Køkkenet.

— Gaa! — befalede hun Søsteren igen.

Emma hørte ikke. Hun strakte sig ud over Bordet.

— Er jeg ikke god nok? Ikke fin nok, hva'? Du har opdaget det pinlige i at ha' en Tøjte til Mor, hva' mit Barn? Hva', lille Margrethe? —

— Ti stille! —

Irene anbragte sig mellem Moder og Datter.

— Og det kan jeg takke Jer for! Det kan jeg

takke dig for! Min kristne, min *hellige* Søster. Aah, Gud døde mig, hvor jeg angrer, at hun blev anbragt hér. Aah, jeg Idiot, jeg *Idiot!* —

— Vil du beherske dig. Jeg bér dig tænke paa, hvad du siger. Din Datter har talt tydeligt nok, til at du *nu* bør gaa. —

— Ha, ha, ha, ha! — lo Emma som en Afsindig med en skærende og grusom Klang i Stemmen.

— Emma! —

— Jeg er ikke fin nok. Jeg er lidt anløben, hahaha. — Pludselig blev Mælet vildt og hastigt, ligesom rivende hurtigt, jaget af alt det, der skete i hende. Hun sagde til Margrethe, medens Aarerne paa hendes Pande og Hals blev store og traadte frem i Relief mod Huden:

— Margrethe, Margrethe, gaa med mig, gaa med din Mor. Følg med mig. Vi vil være lykkelige, vi vil leve for hinanden, vi vil — hører du, Margrethe, hører du, Barn, gaa —, gaa med mig. Du kan bo hos mig. Jeg skal fortælle dig det hele. Det er ikke saa slemt. Jeg vil fortælle dig, hvem der er din Far. Du skal ikke være bange for ham. Han er død, han var et tilfældigt Menneske . . . Jeg skal fortælle dig — aah, Margrethe. —

Hun vilde gribe efter Datteren, men Margrethe flygtede forfærdet for hendes Haand.

— Alt det Ulykkelige kommer af det Tilfældige . . . —

Emma sank lidt sammen. Hun strøg sig hen over Ansigtet. En Svimmelhed greb hende. Noget forsvandt for hende.

Det var Margrethe, som var løbet ud af Stuen —.

Aftenen var ikke langt borte. Solskinnet i Stuen var saa underligt tungt og blødende. Det blev mørkt.

Emma Menkel vaklede ud af Stuen, gennem Køkkenet ud i Gaarden, ud mod Laagen.

Tavst lukkede Irene Husets Dør efter hende. Uden at nogen Lyd hørtes.

Emma standsede. Hun stod midt paa Stien. Hun var ved at falde, støttede sig til Jernbanedæmnings Stakit. Da hendes Haand sluttede om den kolde Staaltraad, gik der en dyb Frysning igennem hende. Hun var kommet i Tanke om noget . . .

Hun løftede Hovedet, saá ned mod Viaducten . . . Hun drejede det, skottede op til Skinnerne . . . Hun rystede over hele sit Legeme . . . Hun havde opfanget en sagte, dundrende, rullende Lyd, og Jorden sitrede, hvor hun stod . . .

Det var Eksprestoget, der kom —. Aftenekspresen —.

Hurtigt bøjede hun sig ind under Staaltraaden, gled ind gennem Afspærringen, og med Handskerne gravende i Græs og Jord sled hun sig op ad Skraaningen . . . Hendes Korset stak hendes Skød, men hun følte ingen Smerter . . . De høje Hæle paa hendes Sko, som blev fulde af Grus og Stén, flængede hendes Skørt, men hun hørte ikke Lyden . . .

Hun naaede ikke at rejse sig op, da hun traadte ind paa Skinnerne. Udmattelse og Sanseløshed bøjede hende sammen, men hun gjorde en Bevægelse, som om hun forsøgte at trække Vejret . . .

Et Fløjt! Lokomotivføreren laa langt ud af Førerhuset. Den dybe Lyd af Iltogets pludselige Vacuum brølede gennem Omgivelserne.

Et rasende Fløjt! Og en Række af støvede Wagoner jog forbi Huset ved Jernbanedæmningen.

Toget holdt omtrent over Viaducten.

— Saá Maskininspektøren hende? — spurgte Lokomotivføreren, da han var kommet ned paa Jorden.

— Ja — sagde Valdemar Veje, idet han traadte ned af Trinbrædtet. — Jeg skal nok vidne. Deres Bremse virkede fortrinligt. Men vi havde ikke noget at gøre. —

Valdemar Veje bøjede sig ned over den Døde. Han havde straks genkendt Emma Menkel. Han var paa Vej hjem fra sin Inspektionsrejse. Han havde staaet paa Lokomotivet, der havde dræbt hende. —

ANDEN DEL

KRISTOFFERS FALD

I.

KRISTOFFER gik med Hans Kilde i Frederiksberg Allé. Det var sent. De tænkte begge paa, at det var den sidste Sommeraften, men de talte ikke om det. Efteraaret havde endnu ikke meldt sig, Vejret var sommerligt, selv om Aftenen var kølig. Kristoffer fulgte med Øjnene de lyse Skikkelser, som gik under de dunkle Træer. Sommerens sidste hvide Kjoler, tænkte han. Hans Kildes vidtløftige Redegørelser for sine Planer ud i en uoverskuelig Fremtid, interesserede ham ikke. Hvad ragede det ham, at Kilde i pludselig Trang til kunstnerisk Alsidighed havde kastet sig over Orgelmusiken? Orgel, Taarer, Fortvivelse, aah, gaa væk, det gider jeg ikke høre. Begrædelsen af det, der sker, det, der gaar forbi, maa være mere tidsvarende. Den moderne Sorg udtrykkes raat. Der er Sten og Forstenelse i en tidssvarende Fortvivelse. Man flæber ikke. Man flænger en Ed mellem Tænderne.

— Jeg vil kaste mig over Korvirksomhed — ivrede Kilde. — Jeg har fortalt dig om Idéen med Nyharmomiseringen. Jeg véd godt, du kalder det Plagiat af Schönberg —.

Kristoffer følte ingen Lyst til at ytre sig. Sé, nu kom der en Kvinde imod ham . . .

— Du siger ikke noget, gamle Dreng? — spurgte Kilde.

— Du snakker for os begge. Din Energi er ligesaa kedsommelig som min Dovenskab, ligesaa ordinær. Det er Hip som Hap —.

— Du taler som en Død. —

— Det véd jeg godt. —

— Jeg gider ikke snakke med dig — sagde Hans Kilde. — Du vil selv have lagt Mærke til, at vi sjældnere og sjældnere mødes. Jeg er bange for, at vi efterhaanden glider ud af hinandens Horizont. Jeg finder det ørkesløst, at vi fortsætter Bekendtskabet, du Gamle. Din Tragik er lidet tidssvarende. Den langsomme Mishandling af din Skæbne, som du ene og alene kan takke dig selv for, er ligeledes knusende utidssvarende. Den er uværdig for vor Generation. Alt det, et almindeligt, menneskeligt Liv i vor Tid kræver, Kraft, Klarhed, Flid, Nøjsomhed, Selvopofrelse og Kærlighed til den almindelige Ting —, alt det mangler du. Det synes jeg. Det er muligt, du ejer det i dig. I saa Fald maa jeg beundre den Konsekvens, hvormed du skjuler det. Jeg finder simpelt hen, at dit digteriske Talent fordrer, at du bestiller noget. —

— Tja — sagde Kristoffer blot.

— *Kan* du ikke arbejde? Har du ikke Lejlighed til det? Hvorfor flyttede du hjemmefra? —

— Jeg er træt af min Mors sørgende Ansigt. —

— Du skulde samle dig om ét stort Arbejde. —

— Tja. —

Kristoffer, som arbejdede paa en Roman-Cyclus, indsaa det unyttige i at fortælle Hans Kilde om dette. Han ønskede Kilde vilde gaa.

Der lød en kort Latter i hans Nærhed. Det var nogle unge Piger, som gik hjem, Arm i Arm igennem Alléen . . .

De to Venner var naaet Hjørnet af Alhambravej.

— Jeg vender om — sagde Kristoffer, som logérede hos en Farmaceutfamilie i Allégade. — Jeg maa hjem. —

— Hjem? Du har ikke noget Hjem. —

— Sludder. —

— Du har en Far og en Mor. —

— Hold din Kæft!

— Hov, hov. — Jaja. Farvel Kristoffer. Lev vel. —

Kilde drejede til venstre ned mod Gamle Kongevej. Kristoffer mumlede et Farvel og gik tilbage ad Frederiksberg-Allé.

Der kom en Kvinde gaaende langsomt imod ham. Hun gled frem i Skæret af én af Alléens Lygter. Hun var bleg. Han saá, hvor trætte hendes Træk var. Hendes Øjne var kolde og glansløse, og Smilet, hun sendte ham, var dødt og stift. Hun svingede paafaldende indladende med en lille Haandtaske . . .

Kristoffer gik forbi, men det Blik, han havde sendt hende, gav Kvinden Haab. Hun vendte sig om og kaldte paa ham. Den raa Hunger i hans Sjæl besvarede hendes Kalden, men han fandt Situationen for grel til, at han skulde standse. Han smilede bittert af sig selv, forbandede sit Liv, gik videre, og mødte flere Kvinder. Jeg kan jo bare gaa med én af dem hjem, tænkte han kynisk. Saa er de Skrupler forbi. Hans Væmmelse sejrede, noget stærkt langt, langt inde i ham sejrede. Og saa disse Piger? Hvad er det for nogle Kvindfolk? Hér gaar jeg, begærende dem

og ikke-begærende dem, tiltrukket af dem og væmmet ved dem. Hvem har sænket den Rendesten i min Sjæl, hvori disse Følelser vokser?

Der kom en Kvinde imod ham. Han hørte fjerne og skrigende Stemmer. Det er, som om Natten lær, tænkte han. Rasende paa sig selv, forbitret over hvert af disse Blikke, som han blot havde gidet sende til Fortovets natlige Fugle, skyndte han sig hjem. Hvad bliver der af min Rejse, tænkte han? Hvad bliver der af mine Idéer? Og mig selv? En Forandring maa ske.

Den ene graa Maaned fulgte efter den anden. I Frederiksberg Have hang Efteraarets Draaber, den døde Regn, i blanke, sorte Træer. Kristoffer skrev paa sin Bog:

»Dyrebare Ungdom, er du blevet mig givet, for
 »at jeg skal glemme dit Æventyr, din Gave fra det
 »gaadefulde Forsyn? Ungdom, er du ikke bedre værd
 »end at du skal gives bort, Stykke for Stykke, til
 »kolde Gadehjørner, til regnfulde Nætters Vandren
 »gennem de Fortabtes By? Til Genfærd af unge
 »Kvinder, hvis Aande taler om Forraadnelse, hvis
 »Blikke er som Tin og kolde Metaller, og hvis Ung-
 »dom er Forbandelsen og Helvede? Vend dig bort,
 »Ungdom, fra den Vej, som Lig bevandrer. Vend dig
 »mod Stjernerne, som brænder tyst paa dit Hjertes
 »Bund.

»Dyrebare Ungdom, er du ikke Glæden ved Sol-
 »lyset en klar Morgen i November? Er du ikke Glæde
 »efter Glæde i de første Aars uendelige Bevægelse, i
 »Skælven og farvet Overraskelse over Tilværelsens
 »Vidunder? Du er kun en Tanke. Du er Millioner
 »af Tanker. Du er en Forestilling om det Uforgænge-

»lige vi søger, det Evige vi lovsynger, det Guddom-
 »melige, som gaar igennem os. Du er tusinde Bil-
 »leder og titusinde Drømme. Du er vor Graad, naar
 »vi græder af Glæde, og vort Smil, naar vi undres
 »og sørger.

»Derfor skal du ikke gives til Mørket og Skyg-
 »gerne. Derfor skal du ikke lægges i Rendestenen . . .

»Du skal være som en Perle, jeg holder i min
 »Haand, dyrebare Ungdom.«

Men saa blev Kristoffer træt og skrev ikke mere. Det Haab, den Ærgerrighed, som fyldte ham, medens han arbejdede, kunde pludselig glide ud af hans Bevidsthed. Han forlod Logiet, drev om i Gaderne, satte sig paa en Café og drak et Glas Vin og en Kop Kaffe. Det stærke, bevidste Liv drog forbi ham, alle Mennesker havde deres Bestemmelse, de gik efter et Maal. Han selv havde ingen Bestemmelse, intet Maal, syntes han.

Da det kneb for ham at leve, begyndte han at sætte sit Tøj paa Laanekontoret. Han solgte sine Bøger, én for én, begyndende med dem, han syntes, han bedst kunde undvære. Gennem Johannes Gudmunn, som Kristoffer af en eller anden dunkel, sjælelig Aarsag ikke havde Magt til at unddrage sig, fik han Venner, hvem han besøgte i ensomme Aftner, og snart modtog han deres Mad mere som en Almisse end en Vennetjeneste. Han blev en Fjende af Livet. Hans Sjæl blev fuld af Forbandelser. Hans Tanke forraaedes, hans Aand sløvedes og forsimpledes. Han spurgte sig selv, hvorfor han ikke samlede al sin Kraft til et virkeligt Møde med Tilværelsen, til en haandgribelig Dyst med Virkeligheden. Maaske vilde han da have høstet den Smule Agtelse for sig selv,

som kunde have ført ham frem paa en Bane, frem mod et Maal, som et lykkeligt Offer for en sund og konkret Idé. Han manglede et saadant Maal. Hvad var det, der var sket med ham? Var det selve Forsynet, som hævnede sig paa ham, for hans Forræderi mod Sundhed og Skønhed, mod Livets gode Mening og den nidkære Ædelheds Idé?

Hen imod Efteraaret, samme Aar som Emma Menkel var død, fuldendte Kristoffer sit første literære Arbejde, en Roman-Serie, hvis panegyriske Aand og udfordrende Stil forekom ham selv ejendommelig, og hvis brutale Lyrik maatte gøre Værket værdig til Antagelse. Han gik til Københavns største Forlag med Bogen. Forlæggeren, som bød ham en Cigar, lovede ham hurtigt Svar. Han tilbragte nogle forunderlige, unge Dage, fulde af et nyt, stærkt Haab, fulde af den ungdommelige Forventnings Bevægelse. Da hans Bog otte Dage efter blev sendt ham tilbage, var Glæden borte, Forbitrelsen naturlig, og hans gamle Mangel paa Lyst til Arbejde indfandt sig paany. Kort Tid efter mødte han en Aften Johannes Gudmunn. Han foreslog et Parti Billard, og de spillede den udslagne Aften.

Han blev Ven med Beværtningerne. Han kendte nu Caféernes afskyelige, støvede Interieurer ud og ind. Gudmunn var kommet til at se mere bleg og lastefuld ud. Hans Tale og Latter blottede Afgrunde af sjælelig Raahed og Perversitet. Kristoffer, der dog havde gennemført et Arbejde, begyndte at gaa paa Udstillinger, og ved at se en hel ny Generation af Malere og Litterater dukke frem i Pressen, unge Mænd, der var hans jævnaldrende, følte han, at Øjeblikket nu var kommet til for Alvor at bryde med Johannes

Gudmunn. Men hvordan? Han kom jo bestandig og bød ham sit slappe, tvetydige Smil og sin valne Haand. Han kom jo bestandig med sine Forslag til Billard og Kortspil, med sine Indbydelser til enfoldige Fester blandt Bohémer og andre grundkomiske Kunstnertyper, der talte om Kunst fra Morgen til Aften, uden at bestille noget. Uden at dokumentere deres Evne til Kunst. Saadanne Aftner, hvor Vinen flød, under den teatralske Diskussion for eller imod ny og gammel Kunst, sad Kristoffer ganske stille, og drak. Han døvede enhver klar Tanke, enhver grel Forestilling om disse Kunstens Mennesker. Han glemte, glemte, aah, der var jo saa meget, som skulde glemmes. Naar han var alene, gik han paany paa Udstillinger, købte og laante og byttede sig de nyeste Bøger til. Og ved at stifte Bekendtskab med Tidens Unge, saá han to Ting: Hvor forfærdelig daarlig en Maler Johannes Gudmunn var. Og hvor rigtige de Veje var, han selv havde valgt i Litteraturen.

Alt det, som laa i Tiden, og som kom til Udbrud i den unge Kunst, var som en Del af Kristoffers eget Hjerte. Disse unge Mennesker, som bare skrev Digte og sang kække Sange, og var straalende glade over blot at faa Lov til at leve og udtrykke et menneskeligt Liv i Sang, de Folk var Kristoffers Folk. Er jeg for gammel, tænkte han? Er jeg afdød, er jeg »slaaet ud«, som det hedder i vor Tids Sprog? Han tog Aviserne om Morgenens, og saá i Oversigten over Efteraarets Litteratur, hvorledes den nye Generation af unge, danske Digtere spyede den ene Bog ud efter den anden. Det var Digte i en ædel, klassisk Aand, skrevet af en purung Virtuos, en født Stilist, en Sanger med en enestaaende Sans for Sprogets Vel-

klang. I Ugeblade, i Brudstykker i Aviserne saá Kristoffer Prøver paa hans Vers. Skamfuld i sit Hjerte sad han og lod denne blændende Røst strømme mildt og klingende imod sig. Bevægelse og Glæde randt igennem hans Sind som Kilder over Sten —. Han lyttede til denne Hilsen til Livet. Han lærte af denne Ynde, og forstod, at der langt, langt borte fra ham levede noget æventyrligt, noget smukt, som *var*, noget vidunderligt ophøjet og rent, som Digtningen er værdig til at gøre til Virkelighed. Det laa jo foran ham i disse Blade. Det klang ham i Møde fra Sproget i disse ukrænkelige Vers. Paany brød et Foraar af Glæde og Interesserethed frem i ham. Et forceret Kundskabsbegær, en øjeblikkelig hed Længsel efter at naa det, disse Unge, ved første Anslag havde naaet, fik ham til at gennemgaa alt, studére alt det nye, hans Øje stødte paa. Sé, hér var en anden. Han skrev Prosa, saa Sproget hvirvlede Læseren om Ørene. Han hymnede. Hans Digte i fortællende Form var fortættede Lovsange til bogstavelig talt ingenting. Hans Hænder skabte Glans, som han udgød over Gader, Huse, Kiosker, Automobiler. Han var moderne i en saa udfordrende Forstand, at han allerede begyndte at forarge Folk. Grundsynet i hans Bøger var Livs-tilbedelsens brutale Princip. Kristoffer fandt denne Form for Digtning ukendt, men saa ny, at den var uforstaaelig.

Paa Udstillingerne saá han, hvordan de unge Malere stræbte mod de primitive Farvers principielle Anvendelse og mod Skabelsen af helt nye Farver. Han forstod og følte sig bevæget af Tidens Kamp for Renhed, Positivitet og sundt Liv. Kunde han blot træffe nogle af disse Unge, tale med dem, vinde Andel i deres

Viden om Kunstens inderste Proces. Men han stod udenfor, syntes han. Fremtiden? Alderen? Livet løb fra ham. Tiden havde Æventyret behov. Menneskene fordrø Lykken. Hvordan skulde han gøre den Hemmelighed, der gjorde Idé til Virkelighed, Æventyr til Realitet, til sin? Og medens han tænkte over det, vendte Modløsheden tilbage i ham ... Var det paa Grund af hans Væsens skæbnesvangre Beskaffenhed?

Da Kristoffer derfor en Dag igen traf Johannes Gudmunn, var han i Grunden slet ikke vred paa ham —.

Det var en mild Sensommereftermiddag i Slutningen af September. Kristoffer havde været en Tur i Frederiksberg Have. Ved Udgangen imod Fasanvejen stødte han paa Vennen.

— Goddag, Kammerat — sagde Gudmunn i sin raske Jargon. — Du, Stoffer, jeg har solgt et Billede. —

— Naa. —

De gik op mod Roskilde Landevej ...

— Naa, siger du? — vedblev Vennen forarget. — Den er vel fin, skulde jeg mene? En rask, lille Forretning, forstaar du. Det var bare en »Fidus«, et lille Søbillede. —

— Javel. Hvad fik du for det? —

— Halvandet Hundrede. Jeg har dem hér. Vi skal ud og ha' en lille én. —

Kristoffer hørte ikke, for der var jo egentlig ikke noget at høre efter. Han tænkte: Dér løber Roskilde Landevej. Det var den Vej, jeg skulde gaa, ud mod Sundhed, Styrke, Frihed, ud mod mit Æventyr —.

De drejede op mod Zoologisk Have. Sønder-

marken laa som en susende Skov, hvis Visnen man hørte . . .

Kristoffer saá ud over Dalen bag Søndermarken. Dérovre — dérovre ligger Valby, tænkte han —.

De gik videre.

— Har du været ude og se Efteraarsudstillingen?
— spurgte Kristoffer.

— Nej. Det interesserer mig ikke at se, hvad de Grønskollinger laver dérude. De Drengene. Nu skal dét være moderne. Det er bare Frækhed, Humbug. —

— Hvilket er Humbug? — spurgte Kristoffer rolig.

— Billederne selvfølgelig. Deres Kompositioner og deres Farver. Jo Tak. Humbug, Reklame. —

— Du forklarer mig ikke, hvad det er, der er Humbug? —

— Aah, jeg gider sgu ikke tale om det. Det er forresten mærkeligt, saa det interesserer dig? —

— Du skulde gaa ud og sé Udstillingen. Maaske vilde et Studium af den unge Kunst sætte et Punktum for dine Søbilleder —, dine »Fidus«er. —

— Hvad er det, du siger? —

— Ja, det er min Mening, kære Jonas — sagde Kristoffer stille.

— Saah? Saa, det tror du — sagde Gudmunn, forarget og oprørt som et Fruentimmer. — Er det i et pludseligt Anfald af Interesse for Ungdomsbevægelsen, at du . . . —

Kristoffer afbrød ham:

— At jeg sér, hvor daarlig en Maler du er. —

Han sagde disse Ord stille og saa ligefremt, at enhver, som havde hørt dem, vilde have forstaaet, at de kom fra hans Hjertes Grund. Uden Urigtighed, uden Omsvøb, uden Overdrivelse. Og Kristoffer til-

lagde ikke den Dag sine Ord nogen fremtidig Betydning.

— Du er for grøn, min Ven, til at have nogen Forstand paa *mine* Billeder. —

— Ja, ja — mæglede Kristoffer venligt — lad os nu ikke blive Uvenner. —

— Kunst, forstaar du, — sagde Gudmunn forklarende og i et paafaldende nedladende Tonefald, — har ikke noget med Teori at gøre. Kunst er ikke alt det indviklede Sludder med Proportionaler, og Harmonier i Bevægelsen og alt det. Det er Geni, Talent simpelt hen — man maler, hvad der falder én ind. Kunst, det er Farve, Fest, Lighed — —

— Ja, ja, ja. Skal vi lade være at tale om Kunst — afbrød Kristoffer Gudmunns uvidende Tale. — Lad os spille Billard. Det har vi mere reel Forstand paa. Tror du ikke ogsaa? —

Johannes Gudmunn svarede ikke. Han var rasende paa Kristoffer over hans Udtalelser. Han spillede den Aften Billard med en Voldsomhed og Ubehersket-hed, som Kristoffer ikke før havde kendt til. Han bandede ustandseligt og var raa overfor Tjenerne og de Mennesker, han saa. Paa Slutningen af Aftenen, da han efterhaanden var blevet graa i Ansigtet af Træthed og Alkohol, kom han i Klammeri med én af Gæsterne paa Beværtningen. Restauranten, som laa for Enden af Vesterbrogade, kom i Oprør. Gudmunn gav en lille, fed Herre en klingende Lussing, og straks efter var et Slagsmaal etablét. Gudmunn fik frygtelige Klø, og da Kristoffer vilde komme ham til Hjælp, blev han kastet ud af Restauranten. Han hjalp den forslaaede, ynkelige Maler, der knap kunde staa paa sine Ben, op i en Vogn, og gav Chaufføren

Gudmunns Adresse. Selv blev han staaende alene tilbage paa Hjørnet.

Hvad var dette for et Liv? De gode Forsætter, hvor var de henne? Hvad blev der af ham selv?

Hvor skulde han nu gaa hen? Aah, det var jo ligemeget. Han kunde lægge sig paa en Bænk og sove. Ingen savnede ham, hvis han ikke kom hjem. Han kunde gaa op ad Roskilde Bakke og lægge sig paa Marken . . .

Kristoffer følte sig træt. Om det var Skammen eller Udmattelsen, der sled i hans Bryst, vidste han ikke. Det var maaske Sorg. Det var maaske Sult. Han kunde ikke bekvemme sig til at flytte sin Fod. I den forladte Nattetime kom noget op i hans Tanker, noget som forfærdede ham.

Margrethe?

Hans Læber bevægede sig. Han saa ind i Mørket.

— Hvor er Margrethe? —

Han blev grebet af en underlig Skræk for sig selv. Det var, som om han ikke kendte Stedet, hvor han stod. Som om han intet huskede, undtagen dette ene: Margrethe. Dette spørgende: Hvor er du, Margrethe?

Han knugede Hænderne i sine Lommer. Var Fremtiden et Dyb af Forfærdelse, Forsumpelse og Sorg? Ventede den ham med andet end Fattigdom og Ensomhed?

— Hvor var jeg glad, da jeg havde lært Margrethe at kende — tænkte han.

Og var dette ikke selve den ugenoprettelige Drøm, den dyrebare Sandhed om den Kærlighed, der havde bevæget ham til en uendelig, barnlig Glæde over et Menneske . . .?

Jo, jo. Hvor er du, Margrethe? Hvad er der blevet af dig? Hvor er du nu? Du forsvandt for mig. Du vilde ikke vide af mig til Trods for din Kærlighed, Sandheden i din Glæde over mig. Er det ikke sandt? Er det ikke sandt, Margrethe?

Den frygtelige Tanke faldt ham ind, at det var fordi han havde mistet Margrethe, at han sank, var ved at gaa til Bunds. Den Aften stod det skrevet med Ildbogstaver for Kristoffers Øjne: Du har mistet din Ungdoms barnlige og rørende Kærlighed. Den kommer ikke igen, fordi du har mistet Troen paa den. Margrethe skulde have været din Forlovede, simpelt hen, for senere at blive din Hustru. Uden hende, det føler du nu, er din Fremtid et Dyb af Tomhed. Uden hende gaar du til Grunde. Hvad har du da at gøre? Du maa finde hende igen . . .

Han var uvilkaarlig gaaet et Stykke op ad Bakken mod Slottet. Den tunge Verden af Tanker, der havde sænket sin ordløse Fortvivlelse, sin usigelige Forladthed i ham, drev ham dybere ind i Nattens Mørke. Han følte sig som en Død, der straffet for en ubodelig Misgerning, tvinges frem i Mulmet som et Genfærd af sig selv, en Skygge af en fjern Lykkes Lys. Træerne drog over ham og omkring som store Skikkelser, der hviskede om hans Ulykker, pustede sagte til hans Hjerte, strejfede hans bevægede, trætte Sind, saa han kom til at græde. Han fandt sine Taarer uværdige, men trøstede sig med at ingen saa dem. Han standsede paa den forladte Vej, tørrede sig med Bagen af sin Haand hen over sit klamme og snavsede Ansigt. Jo, det var ikke Løgn, at Bladene raslede under hans Fod, at en Visnen saa hemmelighedsfuld som smertelig listede sig med Ly-

den af døende Løv igennem ham. Det var Kristoffer Vejes Hjertes Forfald.

Ført af et desperat Indfald, som kom til ham i hans Sorg, gik han til Valby. Gennem sovende Gader, gennem ligesom evigt udslukte Verdener af fornummede Huse kom han ud til Viaducten. Hans Erfaring som Søn af en Jernbaneembedsmand sagde ham, at der ikke løb Tog saa sent om Natten. Derfor gik han langs Jernbanedæmningen op til Huset. Der holdt nogle oprangerede Vogne udfor Haven. Kristoffer listede sig frem imod dem, satte sig paa et af Trinbrædterne og lyttede ned mod Huset. Han sad og frøs paa Vognen. Natten tog til med at blæse. Han hørte intet. Huset ved Jernbanedæmningen var tavst og stille. Der faldt Ild fra Høstens Stjerner. Sover du, Margrethe?

II.

Da Vinteren kom, og Patienterne paa Kliniken i Rosenvænget ikke længere kunde opholde sig i Haven, fik Margrethe og Andrea Ordre af Plejemoderen til at lukke Verandadøren af, laase Vinduerne og flytte de lette Møbler ind paa Sygegangen. Andrea, som netop havde faaet Brev fra sin Forlovede, en ung Seminarist og vordende Skolelærer, var saa optaget af at læse sit Brev, at hun glemte at hjælpe Margrethe med Arbejdet. »Holgersen«, som Overlægen altid kaldte Andrea, var ikke doven eller slem til at skulke, men hun var fordybet i det dyrebare Bud-

skab fra sin Skolelærer, fortabt i Glæden over den Elskede og tænkte ikke paa Plejemoders Ordre. Margrethe sled med Vinduerne, til Sveddraaberne randt af hendes Pande. De store Skyderuder var rustede og regnede fast, men Margrethe, som var vant til Arbejde fra sit tidligere Hjem, havde faaet endnu stærkere Arme af sin slidsomme Gerning for de Syge. Om Vinteren, naar Patienterne kom tidligere i Seng og stod senere op, havde Plejerskerne mere Frihed, især om Aftenen, naar alle Hjerter glemte Sot og Sorg i Søvn. Andrea, en lille, kejtet, troskyldig og livsglad Købstadspige, der var blevet antaget paa Kliniken et Par Maaneder efter Margrethe, havde i Begyndelsen været besværlig som Elev og tungnem til sit Arbejde. Gang paa Gang havde hun faaet Overhalingerne baade af Overlægen og Plejemoderen, og i Fortvivlelse havde hun en Dag været ved at tage sig af Dage —. Margrethe havde trøstet hende. Hun var blevet hendes Veninde, der skyndede paa hende, naar Langsomhed og Kejtethed i Forening overvældede hende. Margrethe, der aldrig havde talt til hende om sig selv, betragtede, i en brændende Trang til Godhed og Venskab, Andrea som sin Søster.

En Dag havde Overlægen, som af en pludselig Indskydelse, spurgt Plejemoderen:

— Hvor gammel er i Grunden Frøken Menkel? —

— Jeg tænker Frøken Menkel er en Snes Aar — havde Plejemoderen svaret.

— Ikke mere? Det var dog forbavsende. Hun ser ældre ud. —

— Skal jeg spørge hende om det fra Overlægen?

— havde hun smilende spurgt.

— Ja, det maa De godt. —

— Hun er noget indesluttet. Hun gaar sjældent ud. Og er hun ude, kommer hun altid tidlig hjem. Hun modtager aldrig Besøg eller omtaler sin Familie. —

— Hun har maaske ingen? Ja, hils hende fra mig, — havde Overlægen sagt.

— Det skal jeg, Hr. Doktor. —

Plejemoderen havde i Grunden ingen Lyst til at spørge Margrethe om noget. Thi Margrethes Mine og bestandigt tavse Holdning sagde hende, at hun burde lade hende i Ro. Stundom havde hendes Øjne det Udtryk af Indadvendthed, som det Menneske, der bærer paa en Sorg, altid har. Men det vedkom jo ikke Plejemoder. Hun kendte hende jo ikke.

Patienterne var kommet i Seng, forlængst var det blevet mørkt, og der var blevet stille paa Stuerne. Margrethe havde selv ordnet det meste af Opvaskningen; thi Andrea Holgersen ventede Besøg af sin Forlovede.

Margrethes og Andreas Værelse laa ud til Haven. Margrethe havde taget noget Sytøj, hun var træt, Arbejdet gennem den lange Dag sad nu som en Skælven i hendes Arme, og en let Rysten i Hænderne. De to Timer, hun havde haft fri midt paa Dagen, havde hun benyttet til et Besøg paa sin Moders Grav paa Fasankirkegaarden i den modsatte Ende af Byen. Hendes Ben var som Sten af den megen Bevægelse, og Hænderne vilde ikke rigtig gøre noget ved Arbejdet. Hun havde siddet lidt, da hun gennem Etagerne hørte den fjerne Kimen af Hoveddørens Klokke. Hun tænkte, det var Leerberg, Andrea's Forlovede, der kom.

— Gud — raabte Andrea, idet hun pludselig

kom farende ind af Døren og stod foran Margrethe med et Udtryk af Forbavselse i sit let pudrede og hede Ansigt —, hvad er den af, Grethe? Kan det være rigtigt? —

— Hvilket? — spurgte Margrethe og saa op fra Sytøjet.

— Hahaha, det er storartet! Du, Margrethe, jeg tror ikke selv det er sandt, men det *maa* jo være rigtigt. —

— Hvilket? Hvad er rigtigt? —

Margrethe lagde stille Sytøjet og rejste sig. Hun mærkede, hvor træt hun var. Hendes Pande var klam og hendes Knæ rystede.

— Kan du gætte det? —

— Nej. —

— Der er — der er kommet et Brev til dig. —

— Til mig? — hviskede hun.

— Til dig. Jeg vilde heller ikke tro det. Men det *er* til dig, Se selv. —

Hun rakte Veninden Brevet.

Margrethe tog det i sin Haand. Saa lukkede hun Øjnene. Skuffelsen hamrede i hendes Hjerter. Nej, det var ikke fra Kristoffer . . . Hun følte med hvilken Voldsomhed dette Navn efter uendelig lang Tid vendte tilbage til hendes Sind. Hun havde éngang besluttet ikke at tænke mere paa Kristoffer. I Maaneder havde hun fuld af Vilje og Alvor ikke tænkt paa ham. I Maaneder, ja nu snart et Aar havde han været død for hende. Men en enkelt Gang kunde en pludselig, voldsom Længsel, et frygteligt, begærligt Minde jage igennem hendes Følelsesliv. En enkelt Gang havde hun set Kristoffer for sig, og bagefter fornemmet en unaturlig Hjertebanken. —

Naa, tænkte hun, og bed Tænder, Gudskelov det ikke er fra Kristoffer . . .

Hun kendte ikke Haandskriften. Det vil sige, det forekom hende, at hun havde set den engang, engang —.

Hun aabnede Breve og læste hastigt Underskriften.

Det var fra Peter Ro, Pastor Elias Ro's Søn. Det lød saaledes:

Kære Frøken Margrethe Menkel.

Jeg vil straks bede Dem om Undskyldning, fordi jeg skriver til Dem, og derved gør mig Skyld i den Forskrækkelse, De maaske vil føle over mit Brev. Jeg er blevet oplyst om Deres Adresse gennem Far, der har fortalt mig, at De er glad for Deres Plads, selv om jeg maa indrømme, at han har betroet mig, at den sikkert er meget anstrængende. Saafrømt jeg ikke paa nogen Maade, det vilde jeg nemlig nødig, griber forstyrrende ind i Deres Tanker og Tilværelse, vil jeg fortælle Dem, at jeg for længe siden har faaet min Eksamen, med *laudabilis* oven i Købet, og venter at faa et Embede allerede til Foraaret. Det er ikke Far, der har taget Initiativet til dette Brev. Det er mig selv. Han ved ikke engang, at jeg har skrevet. Uden at jeg dog paa nogen Maade frygter, at han ikke med Glæde skulde kunne læse mit Brev, vil jeg dog mellem os to sige Dem, at jeg *maatte* skrive til Dem. Jeg kunde simpelt hen ikke lade være. Jeg har savnet Dem. Jeg beder Dem ikke blive vred, fordi jeg siger det saa ligefremt, men det er en Sandhed, der ikke taaler Omsvøb. Jeg vil spørge Dem, om De vilde føle Dem ilde berørt over, at jeg en Dag ser ud til Dem? Det afhænger af

Dem selv, om De bryder Dem om at høre det, jeg har at sige Dem. Jeg vilde ogsaa gerne, at De vilde komme ud og se til os. Det er saa længe siden, De har trykket Far og Mor i Haanden. Jeg bor stadig hjemme. Hvis De er saa venlig at svare mig, beder jeg Dem skrive til mine Forældres Hjem.

Venlig Hilsen fra Deres hengivne

Peter Ro.

Margrethe sad lidt, saá hen for sig. Hun behøvede ikke at læse Brevet en Gang til. Hun havde for længe siden forstaaet dets Indhold. Hun følte slet ingen Forskrækkelse. Tværtimod, hun følte Hvile. Med samme selvfølgelige Bevægelse som den, hvormed man, efter paany at have nydt Mindet af dets Indhold, lægger et gammelt Brev, en Erindring fra sig, gemte Margrethe Peter Ro's Selvindbydelse. Senere paa Aftenen tog hun det frem og læste det igen —, og kom til at smile. Dets Tone var saa ærlig, saa menneskelig, syntes hun. Og det usædvanlige i denne Oprigtighed maatte betage en Pige af Margrethes eftertænkssomme og primitive Væsen.

Andrea dækkede et festligt Bord, medens Margrethe flygtede ud i Køkkenet. Hun vilde undgaa Venindens mange Spørgsmaal. Da dennes Forlovede endelig kom, kaldte hun paa Margrethe og bad hende komme ind til Bordet, der bugnede af Vin, Kager og Chokolade.

— Det er min Kæreste — sagde Andrea og præsenterede. — Nicolaus Leerberg. Han skal være Skolelærer. — Margrethe Menkel. —

— Goddag — sagde Margrethe og trykkede Nicolaus Leerbergs Haand.

Skønt han næppe var mere end fire-femogtyve Aar, var han en stor og tyk Mand, med et rundt, skinnende Ansigt som en Munks. Nicolaus Leerberg forbavsede Margrethe med nogle Arme, Hænder, Kinder og Hage af usædvanlig Dimension. Hans Øjne var gode, hans Væsen hjerteligt og fornøjet, kun hans Ydre fandt Margrethe frastødende. En saadan Mand kunde hun ikke elske.

— Jeg haaber ikke, jeg forstyrrer Damerne — sagde Nicolaus Leerberg og smilede sit skinnende Smil fra Margrethe til Andrea, idet han i en Blanding af Forvirring og Forventning gned sig i Hænderne. — Her i deres Fuglebur, höhö. Her i Deres lille, private Stue. Her i Deres iøvrigt særdeles tiltalende og hyggeligt indrettede Hjem, hm. —

— Nej, ikke Spor — svarede Margrethe blot.

Hun kæmpede for at være venlig, hvilket lykkedes. Men hun smilede ikke.

Nicolaus Leerberg vilde gerne være trængt ind paa Livet af Margrethe. Men hendes Indesluttethed afholdt ham derfra. Han satte sig ved Siden af Andrea i Sofaen, talte venlig til Kæresten, var omhyggelig, men hans Øjne fulgte i en egen, storladen Mand-folkeforbavselse Margrethes Bevægelser, medens hun, stille og nidkær, skænkede for Gæsten, Andreas lykkelige Tilkommende.

— Jeg er Seminarist, gode Frøken Menkel — sagde Nicolaus, som om Margrethe havde spurgt ham. — Ja, jeg er. Jeg skal være Skolelærer. —

— Det har Andrea fortalt mig, — sagde Margrethe.

— Jeg elsker Børn. — Ja, jeg gør. Og jeg vil gerne ha' med Børn at gøre. Jeg er sikker paa, at

Skolelærerne har en stor Mission i vor Tid. Ja, de har, haha. —

Og saa lo den lattermilde Nicolaus Leerberg, medens hans runde, røde og faste Kinder begyndte at skinne af Varme.

— Vi gifter os, naar Nicolaus har taget sin Eksamen, — sagde Andrea.

— Ja, jeg tænker ikke, det skal blive vanskeligt for mig at faa Embede. Jeg vil helst paa Landet. —

— Ja, paa Landet, — udbrød Andrea og slog Hænderne sammen. — Gud, hvor det skal blive dejligt. Tænk dig saadan en lille, hyggelig Landsby-skole, Margrethe. —

— Ja, — sagde Margrethe, idet hun saa ned og tog sit Sytøj. Og saa tav hun.

— De synes maaske, Frøken Menkel, at jeg er for gammel for Andrea? —

— For gammel? Hvorfor det? —

— Jeg ligner hende jo ikke. — Næ, jeg gør ej. Men jeg egner mig til at være lykkelig. —

— Saah? —

— Ja. Jeg finder det naturligt at være lykkelig. Eller, hvis jeg skulde udtrykke min Tanke helt: Jeg vilde finde det unaturligt at være ulykkelig. —

— Aah ja, — sagde Margrethe blot. — Det er maaske ogsaa unaturligt. —

Nicolaus underholdt hele Aftenen begge de unge Piger. Margrethe hørte efter som i en Døs. Undertiden, naar Andrea og hendes Forlovede lo, saa hun pludselig op og forstod, at hun havde glemt at le med, fordi hendes Tanker havde været andre Steder henne. Saa tog hun sig sammen, hørte opmærksomt efter Leerbergs Fortælling om sin Fremtid og sine

Venner, skønt hun var for træt til at glæde sig over hans Underholdning. Nicolaus Leerberg foreslog, at Margrethe skulde gaa med ham og Andrea ud om Aftenen. Han kendte nogle Kunstnere, der havde Atelier i en Kælder i Henrik Rungsgade. — Dem kan vi besøge, — sagde Leerberg, — og De gaar med, Frøken Menkel, naturligvis, De gaar med. Hvis De da bryder Dem om det. Der er Malere og unge Digtere. De holder deres Fester og Sammenkomster dér. Ja, de gør. I al Velanstændighed, tør jeg sige. Bevares! Jeg kan, ved min Sjæl, forsikre Dem, at de oven i Købet er sjældent eksemplariske i saa Henseende. Det er nogle usædvanlige unge Mennesker. Ja, det er. —

Margrethe sagde Tak og vilde tænke over det.

Da Andrea sent paa Aftenen fulgte sin Forlovede paa Vej, satte Margrethe sig til at skrive et Brev til Peter Ro. Det blev ikke langt, og det lød saaledes:

Kære Hr. Peter Ro.

Tak for Deres Brev. Hvis det passer Dem og Deres Familie, vil jeg besøge Dem førstkommende Lørdag om Aftenen. Hils alle.

Deres hengivne

Margrethe Menkel.

Hun saá paa Brevet, paa sin egen ubehjælpssomme Haandskrift. Hun syntes, at det var et underligt spædt og intetsigende Brev. Skulde hun rive det i Stykker? Hvad vil Peter Ro tænke? Og Pastor Ro, hvis han fik at vide, at hun udvekslede Breve med hans Søn? Langt inde i sig selv anede hun ligesom et Pust af Forfærdelse ved den dybere Tanke, at hun forskrev

sig til ham . . . Men denne Følelse flygtede, den var for fjern og for dyb til, at hun turde tillægge den nogen virkelig Betydning. Det Nærværende fortrængte den. Tanken om det énsformige Slid paa Kliniken, Trædemøllen iblandt de Syge, denne tunge Gang mod Ensomhed og tidlig Alderdom. Hun vilde bort fra det. Hun maatte gribe efter den Ungdom, som kaldte paa hende. Og Søvn, den ensomme Søvn, befriede hende for hendes dybe Raadvildhed.

III.

Vinteren drog igennem Kristoffers Verden af Higen og ærgerrige Drømme. Han led bitter Nød. Han flyttede fra Frederiksberg til Vesterbro, fordi Huslejen hos Farmaceutfamilien var ham for dyr. Han havde nu ikke flere Ejendele at undvære til at om-sætte i Penge til sit Livs Ophold. Dér, hvor han flyttede hen, var der mørkt og ligesom stillestaaende. Han kom ingen Vegne, ikke fremad, kun tilbage. Han havde ikke Varme paa sit Værelse, og led mere af Kulde, end Sult. Et ungt Kunstblad optog og trykte et omfattende Prosadigt: »Heroisk Manifest«, der indbragte ham nogle faa Kroner. Han købte Spiritus for Pengene. Whisky og Vin skaffede ham en egen indvendig Varme, der holdt Helbredet helt. Dagene gik i den graa By, han gik Gade op og Gade ned, tænkte paa alt det, han skulde udrette, men fik i Virkeligheden intet bestilt. Gennem en Bekendt

hørte han, at Johannes Gudmunn gik hastigt ned ad Bakke. Han drak frygteligt. Fornylig havde han været i Konflikt med Politiet for Gadeuorden og Slagsmaal. Kristoffer var, midt i sit eget Forfald, saa stærk og fuld af medlidenhedsløs Ungdom, at han tænkte ved sig selv om Johannes Gudmunn: Lad ham gaa i Hundene. Lad ham kun gaa neden om og hjem. Lad ham dø. Han er sjælelig hul, fattig og falsk. En sund, moderne Verden gaar ikke tabt af noget ved at miste nogle kunstneriske Subjecter. Hvem vilde begræde mig, om jeg endte i en Elendighed, der er dybere end denne? Ingen. Den stærke Verden gaar forbi, den gaar lynhurtigt forbi, sér paa den Faldne i Tiendedelen af et Sekundt. Og saa gaar den videre. Det er godt det samme. Kun de stærke skal leve; thi saadan er Livet. Nej, Johannes Gudmunn, du Sjæl af Pral og Selvoptagethed og Selvforgudelse, du Verden af menneskelig Tomhed og Løshed, gaa du kun roligt ned ad Bakke. Rendestenen er din, du uværdige! Luften i Alverden vil være renere, naar du er gaaet bort.

Men der var noget ved Johannes Gudmunns Rygte, som Kristoffer ikke kunde forstaa. Maaske var det blot noget Sladder? Hvorfor skulde Gudmunn være rasende paa ham, hade ham, bagtale ham? Kristoffer havde ladet sig fortælle, at Gudmunn havde lovet ham Prygl. Hvorfor? Han mindedes ikke, at han havde givet Vennen Anledning til Vrede. Naa, det var jo bare Drukkenskab, Pungenød, Elendighed og Desperation. Han slog det hen, tænkte ikke mere paa det.

Kristoffer saá intet til sin Familie. Han havde ikke været hjemme i lange Tider. Han vidste, at hans Moder

længtes efter Sønnen, men den ubarmhjertige Iskulde, hvormed hans Fader retfærdigvis vilde møde sin daarlige Søn, gjorde, at han ikke gik hjem. Der var begyndt at vokse en spæd Kim til Standhaftighed og Stolthed i Kristoffers Sjæl. Han turde ikke haabe, at det var sandt, men saadan følte han det. Hvis det *var* sandt, vilde han nu vaage over denne Følelse af Trods, denne dyrebare Følelse af Udholdenhed, som forædlede hans Forbitrelse og gjorde blankt i hans forhærdede Sind. Hans Fattigdom forbød ham at spille Billard, tilsidst forbød den ham at købe de Drikke, der brændte hans Tankes klare Baal sammen til en glødende Aske. Der er Haab for mig, tænkte Kristoffer, og løftede Hovedet mod Fremtiden.

Han gik fortrøstningsfuldt ind i den Tid, da Mørket i de vinterligt formummede Gader blev splittet af Juletravlhedens Lys. Han gik i de Dage i December ofte ind gennem Byen, stolende paa, at den tætte Menneskemasse langs Fortovene ikke tillod nogen at iagttage hans slidte Tøj, eller bemærke hans manglende Overfrakke. Da han en Eftermiddag stod stille ud for et Boghandlervindu paa Vesterbrogade, var der nogen, som pludselig gav ham et Slag paa Skulderen. Han vendte sig om. Det var Hans Kilde.

— Goddag, Kilde — sagde Kristoffer glad og overrasket og gav Vennen Haanden.

— Goddag, du Gamle! Det er min Salighed længe siden, kære Kristoffer — sagde Kilde og trykkede hans Haand hjerteligt. Det varme Haandtryk gjorde godt langt ind i Kristoffer. — Hvor har Vorherre haft dig? Hvordan gaar det? Hvor bor du? Du sér noget spidsnæset ud! —

— Saah? — spurgte Kristoffer og smilede for første Gang i lang Tid.

— Ja, »saah«. Rigtig skidt ser du ud. Det er vist bedst jeg tager mig lidt af dig. Naa, hér gaar du og sér paa Juletræer? Hvad? Ja, det ligner dig, dit sentimentale Skrog. Kom, vi gaar ind til Byen, spiser Middag sammen og bliver sammen hele Aftenen. Kan du det? —

— Udmærket — sagde Kristoffer.

— Jeg skal sige dig en Ting. Jeg skal til en storartet, ung Sammenkomst i Aften ude paa Nørrebro, med nogle af mine Venner og Jævnaldrende. Begeistret Ungdom. Folk af en ny Tid, forstaar du. Kolde, klare i Pæren, men dog stærke og levende i Følelsen. Vil du med? —

— Ja Tak — svarede Kristoffer.

Oprømte af Gensynet, glade over Frihed, Styrke og Ungdom fulgtes de hurtigt ind mod Byen.

— Hvad bestiller du? — spurgte Kilde videbegærligt. — Maser du paa? Faar du noget Arbejde fra Haanden? De Mennesker, vi træffer, slynger Bog efter Bog i Hovedet paa deres Modstandere og Misundere. —

— Men hvordan er deres Arbejde? —

— Kender du det ikke? Maaske, det tænker jeg selv sommetider, er de en Smule for aggressive, og maaske lidt for udfordrende. Men du godeste Gud i Himlen, er det ikke Ungdommens forbandede Pligt? —

— Jeg kunde tænke mig, at lidt mere Beskedenhed — —

Kilde afbrød Kristoffer.

— Aah, haha, Beskedenhed, ja. Jo Tak. De griner af dig, naar du siger det. De er mere frem-

skredne, end du tror. De *kan* mere. Og jeg foretrækker deres ærlige Selvbevidsthed frem for falsk Beskedenhed. Den »jomfruelige« Tilbageholdenhed i Kunsten som en hel Generation af Digtere, Malere og Musikere har lidt af. Hvad er Beskedenhed, kunstnerisk talt? Det er et uforholdsmæssigt Fond af Selvkritik, d. v. s.: En rigere Evne til udøvende Kritik end til udøvende Kunst. Aah, lad os éngang for alle slaa en Pæl igennem det Dovendyr, der hedder kunstnerisk Beskedenhed! Man laster Ungdommen af vor Tid for dens Paatrængenhed, dens brutale Kampmethode. Men hvad er denne andet end en oprigtig og nødvendig Trang til Overflod, Frodighed, Rigdom, dersom Kunsten skal leve. —

Kristoffer lyttede. Han fandt, at Kilde havde Ret. Hvorfor havde han ikke selv for længe siden gjort sig disse Ord til sin egen Lov?

— Hvor skal du møde dem? — spurgte Kristoffer Vennen.

— I Henrik Rungsgade. Én af de unge Fyre blandt Malerne har Atélier i en Kælderbutik, hér samles hele denne glade Gruppe af uforskammede og sejglivede Unge. De véd godt selv, at de er saa forhadte. —

— Af hvem? —

— Af deres Fædre i Faget, du Gamle. —

— Det lyder naivt. —

— Synes du? Jeg synes det lyder ganske almindeligt. Det er en historisk Coutume, du. Naar den nye Generation møder med sine, kald dem naive Forfægtelser af Synsmaader og Idéer, saa sænker den ældre Bestanddel af den literære Verden Knolden, bliver sort i Blikket, og virrer med Hovedet. Ungdommen? Den

skal have Kniven forfra og hurtigt. Ellers fortsætter den med at leve. Hvorfor skraaler den op? Fordi hele den Bande af aandelige Gniere, der udgør vore hjemlige Literater, med koldt Blod ellers vilde tie den ihjel. Den kæmper med Tavshedens Vaaben, du. Og kalder dem »Beskedenhedens«. Jo Tak. Jeg giver ikke en Hund for deres Beskedenhed. —

Kristoffer, som hele Tiden havde lyttet til Vennens Ord, tænkte: Der maa jo bestaa meget Fjendskab i den Verden? . .

De talte længe sammen og spiste en solid Middag paa én af den indre Bys store Kaféer. Hans Kilde gav ud. Han tjente jo Penge ved at undervise, og hans publicerede Kompositioner begyndte allerede at indbringe ham smaa Beløb. Kristoffer følte Restaurantens Varme og Lys skylle igennem sig som et stort, gyldent Velbefindende. Iblandt alle disse velklædte Mennesker følte han, at Mørket hang i hans Tøj. De fik hed Vin til Maden. Kildes Øjne skinnede og straaede af Optagethed og Gensynets Glæde. Bagefter drak de Kaffe med féde Likører til.

— Du, Kristoffer — sagde Kilde.

— Ja. —

— Inden vi tager paa Nørrebro, spiller vi et Parti Billard. —

— Nej — sagde Kristoffer øjeblikkelig.

Vennen saá paa ham.

— Hvorfor ikke? —

— Nej, for — fordi . . . —

Kristoffer tav.

— Aah, Snak — sagde Kilde. — Det forsømmer vi jo intet med. —

Og Kristoffer gav efter . . . Det var ham ubehage-

ligt at træde ind paa Café »Dyndborg« i Farvergade. Han maatte mindes alle de Gange, han havde gaaet hér ved Billardbordene, al den Tid, han havde spildt hér. Men Kilde mærkede ingenting. *Hans* Humør var saa straalende. Derfor kastede Kristoffer sig energisk ind i Spillet.

Det bekymrede ingen af dem, at de, efter at nogen Tid var gaaet ved Billardet, hørte højrøstede Stemmer inde i ét af de tilstødende Lokaler. Der lød Skænden og Banden, Glas knustes mod Gulvet.

— Det er dig, der skal støde — sagde Kilde.

Kristoffer var pludselig blevet staaende stille, støttet til sin Kø. Der kom et fraværende Udtryk i hans Ansigt. Han syntes at lytte efter noget.

— Hvad er der? — spurgte Kilde og saá uforstaaende paa ham.

— Kender du den Stemme? —

— Hvilken Stemme? —

— Hys, hør. Den voldsomme Røst derinde i Spektaklet? —

Kilde lyttede.

— Ja — sagde han derpaa sagte. — Det er —, det er —

— Johannes Gudmunn. —

— Ja — sagde Kilde. — Hør, hvor han skælder ud. —

— Vi bliver hér. Er det mig nu? — tilføjede Kristoffer, henvisende til Spillet.

Kilde nikkede. De forstatte Spillet. Men nogle Øjeblikke efter stod Johannes Gudmunn foran dem sammen med en Herre. Det var Direktør Fonning. De var begge to berusede. Deres Frakker drev af Væde og vaad Cigaraske.

Kristoffer standsede sit Spil, satte Køen mod Gulvet og saá paa Gudmunn. Hvor var han kommet til at sé simpel og prosaisk ud. Hans røde Ansigt havde en underlig fedtet Teint af Snavs og Varme. Hans Blik var drukkent og urent, og Munden tvær, ja ond. Kristoffer var ikke helt klar over, hvorledes Gudmunns Følelser var for ham. Synet af Direktør Fonning, i denne aandssvage og forfaldne Tilstand, forfærdede inderst inde Kristoffer.

— Aha — sagde Gudmunn, idet han fik Øje paa Kristoffer og støttede sig til Billardets Kant. — Sér man det! Er det dig, Stoffer? Hva', din lange Overløber. Det er renok længe siden. Du er nok for fin til at komme sammen med dine gamle Kammerater? Du søger bedre Selskab, hva' Hr. Kommerceraad? *Tager* det paa Arbejdskraften? Naa, det ta'er paa Arbejdet, og Tiden, hva'? *Hva'?* —

Han brølede Kristoffer ind i Ansigtet. Kristoffer gruede ved denne hemmelige, skamfulde Følelse af at befinde sig mellem Slagsbrødre . . .

— Goddag, Gudmunn — sagde han, saa roligt og værdigt han formaaede, og saá Vennen i Øjnene.

— Du ska' ikke bryde dig om at sige Godda' til mig — snærrede den vaklende Gudmunn. — Du behøver det ikke. Du er for fin. Din fremtidige Berømmelse taaler det ikke. *Du ska' ikke, si'er jeg!* — Gudmunn var rasende, det var let at se. — Men én Ting kunde du gerne tjene mig i — fortsatte han. — Ikke at finde, at jeg er nogen daarlig Kunstner . . . —

— Har jeg sagt det? — hviskede Kristoffer, halvt hen for sig, halvt seende paa Hans Kilde.

— Naa, du husker nok ikke? Du husker nok ikke

den Dag ude paa Frederiksberg Bakke, da vi diskuterede Efteraarsudstilling? —

— Hvis jeg har sagt det, har jeg ment det. —

— Bravo. Hvor det er godt svaret. Du er bleven en Mand med Principper, hva' ? —

— Du er fuld. Jeg gider ikke snakke med dig. —

— Ikke det, ikke det — sagde Gudmunn sagte, paa en egen lumsk Maade. Han gled hen langs Billardet.

— Du skal ikke bryde dig om at slaa — sagde Kristoffer roligt. — En fuld Mand slaar daarligt. —

— Godt sagt, godt sagt — mumlede Gudmunn.

I samme Øjeblik, som han vilde til at anfælde Kristoffer, sprang Fonning, med en eksplosiv og raa Bevægelse til, greb med Armene om Gudmunn, og bar ham ud af Kaféen.

— Han saá modbydelig ud — hviskede Kilde, hvis Stemme var lav af Forskrækkelse.

— Hvem? — spurgte Kristoffer.

— Fonning. —

— Ja — sagde Kristoffer blot. — Den Mand er færdig. Men fandt du Gudmunn mere tiltalende? —

— Nej — sagde Kilde, — Han hader dig. Han vilde slaa. —

— Det maa han godt. Men jeg slaar ogsaa. —

Saa tog Vennerne paa Nørrebro. Kristoffer søgte at unddrage sig en pinefuld Forestilling om Mødet med Johannes Gudmunn. Først da de naaede ud til Henrik Rungsgade og nærmede sig nogle store, oplyste Kældervinduer, som Hans Kilde pegede paa, blev han disse Tanker kvit.

Kilde bankede paa Ruden, og de steg ned ad Trappen. En lille, svær, skægget Mand lukkede op

Kristoffer saá straks det venlige Velkommen i hans Øjne.

— Træd ind, træd ind — sagde Husets Herre, og gjorde en Bevægelse som om han aabnede sin Favn. Haaret og Skægget var rødt, saá Kristoffer, i Korridorens Lys.

— Maleren Jacob Romgaard. Han har været i Rusland — forestillede Kilde. — Der er gaaet Ild i Hovedet paa ham. Han er et godt og gæstfrit Menneske. Vi kalder ham »Ræven«, for Hulens Skyld, forstaar du. —

— Goddag — sagde Kristoffer og tog Hatten af. Entreen var fuld af unge Menneskers Overtøj.

— Han hedder Kristoffer Veje. Vordende Digter, Kunstner og Sultekunstner, li' som du vil. —

— Velkommen — sagde Jacob Romgaard med et djærvt Mæle, og trykkede Kristoffers Haand.

— Tak — sagde Kristoffer.

De gik igennem nogle mørke, fuldstændig tomme Stuer, som vendte ud til en Gaard. Kristoffer skimtede Genboernes illuminerede Køkkenvinduer. Romgaard viste Vej. Han slog et Forhæng til Side og de traadte ind i et stort oplyst Lokale, hvis tunge Luft formørkedes af Tobaksrøg og osende Tællepraase i snurrige, runde Lerkrukker. Der hang kulørte Papirguirlander i Loftet. Samtale og Latter og Klimper af en Violin blandede sig mellem de Grupper af unge Mennesker, der stod og sad langs Væggene paa nogle polstrede Løjebænke.

— Dejligt, hva'? — spurgte Kilde. — Hér er rart at være. Smid dig ned og snak med hvem du har Lyst til. —

Jacob Romgaard, der ikke alene havde røde Hoved-

haar, men ogsaa en straalende Vest af et skrigende, ternet Stof, skænkede Kristoffer et Glas og bød ham en Cigar. Jacob Romgaard var Maler, men han malede aldrig. De Billeder, han havde skabt, hang paa Væggene. De var forfærdelige. Han havde ikke været nogen Tilhænger af moderne, kunstneriske Anskuelser, han havde holdt paa »det Gamle«. Først da han så den Dygtighed, hvormed en ny Generation i Kunsten demonstrerede en ny Form for Kunst, var han blevet omvendt. Han følte Bristen i sit eget stillestaaende, beskedne Talent, gav efter for en mere materiel Hang til Livets Glæder, og fandt Tilfredsstillelse ved at stille sin Kælder til Raadighed som Forsamlingsaal for disse ganske unge, opdukkende Malertalenter, der med en egen moden Dømmekraft og klædelig Intelligens gik i Ilden for det moderne Aarhundredes Kunstopfattelse. De var hans Gæster. De var nøjsomme, drak lidt Kaffe, spiste en Appelsin, eller et Par Æbler, røg en Cigaret, og var lykkelige over Samværet hos »Ræven«. Denne fine Nøjsomhed fik Kristoffer straks Øje paa. Den forbavsede ham. Han maatte beundre den. Han længtes efter at lære disse Menne-sker at kende.

Jacob Romgaards Kone, den lille, melankolske Dorteia Romgaard, Indehaverske af et stort Vaskeri paa Nørrebro, var altid saa træt om Aftenen. Hun havde giftet sig med »Ræven« i en Periode, hvor han havde haft i Sinde at etablere sig som Malermester. Han kunde nemlig Haandværket. Men Dorteia var en flittig Kone, og det havde ikke varet længe, før Jacob Romgaard opdagede, at Dorteia tjente til Føden for dem begge. Derfor forlod han Tanken om Mesterborgerskabet, aabnede Huset for

sine mange Venner, der i Sandhed ogsaa gjorde Dorteas lykkelig. Hun elskede disse unge, halsløse Fyre, der snakkede om Kunst fra Morgen til Aften, som hun selv plejede at sige. Hun holdt af dem for deres udtømmelige Livlighed, deres Taknemmelighed over Smaating, et Æble, en Kop The, en Kage, et Glas Vin, deres gensidige Opmærksomhed, Alvoren i deres ungdommelige Overbevisning, deres Hengivenhed og Agtelse for hinanden. Naar Dorteas var saa træt om Aftenen, var det fordi hun havde været paa Benene i Vaskeriet i Ryesgade den ganske Dag. Og naar hun kom hjem til Jacob, vidste hun, at han forberedte et beskedent Gilde med Cerutter og en stram Cognac.

— Skal vi nu ha' Fremmede igen, Jacob? — spurgte hun modløst og uden Feststemning. — Der er dog heller aldrig Fred. Du ved jo, hvad Tid de gaar. Og jeg skal gaa og varte op hele Aftenen. —

— Det behøver du ikke, Dorteas — sagde Romgaard, der altid var venlig overfor sin lidt pylrede Kone. — Det skal jeg nok selv klare. Kilde kommer. Han hjælper til. Og Nicolaus og Andrea er altid vilige. —

— Kommer Ivan Stjerne ogsaa? —

— Ja. —

Ivan Stjerne var den unge, moderne Digter, Kristoffer havde hørt og læst saa meget om. Dorteas holdt af ham for hans Væsens Friskheds Skyld, men fandt ham hensynsløs, egoistisk og hovmodig, hvilke Egenskaber Ivan Stjerne ogsaa til Bunds besad. Pur ung, næppe tyve Aar var han rykket frem paa den literære Skueplads med nogle Prosadigte, hvis brutale Aand og stærke, næsten enstonige Stil havde bragt

adskillige af hans Samtidige i Faget til Raseri. Hans Styrke var hans Evne til Arbejde. Hans Svaghed var hans Hensynsløshed og ungdommelige, kunstneriske Hovmod. Men det var i Glansen af hans empiriske Sind, at Kristoffer følte sig varmet og beriget i sin Lyst til Arbejdet i Kunsten.

De Mennesker, Kristoffer traf hos Jacob Romgaard, forekom ham anderledes, ja dybt forskellige fra Johannes Gudmunns Omgangskreds. De havde renere Øjne, Blikke, som var mere aabne. Deres Haandtryk var ligesom mere knappe og faste end Gæsternes hin skæbnesvangre Aften hos Direktør Fonning. De talte iltet og sagligt om de store Ting, som laa dem paa Hjertet. Alkohol var ingen Forudsætning for deres Beruselse. De havde Beruselsen i sig, i Glædens Form. De havde Inspirationen i sig, som en levende og konstant Følelse, en Følelse af Mandighed, Beherskelse og Kraft. Tværtimod Spiritus kunde sløve dem, kunde bringe dem ud af den sjæleligt fine Balance, hvori de gerne befandt sig, og hvori deres Ungdom trivedes bedst. Men de gik ikke af Vejen for den larmende Sang, Vinen og det hede Samvær. Selv Ivan Stjerne kunde tabe sin Mine af ukuelig Ligevægt og brutal Kulde, og svinge ud i Orgiet for fuld Musik.

Kristoffer tog Vinen, som Romgaard bød, og dampede fornøjet paa sin Cerut. Han kom til at staa ved Siden af et ungt Par, der syntes lidt isoleret fra de øvrige Gæster.

— Mit Navn er Nicolaus Leerberg, vordende Skolelærer — sagde den ene af dem og gav Kristoffer Haanden. —

— Jeg hedder Kristoffer Veje. —

Det er min Forlovede, Andrea Holgersen. — forstillede Leerberg.

— Goddag — sagde Andrea, uden at smile; thi hun syntes, hun havde hørt det Navn før . . .

Kristoffer Veje?

En Violinlyd i Hjørnet af Stuen, akkompagnéret af en Pianist, der sad paa en Ølkasse . . . Saa dansede man, under Tællelysene, under de gule Lerkrukker, medens flere Stemmer sang i. Kristoffer drak Kaffe, og kom ved Bordet til at sidde ved Siden af en ung Mand, med et glat, sort Haar, og fine skarpe Træk. Det var Ivan Stjerne.

— Stjerne — raabte Kilde over Bordet — maa jeg forestille dig for Kristoffer Veje. —

Ivan Stjerne og Kristoffer Vejes Øjne mødtes.

— Det er Dem med de »heroiske Manifeste«. Jeg *har* læst dem. Goddag —

Kristoffer hilste, forundret over hans Venlighed. Ivan Stjerne havde nogle ejendommelige stærke og kolde Øjne. Nej, de var ikke kolde. De var nøgterne, Blikket var klart og aabent.

— De skulde skrive nogle flere i samme Stil, og udgive dem i Bogform. — sagde han.

— Tja. — svarede Kristoffer. — Det skulde jeg maaske. —

— Næh, ikke »maaske«. Men aldeles afgjort. Hvis De har Bogen færdig i Løbet af næste Maaned, Januar, skal jeg skaffe Dem Forlægger. Saa ligger Deres Værk fremme til Foraaret. Men *maaske* gider De ikke? —

Kristoffer følte sig ramt af denne pludselige haanlige Bemærkning. Ivan Stjerne havde jo lige været saa venlig . . . Han mærkede, at Ivan Stjerne vendte

ham Ryggen. Var de to vidt forskellige Naturer? Nyttede det ikke, at de talte sammen? Ivan Stjerne hadede øjensynlig alle vege og vaklende Naturer. Han brød sig maaske ikke om at støde paa Tvivl og Svagthed. Kristoffer følte sig med ét alene. Hvorfor var han kommen hér? Han saá nu med stor Tydelighed sin egen Naturs Hjemløshed. Han tænkte paa den hemmelige Virkelighed, der laa i, at han gik fra Sted til Sted . . . Han huskede alle Hjem, hvori han var kommet. Barndomshjemmet. Johannes Gudmunns Hjem. Huset ved Jernbanedæmningen, hvor Margrethe havde boet. Emma Menkels Hjem. De mange forskellige Logier. Nu hér hos Jacob Romgaard. Ogsaa hér følte han sig som en Fremmed. Alle disse Stuer, alle disse Mennesker var jo blot noget, som passerede forbi . . . Denne Ungdom hér levede jo i Virkeligheden i den samme Verden af Hjemløshed, blot ubevidst . . . Nej, tænkte Kristoffer, jeg tør ikke tænke saadan, jeg gaar nedad, jeg synker stadig, mærker jeg. Han besluttede, at han vilde tale med Ivan Stjerne.

— Jeg har tænkt paa Deres Forslag med at udgive Bogen. — sagde Kristoffer til ham. — Jeg vil gøre Bogen færdig i Julen. —

— Ja. Jeg maa ha' den inden Udgangen af Januar Maaned. Hvis De ønsker det, skal jeg skrive et Forord til Bogen. —

— Ja Tak. — sagde Kristoffer, uden at føle den mindste Pretention i Ivan Stjernes Ord. Kun selvfølgelig Venlighed. En praktisk Bagatel.

— Arbejder De paa noget andet for Tiden? — spurgte Stjerne.

— Nej. —

— De hører »maaske« til de Mennesker, som ikke har Tid til at arbejde? —

Han smilede over sine egne Ord, men Kristoffers Hjerte skælvede ved Følelsen af den Styrke og Kulde, der udstraalede fra Stjernes Sind.

— Jeg kan ikke! — hviskede han stille og svagt, idet han slog Øjnene ned.

— Jeg kan altid arbejde — sagde Ivan Stjerne roligt, men dog med denne Fasthed i Stemmen, der bragte Kristoffer til at lytte. — Altid. Jeg overdriber ikke. Jeg er syg, naar jeg hviler, og synes ikke jeg lever, naar jeg ikke bestiller noget. Jeg føler det som en Lov i mig selv, at jeg maa reagere overfor alt, tage Stilling til alt, selv ligegyldige Bagateller. Ved at danne mig mine egne Udtryk for visse Ting, Øjeblikke, Stemninger, synes jeg, at jeg ligesom ejer dem . . . De bliver mine, idet jeg udtrykker dem, enten jeg saa skriver eller tænker. Forstaar De den Rigdom, ethvert Menneske, og ikke alene Kunstneren, besidder? Jeg forsikrer Dem, at det er paa denne ustandselige Reagens, at det rent menneskelige, vi kalder sjælelig Sundhed, Velvære, Lykke, kald det hvad De vil, beror. Tror De ikke? —

— Jeg ved det ikke . . . — svarede Kristoffer.

— Hvorfor skal vi vide en Ting, for at tro paa den? Den eneste Viden, vi kan respectere, er den, der er midlertidig, jordbunden, nyttig for vor Sjæl. Den sjælelige Viden, den eneste der vilde kunne tilfredsstille os, finder ingen. Jeg *tror* — føjede Ivan Stjerne til — paa en Sammenhæng f. Eks. mellem Dem og mig. Alene Glæden ved at staa og tale med Dem, er det ikke en Lykke? —

Kristoffer vidste ikke, hvad han skulde svare . . .

Han syntes det lød smukt, hvad Ivan Stjerne sagde, men uklart. Han fik derimod en Forestilling om Ivan Stjernes grænseløst lyse Livssyn. Det var vistnok rigtigt, at Kristoffer, saa forskellig han var fra Ivan Stjerne, følte sig draget af hans stærke og karactérfulde Væsen. Men da han blev optaget af andre Mennesker i Lokalet, var det for Kristoffer, som om disse Baand bristede . . .

Han sad paany alene, havde mest Lyst til at gaa, uden at sige Farvel til nogen.

Nicolaus Leerberg satte sig ved Siden af ham.

— Jeg skulde spørge fra min Forlovede, fra Andrea, om De ikke havde Lyst til at se hjem til os én af Dagene. Vi kunde aftale en Dag, hvis De da bryder Dem om det. Andrea, min Forlovede, bor i Rosenvænget. —

Kristoffer anede ikke, hvad der laa bag denne Indbydelse . . .

— Tak — sagde han. — Men jeg skal rejse . . . —

— Skal De rejse? — spurgte Nicolaus Leerberg overrasket. — Hvorhen?

— Det véd jeg ikke endnu. —

Saa talte Kristoffer ikke mere med Nicolaus. Den store, hjertelige Mand forsvandt i Selskabet.

Margrethes og Kristoffers Bane var krydsedes. Fordi ingen af dem, vidste af det, fjernede de sig endnu mere fra hinanden.

Kristoffer gik tidlig hjem til sit Logis. Nej, han hørte ikke til dem, der bekendte sig til »Lykken«. Han var en Udstødt. Hans Liv var lyst i hemmelig Band. Mit »Æventyr« udebliver, tænkte han. Jeg gaar

dybere ind i Virkeligheden. Jeg maa tale med Ivan Stjerne, jeg maa være som han, jeg maa —

Men alle frelsende Forsæt blev til Tanker, der smuldrede.

IV.

Da Margrethe var flyttet fra Rosenvænget, blev der tomt paa Kliniken for Andrea. Hun længtes efter sin Frihed og efter at blive gift. Nicolaus havde fortalt hende om nogle Lærerembeder, som vilde blive opslaaede ledige i Løbet af Vinteren. Det var i nogle Landsbyer paa Sjælland. Nicolaus mente, at han vil bestaa sin pædagogiske Eksamen til Foraaret, saa vilde de giftes, og allerede samme Sommer have deres Hjem i dyb Fred ude paa Landet. Andréa glædede sig. Hun talte Ugerne fra Jul til Paaske. Nogle Dage før Juleaften modtog hun et Brev fra Margrethe, hvori hun fortalte, at hun skulde forloves med Peter Ro.

»Jeg tilbringer Juleaften«, stod der i Brevet, »hos »Pastor Ro's. Jeg gaar Peters Moder til Haande, som- »metider gør jeg al Husgerningen, og jeg er lykkelig »over at maatte hjælpe disse gode og hjertelige Men- »nesker. Jeg længes ikke tilbage til Kliniken, men »jeg kunde lide, du skulde hilse paa min Forlovede. »Han er et fint og opmærksomt Menneske, der ikke »véd alt det gode, han vil gøre mig. Jeg er lykkelig »over at have faaet et Hjem og over at have fundet

»et Menneske, jeg kan holde af. Jeg kommer maaske
 »ud paa Kliniken i Dagene mellem Jul og Nytaar
 »for at bede Overlægen undersøge mit Hjerte. Peter
 »forlanger det; fordi jeg har beklaget mig til ham
 »over stadige Smerter i venstre Side. Men ellers har
 »jeg det godt, og glæder mig til Fremtiden. Min
 »Forlovede kommer med ud paa Kliniken. Hvordan
 »har Nicolaus det? Er han blevet større og tykkere?
 »Hils ham mange Gange og kys hans runde Kin-
 »der.«

Andrea viste Nicolaus Brevet. De omfavnede hinanden ligesom i Taknemmelighed over, at Margrethe havde fundet lykkelig Fred.

Og det var Sandhed, at Margrethe trivedes i Pastor Elias Ro's Hjem. Pastorinden begyndte allerede at udpege det smukkeste Sølvtoj i Buffeten til Sønnens og Svigerdatterens Hjem, naar de skulde giftes. Margrethe mødte for første Gang i sit Liv den Følelse, at noget var hendes eget, at hun arbejdede for sin egen Fremtid. Hendes Humør vendte tilbage, hun var den første oppe om Morgenens, sang i Huset, og fik sit Udtryk af sund og levende Glæde tilbage i det ellers stillestaaende, alvorlige Ansigt. Hun lagde al sin Energi i Arbejdet, søgte at være til Svigerforældrenes Glæde og lagde, over for sin Forlovede, ikke Skjul paa sin Trang til Ømhed. Nu skulde hun leve, føle Forelskelsens fulde Glæde, Hengivenhedens svimle Lyst, alt det to Mennesker skænker hinanden.

Peter Ro, som et Par Gange havde vikarieret som Kapellan i Faderens Kirke i Valby, skyndte sig altid hjem for ligesom at *se* sin Lykke. Han var det gudfrygtige Menneske, der betragtede Margrethe som en haandgribelig Gave af Forsynet. Han kunde staa og

følge hende hemmeligt med Øjnene, medens hun arbejdede. Hvad han havde drømt, var blevet Virkelighed. Margrethe Menkel skulde være hans Hustru. Denne dyrebare Tanke fyldte ham med Andagt, og han takkede Gud for hende. Han tænkte altid paa hende, tænkte paa det værdifulde i at *hans* tilkommende Hustru havde et jævnt og menneskeligt Sind, fuldt af Trang til Tryghed og kærlig Harmoni. Han vilde nu byde hende et lyst og sikkert Hjem paa Landet, fjernt fra den brogede, sammensatte og forvirrende By. Margrethe skulde vinde i indre Harmoni som hun havde vundet det i det Ydre. Han vilde sætte Kronen paa hendes Ungdom, og nævne hende ved hendes nye Navn, Pastorinde Margrethe Ro.

Om Foraaret, Aaret efter Margrethes Moders Død, fik Peter Ro Svar paa sin Ansøgning til Kirkeministeriet. Han havde faaet Embede som Præst i Løvede, en lille By i Egnen mellem Jyderup og Nykjøbing. Margrethe blev gift ganske ung, men hun forstod, at baade Byrder og tunge Gerninger laa foran hende. Derfor overvurderede hun ikke sin Lykke. Igen hørte hun de stærke Ord, som engang, medens hun endnu var ung Pige, havde lydt til hende i Frederiksberg Kirke, og som var gaaet som en Dirren igennem hendes Hjerte: »Hvad Gud har tilsammenføjet, skal Menneskene ikke adskille.

V.

For Kristoffer Veje var Aaret endnu ikke ude. Juleaften mødte han sin Skæbne. Den gjorde det helt af med hans Ærgerrighed, hans Trang til Erobring af Ry og Position. Han blev en slagen Mand, der netop havde Styrke nok til at reflektere over sin Skæbne.

Han havde sammen med Hans Kilde besøgt Ivan Stjerne ude paa Østerbro. Dagen før Juleaften havde de alle tre tilbragt sammen, og Ivan Stjerne havde faaet et dybere Billede af Kristoffer Vejes Personlighed. De havde talt til hinanden om deres Familier og deres egen foreløbige Historie, og Ivan Stjerne forstod, at han maatte tage et kraftigt Tag i Kristoffers Tilværelse, for at redde ham baade som Kunstner og Menneske. De havde været sammen til langt ud paa Natten. Hans Kilde havde lovet Stjerne, at han vilde skaffe Kristoffer noget nyt Tøj. De havde aftalt, at de skulde mødes Juleaftensdag inde i Byen, efter at Ivan Stjerne havde forsøgt at give Kristoffer en Plads paa et Redaktionskontor, hvor han selv med Mellemrum arbejdede. Forsøget mislykkedes, Ivan Stjerne var rasende paa sig selv og sin Redaktør, og det Kilde havde faaet ud af sin Dag, var kun lidt bevendt.

— De tilbringer naturligvis Deres Juleaften hos mig — sagde Stjerne bestemt. — Jeg har sagt til min Familie, at vi bliver én mere. —

Kristoffer, som burde have sagt Tak, tænkte: Nye Mennesker . . . Et Hjem til . . . Nej, jeg vil ikke . . .

Følelsen af de to fyrige, stærke og ungdommelige

Venners Nærværelse gjorde ham selv ilter, næsten vild. Tiden skal ikke flygte fra mig, tænkte han. Jeg skal nok besejre alle Vanskelighederne, jeg skal nok genoprette alle Tabene, Margrethe, jeg skal nok finde dig, vent bare, vi skal blive lykkelige, vi skal gifte os. Jeg skal nok overvinde mig selv, vent bare, vent bare. Jeg har en voldsom Kraft i mig. Alt det svage skal blive udryddet. Alt det daarlige i mig og omkring mig skal blive dræbt, jeg skal nok — vent bare —.

De sidste Par Dage før Juleaften havde Kristoffer drukket en Del. Derfor foretog hans Tanker disse af Samvittighedsnag dirigerede Spring i Blinde. De drev en forbitret Heflighed frem i ham . . .

Hen paa Eftermiddagen Juleaftensdag mødte han Vennerne i Farvergade. De gik ind paa Café »Dyndborg« for at træffe Bestemmelse for Aftenen.

— Skal vi tage et Parti? — spurgte Kilde.

— Hvilket? —

— Billard . . .? —

Det gav et Sæt i Kristoffer. Det varede lidt, før han svarede.

— Ja . . . — hviskede han og rejste sig.

Ivan Stjerne *saá* paa ham, og tog derpaa en Avis.

Kørerne stødte og Kuglerne klang. Hans Kilde *saá*, at Kristoffer var ude af Ligevægt . . .

— Juleaften og Billard, — sagde Kristoffer trodsigt. — Det ligner mig. Der er Kirke i mig. Og der er Vinstue i mig. Jeg er sammensat af Solskin og Rendesten! Skaal, Hans! Glædelig Jul! —

— Jeg vil ikke mer, — sagde Kilde. — Du er en forbandet Melodramatiker, der ikke staar til at redde. —

— Du skal ikke være bange, Hans. Der bliver nok Vej for mig. Jeg har min Maade at være i godt Humør paa. —

— Ja, den ligner Johannes Gudmunns . . . —

De Ord ramte Kristoffer. Spillet standsede. Kristoffer dukkede Hovedet, som efter et Slag, og blev bleg. Han frøs, Gysninger gennemløb ham. De gik ind og tog Tøjet paa.

Vennerne foragtede ham . . . Han følte det . . .

Uden for Caféen standsede Kilde med ét Kristoffer og pegede et Stykke hen i Gaden.

— Sé dér. —

— Ja, hvad er der? — spurgte Kristoffer.

— Kan du ikke kende ham? Det er Johannes Gudmunn . . . —

— Ja — sagde Kristoffer sagte, og stod stille. —

— Gudmunn med sin Genganger, Direktør Fonning. De er lige fulde begge to. —

— Hvorfor skal vi ikke gaa videre? — spurgte Ivan Stjerne. — Hvad vedkommer det os, at der kommer et Par berusede Mennesker? —

— Jeg kender dem . . . — sagde Kristoffer sagte.

— Det er ligegyldigt. Lad os gaa. —

— Ja, lad os gaa uden om dem, — supplerede Kilde.

De skraaede ud paa Gaden for at gaa over Kørebanen. Men Johannes Gudmunn havde opdaget Kristoffer.

Han standsede, støttede sig med den ene Haand til Muren ved Vartov, og puffede til Vennen. Fonning blev staaende uden at røre sig. Saa gik Gudmunn med vaklende, men hurtige Skridt ud paa Køre-

banen, idet han fulgte efter Kristoffer. De sidste Skridt, før han naaede ham, løb han.

Han væltede sig sidelængs ind paa Kristoffer og slog med et rask Tag Hatten af hans Hoved. Den voldsomme Bevægelse bevirkede, at han tabte sin egen Hat.

— Naa, endelig, er du der, din Lømmel! — raabte han.

Kristoffer vendte sig om i et Nu og saá paa Gudmunn.

— Tag min Hat op, — sagde han bestemt.

— Naa, det tror du, hva'? Nej, Hr. Kommerce-raad, det — det falder mig ikke ind. —

Da Gudmunn ikke adlød, bøjede Kristoffer sig selv ned for at tage sin Hat op, men i samme Øjeblik væltede Gudmunn sig paany ind paa ham. Øjeblikkelig var Kristoffer paa Benene og gjorde Front mod den drukne Mand.

— Hvis du rører mig én Gang til, — sagde Kristoffer roligt og advarende, — saa slaar jeg. —

— Slaar du, slaar du, — mumlede Gudmunn, idet han kom listigt nærmere. Og før Kristoffer vidste af det, havde han rettet et Stød mod hans venstre Kind. Slaget smertede, Kristoffer vaklede forturnet paa Benene. I en Art drukken Forestilling om at have let Spil, slog Gudmunn en vild Latter op, bredte Armene ud og samlede sig sammen til nyt Angreb, idet han krummede Ryg og skiftede paa Fodstillingerne.

Da var Øjeblikket kommet for Kristoffer til at væрге sig. Han sprang to hurtige Skridt frem, rettede hele sin høje Krop med en Pludselighed, som naar en Staalstrimmel retter sig ud, og sendte med

venstre Haand Gudmunn et saadant Slag i Midten af hans Hageparti, at han styrtede om paa Jorden uden en Lyd. Hans blottede Hoved slog Nakken mod Rendestenens Granitkant. Det var for mørkt i Gaden til at se, hvor stærk Virkningen af Slaget havde været. Men Kristoffer havde slaaet af al sin Kraft, med Summen af den Styrke og Harme og Kval, der havde ligget og ulmet i hans Sjæl. Gudmunn var styrtet fuldstændig horizontalt. Det var mistænkeligt, at han ikke rørte sig ...

Fonning vaklede et Par Skridt frem i Retning af Rendestenen, men han turde ikke slippe Muren ...

Johannes Gudmunn blev liggende ubevægelig ...

Der kom Mennesker til ...

Hans Kilde traadte hurtigt hen til den Faldne og strøg en Tændstik —. Der løb Blod under hans Hoved ...

— Du gode Gud, han bløder, — sagde Kilde.

Kristoffer rørte sig ikke. —

— Vi maa ha' ham op, — sagde Ivan Stjerne, der var kommet til.

— Nej, nej, lad ham ligge. Jeg springer ind og ringer efter en Læge. —

Fem Minutter efter var Gaden sort af Mennesker.

Den Juleaften gjaldede Ambulancens Horn i Farvergade. Ivan Stjerne og Hans Kilde fulgte Kristoffer paa Politistationen. Efter Forhøret blev der udstedt Arrestordre mod Kristoffer Veje, medens Vennerne, efter at have afgivet Forklaring, forlod Politistationen. Ved Titiden om Aftenen ringede Hans Kilde Ivan Stjerne op i Telefonen og fortalte med Skælven i Stemmen, at Johannes Gudmunn, som Følge af Slaget, var afgaaet ved Døden paa Kommunehospitalet.

Den Juleaften gik Kristoffer Veje ind i det Fængsel, som han først to Aar senere skulde forlade.

Han undgik at faa sit Navn frem i Pressen, men Forældrene fik Meddelelse om deres Søns Skæbne. Den triste Begivenhed vakte Sorg i Henrik Rungsgade. Dorthéa Romgaard græd, men Jacob trøstede hende.

— Han faar ingen haard Straf. Han har kun handlet i Nødværge. —

— Det pæne, unge Menneske. —

— Ja, det er Synd, — sagde Jacob Romgaard. — Jeg havde glædet mig til at træffe ham igen. —

Under Retsforhandlingen fremtraadte Ivan Stjerne som Hovedvidne i Sagen, og som en skarpsindig og veltalende Defensor for Kristoffer Veje. Han gjorde Rede for de to Modstanderes Psychologi og beviste for Dommerne, at det Øjeblik maatte komme, da Johannes Gudmunn maatte anfælde Veje. Hans Ven havde handlet i et saa indlysende Nødværge, at det vilde være i Strid med menneskelig Retfærdighed at dømme ham til anden Straf end den, Varetægtsfængslet allerede havde været for ham. Dommerne fandt, at Ivan Stjerne var en veltalende, ung Mand, hvis Ord man dog ikke kunde tillægge anden Betydning end den faktiske, at han vedgik, at Kristoffers Slag var Skyld i Gudmunns Død. Den juridiske Retfærdighed dømte Kristoffer Veje til to Aars Fængsel for uagtsomt Drab, en Dom som Overretten dog nedsatte til atten Maaneder. Ivan Stjerne fik Taarer i Øjnene af Harme og Bevægelse, ikke fordi hans Arbejde havde været forgæves, men fordi en Vens Ungdom var brudt.

Den første Tid i Fængslet gik hen i en Døs for

Kristoffer. Han sov, vidste kun af det ene: At sove, men da Søvnløsheden meldte sig, tænkte han sin Sag og sin øjeblikkelige Stilling nøje igennem. Han følte ingen Anger, dertil havde Johannes Gudmunn været ham for fremmed —. Han havde været ham for raa, og derfor gaves ingen Medlidenhed for ham. Han følte sin dybe, sin alt for dybe Uværdighed til at fatte en eneste Tanke om Margrethe. Han havde nu faaet Styrke nok til at unddrage sig Forestillingen om hende. Han havde ingen Ret til at mindes hende. Men som Tiden gik, kom disse Tanker atter og atter tilbage til ham, og jo større Afstanden blev med Verden derude, jo dybere blev hans Forvisning om, at det egentlig var Tabet af *hende*, der var Skyld i hans Ulykke. Det var jo kun en Forvisning, som gentog sig. Han kendte den. Han havde jo følt den før. Derfor blev dens Sandhed større og større, i samme Grad som hans Sorg.

Naar jeg kommer ud, vil jeg rejse, tænkte han. Jeg vil blive borte i mange Aar. Gøre Verden ny i mig, og mig selv ny for Verden. Jeg vil drage til Indien, til Østen, jeg vil skifte Navn, jeg vil —, aah, nej? Hvad vil jeg? Hvor er jeg? Paa Livets Bund. Hvad formaar jeg? Kun at give Næring til min Kval. Kun at føle det forgæves i at længes. Hvor var Margrethe? Han vidste det ikke. Kilde havde faaet Sandheden om hendes Giftermaal at vide gennem Nicolaus Leerberg, der tilfældig havde omtalt Margrethe Menkel for ham. Men han havde ikke Mod til at give Kristoffer denne Meddelelse i Fængslet.

Foraar og Sommer vandrede forbi Kristoffers Øjne. Han huskede ikke, hvordan et grønt Træ saa ud. Sommetider var han saa træt af sin Uvirksomhed,

at han ikke turde lægge sig til at sove, af Frygt for ikke at vaagne mere. Den lange, lange Tid i Bur og Mørke lærte ham endelig det dyrebare blot ved Dagens Stunder. Han indsaa, at Lys betyder Glæde, og Farve betyder Helligdom. Han følte sig til Mode, som om hans egne unge Dage blev stjålet fra ham. Fortvivlelsen overvældede og gennemrystede ham i en lutrende Graad. Ad denne vanskelige Vej blev Kristoffers Hjerter rent, stærkt, men det blev aldrig mere helt . . .

Mørket svang sig hen for hans trange Vindu, Vinteren slukkede hans Glæder, Tanker og Billeder. Han kæmpede tappert mod Sløvheden. Han vandt en kneben Sejr. Hen imod Slutningen af Fængselsopholdet var der blevet stille i hans Hjerter . . .

En Foraarsdag halvandet Aar efter hin sjældne Juleaften kom Kristoffer Veje ud af Fængslet.

Hans Kilde hentede ham ved Porten.

— Værsgod, — sagde Fængselsportneren. — Deres Ven venter Dem. —

— Hvem? — spurgte Kristoffer og glippede med Øjnene mod den klare Dag, der stormede imod ham.

— Er det ikke den Herre, der staar derovre ved Hækken. —

— Hækken? — gentog Kristoffer næsten uden Mæle. — Ja, den grønne Hæk . . . — føjede han til. Det var ikke Vennen, men Hækken han genkendte . . .

Hans Kilde kom løbende over Vejen. Han stormede i Armene paa Kristoffer. De græd begge to. —

Kristoffer var som lammet. Han kunde næsten ikke gaa for Bevægelse.

— Vi tager en Sporvogn, kære Kristoffer. Kom, kom, — sagde Kilde.

— Ja — ja, men — stammede Kristoffer.

— Hvad er der? —

— Hvordan har Margrethe det ...? —

— Margrethe? — hviskede Hans Kilde. — Kom, Kristoffer! Kom nu! —

Kristoffer blev staaende.

— Hva', Kilde? Hvor er hun? Hvordan har hun det? —

— Hun — hun har det godt, du. —

— Saah? Fortæl mig —, sig mig —.

— Hun er blevet gift med en Præst og bor, saa vidt jeg ved, i Nærheden af Holbæk. Det er i hvert Fald et Sted paa Landet. —

— Hol- — Holbæk? Er hun — er Margrethe —? —

Han tav. Vennen maatte støtte ham. Han blev bleg, og der kom en underlig Forvirring i hans Øjne.

Kilde skyndte sig af Sted. Han var urolig ved at se Kristoffer saa forandret. Saa stille, og saa mager.

Kristoffer havde faaet nogle Penge fra Fængslet, inden han forlod det. Knap 100 Kroner. Da han nogle Dage senere gik en Tur igennem Gaderne for at glæde sig over Gensynet med Byen, mødte han ud for Værnedamsvej en fattig Kone med et Par smaa Børn.

— Gode Herre, vil De ikke nok hjælpe mig lidt? —

— Værsgod, — sagde Kristoffer stille og gav hende 50 Kroner ... Det var de Penge, han havde tilbage.

Konen stirrede paa ham. Kristoffer nikkede venligt og gik videre. Han saa Konen skynde sig afsted med Børnene.

Hans Kilde havde tilbudt Kristoffer, at han kunde bo hos ham. Men han vilde ikke tage imod denne Venlighed.

Nu, da han var alene, vilde han blot leve i en intens, fornyende Frihedsfølelse, der førte ham formaalsløst omkring i Byen. Han blev oppe om Natten, glædende sig over de tomme, fredelige Gader. Hen paa Morgenstunden hvilede han sig paa en Bænk. Saa i Frederiksberg Allé. Saa paa Lange-linje, saa ved Søerne.

De sidste Par Øre, han havde paa sig, brugte han en Eftermiddag til en Kop Kaffe i en lille Restaurationshave i Smallegade. Han tog en Avis, aabnede den og læste en omfattende, begejstret Anmeldelse af Ivan Stjernes sidste, store Bog »Nye Slægter«.

Den Aften indfandt en brændende Træthed sig. Han vidste ikke, hvor han skulde sove. Ud paa Natten var han naaet ud til det yderste Vesterbro. Han kom i Tanke om Godsbaneterrænet, som han kendte fra sine Barndomsaar, hvor han havde hentet sin Fader, naar denne kom hjem fra Tjeneste. Han traadte ind over Indhegningen, gik ind paa Terrainet og steg op i en af de mange Boggievogne, som holdt oprangerede mellem de tomme Togstammer. Paa Gulvet i en Anden-Klasseskupé lagde han sig til at sove.

— — —

Han blev vækket ved et Spark mod sine Fødder. Han fór op i Kupeen. Det var højlys Dag. Foran ham stod en Rangermester og et Par Portører og to Politibetjente.

— Rejs Dem op, — sagde den ene af Betjentene, som saa ud til at være en Overbetjent.

Kristoffer rejste sig.

— Tag Deres Flip og Støvler paa. —

Han adlød. Overbetjenten henvendte sig til Portørerne.

— Vi skal nok ordne Resten, — sagde han.

Jernbanemændene gik, sendende Kristoffer lange, forskende Blikke.

— Hvorfor er De gaaet ind her? Véd De ikke, det er forbudt? —

— Nej, det vidste jeg ikke. —

— De maa følge med paa Svendsgades Politistation og afgive Forklaring. —

— Ja, — sagde Kristoffer.

De gik over Jernbaneterrainet. Kristoffer maatte gaa mellem Politibetjentene.

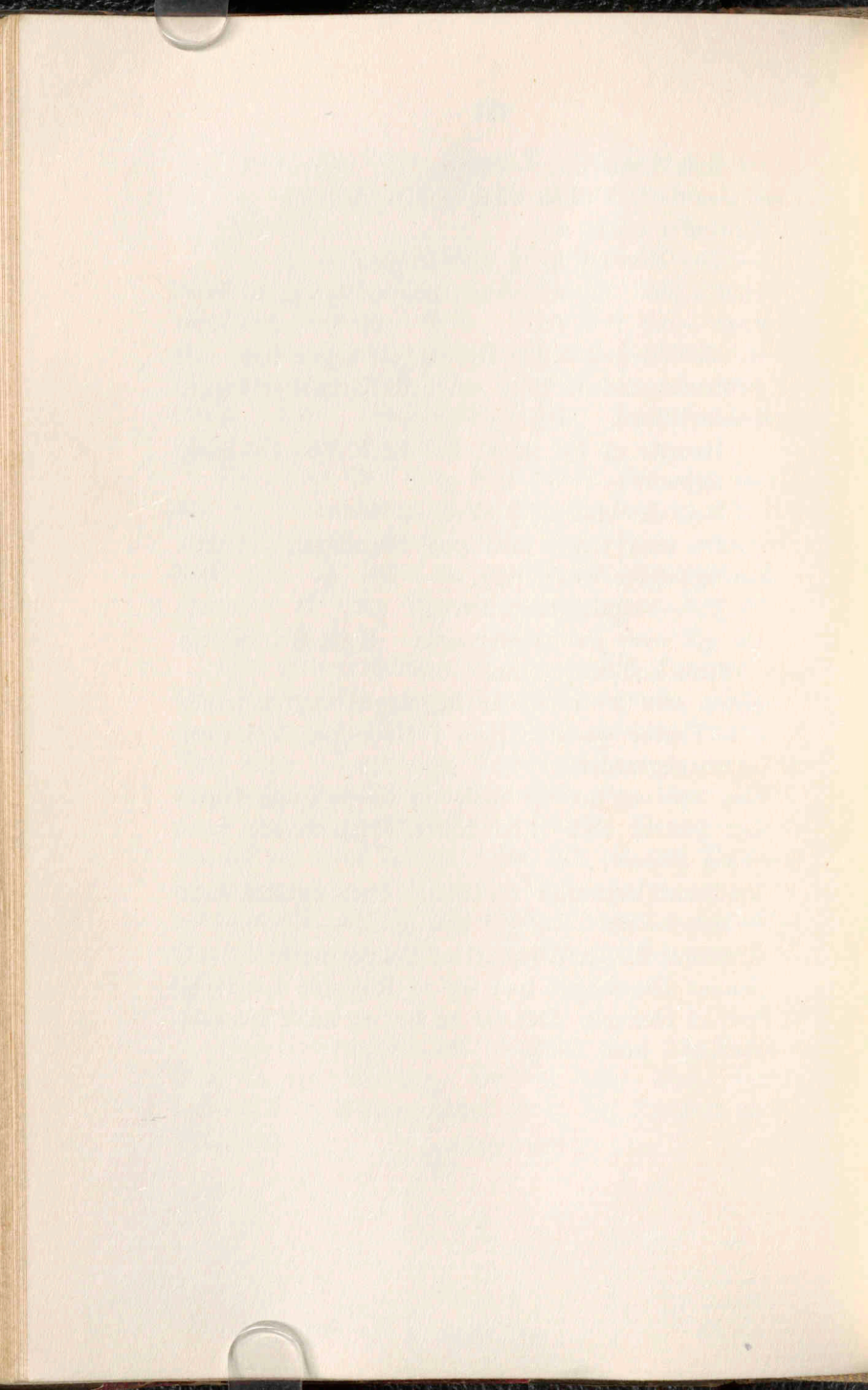
Netop som de naaede Indhegningen ved Gaderne, kom to Herrer gaende dem i Møde paa Vej over til Godsbanegaarden.

Den ene var høj og rank og havde graat Haar. — Det gav et Ryk i Kristoffer. Han havde genkendt sin Fader ...

Valdemar Veje *saa* sin Søn. I et eneste, brat og forbavset Blik. Saa gik han forbi. —

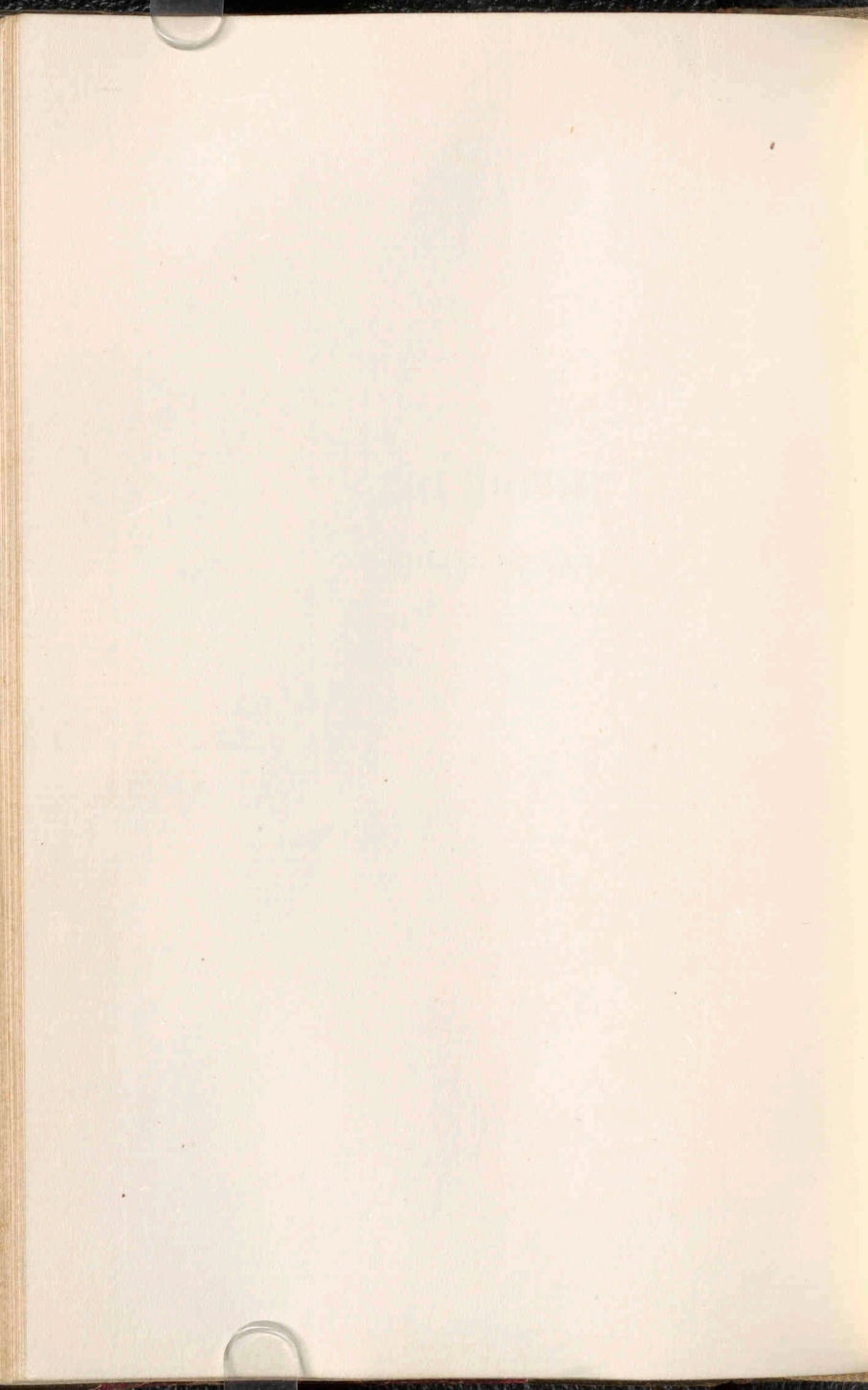
Kristoffer fik en Advarsel af Politiassistenten.

Samme Dag begav han sig ad Roskilde Landevej til Fods til Holbæk. Det var en høj og mildt lysende Foraarsdag i Juni.

TREDIE DEL

PAA ALFARVEJ

I.

HAN havde sendt nogle Vers til et Eftermiddagsblad, der var begyndt at tage sig venlig af hans Production. Det lidt, Kristoffer skrev, indbragte ham nogle Kroner om Ugen. Uden at overtænke disse Beløbs Størrelse eller deres Bestandighed, forestillede han sig, at det var muligt at leve for dem paa Vejen. Da han forlod Byen, havde han en halv Snes Kroner paa sig. Han var i lykkelig Vane med at undvære besværende Mad, og vidste af Erfaring, at lidt Mælk, Brød og Smør var sund og tilstrækkelig Næring for ham. Denne Side af sin Tilværelse lagde han i Sommerens gavmilde Hænder. Den Lidelser, som lammede hans Sind og Tanke, syntes alene at opfylde og udgøre hans Selv i den Time, da han begav sig paa Vejen.

Der var kun nogle Vogne paa Roskilde Landevej, Automobiler og Cyklister, som strøg forbi ham, nogle Gartnerivogne, som var paa Vej ud til Omegnens Smaabyer, og hvis Heste travede trætte afsted i den faldende Eftermiddag. Der stod Urtepotter og Planter oven paa Tagene, røde Begonier og nikkende Nellikekvaster. Det var Vogne til Brøndbyøster, Glostrup og Herstedøster. Kristoffer gik langs Grøftekannten, seende mod de kraftige, løvrige Træer, der uden

Støv og Spor af Visnen hvælvede sig mod Foraarets Dag. Han saa alle Mælkebøtterne, hvis gule, porøse Farve nærrede hans Lyst at gaa, hans tavse Glæde ved at lægge en pinefuld By bag sig. I Horizontens Landskab blev Husene smaa, og Træerne uvirkelige i deres Lidenhed. Den landlige Egn forekom ham som noget ganske nyt, næsten noget æventyrligt... Et Syn, som voksede ud af hans Indre. Et styrkende Land, hvis Friskhed og Farver kaldte paa ham. Nu vilde han gaa, blot gaa, til han en Dag mødte hende. Hun boede jo i Holbæk...

Han havde heller ikke tænkt paa, at hans Fodtøj ikke kunde holde til den haarde Vej. Han havde kun sine tomme Hænder, men han havde besluttet at tage Arbejde ét eller andet Sted, hvis han skulde komme til at lide Nød. Uvant med at gaa varede det ikke længe, før han maatte hvile. Han satte sig et Øjeblik i Grøftekanthen, tog sin Hat af og lagde den i Græsset. Helt bevæget af den friske Glæde ved at fornemme den faldne Dug, lod han Hænderne fare gennem Græsset, saa de blev vaade. Jordens Lugt, blandet med den krydrede Duft af Ukrudt, besatte ham med en egen Hengivenhed, han vidste ikke for hvem. Maaske var det for Naturen, for den frodige Jord, der laa dér, fuld af Andagt og tavse Gaver, fuld af mystisk Rigdom, klappende ham med sit bløde, duftende Aandedræt. Maaske var det blot for Øjeblikket, for det egentlige Gensyn med Friheden. Han fik Øje paa en Telefonpæl, der lyste med en hvid Plakat. Han gik over og læste: »Hver Onsdag stort Bal i Røde-Vejrmølle Kro. Iaften stort Orkester.«

Han gik videre, og naaede i Mørkningen Kroen,

der drønedes langt bort af ustandselig Musik. Han spiste lidt Smørrebrød i Krostuen, hvis varme Petroleumslamper klædte de lave Rum i en forunderlig, næsten festlig Dunkelhed. Han skurede lyksalig sine Støvler mod Gulvets Sand, iagttog de drikkende Mandfolk, der i Stuens slagskyggende, osende Vægelys blev til fantasifulde, glade Skikkelser, der paa et egent Maal larmede og raabte op i hans Nærhed. Straks blev han bange for sin Idé med at gaa ud ad Landevejen, den Idé, som i disse gammeldags Omgivelser med ét stod ham klar. Hvad er det, jeg gør? Hvor er det, jeg vil hen? Margrethe er jo gift. Hvad fejler jeg? Er jeg syg, blevet gal? Han fik en kold Sved paa sin Pande, naa, det er bare Nerverne, tænkte han. Men lidt efter følte han en rolig, ligevægtig Glæde ved det landlige, mættede Milieu, der stod for ham som et Genrebillede i tunge, ægte Farver. Han reagerede overfor det, opfattede det som en smuk Ting, der mødte ham paa hans Vej. Ja, Ivan Stjerne havde Ret. Der var en Rigiditet i dette blot at sætte sig i Forhold til Billedet . . . Han sad lidt, kom saa paa andre Tanker, blev atter bange for sin Skæbne, rejste sig og gik ind i Dansesalen. Paa Vejen hilste han paa Værten og bad om at faa et Værelse om Natten.

Bondeballet fandt Sted i en stor Sal i en Tilbygning til Kroen. Over og uden for de aabentstaaende Vinduer susede nogle kæmpestore Kastanje- og Lindetræer i sommerligt Akkompagnement til Dansens stride Takter. Kristoffer satte sig under et af Vinduerne, og hørte gennem de bulede Messinghorns Larm Lyden af Natten derude. Den gode, dybe, lune Nat. Den skulde være Kristoffers Ven. Dens Mildhed

skulde beskytte ham mod Savnet af mangt et Natlogi, dens Mørke skulde omringe ham med Lyden som af Legioner af blidt ringende Klokke. Han så paa Flagguirlanderne, der løb hen under Kalkloftet, paa Løvkransene under de tungt lysende Lamper, paa Karlene og Pigerne, der røde i Ansigterne af Hede og Anstrengelse og graa af Støv hvirvlede forbi ham i en trampende, næsten dyrisk voldsom Dans. Dette massive Trit, dette Drøn af Støvler paa gyngende Brædder, denne kredsende Forvirring af Ungdom næsten forfærdede Kristoffer. Kvinderne i de hvide Kjoler tabte deres Haartjavser, deres Hænder var tykke af Varme, deres Kinder svulne af Iver, en Em af Sved og daarlig Parfume røg fra dem i Farten, deres Bevægelser var klodsede, men Minerne var glade, og Glæden oprigtig. Aah, de skal more sig, tænkte Kristoffer, dans, dans, tramp Ungdommens brutale Takt, hvirvl forbi, forbi, unge Kvinder med Længsler i Øjnene og i Brystet, med kraftige Arme og kobberfarvede Halse. Det er Liv, Livets Form, det er selve den drønende Glæde, det paniske Fællesskab i Dansen og Festen, der overdøver det enkelte Menneskes Sorg. Dans, I glade og sunde Bønder, dans I Kropskarle, og sving de landlige, blodrige Piger. Kristoffer kom i Bevægelse over Omgivelserne, og skrev et Digt: »Bal i Røde-Vejrmølle Kro«, som han lagde i en Konvolut, frankerede den, og lagde Brevet i en Postkasse uden for Kroen. Det var til hans Blad i København. Saa gik han op paa sit Værelse, smilede til det lille Tagvindu, som han aabnede op mod Sommerens Stjernehimmel. Han gik i den gamle, ormædte Seng med de grove, ru Dynner, der lugtede af Livløshed og Mug. Nedenunder gik

Dansen, som om Huset blev tærsket med Knipler. Men Kristoffer sov ind i dens haarde Rytme.

Gaardens Haner vækkede ham. Han stod op, betalte for Natten og forlod den morgenstille Kro. Han kastede et Blik ind i den tomme Balsal. Der hang de graa Guirlander . . .

Kristoffer kom til Roskilde, da Byens Gader genlød af Træskoklapren og Vognrumlen af Folk og Køretøjer, der ilede hjem i Middagsstunden. Han gik gennem Hovedgaden, forbi St. Laurentii Kirke ud til Byens Kaserne og købte Mælk i et Ismejeri. Han havde noget Brød i sin Lomme, bad om Lov til at maatte spise det i Butikken, medens han drak sin Mælk. Værsgod, sagde Mejersken forundret og saá paa ham. Mon det er en Arbejdsmand, eller er det en Tigger? tænkte hun. Nej, han lignede Mænd i Almindelighed, men det var besynderligt, syntes hun, at han stod i hendes Butik og indtog sit Maaltid.

— Hvorledes kommer man til Holbæk herfra? — spurgte Kristoffer.

— Til Holbæk? Vil De gaa til Holbæk? —

— Ja . . . —

— Det er omtrent fyrreogtyve Kilometer. —

— Jamen — jamen Vejen? —

— Lige ud, til Vejen drejer. Saa skal De til venstre forbi 'en Række Udhuse. Saa kommer De til Hovedlandevejen. —

— Tak — sagde Kristoffer.

Der stod hun, Butiksfrøkenen, med de solide Hofter og det kraftige Bryst under det skinnende hvide Forklæde. Hun var som en stor og grov Frugt, rig paa vældende Former, Rundhed, og Saft under Huden. Kristoffers Tænder løb i Vand, saa indbydende

saá hun ud, aah, lad mig synge din Kærnesundhed en Vise, du Smørfagre, du kraftige Kvinde i Mæl-kens Tegn, en Hymne til din Ungdom og dine Yvere, dine stærke, lyse Øjne, der straalere af landlig Renhed, Ubrugthed, Kvindevilje og spørgende Instincter. Hvem jeg er? Aah, en god Vagabond, en Dreng af en hjemløs Tid, en Landevejsfarende, paa Vej mod sit Hjertes Maal, sit inderste Ønskes Himmel, sit Æventyr. Jeg kan gaa til Verdens Ende om det skal være. Jeg har Tid til at søge i Hundrede Aar . . . Denne Pige i Butikken, tænkte Kristoffer. En rank, kraftfuld Skikkelse. En Ytring af Livet. En Kvinde, som alle de andre, jeg er gaaet forbi. Farvel, Sol-sikke, du gode Smørgudinde. Farvel, du Billede af jordisk Dejlighed af Blod og Mælk . . .

Kristoffer var i Vold af en pludselig vild og kaad Lidenskab. Han havde Lyst til noget vanvittigt, til at følge den første den bedste Indskydelse, der fór op i hans Bevidsthed. Han vilde handle ulovligt, anstødende, ja, uanstændigt. Men med ét følte han Smerten i sin egen Lystighed. Han betalte, saá ikke paa Mejersken, sagde Farvel og forlod Butiken. Aah, blot den Klang af Butiksklokken, du hellige Provins, du Landskab af en Gade med røde Tegl og Plankeværker, med smaa, runde, hvide, graa og violette Brosten, og Træer over Skorstenspiiben. Kristoffer lyttede til Lyden af sine egne Fodtrin paa Stentrappen. Fjernt lød Rumlen af Vogne, Butiksklokkerne, venligt kaldende Stemmer i Dagens idylliske Luft. Han gik tilbage gennem Byen. Skulde han blive paa »Højskolehjemmet« om Natten. Nej, han havde ikke Raad til at betale Hotel mere. Han maatte sove i en Gaard, i en Vogn, der var sat i Stald, eller paa en

Mark. Han gik ind og købte lidt Brød, som han stak i Lommen. Midt i Hovedgaden holdt nogle smaa Vogne, hvor Gadesælgere forhandlede Tomater og Kirsebær. Han købte hos dem, gemte Tomaterne ved Siden af Brødet, men spiste Kirsebærrene, medens han gik fra Butiksvindu til Butiksvindu, kun seende med sine glade Øjne. Hvad er det jeg oplever, tænkte han? Hvad er det for et Land, jeg er kommet til? Hér er saa fredeligt, fuldt af Lys, Venlighed i Omgivelserne, en malerisk Verden af stille By og Sommer. Jeg mærker jeg vinder min Glæde tilbage, min Sundhed, min Friskhed, ja, mit Liv maa ikke mislykkes for mig, det *skal* ikke mislykkes, jeg er ingen sjælelig eller legemlig Krøbling, jeg føler blot, at jeg er ung Mand —.

Han kom ud til den Udkant af Byen, der vendte ned mod Fjorden, lagde sig i Græsset paa en lille Mark og holdt Maaltid. Klokken var henimod seks. Han blev liggende længe, maaske sov han . . . Han fór op ved at Myggene stak ham, det skumrede, blev lidt køligt, Skovene derude ved Fjordens Side stod saa mørke, som et Rige fuld af Hemmeligheder, forladt af Mennesker. St. Laurentii Kirke ringede Solen ned. Langt ude i Fjorden kom nogle Baade ind imod Byen. Han fulgte den smukt tegnede Køl-vandsstribe med Øjnene. De laa som Ornamenten i det rolige Vand. Da Kirken tav, hørte han Stemmer nede ved Stranden. Det var, som om tusind Aar gik gennem hans raadville Sjæl. Jeg har jo Træerne, Markerne, Fjorden og de smaa Huse. De er mine, jeg elsker dem, jeg kan lægge mig ved Siden af dem. Der er jo ingen Moders Sjæl, som vil antage mig for andet end en fattig Mand. Men jeg er mere. Jeg

er den lyksalige Gangerpilt, der frit gaar fra Sted til Sted. Jeg er den vagante Sanger, der former en Vise om Pigen derhenne paa Hjørnet, hende med Smørdritlerne . . . Men der var en Angst bag denne Glæde. Dybt inde i ham selv skumrede en Verden. Det var som om hans Sind samlede sig i en indre Forfærdelse. Det stadige: Hvad gør jeg? Hvor vil jeg hen? Er det min Sindssyge, der nu melder sig? Hvor er alle mine Venner? Min Moder græder sine Øjne itu, min Fader kender mig ikke. Den Kvinde, jeg holdt af, har jeg — har jeg *mistet for bestandig* . . . Og jeg selv? Jeg selv ligger paa Marken alene, i Udkanten af en ukendt By . . . Nej, jeg maa op, jeg maa videre, Fremtiden kalder gennem alle de skumrende Skove, jeg hører Raabet, jeg kommer, Margrethe, jeg skynder mig . . .

Han ligesom hørte Genlyden af sin egen Tanke i sig selv. Han rejste sig, rystede Uhyggen af sig og gik ind igennem Byen. Han havde besluttet at naa Holbæk til Fods i Løbet af Natten . . .

Han fulgte Vejen ud forbi Byens Kaserne og tænkte paa de Mennesker, som puslede forbi ham i Mørket. De smaa Skæbner bag de smaa Ruder, Provinsmennesker, levende i Fred med Alverden, paa Idyllens Bund. Han selv maatte gaa videre, det var nu éngang saadan, det var ligesom forudbestemt, syntes han. Han samlede al sin Vilje og skridtede godt ud ad Landevejen. Ude over de taagede og varmemættede Marker stod en lav Maane, med en egen fyldig Ild, flydende som en gennemskaaret Frugt. Natten var ubevægelig, Lyden af Kilder hørtes, langt borte Gøen af Hunde, der sagde Godnat til hinanden. Han gik forbi nogle Huse og hørte Lyden af Døre,

der lukkedes. Inde fra Roskilde lød Slagene af et Uhr. Klokken var elleve, da han naaede Hovedlandevejen. Nu kunde han gaa gennem Nattens blaa Mørke, uden at nogen forstyrrede ham, frem mod Morgenens, mod Æventyret. Han holdt Varmen ved at gaa; thi Natten blev køligere og køligere. Han kendte fra tidligere Tid disse Morgner i Forsommeren. De kunde være bitterligt kolde.

Over Midnat blev Maanen ligesom større. Det var, som om den var kommet ham nærmere. Dens Ild var blevet lysere. Den lignede en brændende Klump, et Hjerte, der blødte og led. Den hang saa underligt i det uendelige, dødsstille Rum, hvor kun en svag Puslen af Jorden hørtes. Nu sejlede Kloden gennem den dunkle og dybe Æter, den sank ind i Universets stumme Nat. Stjernerne smykkede Himmeloftet, som Lygter i et Land, han havde forladt . . . Sover du, Alverden? Hvor sejler du hen? Mod hvilke Kyster kastes du nu, du lille, blaa Kugle paa Havet? Kristoffer følte sig som den eneste Levende i et uddødt Land. Sommernattens Mystik omringede ham. Han gik ned ad Bakke, skelnede nogle Huse paa begge Sider af Vejen. Det var en Landsby. Der stod Markredskaberne, opstillede ved Kalkmuren mellem de vaade Nælder. Der en Dør, og dér en Have. Der et aabentstaaende Vindu. Han standsede, Sveden randt af ham. Han lyttede og hørte Lyden af sine egne Skridt tie. Inde fra det aabentstaaende Vindu lød en høj Dikken af et Vækkeuhr. De sovende Folk, de sovende Huse.

Han fik Øje paa en Kirke, tæt ved Vejen, til højre for ham. Den steg ligesom op af en Gruppe Træer, hvid i Maanelyset. Over det lave Stengærde

saá han Kirkegaardens mange hvide og sorte Kors . . . Han gik forbi, følte ingen Angst, kun Ensomhedens dybe og inderlige Andagt. Han smilede derind. Godnat, I Døde. Sov sødt i Jordens Skød. Drøm, I fjerne Sjæle, Alverden hviler i Sommernatten . . .

Vejen slog nogle store Sving. Kristoffer var i Lejre. Smerterne begyndte at melde sig i Fødderne. Han maatte sætte sig og hvile, og Grøftens vaade Græs og Blomster svaalede hans Haandled og kølede hans brændende og trætte Legeme. Saa gik han videre. Et vældigt Fald af Stjerner forskrækkede ham. Egnen blev pludselig oplyst af et hvidt, grelt Lys, hans Øjne blændedes. Hvad var det? Forgik en Verden Millioner af Mile borte? Han gik til gennem Mørket, overvandt denne stadige Stikken i Hælene, bed Tænder, og satte Farten op. For at lindre sin Tørst stak han nogle Kløver i Munden og sugede den kolde, søde Saft. Inden længe maatte det lysne, tænkte han, og regnede ud, at han havde gaaet i flere Timer.

Det første, han saá i den graa Lysning af Dagen, var det tykke Lag Støv paa sine Benklæder og Støvler. Disse var hvide som af Mel. Saa begik han den Fejl atter at hvile og sidde og glæde sig over Morgenens første Livstegn; thi da han fortsatte Vandringen, følte han frygtelige Smerter i Benene. Lægene var haarde som Stén, Musklerne strammede, naar han løftede Foden fra Jorden. Det gjorde ondt gennem hele hans Legeme, op i Hovedet Han var uendelig træt, tung af Udmattelse og tænkte paa at lægge sig et Sted og sove, men hans Udholdenhed sejrede. Udholdenhed? Hvor fik han denne Vilje fra?

Aah, han var snart i Holbæk, snart ved sit Maal, jeg kommer snart, Margrethe . . .

Det var helt lyst, da Kristoffer kom til Lindenberg Kro. Men ingen Mennesker var at se. Blomsterne havde nu faaet Farve, Murene var blevet smukke gule og hvide, og Skoven nede for Foden af Bakken grøn. Ude over Bramsnæsvig skreg Søfuglene, i Flok, ustandseligt, som en egen ukendelig, monoton og tør Musik. Kristoffer var saa træt, at han tænkte, han vilde opgive Turen, men noget drev ham fremad. Hans Fødder var hovne, ømme, hans Hænder var stive af Træthed, og Armene formaaede han ikke at røre. Han naaede Elverdams Kro, stod stille i den øde, farvefyldte Morgen, gennemsitret af flaaende Smerter og bankende Udmattelse. Da Klokken var fem om Morgenens saá han Husene i Holbæk, Kirken og Jernbanen. Hans Sanser var lammede af den lange Vandring, han følte sig som indvendig død. Aah, hvor Fuglene sang, i alle Haver, i alle Træer. Men han var for træt til at glæde sig over deres Velkommen. Der stod alle de blomstrende Hække, dér laa de mange pyntelige, sirlige Huse. Med røde Mure og hvide Mure, med renvaskede Trappestene, og, aah, nej, han var for træt. Han støttede sig til et Træ, tog sin Hat af, trak Vejret stønnende, medens et jublende Væld af Morgenens Fugletunger rislede og fløjtede og klang gennem den ellers lydløse, blomstrende Luft. Ingen Mennesker, kun Farver, kun Fugle. Med pinefuldt Besvær slæbte Kristoffer sig gennem de morgenstille Gader, fandt et Hus, »Afholdshjem«, ringede en Pige op, fik et Værelse for sine sidste halvanden Krone og kastede sig død-

træt og paaklædt paa Sengen. Han sansede intet, men sov øjeblikkelig. De første Vogne larmede gennem de smaa Gader.

II.

Han fandt ingen, han kendte. Han var gaaet Byen igennem, havde spurgt varsomt hos Bager og hos Købmand. Der var ikke for nylig kommet nogen ny Præst til Holbæk, Navnet Margrethe Menkel kendte man ikke, og Margrethes nye Navn kendte Kristoffer ikke. Men maaske var det i Omegnen . . .

Jeg træffer hende nok, tænkte han, medens han drev om i Byen. Han skulde nok naa sit Maal. Det forfærdelige var, at Sulten plagede ham, og han havde ingen Midler til Ophold. Han maatte videre. Hotellet havde han forladt Morgenen efter, at han var kommet til Byen. Jeg har Sommeren for mig, jeg kan søge efter dig i Maaneder, om det skal være . . . Naar han havde sovet i Udkanten af Byen i et Skur eller i en gæstfri Dynges Hø, følte han sig styrket og uden Sorger; men op ad Dagen gnavede Træthed og Hunger indvendig fra, han var blevet mager, hans Skæg groede og blev langt, hans Tøj stod over for et hjælpeløst Forfald. Undertiden nød han Dagene i en intens, øjeblikkelig Lykke, halvt tankeløst, halvt indstillende sin Bevidsthed paa Omgivelsernes landlige Velsignelse, Sommerens Fred og Blomster, og Solskinnet. Han gik for at gaa, for at føle Livet i en langsom Rytme, og høstede af en fri og bundløs

Naturs Gaver og Glæder. Han gik lange Ture i Omegnen, gik ind paa Gaardene, spørgende om Vej og om en Præst, der netop skulde være kommet til Byen. Ingen kendte nogen. Hvad skulde han hedde, Pastoren, spurgte man sagtnodigt og venligt? Det vidste han ikke . . . Ofte, naar han bad om et Glas Vand, fik han en stor Kande Mælk, som han begærlig tømte. En Dag bød en Bonde ham ind til Aftensbordet, som netop var dækket. Saa fortalte Kristoffer om Livet i København, om Kunst og om Sange, stundom meddelte han et Brudstykke af sin egen Tilværelse. Han saá Forundringen i Folkenes Øjne paa Gaarden, de sad tavse omkring ham, og lyttede med spændte Miner, medens de spiste forsigtigt af Frygt for at gøre Støj med Servicet. Dybt i sit Hjerte glædede han sig over disse Øjeblikkes Stemninger af Andagt, og ved at se ind i disse Menne-skers rene og stærke Øjne . . .

Da han en Aften i Nærheden af Knabstrup kom ind paa en Gaard og spurgte om Vej til Holbæk og efter en ung, ny Præst, hørte han Konen paa Gaarden sige, at der netop var kommet ny Præst i Nabo-sognet, i Højby, syntes han, hun sagde. Hans Hjerte bankede ved disse Ord, han takkede og skyndte sig afsted til Landsbyen. Gennem en kroget, ægte sjæl-landsk snørklet Landsbygade kom han til Præste-gaarden, som gemt i en kraftig Efeu laa saa mørk inde bag en høj Hæk. Han hørte Stemmer i Haven, det var nogle Børn, der legede, han gik ind for at bede om lidt at drikke . . .

En høj, ung Kvinde med et blankt, sort Haar, der sluttede fast om hendes slanke Hoved, kom ud i Entrédøren.

Kristoffer tog sin Hat af. Han formaaede ikke at forme sine Ord bedre:

— Med Forlov — er det — er det Præstefruen? —

— Ja? — spurgte den unge Kone forundret.

— Naa ja — ja — jeg kunde tænke det. — mumlede Kristoffer.

— Hvad ønsker De? spurgte hun venligt.

— Det var — jeg vilde gerne — gerne vide Vejen til Holbæk. —

— Det skal jeg sige Dem — sagde Præstefruen hjerteligt og traadte ned ad Hoveddørens Trappetrin. Og saa gav hun Kristoffer udførlig Besked. Han hilste høfligt og stille, og gik. Der stod hun, denne fremmede, skønne Kvinde med Børnene om sig, ung mod Efeuen og de gamle Mure. Der stod Lykken, Freden, dér var Gud inde ...

— Nej — hviskede han for sig — det var ikke hér, det var alligevel ikke hér ... —

Han anstillede den Betragtning, at Hans Kilde havde givet ham forkert Besked. Maaske var det slet ikke i Holbæk eller i Omegnen af denne By, Margrethe boede. Saa var han gaaet disse Uger forgæves? Nej, han havde jo levet i et Dyb af Frihed og omstreifende Sorgløshed, havde lært gode og gæstfri Mennesker at kende. Han havde set Pragten i en gammel, afsides Landsby, de tilgroede, uforanderlige Veje og de talløse, fredfyldte Hjem. Han vilde se mange endnu, han vilde opleve denne Sødme af Haver og Skove endnu stærkere. Denne uendelige Rigdom af skiftende Billeder og Glæder. En Morgen fandt han nogle Smaapenge i Foret i sin Jakke, som var laset indvendig. Han gik op til Banegaarden i

Holbæk, købte Billet til Jyderup, og tog det første Tog. Han gik forbi Skoven ved Skarritsø og fulgte Vejen til Kalundborg ud under aaben Himmel. Nu maatte han handle for at leve, gøre noget, Svimmelheden tog nogle voldsomme Tag i ham, og Sveden randt af hans Ryg og Hænder. Han gik hele Dagen i en brændende Hede, hvilede sig tit i Grøftekanten og søgte efter Kløver og vilde Jordbær. Samme Aften kom han, gennembrændt paa sit Legeme og i sit Ansigt af Solen, snavset af Støv og Straa, til Kalundborg.

Der laa et tungt og mættet Eftermiddagssollys over Husene, der ligesom syntes at blive ældre i den glødende Sommerdag. Folk færdedes ind og ud i Butikkerne. Det samme stille, elskelige Liv, de samme Farver og farvede Skygger, de samme Toner af gyl-den Sommer. Da han gik igennem Hovedgaden, saa han en Kvinde rejse sig op i en Karnap og følge ham forundret med Øjnene. Han kendte hende ikke, og hun ikke ham, men alligevel saá de efter hinanden . . . Han skyndte sig gennem Byen, ned til Havnen, hvor han tog ind paa et Højskolehjem og bad Stuepigen bringe Aftensmad op paa hans Værelse. Han bad om Brevpapir og Frimærker og af-sendte øjeblikkelig et Brev til sin Ven Redaktøren af Eftermiddagsbladet i København. Han rensede sit Tøj, vaskede sig grundigt og aabnede Vinduerne ud til Havnen, hvor Skibene laa og glødede i det sene Solskin . . . Der var en lang Altan uden paa Huset. Han traadte ud paa den, og saá at Døren ind til det tilstødende Værelse stod aaben ud til Gaden. En Tanke faldt ham ind. Han kiggede ind i Værelset og saa nogle Barbérartikler ligge paa et Bord midt i

Stuen. Disse Ting laante Kristoffer. Han skyndte sig at barbere sig og lagde Kosten, Kniven og Sæben tilbage i samme Stilling, som han havde fundet den. Saaledes hutlede han sig frem. Da Stuepigen havde bragt ham Maden op, og han havde spist, gik han en Tur i Byen. Han vidste, at han allerede nu havde en anselig Regning paa Hotellet. Han gik nede ved Havnen og tumlede med Tankerne om, hvordan han skulde betale den. Han fandt, at disse Spekulationer sønderrev det fine Lys, som omgav ham, Billedet af Aftenens Skibe, de lave Kyster, den rolige, stenklaedte Havnemole, og Vandets Andagt. Da det blev mørkt, kom der en Angst over ham, den samme indre, afsindige Følelse af Hjemløshed, en egen forummummet Forladthed, som han ikke kunde give Navn. Hvordan var det, han levede? Hvordan formede sig hans Ungdom? Han var halvt en Tigger, halvt en Plattenslager, helt en Hjemløs, en Forladt. Siden de Dage, da hans Sind havde bevæget sig som en stor Bølge imod Margrethe, havde hans Liv været uden Maal eller Formaal, hans Dage uden Idé. Han følte atter denne afsindige Sandhed, at han ikke kunde leve uden Margrethe. Naa hende, komme til hende, tale med hende, spørge hende om hun ikke mere holdt af ham, siden hun havde giftet sig, det maatte han i det mindste. Hans Raadvildhed var dyb som hans Kval ved Tanken om sit mislykkede Liv, saa dyb, at han ikke længere selv kunde afgøre, om han strejfede om i vildt fremmede Byer som Følge af, at han havde mistet sin Forstand, eller fordi hans Hjertes Længsel ad disse Veje levede deres naturlige, frie og berettigede Liv.

Dagene gik, han ventede Brev fra sin Ven Re-

daktøren i København, men der kom intet. Han gik Ture, brændtes af Solen. Hans Hjerte blev brunt af Glæde over lødige, fuldstændigt frie Dage. Men han vidste ikke, hvordan han skulde leve og betale hvad Realiteter krævede. En Eftermiddag førte et Anfald af social og økonomisk Fortvivelse ham op gennem Byens Gader. Han fremstillede sig selv paa Politistationen, forklarede hastigt, i et underligt snublende Sprog Politiassistenten, at han var i stor Gæld til Værtinden paa Kalundborg Højskolehjem, men var ude af Stand til at betale.

— Venter De da Penge fra København? — spurgte Politiassistenten.

— Ja. Der maa komme nogle til mig. —

— Hvor mange venter De? —

— Aah, jeg ved ikke. Et Hundrede Kroner eller saa. —

— Jamen gaa De saa hjem paa Hotellet og afvent Begivenhedernes Gang, — sagde Politiassistenten venligt. — De kommer jo nok. —

Kristoffer gik, trøstet, styrket, han følte sig ikke længer som en Tigger, men som et Menneske, der havde Vilje og Evne til at betale, hvad han skal. Igen følte han denne Evne i sig til at være lykkelig. Men i korte, heftige Øjeblikke. Saa sank hele hans Sind ned i Modløshed og dødelige Drømme. Om Aftenen, da han kom hjem paa Hotellet efter lange Timers planløs Omstrejfen, skrev han et Digt, lidet værdifuldt, og lidet originalt syntes han selv. Men det gav ham Fred til at sove:

Den Vandrendes Sang.

Der er Veje, der drager mig, plager mig,
 fører mig bort fra mig selv —,
 ud mod en blomstrende Afgrund,
 et Dyb og et dødeligt Hvælv —.

De hvisker mig Dufte i Møde.

De pisker mit Hjerte tildøde —.

|: Thi ud over Afgrunden falder Elskovens Elv. :|

Der er Steder, der lænker mig, sænker mig
 ind i en grusom Idyl —,
 hvor Hegnet har blødende Torne ...
 og blodige Klaser af Hyld —.

Det er den Vandrendes Have.

De elskende Hjerters Grave ...

|: Thi Blomsterne blusser og bløder for Elskovens Skyld:|

Der er Skove, der minder mig, binder mig
 fast som med Kranse af Løv —
 til Lykken i Duften og Lyset,
 til Lykken i Vejenes Støv ...

De skyggende, skinnende Blade
 gør mine Timer saa glade —.

|: Det er som de fyldes af Lykke og lysende Løv :|

Der er Dage, der tynger mig, slynger mig
 ud mod en Afgrund af Gru —.
 Det er som om alting forlader mig,
 dør i et mørknende Nu ...

Det er de flygtede Dage,

der vender med Mulmet tilbage —,

|: og jager mig, stormer mig Ordet i Øret: *Du! ...* :|

Du er Vejen, der drager mig, plager mig,
fører mig bort fra mig selv —.

Du er Stedet, der lænker mig, sænker mig
dybt i et dødeligt Hvælv ...

Du er de duftende Skove,

hvor den, der skal vandre, maa sove —,

: segnet ved Hjerternes Grave og Elskovens Elv. :|

Den følgende Dag drev Kristoffer om nede ved Havnen. Han ventede paa Toget fra København. Det kunde jo være, at der var Brev i Dag?

Ved Middagstid kom det. Det var en Postanvisning fra Eftermiddagsavisen. Den lød paa 9 Kroner.

Visheden om Skyldigheden til Værtinden gjorde ham næsten forstenet af Raadvildhed. I denne Tilstand af Forvirring kom, som ofte før, fantastiske Impulser i hans Bevidsthed. Han gik hjem paa Hotellet, hentede Digtet, han havde skrevet Aftenen i Forvejen og opsøgte en Bogtrykker i Byen. Han bad ham trykke Sangen i et Par Hundrede Eksemplarer, med store Typer, paa glittet Papir. Sangen skulde være paa fire Sider. Digtet inden i Bladet, en Bagside, og en Forside, hvorpaa der skulde staa »Den Vandrendes Sang«, af Kristoffer Veje, solgt af ham selv til Folk paa Landet for 25 Øre Stykket. Bogtrykkeren nikkede og spurgte, hvornaar de skulde være færdige. Hurtigst muligt, svarede Kristoffer og gik. To Dage efter hentede han Sangene. Det var en stor, tung Pakke. De kostede 16 Kroner. Kristoffer gav Bogtrykkeren Halvdelen og bad ham vente nogle Dage med Resten. Han regnede ud: 200 Sange à 25 Øre, det giver 50 Kroner. Han besluttede at

omsætte 40 om Dagen med en Indtægt af 10 Kroner. Paa fem Dage vilde han have solgt dem alle.

Hen paa Eftermiddagen løste han Billet til Jyderup, hvor han samme Aften begyndte Salget af sin Sang.

III.

Hans Hjerte hamrede, han turde ikke ringe paa, han stod i et Hus i Jyderup, paa Trappegangen. Han havde mest Lyst til at kaste Pakken langt fra sig, men han maatte, *maatte* igennem det, handle, leve, naa videre. Denne Vandring paa Vejene var nu gaaet ham i Blodet, sad i hans Nerver. Vejene holdt fast paa ham, drog ham, disse Sange han bar paa, brændte ham i Hænderne, han kunde ikke blive af med dem, det var en Lov dybt inde i ham, at han skulde bære hendes Navn fra Dør til Dør . . . Hvad vilde Folk sige? Sandsynligvis jage ham paa Porten, haane ham, eller slaa Døren i for ham. Han gjorde et Skridt i Blinde mod en Entrédør, saa ikke Navnet paa Dørpladen. Han havde ringet paa. Der lød Trin i Korridoren.

Det var en Dame, der lukkede op. Hun var høj og højt frugtsommelig. Hun bar Brillen. Hun saá paa Kristoffer, der, ude af Stand til at forme et Ord med sine Læber, rakte Sangen usikkert frem imod hende.

— Hvad er det, De vil sælge? — spurgte hun haardt. — Der render saa mange her ved Dørene. —

Hendes Tale sténede ham, Ord for Ord. Han følte sig som hugget med haarde Vaaben. Hans Tænder sitrede, og han rystede over hele sit Legeme.

— Det er — det er en Sang . . . — stammede han.

— En Sang? Hvad er det for en Sang? spurgte hun koldt.

— En Vandrers — Sang. Jeg har — jeg har selv skrevet den, — sagde Kristoffer, vaklende for hendes tørre, haarde Blik.

— Ja, selvfølgelig. Det kan jeg tænke, siden De falbyder den. Nej Tak, jeg skal ingen have. Saadan et stort, kraftigt Menneske som De skulde heller tage sig noget nyttigt for, faa noget Arbejde. Jeg skal ingen have. Farvel. —

Hun slog Døren i. Denne djærve Kone har jo fuldstændig Ret, tænkte Kristoffer rystende, og nedslaaet. Aah, disse Papirer, til Helvede med dem, hvor de kom fra . . . Jeg havde Lyst til at smide hele Bunken . . . Denne Kælling med Sten for Øjnene har jo Ret . . .

Men nej, noget inde i ham standsede disse Tanker. Han kunde ikke afgøre, hvad det var. Noget kaldte paa ham, noget førte ham videre —.

Han vendte sig om og saá paa den modsatte Entrédør paa Afsatsen. Nu vilde han ikke mere, end denne ene Gang til . . . Han ringede paa.

Der lød løbende Trin inde bag Døren, som blev aabnet paa en egen ubehjælpssom Maade. To Smaabørn stod for ham i Entréen.

— Mor, Mor, kom, kom — raabte de, idet de straks havde forstaaet, hvad Kristoffer vilde.

En ung Kvinde kom ud i Korridoren.

— Mor, Mor, køb en Sang, ja køb en Sang —
raabte de og sled i hende.

— Er det en Sang? — spurgte Moderen venligt;
idet hun tørrede Hænderne i sit Forklæde.

— Ja, Mor, ja Mor. —

— Det er vist bedst, at de faar én hver, ellers
faar jeg ikke Fred — sagde Moderen smilende og
aabnede varsomt Bladet. Hendes Øjne var gledet hen
over nogle Linier. Hun saá paa Kristoffer.

— Har De — selv skrevet den? — spurgte hun.
Han vidste ikke, hvor han skulde gøre af sine
Øjne, sit Blik.

— Ja . . . — hviskede han.

Moderen gav Børnene en Sang hver. De hoppede
op fra Gulvet, vendte og drejede Bladet paa alle
Ledder og Kanter. Hun slog sit Forklæde til Side
og tog en lille Pung frem.

— Værsgod — sagde hun til Kristoffer med en
egen venlig Vægt i Stemmen.

— Tak — sagde han sagte og tog de to Fem-
ogtyveører i Haanden.

Da hun sagde Farvel, følte han igen, at hendes
Stemme var tung af Varme og Menneskelighed. Det
var en Moder.

Han gik, han vilde ikke forstyrre dette Hus
mere . . .

I Udkanten af Byen laa en Række smaa Ejen-
domme i samme trange Stil. Sirlige Haver med blom-
strende Nelliker og Stokroser omgav dem. Kristoffer
gik fra den ene til den anden og falbød sin Sang.
Nogle købte den. Andre ikke. Nogle smilede til ham.
Andre saá haardt og nysgerrigt efter ham. Han hu-
skede alle Blikkene. De satte sig fast i hans Bevidst-

hed. Gennem Vinduerne og de aabentstaaende Døre saá han ind i Stuerne, hvor Folk sad samlede om Aftensmaaltidet. Mænd i Skjorteærmer, leende Børn og travle Mødre, det var smaa lykkelige Familier. Kristoffer tænkte sorgfuld paa, at hans egen Lykke var forbi, nu da han begyndte at lære Livet at kende, i dets Fred, dets Idyl, i dets Kamp og Mangfoldighed af Skæbner. Da Dagen skumrede, forlod han Byen, og kom ind gennem en stor, aftenstille Skov. Den var dunkel, sval og fredelig. Den ligner mit eget Sind, tænkte han, uden Omrids, uden egentlig Karactér staar den dér, som et grønt Mørke, fuldt af smaa Veje, Led, Grøfter og store Træer. Løvet syntes at leve i Fuglenes sonore Musik, et enkelt Fløjt og saa en liflig indviklet Sang. Støvet laa tykt paa Kristoffers Støvler. Han vidste, at han ikke vilde faa Raad til at købe nye. Hans Tøj taalte ikke denne Tur længe. Hans Ansigt var blevet mørkt og hærdet af Solen, han lignede ingen Vandringsmand. Han *var* en Vandringsmand. Sangene under Armen. Hans egen Sang. Han smagte Saltet paa sine Læber og raslede med de mange Femogtyveører i Lommen. Bissekrammer, hvor meget har du tjent i Dag?

Han gik og gik. Han fik bestandig Kraft til Udholdenhed. Han smilede til Grøftens blomstrende Ukrudt og fik al denne Vildhed, denne primitive Verdens Aand i sig ... Han kunde lade sin grove Haand glide hen over Hækkene og Tjørnebuskene, uden at de stak ham. Det var, som om de kendte ham. Han kom i Vane med at tiltale Hundene, der kom farende ud imod ham fra Gaardene. De begyndte ogsaa at kende ham; thi de standsede straks deres Gøen, saa snart de var helt henne ved ham. Ligesaa Træerne. Han skelnede dem

alle fra hinanden, vidste hvilket der var afblomstret, og hvilket der skulde til at blomstre . . . Hans Sind var saa fjernt fra onde Tanker og raa Gerninger, men alligevel var det vildt . . . Hans Længsel næredes saa grænseløst i disse Omgivelser. Naar han nu og da af Træthed følte til sit Bryst, var det som om hans Hjerte voksede, blev rigere, gav mere, begærede mere. Hans Væsen blev frodigt, fuldt af en brændende Skødesløshed, strid Jævnhed og dyb Menne-skelighed. Han blev Ven med en stærk, naturlig Verden, en legemlig Sundhed, kropslig vild Kraft kolliderede med hans Sørgmodighed, den som undertiden forekom ham uværdig, ja latterlig. Saa syntes han ikke, at han kunde sørge, men kun føle Længsel efter Hævn . . . Over Forsynet, over sin Skæbne, over den, der havde taget Margrethe fra ham. I saadanne Øjeblikke var der en egen vild Fryd over ham, en blodig Stemning, en egen katastrofal Ærgerrighed, som trængte til at handle! Vent bare, vent bare . . .

— Hej, Hr. Mejeribestyrer, skal det være en Sang? —

Han var kommet til Udkanten af Skoven, hvor der laa et Mejeri.

— En Sang? — spurgte den Tiltalte, som stod i en hvid Kittel i Døren ind til sin Lejlighed.

— Ja, en Sang! Jeg har selv skrevet den. Det er en blodig Elskovsvis, haha. Den koster ikke noget! —

— Nej Tak — sagde Manden med en egen dump Alvor, og tav.

Kristoffer blev stille.

— Ja, ja — jeg be'r undskyldte. Farvel. —

Manden svarede ikke. Han stod dér saa uflyttelig i Døren. —

Kristoffer gik videre, gik ind paa Gaardene. Aftenmørket stemte Folk fredeligt, og mange Steder gik han ikke forgæves. Han tænkte, at han maaske var i Stand til at gøre store Forretninger med denne Sang, maaske vilde han være i Stand til at leve af det hele sit Liv? Han kom igennem Landsbyer, hvor gamle Koner stod i Døren og talte sagte sammen, hvor Børnene legede midt i Gaden, medens Mændene sad i Skjorteærmer paa Bænkene og røg Piber. Undertiden klang Ekkoet af en Latter gennem den stille Egn, en Hunds Gøen, eller Kvægets Brølen. Han gik som i et Rige, der laa Himlen nærmere end Byens haarde, kolde Land.

— Hvad hedder den store Gaard, som ligger dér fremme paa Vejen? — spurgte han en ung Mand paa Vejen.

— Bjergbygaard — lød Svaret.

Det var en Herregaard, som laa hvor Vejen delte sig, omgivet af høje Hække. Kristoffer gik ind i Haven og fandt Vejen om til Køkkenet. En Del Piger kom frem i Døren og købte hver en Sang af ham. Køkkenet var et stort, dunkelt Rum, fuldt af Hvælvinger. Nogle store skinnende Kobberkedler stod og dampede inde ved Væggene, og under de lave Vinduer stod, langs Køkkenbordene nogle Piger og rensede Høns, drejede Kødmaskiner og skar Salater. De bød Kristoffer en Tallerken dampende Suppe, stoppede nogle Frugter i hans Lomme og vinkede gennem Vinduerne Farvel til ham. —

Da han sent om Aftenen kom til Mørkøv Kro, var han træt og alligevel sulten. Han bestilte Øl og Smørrebrød, Herreretter som gjorde et frygteligt Indhug paa hans Beholdning af Femogtyveører. Medens

han ventede paa Maden i det lille, tilosede Lokale, talte han sine Penge op paa Bordet. Kræmmeren gjorde Oversigt over Dagens Udbytte. Han havde solgt 28 Sange à 25 Øre. Det gav 7 Kroner. Fortæringen paa Kroen kostede 3.50 Krone og Billetten fra Mørkøv til Kallundborg 1 Krone. Langt ud paa Natten vendte han hjem med et Underskud paa c. 5 Kroner og uden den planlagte Omsætning. Han indsaa Umuligheden af at betale hverken Værtinden eller Bogtrykkeren Penge.

Den næste Dag begyndte han Salget af sine Sange i Kalundborgs Omegn. Han gik i Retning af Lerchenborg og Asnæs og fulgte den brændende hede Landevej forbi Birkendegaard ned til Højby. De kaglende Høns og de raslende Blade, Dagens sorgløse og sommerlige Musik berusede ham. Han fik lidt Mælk her og lidt Saft hist, købte lidt Brød i Landsbybagerbutikkerne, hvor Fluerne summede og Dørklokken klemte rustent og forstemt. O, alle de Gange han nu havde holdt Maaltid i Grøftekantene. Han var kommet til at elske Nælderne og Hundegræsset og Fandens Mælkebøtte. Han var kommet til at kende sit Land, dets Frodighed, dets Dejlighed, dets Uendelighed af Idyller, den ene rigere og fredeligere end den anden. Han brændte af Længsel efter at opleve denne Natur Stykke for Stykke, indaande denne Vildhed, denne Gift af det krydrede Vejr, han glædede sig vildt over at hans Hænder begyndte at faa Jordens Farve, at hans Tøj var forrevet, falmet, laset, at hans Ansigt havde faaet Vagabondens Teint. Ukendt af alle, et med Dagen og Vejen, Arving til Sol og Maane, haha, ja, Naturen havde fat i ham, hans Væsen var kommet i

Drift mod en lykkelig Lovløshed, i en egen Urstemning, hvori hans Længsler og Lidenskaber levede et genfødt og primitivt Liv.

Landskabet steg i blide Bakker og sank i bløde Bølger mod smaabitte Byer, der dukkede op som Æventyr bag Vejens Kant og Synsrand paa Synsrand. Kirkerne skinnede hvidt af Kalk i Dagens gyldne Taage, langt borte glimtede de mod den blaa Himmel, mod gyngende, gule Agre, hvor Vinden gik. Riget af Farver og Glans stormede imod ham, omhvirvlede ham som én stor, levendegjort og kaotisk Glæde. Hvor sov han i Dag? Og hvor i Gaar? Han huskede det ikke. En Sommerfugl, der kom sejlene i sin hovedkuldse Flugt var et Syn, der bevægede ham og fyldte ham med Fryd. Luftens summende Væsner, Humlebieerne, der sang og bejlede til Blomsterne i Grøften, Myggene og Guldsmedene, alt det var et Orkester for hans Øren. Svalen og Lærken blev hans eneste Ledsagere. Det var som om den højt oppe i Luften kaldte hende ved Navn, og som om Svalen, kredsende og krydsende fjernt over Veje og Agre, søgte efter hende . . .

I et Hus i Højby stod to unge Piger bøjet over Strygebrædtene. De strøg deres blomstrede Søndagskjoler. Aah, en Sang, ja, lad os købe en Sang. I et andet, ensomt liggende Hus laa Konen til Sengs og var for svag til at rejse sig og spørge hvad det var, Kristoffer vilde. . . . Han fandt det mærkeligt, at denne Kvinde kunde ligge syg ganske alene for aabentstaaende Døre . . . Han stak Hovedet indenfor og sagde God Bedring til den Syge, idet han lagde en Sang paa Bordet . . . Han saá alle Hjemmene, de Syges og de Sundes, de lykkelige Hjem, og Hjemmene hvor der var Sorg.

Hvor længe havde han nu gaaet? Han huskede det ikke. Forretningen med Sangene gik i Staa af sig selv. Erfaringen lærte ham, at han lige kunde leve af Salget. Men han havde ingen Penge til at købe nye for. Han havde hentet 200 nye Eksemplarer hos Bogtrykkeren, som venligt gav ham Kredit. Men de næste 200, han havde bestilt, havde han ikke Raad til at hente.

Atter fremstillede han sig for Politiet i Kalundborg, der denne Gang, takket være hans reducerede Ydre, fæstede mere Lid til hans Tvivlsomhed. Man forhørte sig paa Højskolehjemmet og spurgte, hvad man dér ønskede gjort ved ham. Kristoffer maatte give Kvittering for Gældsbeløbet og fik Besked paa at fraflytte Hotellet den følgende Dag.

Om Aftenen laa der paa Bordet i hans Værelse et Brev til ham. Han kendte ikke Haandskriften. Han aabnede det. Det var fra Hans Kilde. »Margrethe Ro bor i Løvede, hvor hendes Mand er Præst« stod der. »Lev vel. Hans Kilde.«

Kristoffer satte sig ned og skrev sit første Brev til Margrethe. Det naaede hende aldrig; thi det kom uaabnet tilbage til Hotellet efter at Kristoffer havde forladt det. Pastor Ro og Frue havde kun været nogle faa Maaneder i Løvede Præstegaard. Det fik han selv at vide, da han hen paa Efteraaret kom dertil. Man sagde paa Egnen, at de Aaret i Forvejen vistnok var flyttet til Sydsjælland.

Om Vinteren kom Kristoffer tilbage til København. Han arbejdede som Haandlanger blandt nogle Tømrere og sled sig selv til Blods. Han formaaede lige at leve for de Penge, han tjente.

Han blev saa underlig stum, tung og vild i Sindet.

Hans Kammerater paa Tømrerpladsen slog ham paa Skuldren og sagde:

— Naa, Stoffer! Ka' du saa gaa og hente en Dram til os! Men husk, det ska' være den røde Aalborg . . . —

— Ja . . . — sagde Kristoffer lydig og løftede Hovedet. Og saa gik han og hentede Brændevinen til Tømrerne og Arbejdsmændene.

Da Foraaret kom, begyndte han igen paa Landevejen. Gennem Jacob Romgaards Kone, Dorte, havde han en Dag faaet at vide, at Margrethe boede i en lille Landsby i Nærheden af Præstø.

Samme Dag, som han begyndte Vandringerne ud ad Landevejen, afsendte han et Brev til Margrethe . . .

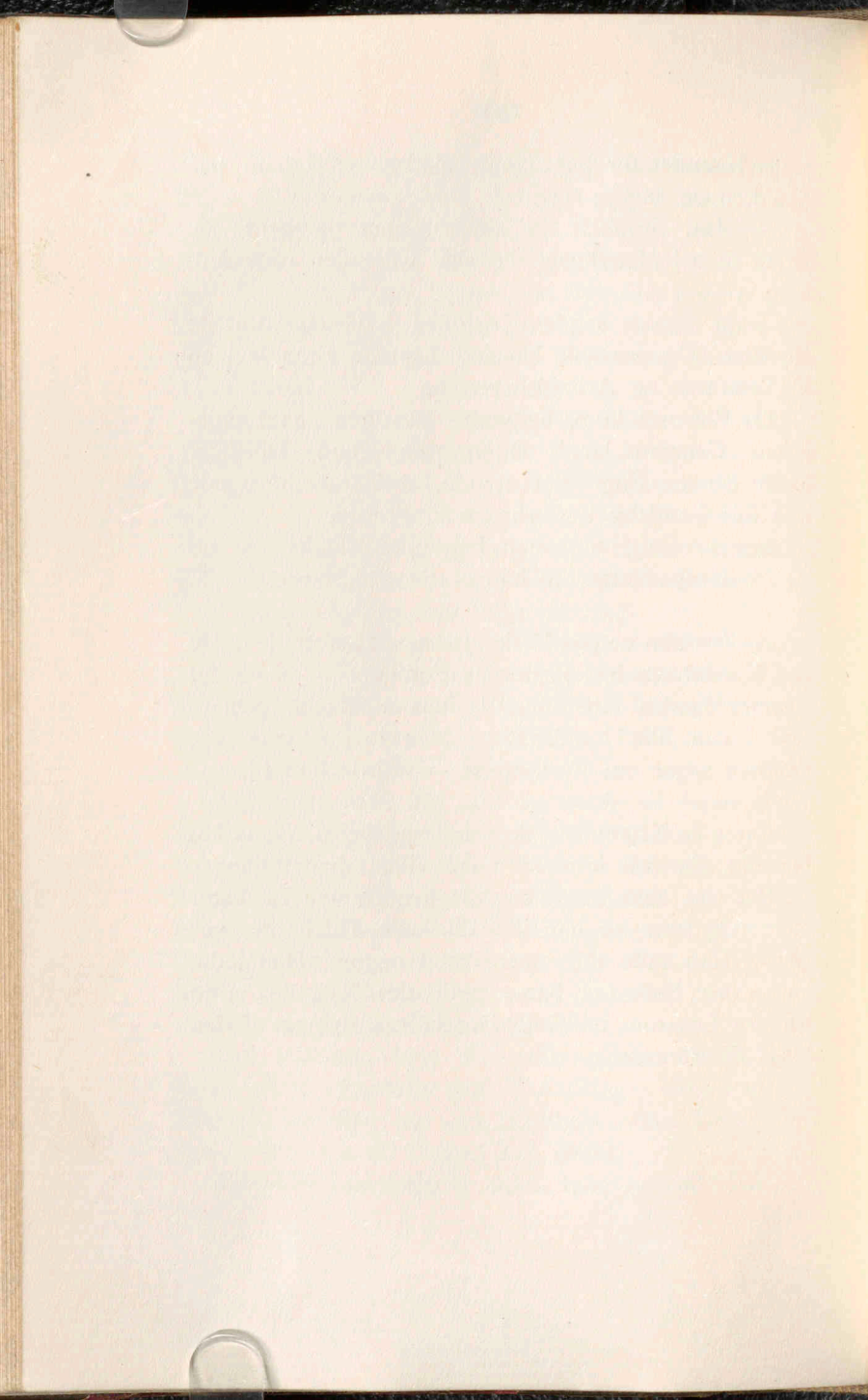
— — —

— Pastoren er paa Ferierejse med Pastorinden. De er i København hos Pastorens Forældre — sagde en gammel Mand til Kristoffer, da han en Maaned senere stod i den lille Landsby. — Men iøvrigt tror jeg, Pastoren søger om Forflyttelse — fjøede han til.

— — —

Aar gik. Kristoffer gik paa Landevejen. Hans Hu brændte. Der var kommet noget vildt i hans Øjne . . .

Det var, som om han ikke kendte sine Blomster mere. Og som om han ikke huskede Tiden, der var gaaet. Han talte ikke mere med nogen. Han ledte kun. Naar Folk saå ham, sagde de: Naa, det er jo bare en Lazaron, en Gal. Der er saa mange af den Slags Eksistenser —.

FJERDE DEL

FRU PASTORINDEN

I.

E LINE! Eline! —

Pastor Ro stod i Havedøren i den nye Præstevilla i Astorp By i Nærheden af Nykjøbing paa Sjælland, kaldende paa Pigen Eline. Han var netop kommet hjem fra en Begravelse, træt af Vejen og Heden, og følte sig besværet af Ornatet, som strammede ham i Halsen og forøgede den irritable Tilstand, Pastor Ro i den senere Tid havde befundet sig i. Pigen Eline vidste dette. Hun kom hurtigt ind fra Køkkenet.

— Det er snart for galt med Dem, Eline! Hvor mange Gange skal jeg kalde, før De kan komme? Hørte De ikke, jeg kaldte? —

— Jo, Hr. Pastor. —

— Hvorfor kommer De saa ikke? —

Eline saá ned i Gulvet. Hun vidste ikke, hvad hun skulde svare. Jo, hun vidste det godt, men det hun tænkte, vovede hun ikke at sige. Pastoren er blevet saa afskyelig utaalelig. Pastoren er ikke til at tale til. Pastoren er blevet tvær, nervøs, mærkelig fraværende, og kommanderende. Alt det havde Eline Lyst til at sige. Hun havde arvet sin Fader, Smeden Frants Holmstrups Evne til at læse Folk Teksten, en Evne hun rigt udfoldede overfor Astorps nye Skole-

lærer. Men sin Husbond, Pastoren, vovede hun kun at lyde.

Pastor Ro gik frem i Stuen. Han sukkede. Blikket var langt henne, Armene gjorde en ligesom udmattet Bevægelse ned langs Siderne paa hans Kjole. Han tog Hatten af. Panden var bleg og vaad, Øjnene matte, og Ansigtstudtrykket dybt forstemt. Han stod stille midt i Stuen uden at se sig om. Haven susede derude, gennem den aabentstaaende Dør. Det lød, som om Sommeren fik Vinger og løftede sig for at forlade Landet. Solen brændte i Gardinerne, en egen mættet Glans af Augustsol fyldte Stuen med Reflekser og Flager af Lys.

Eline vovede sig et Skridt nærmere sin Husbond.

— Pastoren — ser lidt træt ud — sagde hun logrende, paa sin sjællandske Dialekt.

Ro rørte sig ikke.

— Hva'? — sagde han pludselig som vaagnet af en Drøm. — Træt? Ja, jeg sér træt ud, jeg véd det godt. —

Han tav lidt.

— Hvor er min Kone? — spurgte han.

— Pastorinden er i Nykjøbing. Det ved Pastoren jo godt. —

— Det er sandt, det er sandt, ja. —

Peter Ro gik lidt om. Saa knappede han sin Embedsdragt op og lagde den fra sig paa en Stol.

— Skal vi snart spise, Eline? —

— Ja. Naar Fruen kommer. —

Eline vilde gaa ud i Køkkenet. Hun følte, at Pastoren var for træt til at besvare hendes Spørgsmaal, for træt til andet end at være alene.

Pludselig gjorde den unge Præst en Bevægelse imod hende, som om han vilde hende et eller andet. Men han tog sig selv i denne Ytring, paa en Maade og med en Mine, som om han ikke turde udtrykke sig.

— Eline — sagde han blot.

— Ja? —

Hun standsede ved Døren ud til Korridoren og vendte sig om.

— Kom hér hen, Eline —. Der er noget, jeg vil spørge Dem om. —

Hans Stemme lød saa sagte, som om ingen uden *hun* maatte høre ham.

— Eline — sagde han, idet han tog hende ved Armen. — Er der kommet *Breve* i Dag? —

— Breve? — spurgte Pigen. — Der kommer jo Breve hver Dag? —

— Jamen — til min Kone? —

— Til Pastorinden? Det véd jeg ikke, Hr. Pastor, det véd jeg ikke. — Eline talte paa en egen hastig Maade. — Jeg véd ikke af, at der kommer Breve til Pastorinden. —

— Det gør der, det gør der, Eline. — Men —, naturligvis kommer der Breve til min Kone, — hvad var det, jeg vilde sige? —

— Aah —, lo Eline paa sin barnlige og forcérede Maade. — Nu er Pastoren igen fraværende! —

— Sig mig en Ting, Eline. —

Pastoren greb hende haardt i Armen. Han bøjede sig ned imod hende.

Stemmen var lav, da han sagde:

— Finder du — finder *du* nogle Breve? —

— Breve? Hvor?

— Saadan — saadan rundt omkring —, i Bøgerne, i Skufferne, i min Kones Gemmer? —

— I Pastorindens Bøger? —

— Ja? —

— Aldrig. Jeg gaar ikke i Fruens Gemmer. Det har jeg aldrig gjort! —

— Nej, nej, Barn, det véd jeg nok. Men. —

Eline havde gjort sig fri af hans Haand og vilde gaa ud i Køkkenet.

— Det kender jeg ikke noget til, det véd jeg ikke noget om — næsten raabte hun. — Pastoren maa undskyldte, Pastoren maa sandelig undskyldte. —

Hun løb ud. Ro var alene. Han vilde gaa ind paa sit Arbejdsværelse, men vendte om, før han naaede Døren. Han flyttede sin Kjole hen til en anden Stol, vilde hænge den ud i Korridoren, men lod den ligge og gik om i Stuen paa en underlig ubeslutsom og planløs Maade. Han opdagede en Bog, som laa paa Bordet. —

Det var en Roman. Han tog den op i sine Hænder. —

Hans Tankers ilende Løb var dikteret af den indre Forfærdelse, der fyldte ham. Hans Hoved smertede. Der laa ligesom en Ring af Kval om hans Tindinger. Hans Pande og Haandled var mere fugtige af Angst, Forvirring, Usikkerhedsfølelse end af Sommerdagens Hede. Han havde aldrig haft noget imod, at hans Kone læste Romaner og Digte, og det havde aldrig bekymret ham, hvad det var for Bøger. Margrethe havde i al den Tid, de havde været gift, haft Lov til at gøre, hvad hun vilde. Saa dybt havde han stolet paa hende, saa dybt havde han vidst, at hun var hans, at han selv følte det som en Glæde, at

hun udviklede sig selvstændigt, personligt og smukt, mod det store moderlige Maal, der var hans Ægteskabs kæreste Tanke. Han kunde jo ikke vide, om det var hans Skyld, at de ingen Børn havde faaet endnu. Han var et almindeligt og naturligt Menneske, uden sværmerisk Overspændthed, uden raa, romantiske Idealer. Det havde aldrig faldet ham ind, at hans Hustru følte nogen egentlig Trang til at læse Romaner. Hvad fortalte disse Bøger hende? Noget andet end det han selv evnede at sige til hende? Hvorfor søgte hun dem?

I Virkeligheden havde Margrethe for meget at bestille i sit Hjem til at tænke paa Bøger. At mange af disse var kommet inden for Døren, skyldtes Andrea Leerbergs uudslukkelige Læsetørst og Trang til at gøre Margrethe opmærksom paa den og den nye, »spændende« Bog, hun selv gennem Aviserne og Folkebibliothekerne kom i Forbindelse med. De laa som Regel paa Bordet i Pastorens Hus, men ingen rørte dem. Ofte, naar Andrea kom paa Visit, eller Margrethe, hvad sjældnere skete, viste sig paa Skolen, havde Andrea hentet literært Nyt i Nykjøbing —, hvor Lærer Beenberg paa Borgerskolen holdt hende à jour med nye og, det skal siges, gode Bøger. Lærer Beenberg, en jydsk Seminarist fra Ulstrup, var kendt i Byen for sine boglige Interesser. Derimod vidste færre, at han skrev Digte til Lærerkonen i Astorp Skole. Han havde, paa eget Forlag, udgivet to Digtsamlinger. Det var dem, Pastor Ro faldt i hvileløse Betragtninger over. Hvad under Solen var vel mere uskadeligt end Lærer Beenbergs Digte?

Nicolaus? Han gik i Roerne. Thi den nye Lærer i Astorp Skole dyrkede baade Rug og Roer paa sin

ringe Jord. Han passede Møddingen, og var begyndt at samle paa Piber. —

Den Dag, Postbudet havde baaret Kristoffers første Brev til Pastor Ro's Hjem, havde Pastorinden været alene hjemme. Hun havde knap læst det til Ende; thi dets Indhold laa hende saa fjernt. — Men af en Slags praktisk Forsigtighedsfølelse havde hun lagt det til Side, vist nok inderst i den højre Buffet-skuffe. Da der kom flere, rynkede hun Bryn, undlod at aabne dem, gemte dem hen i Bøger og Skuffer, og omtalte dem kun flygtigt til sin Mand. En Dag finder Pastoren selv ét af dem, aabner det, og læser det. Nu, da han stod og bladede i Bogen, stødte han paa det igen . . .

Hvorfor havde hun aldrig talt om disse Breve? Hvem var Kristoffer Veje?

Hvis hun, da hun jo ikke havde aabnet dem, ikke brød sig om at læse dem, hvorfor havde hun da gemt dem? Hvorfor havde hun ikke brændt dem, tilintetgjort dem?

Han syntes, at dette Brev, han havde aabnet, i sit Indhold var saa stærkt, at det ikke kunde fortæres . . .

Hvorfor kom disse Breve? Hvor mange gemte Margrethe i sine Stuer?

Han gav sig pludselig til at lede i Buffeten og Chatolet, i Linnedskabet, i Sybordet. Hans Bevægelser havde en feberagtig Hurtighed over sig, han rev Tøj og Duge ud paa Gulvet, huggede Skuffer i og flaaede andre op. Han lignede en Gal, i Færd med at udføre et forvirret Forsæt. Peter Ro, som nu gik i sit tredvte Aar, saa af Naturen ældre ud. Hans smalle, i Grunden fine Skikkelse var i en dyb Uros

Vold, hans Legeme skælvede, og han blev gammel i Trækkene, næsten ulykkelig, medens han knælede dér midt imellem Duge og Æsker, søgende som en Vild efter det, der skulde bringe ham nærmere til hans Ulykke. Da han intet fandt, kastede han de oprevne Sager tilbage i Skufferne og lukkede disse, efterladende dem i deres Uorden. Nu vilde han spise, nu vilde han tale med sin Kone, hun maatte fortælle ham det hele. Hvad i Alverden skulde dette betyde? Hvem vovede uden hans Vidende at sende Brevet til hans Kone? Kristoffer? Var det en Djævel, der dukkede op i hans Verden? Var det Ulykke, Tvivl og Fristelse, der i en Person, han ikke kendte, pludselig viste sig i det fredelige Lys, der laa om Huset. Nej, tænkte han forvirret, han maa jo have eksisteret længe. Hvad er dette for noget? Dette vidste jeg ikke. Margrethe, du burde have fortalt mig . . .

Han saá paa Brevet, som laa foran ham i den opslaaede Bog. Det sortnede for hans Øjne . . .

— Eline! Eline! —

Han kaldte. Hans Stemme tordnede.

Pigen kom farende.

— Herren kaldte? —

— *Herren* kaldte ikke! *Jeg* kaldte! —

— Ja — sagde Eline sagte og forskrækket.

— Hvis der kommer Breve hér til mit Hjem, giver De dem for Fremtiden til mig. Allesammen. Jeg vil vide, hvad der bliver sendt hér til Huset. Er det forstaaet? —

— Ja — svarede Eline næsten uhørligt, og stirrede paa Præsten.

— De kan godt rette *min* Mad an. —

Eline skyndte sig ud, og lukkede Døren efter sig med en forskrækket Bevægelse.

Peter Ro glemte straks sin Heftighed, han sank sammen og følte hvor lidt det laa for hans Natur at kommandére, fare op, og lægge vidtløftig Myndighed for Dagen. Han var i Virkeligheden svag, hele hans Nervesystem levede med i ethvert Ophidselsens Moment, og bagefter følte han sig modløs, angerfuld og tyrannisk. Han led ved at skænde, var syg, naar han skulde være vred, det var denne Pludselighed i hans Temperament, som forvoldte ham store, indre Kvaler, Tvivl og Angst og Selvransagelse. Nu havde han forskrækket Eline, vidste han, jaget Livet af hende, og, hvad der var værre og uværdigere for ham, indviet Tyendet i Husbondens Tvivl paa og Mistanke til sin Hustrus Troskab. Han satte sig med en tung, byrdefuld Bevægelse ved Bordet og begravede Hovedet i sine Arme.

Der lød Trin ude i Forhavens Grus og straks efter bankede det paa Havedørens Paneler. Pastor Ro rejste sig.

— Kom ind, — sagde han, idet han gik over mod Døren ind til Arbejdsværelset for at tage en Jakke paa. Han vendte sig om og saå Læreren og hans Kone staa i Døren.

— Goddag Nicolaus Leerberg. Goddag, Frue. Værsgod, kom indenfor, jeg skal blot ha' en Frakke paa. —

— Goddag, Pastor Ro. Ja vi var saa fri at — —

— Saa, Nicolaus — sagde Andrea og puffede til Ægtefællen. — Nu holder du dig i Skindet og opfører dig ordentlig. Jeg skal nok sige det, der skal siges. Pastor Ro véd godt, hvor lidt Respect Ungerne

har for dig. Derfor ska' du bare ikke snakke for højt om Undervisningen og Eksamen. —

— Ja, Andrea, jeg vil nu bare sige dig, min Putte —

— Maa jeg være fri for det Udtryk »Putte«. Hvor har du fundet det fra? Det lyder rædselsfuldt. —

— Det har jeg læst i Romanerne. —

— Sludder. —

— Min kære Andrea, du siger, min Pige, at jeg skal være ordentlig. —

— Maa jeg være fri for dine kærlige Udbrud. Nu lader du mig, — hyss, der er Pastoren. —

Nicolaus fik netop Tid til at hviske:

— Han ser træt og syg ud. —

— Vær saa god at sidde ned — sagde Ro og kneb Øjnene sammen ved Fornemmelsen af at Lærerparret var pyntet som til en Midsommerfest.

— Jeg haaber ikke vi forstyrrer Pastoren — sagde Andrea og satte Munden i Folder.

— Gu' gør vi ej, — mumlede Nicolaus, idet han satte sig.

— Ikke paa nogen Maade — svarede Ro. — Aldeles ikke, —, hvad var det, jeg vilde sige —, hm. —

— Er Margrethe ikke hjemme? —

— Nej, min Kone er i Nykjøbing. —

Andrea følte, at der laa noget besynderligt bag disse Ord. Hun og Nicolaus havde mest Lyst til at spørge Pastoren, om han havde været syg eller var særlig træt i Dag, men tænkte begge, at de paa dette Punkt kom til Ulejlighed. Derfor begyndte Andrea at fortælle, at hun med stort Besvær havde for-

maaet sin Mand til at tage noget »ordentlig« Tøj paa og gaa med over i Præstegaarden. Det var saa længe siden, sagde hun, at de havde aflagt Pastoren en Visit.

— Ja, vi har nok at tænke paa. Vi skal ta' Rugen ind og skal ha' Marken — —

— Ja, De er jo blevet Landmand, Nicolaus Leenberg — sagde Ro afbrydende, idet han forsøgte at smile gennem sin hemmelige Pine.

— Ja, jeg er, Pastor Ro. Det er en særdeles tiltalende Beskæftigelse. Ja, det er. Jeg ofrer megen Tid paa det. —

— *Al* for megen Tid, Nicolaus, — sagde Andrea om sendte Manden et haardt Blik.

— Jeg har nogle Eksamensformularer til Dem fra Kultusministeriet, — sagde Ro og rejste sig. — Dem kan De faa med det samme. Jeg skal hente dem. —

Da Peter Ro var gaaet ind i Værelset ved Siden af Havestuen, sagde Andrea arrigt til sin Mand:

— Altid skal du tale om dine Marker. Du har halvanden Mark, har du. Basta. Altid skal du tale om at sprede Møj . . . —

— Saa, saa, saa, lille Andrea, lad os nu ikke skændes. Nej, lad os nu ikke plage hinanden. Har du glemt alle de lykkelige Timer, vi har haft sammen? —

— Aah, lad mig være fri. Det er af bar Raahed, du siger det. Jeg hører det godt i din Stemme . . . —

— Men min bedste Andrea —? —

— Ti. Jeg vil ikke høre noget. —

Ro kom igen og gav Læreren en Bunke store, trykte Ark Papir.

— Tak, — sagde Nicolaus, og lagde dem fra sig, som om de ikke interesserede ham.

— Jeg har noget, eller rettere *vi* har noget, vi vil tale med Pastoren om, — sagde Andrea Leerberg og blev usikker i Stemmen.

— Med mig? — spurgte Ro og saa op. — Hvad er det?

— Ja, det er — det er — lidt vanskeligt for mig at — for *os* at sige det. —

— Hvad er det? — hviskede Ro pludselig og saa fra den ene til den anden, som om hans Øjne allerede skimtede Sandheden i dem begge. — Hvad er det? Sig mig det. —

Andrea rejste sig.

— Nicolaus og jeg er blevet enige om at søge Skilsmisse. — —

Peter Ro maatte støtte sig til Bordet, hvor han stod.

— Nej ... — hviskede han hen for sig, uden egentlig at tale til andre end sig selv.

— Vi er *saa* forskellige, Pastor Ro. Vi kunde ikke vide paa Forhaand, at vi skulde faa hver sine Interesser. Vi vil kun plage Livet af hinanden, hvis vi skal — —

Pastor Ro hørte ikke.

— Nej ... — sagde han sagte igen.

Han maatte sætte sig ned paa den første den bedste Stol.

— Hvad er der i Vejen? — spurgte Nicolaus og rejste sig. — Er Pastoren syg?

— De sér bleg ud, — sagde Andrea forskrækket. Ro rejste sig.

— Ja, jeg er lidt syg — stammede han. — Jeg

— jeg er lidt træt. Jeg har aldrig vidst, at jeg faldt saa let sammen, naar — naar noget skulde ske. Jeg forstaar — at jeg — at jeg ikke har prøvet noget — endnu. —

— Hvad er det? Prøvet hvad for noget? — spurgte de begge i Munden paa hinanden.

Ro knyttede sin ene Haand og satte den fast ned mod Bordet. Han samlede al sin Kraft, da han sagde:

— Og det spørger De mig om, Nicolaus Leerberg? Og De, Andrea? Spørger mig om hvad jeg mener med at *prøve* noget? Jeg maa tro, at De enten er gaaet fra Forstanden, eller er blevet blinde paa Øjnene eller sløve i Deres Sjæle, siden De ikke synes at fatte en Tøddel af den Prøvelse, der er for *mig*, i at se to Mennesker *prøve* paa at rive sig fra hinanden. Jeg har nok ladet mig fortælle af daarlige Tunger, Nicolaus Leerberg, at Børnene i Deres Skole ikke længere havde nogen Respect for Deres Lærer, og at De, Andrea Leerberg, undertiden fandt Morsskab i at blive gjort Kur til af den dødssyge Lærer Beenberg i Nykjøbing, en Mand, der er godt paa Vej til Graven af Tuberkulose --, men jeg vil sige Dem begge to, at jeg ikke tror et eneste Ord af, hvad disse beskidte Munde har sagt. Forstaar De, jeg *tror* det ikke! Det eksisterer ikke for mig. Thi hvis jeg skulde tro det, vilde det betyde, at jeg maatte give Afkald paa en dyrebar Forestilling om to Menneskers Kærlighed — to af mine nære Venners smukke ægteskabelige Samliv —. Og det *vil* jeg ikke. Jeg vil ikke miste min Tro paa Dem, Nicolaus Leerberg, og Dem, Andrea, jeg vil ikke miste min Tro paa *noget Menneske* ... hører De, jeg *vil* ikke! *Satan* er ikke i os, er ikke i vore Hjerter,

ikke i Deres Hjerte, Nicolaus og Andrea Leerberg. Han er ikke i det Menneske, om hvem vi *tror* det Gode, det Ophøjede, det rene af Hjertet, det som er Guds Væsen! Forstaar De, at jeg ikke kan lade mig berøve det gode Indtryk, jeg har af Dem, Lærer Leerberg. Netop som Lærer og Mester for Deres Børn i Skolen. Jeg tror det ikke muligt, at en Mand med Deres Sundhed og Styrke, et Menneske med Deres fuldstændigt uprøvede Ungdom ikke skal kunne være i Stand til at sætte en Flok Skoledrenge i Respect. Det kan ikke være Deres Agerbrugs Skyld. De er jo ansat under Staten som Lærer og faar Deres Løn som saadan. Og ikke som privat Landmand. De er min Ven, Nicolaus Leerberg, derfor siger jeg Dem det. Jeg kender Dem ikke alene hér fra Egnen som Degn og Medlærer, men jeg har kendt Dem i en Aarrække gennem Margrethe, som var den første, der nævnede Deres Navn for mig. Hvor let vil det ikke være for Dem at udfylde Deres Plads baade som en Arbejder for Guds Ansigt og som Ægtemand ved Deres Hustrus Side? —

— Jeg vil sige Dem, Pastor Ro, at det heller ikke er mig, der er —

Præsten afbrød.

— Og De Andrea. Hvilke Vanskeligheder har De ved at blive ved Deres Mands Side? Jeg kan ikke staa hér og tale til Dem, som om De var et Barn! Men det vil jeg sige Dem, at hvis Gud ikke er i Deres Kærlighed, da har De ingen Kærlighed, ejer den ikke, kender den ikke. Uden den er Deres Følelse et Falsum, et urent Ønske, en Fordring til den Lidenskab, der blind, selvisk, dødelig og elendig, er Guds Undergang i Mennesket. Vær ikke bange

for at bede Deres Mand om hans Kærlighed. Det er Deres Ret. Det er Deres Ungdoms og Deres Kvindeligheds Ret. Men det Forræderi mod Livets og Hjertets Alvor, som en Hustru begaar imod sin Mand i det Øjeblik hun bedrager ham: *det* er en af de største menneskelige Skændsler, der findes. Har De ikke et Hjem, der er godt og trygt, har De ikke Evnen til at glæde Dem over det, har De da andre og frygteligere Behov? Faa Børn, vind Lykken i denne Velsignelse, der er større, end vi tror, fordi ingen af os endnu kender den. —

Ro vilde sige endnu mere, tale endnu kraftigere til dem, men hans egen Ungdom truede med at overvælde ham. Alt det, han netop *maatte* sige, strømmede fra en hemmelig Verden i ham selv . . . Han havde talt med en Lethed og en egen enkel og simpel Kraft, der fik de to Mennesker til at *se* paa hinanden . . .

— Jeg vil altsaa bede Dem gaa til Deres Hjem, — sagde Peter Ro sagte og med Besvær, idet han drog Vejret næsten gispende. — Jeg glæder mig til, at De vil komme over og se til Margrethe og mig en — en anden Dag. Men bidrage det ringeste, selv i Embeds Medfør, til Deres Skilsmisse, det *vil* jeg ikke. Saa maa De søge en anden Præst.

— Kom — kom saa, Andrea, — sagde Nicolaus stille.

— Ja, — sagde hun og flyttede sig mod Havedøren.

— Farvel, Pastor Ro. —

— Farvel — Nicolaus Leerberg. —

— Farvel, Pastor Ro, — sagde Andrea. — Hils Margrethe. —

— Tak, Andrea. Det skal — jeg. Farvel. —

Ro fulgte dem ikke ud. De fulgtes ad Side om Side ned gennem Forhaven og drejede hen ad Vejen. Han saa ikke efter dem.

Eline kom lidt efter ind fra Køkkenet.

— Hva' — hva' er der? — spurgte Pastor Ro fraværende og saá op.

— Det er Maden — til Pastoren — sagde Eline og skubbede Døren i med Foden.

Den unge Præst satte sig til at spise, alene.

II.

Margrethe plejede at tælle sine mange Pakker, forinden hun steg ind i Toget i Nykjøbing. Hun elskede at samle dem i en stor Bunke i Hjørnet af Kupéens Net, for ligesom selv at leve i Billedet af sin Velstand. Eller ogsaa lagde hun dem baade paa Bænken og i Nettet. Saa fik hun et omfattende Billede af sin egen Husmoderlighed, Travlhed og en nedarvet gratiøs Hengivenhed for Smaating. Da Toget holdt i Astorp, stod hun ude paa Vognens Platform, høj, forblæst af Vind, brændt af Sol, sund og lys, med alle sine Pakker myldrende omkring sig. Der er Præstefruen, sagde Folk, som stod paa Perronen.

— Goddag, Fru Pastorinde — sagde Stationsforstanderen, den lille, adrætte Hr. Blink, der havde nærmet sig hendes Vogn for at hjælpe hende, som om hun var en Dronning.

Margrethe nikkede til Bekendte paa Stationen, trykkede Forstanderen i Haanden og skyndte sig ud gennem Ventesalen.

Uden for Stationsbygningen, omtrent ud for Høj-skolehjemmet, kom Doktoren kørende imod hende. Han sprang af Cyklen og gav hende høfligt Haanden.

— Goddag, Fru Pastorinde Ro, — sagde han og lattede paa Sixpensen.

— Goddag, Doktor Bahnsen. —

— Hvordan har vi det saa? —

— Udmærket. Jeg er saa rask, saa rask. —

— Holder vi Æterkuren? —

— Jeg *kan* ikke, Doktor Bahnsen. Jeg føler mig alt for rask til at tage de Draaber. Det er saa længe siden, jeg har mærket noget. —

— Jamen alligevel. —

— Ved De, hvad jeg tror, jeg fejlede, Doktor? —

— Det forbavser mig ikke som moderne Læge, at mine Patienter selv bestemmer Sygdommens Karakter. Naa, hvad var det saa? —

— Det var den Slags Hjertesygdomme, som forsvinder med Alderen. —

— Nej, ved De hvad. Hvor gammel er Pastorinden? Ikke fyldt tredive endnu? Eller fem og tyve, hvad?

— Jeg tror det var Umodenhed . . . —

— Hahaha, lidt Hjertebanken. Pas paa, siger jeg. Pas paa, alligevel. Nu har vi faaet Dem her i As-torp, og nu vil vi ikke af med Dem. Hils hjemme. —

Doktoren hilste igen og svang sig paa Cyklen.

— Vil du løbe ud og spørge, om du maa hjælpe Pastorinden, — sagde Købmand Stengaard til Kom-

misen. De saa Margrethe Ro gaa forbi ude paa Gaden.

— Ellers Tak, Nielsen, — sagde Margrethe til Kommisen, der kom løbende efter hende. — Hils Købmand Stengaard og sig Tak. —

Da Margrethe kom forbi Smedien, stod Elines Fader uden for Huset mellem Hjul og Jern, rustne og havarerede Vogndelev.

— Har Eline været hjemme, Frants Holmstrup? —

— Nej, Fru Pastorinde, ikke siden forrige Søndag. —

— Saa kommer Eline hjem i Morgen Eftermiddag. —

— Tak, Fru Pastorinde. —

— Farvel, Frants Holmstrup. —

— Farvel, Farvel, Fru Pastorinde. —

Hun var kommet til at elske Byen med Stationen og Kirken. Naar det lille, landlige Tog rokkede frem over det Grønsvær, hvori blanke Skinner laa og drømte, med et Glimt af Himlens Blaa i sig, og kørte ind foran den grusede Perron, betragtede hun det landskabelige Æventyr som én af sine største Glæder. Ro var meget hos Menigheden, og meget for den. Han talte meget om sit Embede og sine høje, menneskelige Maal. Derfor maatte ogsaa hun søge Menigheden; men i denne naturlige Form, i Lyksalighed over Egnens Skønhed, over Byens snurrige, som oftest hjertelige Mennesker, Astorps Kirkes Idyl, den hvidkalkede, gamle Kampestensbygning mellem de grønt lysende Træer. Vejene i Astorp var saa smukke, syntes hun, de slog saadan nogle djærve Sving ned gennem Bakkerne, ned mod Fjorden. Hegnene og Hækkene var gamle og tætte, de dannede tykke Løvmure af Efeu og Tjørn. Jorden var rig og blød, og

paa Bakkerne gyngede det modne Korn. Hun tænkte paa sit Hus, sine Høns, sit Arbejde. Hun drømte, bedøvet af Solskin, opfyldt af den Fred, Naturen giver. Ofte gik hun en Tur gennem Astorp By og Byens Omegn, ligesom tællende sine Skridt af Lyksalighed over den dybe, slumrende Idyl. Dér er Præstefruen, sagde Folk. Dér gaar Pastorinden.

Hun gik ind igennem Haven og kom om til Køkdøren.

— Gud, er det Fruen? — sagde Eline og fik travlt.

— Ja, tag Pakkerne. —

Margrethe lagde sine mange smaa Byrder fra sig og tog sin Hat af.

— Er min Mand kommet hjem? — spurgte hun.

— Pastoren — Pastoren spiser. —

— Spiser? Hvad skal det sige? —

— Jeg ved ikke . . . — svarede Eline og tav.

Margrethe saá det undvigende Udtryk i hendes Ansigt. Hun gik straks ind i Stuen.

Præsten sad endnu ved Bordet.

— Men kæreste Peter, hvad i Alverden skal det betyde, at du sidder og spiser alene? —

Ro saá op paa hende.

— Jeg *er* jo alene . . . — sagde han.

— Er du alene? — hviskede hun uforstaaende. —

Vidste du ikke, jeg kom hjem? —

— Jeg var sulten. —

— Helledussedasse — sagde Margrethe pludselig.

Pastor Ro sprang op.

— Maa jeg være fri! Er det en Maade at sige Goddag paa til din Mand? —

Hun saá paa ham, forstod ikke denne Oprørthed,

der fyldte ham. Hun anede, at noget maatte være sket, og ransagede sin Bevidsthed for at finde det hun skulde bebrejde sig selv. Hun tænkte, hun var kommet for sent hjem, det var hændt hende før, men Peter Ro plejede ikke at tage saadan paa Vej. Det maatte være noget andet . . .

Hun sagde stiltfærdigt:

— Jeg finder dit »Goddag« mere mærkværdigt, Peter. —

— Jeg — jeg ber om Forladelse . . . sagde han sagte.

— Hvad er der i Vejen? — spurgte hun mildt.

— Du ser ikke glad ud, Peter? Jeg forsikrer dig, at jeg saadan havde glædet mig til at komme hjem og spise sammen med dig. Jeg har købt nogle yndige Planter til Lysthuset, en Knap til Flagstangen, og — —.

— Ja, ja, ja — sagde han blot og sukkede.

Hun vilde lægge sig ind til ham.

— Har du tænkt et eneste Øjeblik paa din Kone, medens hun har været borte? — spurgte hun dæmpet og ømt.

Han stødte hende lempeligt fra sig med Armen.

— Hvorfor spør' du om det? Det véd du, jeg har. Du er bare lykkelig, glad, tankeløs, aah —, ja, du tænker kun paa denne ydre Verden, paa disse ligegyldige Ting som Lysthus og Flagstang og rene Gardiner og saa videre. Du er lykkelig i Dag for dit Hjem, i Morgen for Vejret, i Overmorgen for noget andet —

— Jeg forstaar ikke — —

— Nej, du forstaar ikke, at det plager mig at se dig være optaget af alle disse Ligegyldigheder —.

— Hvor du er urimelig, Peter — afbrød hun.

— Disse døde Ting som blanke Gulve og Flag-

stang og Sytøj —, og — og Fanden og hans Pumpestok —.

De sidste Ord havde han hvisket frem. Margrethe havde aldrig hørt sin Mand bande. Hun blev med ét dybt alvorlig, og saá næsten forfærdet paa ham.

— Men kæreste Ven? — sagde hun blot.

— Jeg er en ung Mand, Margrethe, men jeg føler mig ikke som saadan. Det er, som om jeg pludselig er blevet gammel, uendelig gammel. Og som om jeg ganske mangler Kraft til at sige dig, hvor uendelig meget, jeg har tænkt paa dig, medens du har været væk. Tænkt og tænkt, og grublet og grublet. Jeg finder det naturligvis beundringsværdigt, at du glæder dig over dit Hjem, men jeg forfærdes ved Tanken om, at du intet, *intet* føler for mig. —

Hun maatte smile, ja lé af ham. Men han greb med sin Haand krampagtigt om Stoleryggen bøjede sig lidt imod hende og sagde brændende, med en egen ekstatisk Styrke, der slettede den sorgløse Mine i hendes Ansigt:

— Saadan er det, Margrethe. Saadan er det, *min Hustru*. Har jeg ikke altid troet dig, stolet paa dig, og ladet dig være dig selv? Har jeg ikke elsket dig ved at give dig din Frihed? Men jeg har været blind paa mine Øjne, og derfor føler jeg alt for sent den *Sandhed*, der skiller os to ad. —

— Peter! — næsten raabte hun forskrækket, uden endnu at forstaa Meningen i hans forvirrede og alvorlige Ord. — Hvad er det? Hvad er der sket? —

— Jeg har mistet dig . . . —

— Mistet mig? — hviskede hun.

— Jeg er alene . . . —

Han gik om i Stuen, paa sin fraværende og hvileløse Maade. Margrethe stirrede efter ham, medens hendes Tanker kæmpede med at forstaa hans gaadefulde Opførsel. Hvad var det, han sagde til hende? Han maatte jo tale ud fra noget bestemt . . . noget, han mente . . . noget, han havde oplevet . . . Hun gik hen til ham og tog ham om Halsen.

— Hør nu hér, Peter —. Hvad er det, jeg har gjort? Hvad er der sket? Peter, sé paa mig. —

Han var standset, blevet stille af hendes Stemme. Han saá paa hende, som om han betragtede et Billede.

— Naar jeg sér paa dig — sagde han, — er det, som om intet er sket. Dine Øjne lyver ikke. —

— Hvad *tænker* du paa? spurgte hun ømt, næsten bekymret.

— Tænker *du* ikke paa noget? —

Hun svarede fast og med en egen ungdommelig Kækhed.

— Nej, Peter! —

— Tænker du slet ikke paa noget? — spurgte han, medens der kom noget plagende og monotont, næsten noget sindsygt, syntes hun, i hans Stemme. Hun var angst for det sære, syge Smil i hans Øjne.

— Nej, hvordan kan du tro det? Hvad er det, du er kommet til at tænke paa? Hvad er det, der piner dig? Der er kommet noget op i dit Sind. Har du faaet noget at vide, som du ikke vidste før? —

— Du véd det. Du *føler* det allerede. —

— Hvor skulde jeg vide det fra? Hvad skulde det være? Er det — er det noget om mig? —

— Sandheden leder dit Instinct . . . —

Nu blev Margrethe mere vred end angst. Hun

vendte sig fra sin Husbond, knyttede Hænderne. og gik oprørt om i Stuen.

— Kan du ikke taale at se mig lykkelig, siden du plager mig med al denne Snak? Piner det dig, at din Kone er saa tilfreds og glad som nogensinde? Staa dog ikke dér, Peter, og kast Sten ind i dit eget Hus . . . Hvad har jeg gjort? Hvorledes skal jeg faa dig til at tro, at denne Tilværelse hér i mit Hjem og hos dig gør mig saa tryk og taknemmelig og sorgløs, som aldrig før? Hvad er det da for tusinde vanskelige Spørgsmaal, jeg skal svare paa? Hvad er det da, jeg skal angre, tilstaa, eller gøre godt igen? Hvad er der sket med dig? Du er en anden, end du var, da jeg gik hjemme fra i Morges? —

Hun tav et Øjeblik, en Tanke faldt hende ind.

— Har der — været nogen hér, medens jeg har været væk? — spurgte hun.

— Ja. —

— Hvem? —

— Nicolaus Leerberg, og hans Kone. —

— Hvad vilde de? —

— De kom for at bede mig bistaa dem i at søge Skilsmisse . . . —

Det gav et lille Ryk i Margrethe.

— Hvad er det, du siger? — spurgte hun forfærdet.

Ro nikkede; men pludselig vendte han sig voldsomt imod sin Hustru.

— Men jeg *vil* ikke, — næsten raabte han. — Jeg gør det ikke. Jeg skiller ikke to Mennesker ad. Jeg bidrager ikke til at rive det ned, som Gud, den Almægtige, har knyttet sammen. Jeg *gør* det ikke, forstaar du. Aldrig! —

— Nej, Peter, naturligvis — sagde Margrethe uden at forstaa.

— Det lod jeg dem vide. Jeg sagde det til dem. Lige op i Nicolaus' sløve Ansigt. Jeg tordnede det for Ørene af dem. Og Andrea? Det er selvfølgelig hende, der er besat. Det er altid Kvindfolkene. Hvad har hun med Lærer Beenberg at bestille? —

— Det véd jeg virkelig ikke, Peter. —

— Ikke? —

— Jeg? Hvor skulde jeg vide — —

— Aah, du kender vel nok den Følelse at føre din Mand bag Lyset? —

Hun stirrede paa ham ved disse Ord, som paa én Gang krænkede hende og forfærdede hende. Hun var straks ude af Stand til at tilbagevise denne Anklage. Det opbragte i hendes Husbonds Bevægelser og Ansigtsudtryk havde forskrækket hende, saa hun intet kunde sige. Hun havde allermest Lyst til at give efter for en Trang til at græde . . .

Hun stod lidt, stammede saa:

— Hvem —? Hvad — tænker du paa, Peter? —

Hun løb hen imod ham.

— Peter! Jeg staar hér hos dig. Ved Gud i Himlen, jeg er mig ingen Brøde bevidst. —

Hun havde ømt og krampagtigt grebet om hans Hænder:

— Det sværger du paa? — sagde han højt og fast.

— Ja, Peter — hviskede hun og saa ind i hans haarde Øjne, der var blevet saa underligt stærke, ligesom ubarmhjertige. — Jeg véd ikke, hvad det er du siger til mig, eller beskylder mig for. Men det

vil jeg sige dig, at jeg er ikke den Kvinde, der staar og lyver sin Mand op i Ansigtet. —

— Nej — sagde han hastigt. — Jeg tror dig Margrethe. Jeg er selv saa bange for at noget eller nogen skal gaa forbi min Dør . . . Jeg mærker, at jeg holder dit Hjerte hér i mine Hænder . . . — Men — hvad det var, jeg vilde sige —, det er noget, jeg har fundet . . . —

— Hvad for noget? —

Han tog ned i sine Lomme og viste hende nogle Breve.

— Disse . . . — sagde han sagte.

Med ét havde Margrethe vundet Styrke og Dristighed i den Forklaring, hun saá for sig.

— Aah, fy, Peter! Føj! —

— Glem ikke, at det er *mig*, der forarges! —

— Du? —

— Kan du fornægte disse Breve? Kan du, spør jeg? Kan du i det mindste fornægte Bekendtskabet med den, der har skrevet dem? Jeg har taget disse Breve af dine Bøger, dine Skuffer og dine Gemmer, *stjaalet* dem har jeg. Og jeg har læst dem, læst dem med al den Bevægelse og Forfærdelse, en Mand der elsker sin Hustru, føler i det Øjeblik, han forstaar, at hun har bedraget ham. —

Et Øjeblik stod Margrethe og kæmpede med Alvoren. Saa kom Latteren over hende. Hun maatte lé, lé af sin naragtige Mand og dette latterlige Sprog.

— Nej, hør nu! Aah, maa jeg være hér! Hvad skal dette være til? —

Der kom pludselig noget myndigt i hendes Stemme; thi hun følte Kampen i sin Mands Hjerte.

— Aah, — udbrød hun med Kraft — jeg skammer mig over at skulle høre paa al din barnagtige Snak! Hvordan er det, du opfører dig? Hvis der var den ringeste Sandhed i det, du siger, saa maatte jeg jo baade være falsk og gemen for at kunne more mig over dine Taabeligheder. Hvis jeg havde vidst, at du var saa ynkelig, at du, for at stole paa din Kone, maatte gaa i hendes Gemmer, skulde jeg nok have vist dig dem for længe siden. Forresten vidste du jo godt, at de var kommet. Men den Følelse af Pligt og Mod, hvormed jeg for længe siden har sagt dig, at der kom Breve til mig, belønner du med Fejghed og et latterligt Kujoneri. —

— Jeg vidste ikke det var *saadanne* Breve. —

— Jeg, og jeg kun véd, *hvordan* de Breve er — sagde Margrethe; idet hendes Holdning blev rankere og fastere. — Jeg føler, at de er skrevet af en gal Mand —. De er utilregnelige. De er skrevet af et Menneske mod hvem man er opfyldt af Medlidenhed. — De har en Tone, som kun Vanvid kan give en menneskelig Røst. —

Margrethe havde talt klart, som den tro Hustru, der ikke vakler i Forholdet til sin Mand og til sig selv. Det var hende om at gøre, at hendes gode, rettroende og pligtopfyldende Ægtefælle fik et ærligt Indtryk af hendes taknemmelige og kærlighedsfulde Stilling til sit Hjem. Hun fornemmede Kampen, som forestod, Kampen for Klarhed og Sandhed i sit Ægteskab, den Kamp, hun selv ikke oversaa eller anede Udfaldet af. Havde disse Kristoffers hensynsløse Breve bragt hendes Mand i Tvivl om hans egen ægteskabelige Lykke, da skulde hun vide at besejre denne Tvivl.

Pastor Ro's Stemme havde en egen Vishedens

dødelige Underlyd, da han, ligesom dvælende paa Bunden af sin egen ulyksalige Bevidsthed, sagde:

— Jeg har læst alle Brevene. Jeg følte, hvordan de hvilede som Ild i mine Hænder . . . Jeg indsaa, at det, der stod i dem, var noget dybt uventet og overraskende for mig . . . De forekom mig saa tunge og baaret af den mandigste Lidenskab og Oprigtighed, paa hvilken jeg ikke saa noget som helst Tegn paa Vanvid, men kun en heftig, uforbeholden Kærlighed . . . —

Margrethe *saa* paa sin Mand

— Peter —? — hviskede hun.

— Jeg ønskede, da jeg læste dem, at jeg havde Evnen til at give min Længsel efter dig det samme gribende Udtryk af Fortvivlelse og Hjemløshed . . . Jeg følte mig i *hans* Sted . . . Jeg erkendte, at denne Mands Ulykke lignende min i dette Øjeblik . . . Skønt mit Hjerte var stumt af den største Hjemløshed og Angst for denne Røst, maatte jeg beundre en Mand, der gav sin Smerte en saa ophøjet, uangribelig Form . . . Saa smukt et Udtryk, at jeg —

Margrethe afbrød:

— *De Breve var til din Hustru.* —

— Ja . . . — sagde Ro tonløst og satte sig ved Bordet, seende hen for sig med sine syge lidelsesmærkede Øjne.

— Kan du finde det smukt, hvad din Kone finder forbryderisk? —

Ro rystede paa Hovedet.

— Er Ærlighed da en Forbrydelse? — spurgte han.

— Jeg tror, du tager ham i Forsvar? —

Han rejste sig, sagde svagt og langsomt, idet hans Læber ligesom hang fast ved Ordene.

— Kan du mærke, Margrethe, hvor han er kommet os nærmere? Det er, som om han allerede er kommet ind i Stuen . . . —

— Giv mig de Breve — sagde hun, og hendes Hjerter bankede. — Hvorfor staar du dér og grunder paa alle disse Ting? Hvor kan du tvivle paa, at jeg regner dem for andet end Udbrud af Ungdommelighed? Hvorfor staar du dér og støder mig fra dig? Et Menneske, der er glemt, og som i Virkeligheden er langt, langt borte. Hvad vedkommer han os? Hvordan vil du ha' jeg skal opfatte en saadan Storm af Kærlighed, der kommer til mig i en utrættelig Række af Breve fra et Menneske, som jeg ikke alene har brudt med, men som det er min Pligt som din Hustru ikke at mindes? —

Men hendes Ord havde ingen Virkning paa ham.

— Minderne er stærkere end alle Love. Tankerne end alle Pligter — sagde han.

— Vil du da bringe mig til at tænke paa et Menneske, som er mig ligegyldigt? Engang maa denne ridderlige Korrespondance høre op. Det er for naivt. —

Margrethes Stemme dirrede af Heftighed. Han svarede:

— Du kalder det en ridderlig Korrespondance? For lidt siden kaldte du den forbryderisk? —

— Den er forbryderisk, naar jeg tænker paa, at jeg er en gift Kone. Den skal opnaa at bringe Splitelse mellem dig og mig. Peter — føjede hun ømt og indtrængende til — er der saa langt hen til Kakkelovnen? Du behøver blot at ofre dem et Par Tændstikker . . . —

Ved disse Ord udbrød Ro, vild af Angst og Usikkerhed:

— Saa grusom er du ikke, Margrethe. Saa forfærdelig koldt er dit Hjerte ikke, at du vil smide et saadant Udtryk for den smerteligste Oprigtighed i Kakkelovnen? —

— Jeg har sagt, at jeg ikke vil vide af disse Breve. Kan jeg ikke faa Fred? —

— Sig mig, hvorfor har du gemt paa dem? Hvorfor har du ikke for længe siden brændt dem? Elsker du denne Mand endnu, siden du vil bringe dette Offer? Dine Kærlighedsbreve? . . . —

— Det er ikke *mine* Breve. — raabte hun stærkt.

— Er det da *mine*? — spurgte han stille.

— Den Mand forfølger mig . . . —

— Du har svaret ham paa dem? —

— Aldrig! Jeg har tilbudt at give dig alle Brevene uaabnede. Jeg har ikke lagt *Skjul* paa, hvor lidt jeg brød mig om at læse, hvad der stod i dem. Jeg betragter den Mand som død. —

— Det er et levende Menneskehjerte . . . —

— Hvorfor er Du bange for de Breve? —

— Jeg synes ikke, jeg har nogen Ret til dig . . . — Hun lyttede forfærdet til disse Ord.

— Ret til mig? — gentog hun. — Hvem har da Ret til mig? —

— Den der elsker dig dybest . . . —

Hun løb hen til ham. Hærget af Raadvildhed udbrød hun.

— Elsker du mig da ikke, Peter? —

Han løftede Hovedet, tog hendes Haand.

— Jeg er et svagt Menneske, hvis hele Liv staar og falder med min Hustru og mit Hjem. —

— Ja, Peter, men du maa elske mig . . . Du maa ikke *tale* om din Kærlighed, men du maa *være* Kærlighed. Altid, i dit Væsen, i din Stemme, i din Handling, i alt. Dine Arme er stærke nok til at knytte mig til dig. Jeg er saa lykkelig for den søde og stille Tilværelse, der risler som en blomstret Kilde igennem mig, optaget af sit eget Løb, sit fine melodiske Fald gennem Haver og Enge —.

— Margrethe, Margrethe — sagde han bevæget.

— Jeg elsker Morgnerne i disse Stuer. Jeg elsker Myriader af Fuglesang, Solskinnets gyldne Taage for mine Øjne. Jeg lever kun for denne Perle af en Idyl, som du har givet mig, foræret mig, Peter. Dette henrivende Hjem paa Tilværelsens Bund, i Fred med Dyr og Mennesker. Denne Hvilen i sig selv, kender du den, Peter? —

Han tog hende i sine Arme.

— Nej, nej — sagde han bevæget. — Men jeg elsker dig. —

Hun smilede og fortsatte med sin glade Bekendelse.

— Og hvis du er bange for, at nogen skal komme og bortføre mig, da dan en Lænke af dine Arme, — byg den Led for Led med dine Kys. —

— »O Kvinde, din Almagt er stor.« —

— Du smiler, Peter? sagde hun.

— Jeg ved ikke, hvor jeg har været henne i lange Tider. Jeg har mærket, at noget andet end det, der var Dagens Tekst, tog fat i mine Tanker. Hvor ofte har jeg ikke, naar jeg talte til Menigheden om *Tvivlen*, staaet og fældet en personlig Dom over mig selv, fraværende, hypnotiseret af et Billede af min egen Skæbne, i Stedet for at bede Gud staa mig bi i min

Svagthed. Saa kunde jeg komme til det Resultat, at vi to i Bund og Grund var saa forskellige. — Og at denne Sandhed betød en Katastrofe for min Kærlighed til dig. — Nu er jeg saa træt, ligesom af mange Dages Kamp. —

Han saa atter paa hende og tilføjede stille. —

— Men nu er jeg lykkelig. —

— Gud velsigne dig — sagde hun. — Maa jeg saa faa Lov til at være sulten? —

— Ja, du maa. —

— Og glad over Køkkenet og Lysthuset og Flagstangen? —

— Ja. —

Hun kyssede ham, tog sine Breve og sin Hat og gik ud i Køkkenet.

Da hun var gaaet, stod Pastor Ro og saa hen for sig med en pludselig Mine af Modløshed. Der kom noget smerteligt over hans Træk, og han førte Haanden op for sine Øjne, for ligesom at beskytte dem mod nye Billeder af Angst og Tvivl.

Han for sammen —. Det bankede paa Havedøren. Han vendte sig om og saa Postbudet staa i Døraabningen med Hatten i Haanden.

— Undskyld, Hr. Pastor — sagde han —, men det var Eline, som sagde, at jeg skulde gaa ind til Pastoren selv. —

— Ja ... — hviskede Ro og stirrede paa ham.

— Er det — Er det et Brev? —

— Ja. —

— Til — til hvem?

— Det er til Pastorinden ... — svarede Postbudet.

Ro vaklede et Øjeblik, han havde ikke Kraft til

at gaa ham i Møde og modtage Brevet. Han satte sig tungt, ligesom fældet, i en Stol, og nikkede bekræftende. Han kunde intet sige.

Postbudet traadte forvirret et Par Skridt ind i Stuen og lagde Brevet paa Bordet. Saa gik han forundret ud gennem Forhaven.

Pastor rejste sig, gik hen imod Bordet, med Øjnene rettede paa Brevet. Han rakte efter det, men gjorde, da hans Haand rørte ved det, en Bevægelse, som om det var af Ild . . . Han tog det med begge sine Hænder, rev det med et brutalt Ryk itu og vil kaste det fra sig. Men Brevet laa udfoldet paa et tilfældigt Sted. Hans Øjne læste nogle Linier:

»Jeg véd, Margrethe, at du heller ikke vil svare mig paa dette Brev. Jeg véd, at du er bange, fordi jeg skriver til dig. Inden længe vil jeg selv komme til din Dør, og hvile mig ved Tærsklen til dit Hus. Jeg har noget med til dig, alle de vilde, giftige Blomster, jeg har samlet paa min elendige Vej . . .

»Maaske vil du lukke din Dør af, Margrethe. Men der er to Skikkelser, som gaar ind gennem lukkede Døre, *Kærligheden* og *Lidelsen*. Jeg havde ikke troet, at Tanken om endnu engang at faa dig at se, skulde føre mig imod mit Maal med en saadan Tillid og Styrke, som den jeg føler. Hvordan skulde jeg kunne andet end føle den samme Hengivenhed, den samme Længsel efter dig, som jeg har følt, siden jeg mødte dig første Gang? Giver du mig ikke Ret til endnu at holde af dig? Du har aldrig staaet saa levende og vidunderlig for mig som nu, hvor jeg kommer dig nærmere og nærmere . . . —«

Brevet faldt ud af hans Haand. Nu kendte Pastor Peter Ro sin Skæbne. Hans Hustru havde elsket en

anden Mand, da han havde giftet sig med hende. Gud, dømmer du nu, handler du nu? Hvad vil du med mig? Hvad er din Mening med dette?

Han sank sammen ved Bordet, fortvivlet begravende sit Hoved i sine Arme.

III

Den næste Dag tog Eline hjem til sine Forældre, og otte Dage efter kom hun igen paa Besøg.

— Kan Eline taale den megen Frihed? — spurgte Pastor Ro, som stod i Døren ind til sit Arbejdsværelse og tog Flip paa.

— Ja, vist saa — sagde Margrethe, idet hun anbragte Strygebrættet midt i Stuen ved Siden af en stor Kurv Vasketøj.

— Hvem skal tage af Bordet? —

— Det skal jeg selv, kære Peter. Bryd dig ikke om det. —

Hun hjalp ham Flippen paa.

— Den er for høj — sagde han.

— Ja, og for snæver. Du begynder at blive tyk, tror jeg. —

— De tynde er de lykkeligste. Jeg troede, jeg var ved at blive en lykkelig Mand. —

— Du *er* da lykkelig. — sagde hun og smilede. Han saá paa hende.

— Er jeg? —

— Ja. —

Han vilde kysse hende.

— Hvoraf ved du det? —

— Fordi du er utaknemmelig . . . — svarede hun og undveg smilende.

— Nej, nej, jeg er ikke utaknemmelig. Jeg tænker hver Dag paa min Lykke. Jeg tænker paa alt, hvad jeg oplever af stærkt og smukt i din Nærhed. —

— Saa, du kommer for sent, Peter. —

— Jeg kører med Doktoren. Han skal derned som Forlover. —

Pastor Ro skulde foretage en Vielse i Nabo-sognet.

— Hvor langt er der? — spurgte hun.

— Fire Mil. Jeg er hjemme i Morgen Formiddag. Hvad det var, jeg vilde sige —? Sig mig, Margrethe, hvorfor tror du Proprietæren netop vil ha' mig til at vie sin Datter? Der er jo Præst i Sognet. —

Margrethe kendte ikke Aarsagen hertil, men hun følte en Lyst til at sige:

— Det er fordi du er berømt. Du er blevet fortrolig med Menigheden. Folk kan lide at høre dig. De holder af dig som Præst, og elsker dig som Menneske. De har opdaget det usædvanlige i dine Prædikener, alt det personlige som fylder dig. —

Han lyttede til disse Ord, der kom imod ham som et roligt Budskab om hendes Kærlighed, syntes han.

— Alt det som fylder mig? — sagde han. — Det er dig, Margrethe. —

Hun tog hans Hoved mellem sine Hænder og saa ham i Øjnene.

— Er det ikke først og fremmest din Gud, Peter? —

— Jo. Det er sandt — sagde han, fast og rettede

sig. — Men jeg ser ham gennem dig. Jeg sér hans Væsen personliggjort i det dybest menneskelige hos dig. Dine Øjne er hans Øjne. Dine Smil er, som alle menneskelige, ædle og forunderlige Smil, en svag Spejlning af det dybe og store Lys hos ham. Stundom, naar jeg hører dig tale, synes jeg, det er *ham*, jeg hører. —

— Du kommer for sent, Peter. —

— Ja, jeg maa gaa. Hvad gør du i Dag? —

— Jeg skal stryge —

— Og i Aften. —

— I Aften har jeg tænkt, jeg vil gaa lidt over til Nicolaus og Andrea. —

— Det skulde du, Margrethe. Tal med dem. Navnlig med Andrea. Jeg tror, du kan gøre noget godt imellem dem. —

Han gjorde sig færdig til at gaa. Margrethe hentede et Strygejern i Køkkenet og begyndte at sortere Vasketøj.

— Farvel, Margrethe — sagde Ro og gik mod Døren.

— Farvel, Peter, — sagde hun og slap Jernet. Hun stod lidt hos ham.

— Du? —

— Ja? —

— Jeg er saa lykkelig . . . — sagde han stille. Hun kyssede ham.

— Gud velsigne dig. — sagde hun. — Farvel, min Ven. God Rejse. Farvel. —

Hun stod og vinkede i Døren, da han forsvandt hen ad Vejen i Retning af Doktorboligen.

Hun lukkede et Vindu op, og Vinden gik luftende ind gennem Stuen. Molsgardinet slog en Bølge i

Solskinnet. Udenfor hørte hun Insekterne og Løvet. Sommerens ebbende Aandedræt, og dens hede Melodi. Hun blev hurtigt varm af Arbejdet og lindede lidt for Brystet af sit Bluseliv. Hun pustede Haaret op fra Panden, nogle Tanker kom over hende —, hun jog dem væk, forcerede Arbejdet i Beslutningen om at faa hele Strygningen færdig, til Eline kom hjem. Hun kom i Tanker om, at hun havde glemmt at tage ud af Bordet, og vilde sætte den Smule Brød og Service, der stod tilbage paa Dugen, ud i Køkkenet, da det, i samme Øjeblik som hun løftede Øjnene fra Bordet, gav et frygtelig Chock i hende, som om noget i hende forstenede . . .

Der stod et Menneske i Døren. En Mand.

Det var som om noget dybt, dybt i hendes Væsen fuldbyrdedes. Som om en fjern og dunkel, uvirkelig Verden i hende selv fik Liv, blev til Virkelighed, og det virkelige omkring hende forstenede. Hun greb til sit Hjerte, som den griber, der oplever en almindelig Forskrækkelse, en Drøm, en Boble paa hendes Sjæls Bund steg op og bristede til Bevidsthed. En Taage kom for hendes Øjne . . . Aah, det er mine Nerver, tænkte hun.

Et Øjeblik, saa veg Taagen, et lille Ryk gik igennem hende. Hun havde, da han tog Hatten af, genkendt Kristoffer . . .

Hun løb bort fra Bordet, straks som et Barn, der bliver bange. Men hun standsede for Enden af Strygebrædtet, paa en Maade som om hun selv havde fundet sin Forfærdelse taabelig. Det *var* Kristoffer, ham dér, Manden med det tykke, uredte Haar, med det mørke, solsnavsede Ansigt og de brændende Øjne . . . ham dér, i det støvede, plettede, flossede, ja lasede Tøj. Hvad

var det, han havde om Halsen? En ulden Flip, der var krøllet og sort, og et Slips som en Klud, der var gledet ned over Skjorten. Kristoffer havde en stor Buket vilde Blomster i Haanden, hvide Okseøjser, blaa, lodne Slangetunger, vilde Græsser, krydret, giftigt Ukrudt, og nogle stjaalne Roser . . .

— Goddag — sagde han med en Stemme, der var næsten uhørlig af Forundring og Sindsbevægelse.

Hun svarede ikke, *kunde* ikke svare. Hvordan *var* det, han saá ud?

— Undskyld — undskyld, Margrethe, at jeg — —

Han tav, sank sine egne Ord og flyttede Foden for at træde ind i Stuen.

— Hvad vil *du*? —

Hendes Spørgsmaal naaede ham som et frysende og fjendtligt Pust fra hendes forskrækkede Indre. Han saá sig uvis og lidenskabelig forvirret om, idet han uvilkaarligt førte Haanden op for sit Bryst.

— Jeg ved — jeg ved ikke . . . — mumlede han.

Hun gentog, og med mere Kraft i Stemmen:

— Hvad *vil* du? —

— Jeg vil — vilde blot — jeg vilde blot vide, om du kendte mig, — om du vilde — sige Goddag til mig? —

— Selvfølgelig kender jeg dig, Kristoffer — sagde hun hurtigt. — Selvfølgelig vil jeg sige Goddag til dig. Hvad vil du mere? Det er mit Hjem du staar i . . . —

— Jeg véd det . . . — Jeg vidste ikke, det var — det var saa ugæstfrit . . . — Han tog sig til sin Pande og strøg sig fortumlet hen over Hovedet.

Hun kom til at smile, pludseligt, gjorde et Par Skridt imod ham, og sagde næsten ømt og medlidende:

— Hvad *vil* du dog her, Kristoffer? Hvordan vil du ha' jeg skal opfatte det, at du pludselig, som et mig uvedkommende Menneske, staar i min Stue? —

— Som et — som et dig uvedkommende Menneske? —

Han gentog mekanisk hendes Ord, satte sig tungt, som om han faldt sammen, i en tilfældig Stol og saá hen for sig.

— Hvordan vil du ha', jeg skal modtage dig? —

— Jeg havde — i det mindste haabet, — at du vilde sige Goddag til mig. —

— Det *har* jeg jo sagt. —

— Og velkommen. —

Margrethe rankede sig, lo næsten hjerteligt, og sagde kategorisk haardt:

— Nej, Kristoffer! —

Men hun havde ikke leet ud, før han sprang op fra Stolen og spurgte heftigt, med samme lidenskabelige Haardhed i Stemmen:

— *Hvorfor* ikke? —

— Jeg er en gift Kone. —

— Vil du ha', jeg skal behandle dig som saadan? —

— Er du gal? — sagde hun og veg et Skridt tilbage i Stuen. — Hvad ellers? —

Han vrængede som en Rasende:

— »Goddag Frue.« — — »Hvordan har De det?« —

»Hvor er det længe siden jeg har set Dem.« — Føj! Skulde jeg møde dig med denne modbydelige Tone? —

— Du skal ikke møde mig med nogen som helst Tone. Jeg kan ikke indsé, hvad du vil eller skal hér. —

Margrethe knyttede sine Hænder. Hun syntes selv,

at hendes Stemme havde den fornødne Værdighed og Fasthed.

— Nej — sagde han sagte — jeg forstaar, at du — at du er forandret. —

— Ja, *du* ligner dig selv. —

Kristoffer saá ned af sine Klæder, følte paa dem.

— Ja . . . — sagde han.

Han lagde Blomsterne paa Bordet.

— Er de til mig? — spurgte hun venligt og smilede.

Der kom noget ironisk i hans Ansigt. Det var hans Svar.

— Jo, jo, de er til mig — sagde hun og gik hen og tog Blomsterne op til sig. — Tak, Kristoffer. Jeg vil skynde mig at sætte dem i Vand. Hvor har du plukket dem? —

— Det ved jeg ikke . . . — svarede han tonløst.

Hun saá paa ham. Hun mærkede Blodet flyve igennem sig. Hun spurgte saa roligt, hun formaaede:

— Du ser ud, som om du har gaaet langt? —

— Det har jeg. Ad alle de forbandede Veje . . . —

— Har du gaaet hele Dagen? —

— Hele Natten . . . — svarede han.

Den samme indtrængende, stærke og medfølelse Tone kom igen frem i hendes Stemme:

— Hvorfor dog, Kristoffer. Hvorfor *har* du dog det? Hvad *er* det, du vil? Hvad er Meningen med denne fortvivlede Vandring? —

Han løftede Hovedet, saá hen for sig, og sagde ligefremt:

— Jeg vilde naa hér ud — til dig. En Ven af mig, som bor hundrede Mile borte, sagde mig, at du boede hér. Jeg vidste det, gemte Adressen i mit

Hjerte, og gik efter den. Saadan har jeg gaaet i Aarevis. Jeg er ikke blind for det frygtelige i, at jeg er kommen. Jeg forstaar godt: Jeg *maa* ikke. Men jeg har ikke kunnet lade være med at forfølge mit Maal: Dig, Margrethe. —

— Du er syg, Kristoffer. — sagde hun.

Han drog Vejret, saá ikke paa hende, eller paa noget.

— Jeg er træt. — sagde han blot.

— Jeg tror ogsaa, du er sulten. —

— Det er ikke derfor, jeg er kommen. — svarede han og blev heftig, og idet det forbitrede og brændende kom i hans Ord.

Men Margrethe lod sig ikke forstyrre i sin Tanke:

— Jeg vil gi' dig noget at spise. —

Han var saa træt og udmattet, at enhver Barmhjertighedsytring og den ringeste Venlighed, i Virkeligheden var ham kærkommen. Han var saa uvant med at spise, at han følte sig syg ved Synet af Mad. Han følte sig som en Tigger og lagde sine Arme kraftesløst paa Bordet. Aah, var dette ikke hans Æventyr, hans højeste Ønske, at komme, pisket af sin egen Elendighed, nøgen af Fattigdom, hudplettet af sin egen forvirrede og romantiske Ærgerrighed, til hendes Dør og slæbe sig ind over hendes Hjems Tærskel? Var dette ikke hans inderste, heftigste Drøm, at gensé hende?

— Vil du ikke ha' dit Tøj børstet? — spurgte hun roligt.

Han rejste sig lidt op i Stolen. Hans Tanker tumlede over hinanden. Hele hans Ungdoms Ulykke fik Mæle i nogle forvirrede, blodigt nedbrudte Ord:

— Sig ikke, at du ikke kender mig, Margrethe.

Sig ikke, at jeg er en Fremmed for dig. Spørg mig ikke, hvorfor jeg er kommen. Det véd ingen dybere end du. —

Margrethe var i Færd med at genoptage Strygningen.

— Det forstaar jeg slet ikke. —

Hun standsede i sine Bevægelser, og fortsatte:

— Ligesaa lidt som du synes at forstaa, at du sidder i mit og min Mands Hjem. —

Kristoffer fór op. Han næsten raabte, saa hans Stemme dirrede igennem Huset:

— *Hvad rager din Mand mig?* —

I samme Øjeblik, som Margrethe følte sig ramt af denne stormende Hensynsløshed, udbrød hun med al sin Værdighed som Kvinde og Husmoder:

— Vil du øjeblikkelig forlade mit Hus! —

— Aah, nej — mumlede Kristoffer og gik oprørt om. — Hvem er han? Hvem er den Mand? Hvad skal jeg — skal jeg —

Margrethe var gaaet hen til Havedøren.

— Jeg bér dig respektere mit Ønske om, at du gaar din Vej. —

— Aah, lad os holde op med de Talemaader. — raabte Kristoffer af al sin Styrke. — Kan du betvivle Oprigtigheden i mit Syn paa din Mand: Hvad vedkommer han mig? —

— Er du da gal? En saa uhørt Uartighed! —

— Ærlighed, Ærlighed! —

— Hvad vedkommer din Ærlighed mig? —

Hun svarede for sig, rank og fast i Stemmen, men hendes Fødder rystede under hende . . .

Han blev dæmpet.

— Det er ikke din Mening, Margrethe, at du — —

Hun afbrød, hun *huggede* hans Ord itu:

— Det er min Mening at svare dig i samme Tone, som den du anvender. Du kunde ellers føle dig fristet til at tro, at jeg vilde bifalde en saadan Fornærmelse af min Mand og mit Hjem. —

— Om Forladelse — hviskede han forvirret og ulykkelig. — Om Forladelse, Margrethe. —

— Jeg bér dig forstaa, at du nu maa gaa. —

Hele hendes Person og Vilje var med i denne Henstilling. Den kom saa fast, næsten enkel og plastisk fra hendes Mund, som hun stod dér, værnende om Beslutningen om at forsvare sit Hjem til det yderste . . . Hendes Bryst løftede sig og sænkede sig. Hun var blevet bleg. Hendes Hænder havde knyttet sig . . .

— Jeg kan — jeg kan ikke gaa mere. — Jeg er ved mit Maal. — Jeg er — Margrethe, du maa give mig Lov til at hvile mig lidt. Jeg er saa træt . . . —

Hun svarede ikke, men hendes Øjne holdt hans Skikkelse fast.

— Jeg — jeg tilbød dig — sagde hun lidt efter — at du kunde faa børstet dit Tøj. —

— Tak — ja, Tak, det vil jeg gerne. —

Hun stod endnu rank dér ved Bordet. Han kunde ikke se paa hende, at hun kæmpede . . . at hun et Øjeblik var ligesom hypnotiseret af sin egen Sindsbevægelse, det pludselige, voldsomme Møde, hans raa Kraft og Elendighed . . . Stemmen dirrede, da hun sagde:

— Du — du taler til mig — som om intet var sket imellem os . . . —

Han saá op, der kom noget lyst i hans Ansigt, hvad var det, hun sagde?

— Hvad er sket imellem os? — spurgte han.
Margrethe kæmpede med sin Bevægelse.

— Der er sket det, at du — at du dengang —
svigtede mig. —

— Svigtede dig? —

— Eller dig selv, tror jeg snarere — sagde hun
og bevarede Holdningen. — Dig selv. Din Ungdom,
dit Arbejde, dit Liv og din Fornuft. Du svigtede
Sammenholdet i dig selv, Viljen, Systémet . . . —

— Hvor du er blevet stærk og sikker, Margrethe —
sagde han og forsøgte at smile op imod hende.

Men hun hørte ikke efter hans Ord.

— Og der er dernæst sket det fundamentale i
mit Liv, at jeg er blevet gift og har faaet Mand og
Hjem. At du ikke respekterer en saadan Virkelighed,
gør mig kun mere medlidende overfor dig. —

— Og du har lært at tale, hører jeg. Du har
levet i Nærheden af Prædikestolen. Ja, ja, Margrethe. —
Han tav lidt. — Ja, jeg vil gerne ha' noget at spise. —

— Det har jeg tilbudt dig. —

Han satte sig igen ved Bordet.

— Saa skal jeg gaa. —

Hun satte noget Brød og et Par Æg hen for
ham.

— Nu skal jeg hente lidt Øl og noget mere Brød. —

Da hun tog i Døren ud til Korridoren, greb hun
sig selv i at lytte om Eline skulde være kommen
hjem. Hun lagde ikke selv Mærke til, at hun gik for-
sigtig hen over Gulvet. — Hvad frygtede hun? Kri-
stoffer, som fulgte hende med Øjnene, medens han
med forsulten Voldsomhed gav sig til at spise, saa
hendes uvilkaarlige Forsigtighedsforholdsregler, der fik
hans Hjerte til at banke stærkere . . . Hun kom straks

efter igen, lukkede Døren varsomt og satte Mad og en ren Kuvert frem for ham.

Han spiste og spiste. Han havde ikke faaet Mad siden Dagen i Forvejen.

— Hvorfor vil du *leve* et saadant Liv? — spurgte hun med Varme og ligesom Interesse for hans Eksistens.

— Hvordan skulde jeg ellers leve? — indvendte han hurtigt og bittert, begærligt tømmende Ølflasken i sit Glas. — Jeg ejer ingenting, har ingenting udrettet — endnu. —

— Du har dine Evner, Kristoffer, du har din Personlighed — —

Han afbrød.

— Ja, til hvad Nytte er alt det, naar de højeste Maal i én ligger smadrede? Til hvad Nytte er alt dette: Vilje, Ærgerrighed, Tilegnelse, Kultur, naar det egentlige i én er Sorg — Sorg og Forbitrelse. —

— Sorgen over dig selv, ja. —

Kristoffer tav paany, spiste lidt, men saa saá han op paa hende. Nu stod hun dér, foran ham igen. Det *var* jo Margrethe. Afstanden var besejret, syntes han, Aarene udslettede. Noget mildt kom op i ham. Han sagde:

— Over mig selv har jeg ingen Grund til at sørge. For nu er jeg lykkelig . . . Jeg er, Margrethe — . . .

Hun rørte sig ikke.

— Hvis jeg døde i Morgen vilde ikke ét Menneske sørge over det. Jeg *har* ingenting, ejer ingenting. Men du forstaar ikke, at der er en egen Velsignelse ved dette ikke at eje noget, ikke eje Hus eller Hjem og haandgribelige Værdier. Du forstaar ikke, at det er Fattigdommens og Ensomhedens dyrebare Lykke,

at sætte sit Liv ind paa det højeste i én selv: Et uoverkommeligt Haab —. En uvirkelig Idé, der fører os blot et Hanefjed frem mod det egentlige ... det inderst mulige ... det inderst virkelige ... den sande Tilfredsstillelse, forstaar du ... —

Margrethe lyttede til hvert af disse Ord.

— Har du saadan en Idé? Et saadant Haab? —

— Ja. —

— Hvad er det? —

Han rakte sin Haand op imod hende.

— Sæt dig her overfor mig, Margrethe —, saa skal jeg fortælle dig det. —

Hun adlød, satte sig mekanisk, uden at se paa ham ...

— Margrethe, du har taget saa venligt imod mig. —

— Svar mig paa det, jeg spurgte dig om. —

— Jeg svarer jo ... —

Hun saá forundret paa ham.

— Hvad mener du? —

— Du var straks fjendtlig, haard og uforsonlig, straks skulde du til at rive alt fra mig, henrette mig, det Haab, jeg følte, hører du, Margrethe. —

Hun vilde rejse sig.

— Det er mig du mener? — spurgte hun, nu overbevist om hans Hensigter.

Han holdt hendes Haand fast.

— Ja ... — Nej, bliv siddende ... —

Men hun rev sig løs.

— Jeg vil ikke snakke mere om, hvordan jeg modtog dig eller hvordan jeg ikke gjorde det. Jeg vil ikke. Vi har ikke set hinanden i Aarevis, vi har maaske slet ikke tænkt paa hinanden. —

— Det er ikke sandt, Margrethe. Du lyver, Det er bare noget du siger for at værgede dig. —

— Jeg har haft mit Hjem at tænke paa. —

— Falskhed! Usandhed! —

— Hvad siger du? Hvad er det, du vover, Kristoffer? Hvis du vil ha' vi skal tale sammen som Venner, maa det være forbi med den Tone. —

Aah, hun følte ingen Grund til ikke at smile af hans Daarskab og egoistiske Udholdenhed.

— Vær nu fornuftig, Kristoffer, — sagde hun.

Men for Kristoffer bestod Øjeblikket kun af en brændende Alvor.

— Du værgede dig nú ved at smile, som du for et Øjeblik siden værgede dig med din Vrede. Men den Oprigtighed, jeg søger hos dig, lægger du Skjul paa. —

— *Har jeg ikke ret til at forsvare mit Hjem?* —

Der var ikke Plads til noget Smil mere. Margrethes Ansigt skiftede til en Mine af dødelig Alvor . . .

Han slyngede hende Ordene i Ansigtet:

— *Ikke hvis du lyver for dig selv.* —

Hun lo en pludselig vild Latter. Dette var for komisk! Hvad skulde hun gøre ved det Menneske? Hendes Vrede skiftede med en frysende Latter. Nej hør nu, ha, ha, ha —. Med ét standsede hun, samlede al sin indre Styrke og spurgte, kæmpende til det yderste:

— Hvis *du* skal være oprigtig, da svar mig paa, hvad du vil mig. —

— Jeg vil være den, der elsker dig, den der søger dig med hele sit Haab, alle Aarenes bundløse Længsel, Margrethe. Jeg vil være den, der attraar dig, den der bekender sit uendelige Savn og bér dig huske dit

eget Hjertes Trang til Ungdom og Æmhed og — —

Hun afbrød. Hun raabte:

— Hold op med denne Haan imod mit Hjem! —

— Jeg er ærlig! Du skal være det samme!

— Jeg kalder paa Folk . . . jeg kalder paa Eline . . . — Hun overvandt sin Forvirring. — Du byder ikke over mig! —

Al den indre Vildhed i Kristoffers Sind, al den begravede, ophobede Styrke, Tiden, Lidelsen og Vandringen havde lejret i hans Sjæl, kom ham nu til Hjælp. Han forfulgte sit Maal med en ukuelig, fanatisk Oprigtighed, der drog som Svøber omkring Margrethe og piskede i hendes inderste Væsen.

— Du gemmer paa Sandheden om dig selv! Hvis du mener, at kun din Mand har Lov til at byde over dig, og saaledes har Ret til at høre den, vil jeg spørge dig, om du nogensinde har fortalt ham den? —

— Jeg *har* sagt ham den. —

Et Øjeblik, der kom en vild Glans over hans Ansigt, havde han knækket hende, besejret hende?

— Har du sagt ham, at — —?

Hun brød hans Ord itu, hans Tale i Stumper og Stykker.

— Jeg har vist ham dine Breve, alle dine Breve. —

— Har du — har du? —

Det ramte. Han dukkede Hovedet —, han sank lidt sammen. —

— Ja. — sagde hun med fuldstændig genvundet Sikkerhed og Styrke. — Jeg har givet ham dem uaabnede . . . —

— Har du — har du ikke læst dem? —

— Min Mand har *først* læst dem. —

Han aabnede Munden lidt, samtidig med at hans

Øjne fik et mat, ligesom bedøvet og fraværende Udtryk. Der var kun dyb Raadvildhed og Skuffelse i Stemmen, da han sagde:

— Hvorfor — hvorfor har du gjort det, Margrethe? —

— Fordi jeg fandt det lidt komisk, Kristoffer, at du sendte mig dem. Jeg mærkede nok, hvad du vilde. Jeg mærkede, at du havde til Hensigt at udrydde enhver Hindring, der stod dine lyriske Maal i Vejen. Jeg mærkede en Udfoldelse af den utroligste Hensynsløshed imod min Mand, og hvordan du brændte efter at vise mig, at din heltmodige Egoisme førte dig mod dit Maal, din Idé's Maal, din elendige og mislykkede Ungdoms raa og forfløjne Maal, dine Fantasterier, din Lovløshed, din forbryderiske Mangel paa Agtelse for mit Hjem, for det jeg kalder mit, det jeg skal leve paa, det der skal give mig min Fred, min Fremtid, mit Liv, alt det vovede du at sætte Ild til, vovede du at — aah, du gode Gud. —

Margrethe kunde ikke tale for Bevægelse, for den Blanding af lidenskabelig Oprevhed, Harmes og Angst, som fyldte hende, strømmede igennem hende som Bølger af svulmende Standhaftighed og Vilje til at beskytte sit Hjem. Hun vidste, hvad hun havde at gøre: Ikke et Øjeblik at vakle over for denne Mand, denne Fremmede. Hun mærkede, at hendes Væsen, hendes indre Verden ligesom var blevet større, modigere, myndigere, men dets ekspansive og stærke Følelser var kommet i Oprør, frygtelige Kræfter var vakt i hende, hun følte, at hun ikke alene havde denne vanvittige Gæst, men ogsaa sig selv at kæmpe med . . . Endnu havde hun sin Sikkerhed i Behold, og Kraft til at sige:

— Jeg vil ogsaa vise dig, at jeg ikke er *bange*, fordi du er kommen. —

— Bange? — Spurgte han. — Hvorfor skulde du være bange? —

— For et eneste Øjeblik at glemme, hvad der som en Hustru er min *Pligt*. —

Pludselig sagde han dæmpet og hastigt:

— Jeg elsker dig, Margrethe. —

— Vov ikke at sige det til mig. Tal ikke til mig, som om du talte til én af dine Piger . . . Tving mig ikke til være raa og simpel imod dig, fordi du saa retsløst trænger dig ind paa mig. —

Han maatte beundre denne Udholdenhed. Han følte sig svag, fuld af Samvittighed, fordi han havde bragt hendes Sind i dette Oprør, forstyrret hendes Fred og udsat hende for denne Kamp. Slaget var tabt, syntes han.

— Du maa ikke blive oprørt for min Skyld, Margrethe. Du maa ikke harmes over mig. Jeg — jeg skal blot sunde mig lidt, hér — hér hos dig. Saa gaar jeg. —

Kristoffer sad og saá dødt hen for sig.

— Jeg nægter dig ikke at spise dig mæt og hvile dig lidt — sagde Margrethe roligere. — Jeg vil ogsaa hjælpe dig med at børste dit Tøj. Men du maa undskylde, at jeg passer mit Arbejde. —

Hun genoptog Strygningen, men hun havde ingen Ro paa sig. Han sad dér endnu. Hvornaar vilde han gaa? En Taage kom for hendes Øjne.

— Hvor — hvor er din Mand? — Spurgte Kristoffer pludselig, idet han standsede med at spise og saa sig om med en langsom og forundret Bevægelse.

Margrethe saa néd paa det hvide Linned for at undgaa hans Øjne.

— Min Mand — er taget til Kirke — i Nabo-sognet. —

— Saah? —

— Ja. —

— Hvornaar — kommer han hjem? —

Hun maatte standse med at stryge, og holde Vejret.

— Han —, han —. Jeg venter ham i Løbet af Eftermiddagen . . . —

Han mærkede ikke denne Usandhed. Han gav sig til at se Stuen og Haven nøjere efter.

— Hvor du bor rart og smukt hér, Margrethe. —

— Ja. Jeg har en dejlig Have. Og en stor Køkkenhave. Jeg —

Han afbrød:

— Har du Børn? —

— Nej. —

— Hvorfor ikke? —

Hun smilede, blev hed, og vidste ikke hvad hun skulde svare.

— Det ved jeg saamænd ikke, — sagde hun.

Det er et Hjem, hvor alt er Fred og Stilhed og Idyl, tænkte han. Ingen Storme, ingen fremmede Stemmer, ingen Disharmonier. Hvem der boede her! Hvem der var Barn i dette Hus! Her skulde man gaa og drømme sine første, fine Drømme. Men han havde Aarenes og Virkelighedens grusomme Martyrium i sig. Han havde mistet de første og fjerne Dage.

— Du skulde ogsaa se at faa et Hjem, Kristoffer. —

Han havde siddet og betragtet hende, medens hun arbejdede. Han saa endnu paa hende og sagde alvorligt og stille:

— Saadan som du staar dér ved dit Arbejde, Margrethe, drømte jeg, at du engang skulde staa . . . Nu — nu har du giftet dig med en anden . . .

— Jeg har faaet Fred, Kristoffer. —

Pludselig rejste han sig, hans Ansigt blev mørkt og vildt, og han knyttede sine Hænder.

— Jeg *hader* denne anden . . . Hvem er den Mand, der har stjålet mit Hjerte? —

Hun blev paany urolig, slap Arbejdet, hendes Hænder rystede . . .

— Er jeg en Krøbling? — udbrød han vildt. — Er jeg en ramt og syg Mand? En humpende Nar med Pukkel og Grimace og Bjælder og det hele? —

— Nej, du er ikke Kristoffer, vær nu — —

Han fortsatte:

— Hvad er der dog blevet af mig? Ligger mit Liv paa Landevejene? Min Kærlighed i tilfældige Kvinders Arme? Du gode Gud, hvor har jeg været henne? Er mit Ansigt furet og ældet af Skuffelser over mine egne Taabeligheder? Er jeg et formløst og bundløst Individ uden Vej og Med? Jeg kaster mig over Blomsterne bare for at *nyde* dem, over et Par Øjne bare for at *forføre* dem, over en Frugt blot for at *sluge* den med dyrisk Appetit. —

— Pin nu ikke dig selv, Kristoffer — sagde hun næsten bønfoldende og gik lidt hen imod ham.

— Eller er det bare alle disse Satans Drømme, der fører mig vildt? Denne ørkesløse Lyst til at være allevegne og ingen Steder? Har jeg ikke fulgt en Stjerne paa Bunden af mit Instinct? Hvad er det da, jeg har villet? Hvorfor er jeg kommet her?

— Det er for at besøge mig, Kristoffer. —

— Nej, nej, nej. —

— Jo, det er. —

— Det er noget andet! Det er noget mere! Noget som staar i den dybeste Kontakt med alle mine voldsomme Fordringer til Tilværelsen. Noget som opfylder mig. Noget som opfylder os begge, Margrethe! —

Han vilde gribe hende i sine Arme.

— Nej, nej, nej, — raaabte hun og flygtede fra ham. —

— Jo, det er! Det er ikke bar Sværmeri og Enfoldighed! *Det er Fuldbyrnelsen af Hensigten med mig selv!* Uden dig er mit Liv meningsløst . . . —

— Jeg er gift —, jeg har en Mand. —

Han gik hen imod hende.

— Kan du ikke høre, hvor det er blevet en Frase i din Mund? —

— Vil du ødelægge mit Liv ved at ødelægge mit Hjem? —

— Dit Hjerte er *mit* Hjem. —

— Det er ikke min Skyld! —

— Jeg elsker dig, Margrethe, jeg vil ikke undvære dig, jeg *kan* ikke undvære dig. — sagde han fortvivlet og kastede sig ved Bordet.

Hun stod i hans Nærhed, hendes Haand famlede ved hans Skulder, hun aandede tungt, og hendes Øjne flakkede . . .

— Jeg synes, Kristoffer, at — at det var det bedste for dig at gaa din Vej —. Inden det bliver Aften og mørkt. — Jeg vil give dig Penge — og Mad — og hvad jeg kan undvære. —

Hun smilede som i en Feber . . .

— Jeg vil — jeg vil pakke det ind til dig —. Jeg vil, Kristoffer. —

Han løftede Hovedet fra Bordpladen, sagde tonløst:

— Ja ... Tak ... —

— Saa — saa kan du klare dig et Stykke Vej. — Kristoffer rejste sig.

— Ja ... —

Med ét gik hun nogle Skridet hurtigt om i Stuen, hun tog sig til sin Pande, til sit Bryst, følte paa sine Arme ...

— Nu maa du gaa, Kristoffer — sagde hun. — Hører du, nu. Du maa ikke blive her længere ... Jeg ber dig om at gaa ... Aah, du maa gaa ... jeg bliver gal ... min Mand kunde komme ... jeg kan ikke holde det ud ... —

Han sprang op fra Bordet, stirrede paa hende. Margrethe saá ham ikke, hun gik om i Stuen som et Dyr ...

— Jeg *kan* ikke ... du maa gaa ... du *maa* gaa ... jeg tør ikke ... Gaa nu, Kristoffer. Gaa nu, hører du ... jeg ber dig ...

Hun stod stille, med lukkede Øjne, han saá Ilden i hendes Kinder, paa hendes Hals ... Hun knugede Hænderne mod sit Ansigt ...

Med et kraftigt Tag sluttede han hende i sine Arme. —

— Nej, nej, Kristoffer. — Slip mig! Du maa ikke røre mig ... du *maa* ikke ... Jeg er saa bange ... —

Han kyssede hende, holdt hendes Mund i sin som i Krampe.

— For hvem er du bange? — Spurgte han.

— For ... for ... for min Mand ... —

Hendes Aandedræt gik ligesom i Stykker i hans faste, urokkelige Favn.

— Ikke for mig, Margrethe? Min Pige ... aah, min Elskede ... —

— Jo ... jo ... ogsaa for dig ... Jeg ved ikke ... Hvor er jeg henne? —

Hendes Blik fór vildt omkring i Rummet. Hun følte, at hun tabte Fodfæstet ... Hun bestod ikke Prøven ... Jorden gled bort under hendes Fødder ...

Hun udstødte et Skrig, vred sig ud af hans Arme med en voldsom Bevægelse. Margrethe raabte med Stemmen splittet af Attraa og yderste Nød:

— Jeg har ikke Lov til dette! Hvis *Peter* saá mig? Hvad bliver der af mit Hjem? Det er som om Teglene ryster paa Taget ... Det er som om der gaar Ild i Gulvet ... i Gardinerne ... Det er som om mit Hus brænder op for mine Øjne ... Kristoffer! Hvis det er sandt, at du elsker mig, da forlad mit Hus, inden det styrter sammen over mig! —

— Det styrter sammen over os begge! —

— Du har intet at ofre! —

— Vil du ofre det helligste i dig selv? Det inderste i dig selv? Sandheden i dit Ægteskab, i dette begravede Liv? Din Ungdom, din Kærlighed? —

Taarerne blinkede i hendes Øjne, blændede hendes Blik. Hun strøg dem bort med Haanden, og sagde udmattet, opløst, kæmpende med sin Hulken, sit eget Hjertes stormende og levende Barndom:

— Jamen — hvor — hvor ved jeg, at du elsker mig, Kristoffer? —

Han løb hen til hende, tog hende ind til sig.

— Margrethe — hviskede han bevæget. — Jeg er et elendigt Menneske ... jeg troede hele mit Liv var forbi ... men du lever ... dette er Sandheden ...

— Aah, nej ... aah, nej ... — hulkede hun.

— Jeg elsker dig, Margrethe . . . jeg elsker dig. —

Han kyssede hende, hans Ansigt blev vaadt, hun lod sine Hænder løbe igennem hans Haar, pressede sig ind til ham, medens hun lukkede Øjnene, svimmel, med en svulmende Mund og Kinder og udmattede famlende Arme. Saa rettede hun sig med ét, han følte hele Styrken og Spændingen i hendes Legeme, hendes Arme fik Kraft, de sluttede om hans Hoved, og i lyksaligt Begær holdt hun ham fast, hans Mund, hans Hals, hans Øjne og Øren, hun vidste ikke af noget mere, hun hvirvlede sit Væsen imod ham, følte sin Sjæl løfte sig i en Taage af Luer og gaadefuldt Lys . . .

— Ja, ja, ja . . . jeg elsker dig . . . aah . . . —

— Jeg har fundet dig. Margrethe . . . —

— Der er Ingen, der véd — hvor jeg har længtes . . . Det er — det er godt, Kristoffer . . . Jeg er saa lykkelig, min Elskede, fordi du er kommen . . . —

— Kunde jeg blot blive, blive og høre dit Hjertes heftige Slag, og se din Ungdom drage sejrrigt igennem dig, se alt vende tilbage, selv paa denne dødelige Maade, vi vil gaa ude i Haven, velsignet af Fuglenes milde og sorgløse Melodier, høre Træerne tale til os gennem Løvet, alle Grenene vil vinke og neje sig for os, vi vil mindes Haven derhjemme i Huset ved Jernbanedæmningen, husker du den Aften, Margrethe? Kunde jeg bare blive her og udslette Furerne i mit Ansigt, og Ridsene i mit Hjerte, udslette Bevidstheden om det, der er saa forgæves for Menneskets Liv, kun leve det endelige Møde med det Højeste, det Inderste i os selv, i denne pludselige Virkelighed, i denne Sødmes vovede Vidunder, i Gensynet med dig, min Pige, min Margrethe, være hos dig, sige dig alle *de*

Aars opsamlede Tanker, blive i dette landlige Paradis, draget af Kundskabens tunge Træ . . . —

— Bliv, Kristoffer, du kan blive til i Morgen . . . —

— Nej, nej, hvis jeg bliver til i Morgen, saa bliver jeg her altid . . . —

— Hvad mener du? —

— Saa gaar du aldrig tabt for mig . . . saa mister jeg dig kun, hvis du dør . . . —

Hun fór sammen, holdt ham fastere.

— Hvorfor — hvorfor kommer du til at tænke paa det? —

Han strøg med sin Haand hen over hendes Haar.

— Fordi en saadan Lykke bærer Blomster i sit Spor . . . Fordi det er den højeste Lykkes Lov, at den bærer en Skæbne i sig . . . Jeg siger det kun, fordi vi skal tænke paa det store i vor Lykke . . . Jeg siger det kun, min Elskede, for at vi skal besegle disse dyrebare Øjeblikke med den største Alvor, den inderligste Taknemmelighed over at være naaet ind til Friheden i os selv . . . Det er det skønneste, der er til . . . Det er det heftigste, der er til . . . Det er det forunderlige Øjeblik, hvor Skønhed og Forfærdelse mødes . . . Det er Liv og Død i intim Contact. Liv for os, Død for de andre. Eller omvendt . . . Det er den glødende Luft, som gaar hen over vore Hjerter og fortærer dem . . . Det er den Voldsomhed i det menneskelige Sind, som i Kampen i guddommelig Forløsning spændes, til det brister . . . Men derfor skal du ikke tro, at jeg er bange. Du har Ret, naar du siger, at jeg har intet at ofre. —

Hendes Hoved faldt ind mod hans Skulder.

— Alt mit er ofret, — sagde hun.

De gik, i hinandens Arme, ud i Haven. Han

kyssede hende, hun ham. Verden lukkede sig for deres Øjne. Den store Sommer drog ind i deres Hjerter. Skæret af det Inderstes Ild lyste igennem dem. —

Men noget efter gik Køkkendøren. Det var Eline, der kom hjem.

Da hun kom ind i Stuen, hørte hun Trin inde i Pastorens Arbejdsværelse. Hun troede, det var Fruen og vilde kalde —.

Døren gik op, og Pastor Ro kom ud —.

Han havde sin Præstekjole paa. Han gik med Hænderne foldet for sit Ansigt langsomt og vaklende frem imod Bordet midt i Stuen. Han sank om paa en Stol med Hovedet og Armene hvilende paa Bordpladen.

— Min Gud? — sagde Eline forskrækket. — Er det. — Er det Herren? —

Ro løftede Hovedet.

— Ja ... — hviskede han — det ... — ja, det er mig ... — Eline ... —

— Er Pastoren ikke gaaet? —

— Nej ... — Jeg mødte *Paulus* ude paa Vejen ... — Jeg kendte ham ... Jeg kendte ham paa Øjnene ... — Jeg vidste, han kom for at stene *Stephanus* ... — derfor — vendte jeg om ... —

Eline forstod ikke. Hun spurgte:

— Jamen, skulde Pastoren ikke til Bryllup? —

— Jo ... — jo ... — nu gaar jeg ... — til Bryllup ... —

Han rejste sig, gik ud gennem Havedøren og forsvandt hen ad Vejen.

Eline stirrede forfærdet efter ham.

IV

Om hun huskede de Dage, de Aftner hjemme i Huset ved Jernbanedæmningen? Ja, ja hun huskede dem. Hun huskede meget mere. De ensomme Dage paa Kliniken i Rosenvænget, hvor hun havde været som i Fængsel, hvor hun havde ventet og ventet. Hun huskede Turene ud til Damhussøen, og alle de Steder, hvor de havde hvilet og været hos hinanden. Hun huskede Vejene i Københavns Omegn, og Stemningerne over deres Spadsereture. Hun kunde tale om dem, drage Enkeltheder, som Kristoffer havde glemt, frem af Mindet om dem. Hun syntes, at hun vendte tilbage til de lykkelige Dage i Valby, hun saa Irene for sig, Bedstemoderen.

— Irene er paa Blindeinstituttet. Hun er blevet Lærerinde for blinde, unge Piger. —

— Og den gamle Fru Menkel? — spurgte Kristoffer.

— Bedstemor er død. — svarede Margrethe og smilede.

De gik om i Haven, de var et i Tankerne om deres Kærligheds første Dage. De gik tæt hos hinanden. Margrethe førte Kristoffer langt ned i Haven, de satte sig paa en Bænk, tav længe i tunge, dybe Kys, de lagde sig hos hinanden i Græsset . . .

— Jeg skal gaa ind — sagde Margrethe. — Jeg tror Eline er kommet. —

Hun løb ind.

Kristoffer tog en Frugt af et Træ, der stod tæt ved ham, han tørstede, han spiste den . . .

— Eline! — raabte Margrethe.

Pigen kom løbende ude fra Køkkenet.

— Du kan godt gaa hjem . . . Eline . . . Du maa ha' fri i Dag . . . Du kan godt gaa hjem igen . . . —

— Ja, — ja, — sagde Eline, som om det var det, hun allerhelst vilde. Hun tog Forklædet af og løb ud i Køkkenet.

Den næste Morgen var der stille i Pastor Ro's Hjem. Strygebrættet stod endnu nede i Stuen. Gennem Havedørens Vindu vældede en dejlig Morgenrøde ind over Gulvet og Gardinet. Haven susede, et tungt og ensomt Pust gik gennem det blodige Løv. Udenfor laa de grønne og gule Marker. De var gyldne i Gryets Lys. Kirsebærtræernes Grene slog sagte mod Muren, og Bladene raslede mod Kalken.

Gennem det aabentstaaende Vindu i Gæsteværelset hørte Kristoffer Hanerne gale. Han stod op, saa ud af Vinduet. Nedenfor løb Landevejen . . .

Han klædte sig stille paa. Lyset stak ham i Øjnene. Lyset? Hvis Lys? Han saå ud over Markerne. Saadan skulde man hvile, engang, altid, altid, tænkte han, i dette Morgenlys, i denne Forklaring. Her steg Evigheden ned paa Jorden, ned til dem, der allerede var i Jorden . . .

Han forlod Huset, da Dagen kom.

V

Margrethe blev syg om Eftermiddagen, Hun følte voldsomme Sting og Smerter i venstre Side og i Ryggen. Hun lagde sig stille paa Sofaen i Stuen, og Eline gav hende Tæppe over sig og en Pude under

Hovedet. Pastor Ro var kommet hjem, men han viste sig ikke for sin Hustru. Eline løb over og kaldte paa Andrea Leerberg, der straks kom over i Præsteboligen. Hun sagde til Margrethe, at denne havde bedst af at ligge i Haven. Hun støttede hende, lagde et Sjal over hendes Skuldre og ledte hende ud i Haven. Her anbragte hun hende i en Liggestol, og Margrethe laa hen med lukkede Øjne. Eline havde hentet Doktor Bahnsen, der kom en halv Time efter. Han lyttede til Margrethes Bryst, bemærkede uregelmæssig Puls, og sagde, at hun skulde hvile, helst sove. Doktor Bahnsen betragtede Margrethes trætte, ligesom mærkede Ansigt.

— For den svage Puls kan jeg intet hjælpe — sagde han til Andrea. — Men beklager Pastorinden sig over Hjertebanken og nye Smarter, maa De give hende Æteren. Jeg kigger inden for i Morgen tidlig. —

Eline lavede Mad, som ingen spiste. Sent paa Eftermiddagen kom Nicolaus over i Præsteboligen, for at spørge til Margrethes Befindende. Han gik om til Køkkendøren.

— Er min Kone hér? — spurgte han Eline.

— Nej! —

— Er hun i Haven? —

— Det er hun maaske. —

— De ved nok heller ikke, om De har Lyst til at svare, hva' Eline?

— Jeg har Lyst til at rejse min Vej. —

— Det var en heltmodig Idé. Den skulde De realisere. Den vilde gøre Dem Ære. Ja, den vilde. Mens vi andre gaar med Livet i Hænderne. —

— Jeg ka' ikke holde ud at være her — sagde Pigebarnet. — Alt er pludselig blevet saa uhyggeligt. —

— Det er fordi, der er Sygdom i Huset, — forklarede Nicolaus.

— Tror De ikke, Fruen bliver rask? —

— Jo, jo naturligvis. — Hvor er hun henne? —

— Ude i Haven. —

— Alene? —

— Jeg tror Deres Kone har fulgt hende derud. —

— Hvad siger Lægen? —

— Jeg véd ikke. — »Hvad kan han stille op mod en sjælelig Syge?«, sagde Herren i Dag. —

— Pastoren? —

— Ja. —

Nicolaus blev nysgerrig.

— Sig mig en Ting, Eline, hvordan tager han det? —

— Han har ikke vist sig hele Dagen. Han er inde i sit Arbejdsværelse. —

— Skal han gaa? —

— Ja. —

— Hvorhen? —

— Til Begravelse . . . — sagde Pigen og tav.

Lærer Leerberg vilde gaa ind i Stuen.

— Hvor dette Hus pludselig er forandret . . . — sagde han.

— Et Hospital. Eller det der er værre — sagde Eline og huggede med Opvaskningen. — En Kirkegaard. —

Nicolaus stod lidt. Saa sagde han:

— En Kirkegaard er ikke det værste. Det er maaske det smukkeste . . . —

Lærer Leerberg betragtede sit eget Ægteskab. Han blev alvorlig. Han tænkte paa Andrea. —

— Lægen siger, det er en Slappelse af Hjerte-

musklen, af den Slags som er en Følge af voldsomme Sindsbevægelser. Han véd naturligvis det hele . . . —

— Syss, Eline . . . —

— Han véd, hvad hele Byen ved. —

— Men bedste Barn dog. — —

Eline afbrød vredt:

— Og hvad De véd, Lærer Leerberg.

— Vi er Husets Venner! —

— De er en god Støvle, er De. Tror De *Deres* Kone kan hjælpe Fruen? Tror De, *De* kan hjælpe Pastoren?

Nicolaus tog krænket til Genmæle:

— Vi vil beskytte og hjælpe Pastor Ro og hans syge Hustru. Vi vil gøre vort bedste for at bringe Hjemmet paa Fode igen. —

— De skulde ikke gøre Dem nogen Ulejlighed, Lærer Leerberg. Enhver ka' da se med et halvt Øje, at det hele ligger der. —

— Fy, Eline! Skam Dem. Det var grimt sagt! —

Nicolaus bøjede sig lidt imod hende. Han sagde sagte:

— Sig mig — hvor er — hvor er han — den Fremmede blevet af? —

Eline slog en Latter op . . .

— Hvor er De nysgerrig, Lærer Leerberg, — sagde hun. — Jeg ved det ikke. Men jeg haaber, han kommer igen . . . —

Nicolaus saa forskrækket paa hende.

— For han er den eneste, der kan gøre Fruen rask! Forstaar De det! —

Lærer Leerberg gik forsigtigt ind i Stuen.

— Han er ogsaa den eneste, for hvis Skyld, hun kan dø . . . — sagde han til sig selv.

Hvor Stuen forekom ham tom, fredløs og forladt. Der var varmt udenfor, men herinde frøs man . . . Dér laa noget Vasketøj endnu, ingen gad røre det. Han gik til Havedøren, ført af en Ulyst til at blive længere. Døren ind til Arbejdsværelset aabnede sig. Pastor Ro traadte ind i Stuen. Han var i sin lange, sorte Embedsdragt, som gjorde Løden i hans Ansigt bleg og haard. Der laa noget forstenet i hans Træk.

Nicolaus Leerberg drog Vejret af Overraskelse og en overrumplende Deltagelse.

— Goddag — sagde han sagte, næsten ømt. — Goddag, kære Pastor Ro.

Præsten standsede, saá paa ham.

— Hvad er det for en hjertelig Modtagelse? — spurgte han.

— Men kæreste Pastor Ro? — —

— Jeg tror ikke mere paa Menneskers Oprigtighed. —

— Det gør mig ondt. Det maa være vanskeligt for Dem som Sjælesørger. —

— Hvad mener De? —

— Hvordan vil De da have Mennesker til at tro paa *Deres* Oprigtighed? —

— Det vedkommer ikke Sagen. —

Nicolaus Leerberg forsøgte at smile, han gned sig forvirret i Hænderne.

— Hvilken Sag, Pastor Ro? — spurgte han. — Jeg tror, vi mystificerer hinanden . . . —

Ro løftede Hovedet, og sagde ligefremt:

— Jeg vil gerne være alene i mit Hus . . . —

— Om Forladelse —, om Forladelse, Pastor Ro. — sagde Nicolaus, idet han bukkede let og retirerede

mod Havedøren. — Det var — det var i Sandhed en taknemmelig Henstilling . . . —

I et nu vendte Ro sig imod ham og raabte rasende:

— *Jeg har ikke noget at takke for!* — —

Læreren veg forfærdet længere tilbage i Stuen.

— Gud forlade Dem, Pastor Ro —. Men hvor De har forandret Dem. —

— Alt har forandret sig — hviskede Ro med en egen forstyrret og hjælpeløs Stemme. — Men kun tilsyneladende. Inderst inde er alt som det var . . . —

— Jeg skal gerne gaa min Vej, kære Pastor Ro. Jeg troede dog, at De regnede min Hustru og mig for Deres Venner? —

— Venner? — svarede Præsten, brændende og kæmpende. — Vennerne er det værste for os Mennesker. De er de falskeste af vore Fjender . . . —

Nicolaus fattede sig lidt.

— Personlig har jeg ikke haft Anledning til at udvise nogen Falskhed. —

Men Peter Ro hørte ikke.

— Den bedste Ven — sagde han hen for sig, — er den, der rammer os dybest. —

— Min Kone, Andrea, har dog forsøgt at udvise en Smule Venlighed mod Deres Hustru. —

— Min Hustru . . . ja . . . —

Ro aandede Ordene frem.

— *Hun* er i det mindste taknemmelig — sagde Nicolaus.

Der var pludselig ganske stille i Stuen.

— Leerberg, — Nicolaus Leerberg. —

— Ja? — Ja, Pastor Ro? —

— Kan De ikke tage hende med? —

Nicolaus forstod ikke.

— Med? —

— Over til Dem . . . —

Skolelæreren fattede endnu ikke Meningen i Præstens Ord, men der kom noget maalløst i hans Ansigt.

— Men bedste, Pastor Ro — over til *mig*? —

Præsten vendte sig med en voldsom Bevægelse imod ham.

— For Satan . . . — hviskede han lidenskabeligt — ja . . . —

— Pastor Ro, jeg ber Dem. —

Ro satte sig ved Bordet, hans Tale var forvirret og næsten uhørlig, som en udmattet Mands.

— Jeg vil — jeg vil være alene . . . —

— Det skal De faa Lov til. De behøver ikke at gentage Deres Opfordring til mig om at gaa. Men det vil jeg sige Dem, Pastor Ro: Deres Hustru er syg indtil Døden. —

— Jeg ved det, — sagde Præsten og rejste sig. — Det gør mig urolig. Jeg frygter kun én eneste Ting. —

— Hvilket? —

— At hun skal leve . . . —

Nicolaus stivnede. Han stirrede paa Præsten.

— Hvad er det, De siger? —

— Jeg siger: Pas Dem selv! Forstyr ikke det stærke i mit Ønske! — —

— Er De den gode Guds Tjener, Pastor Ro? —

— Jeg er en *retfærdig* Guds Tjener. —

— Hvor er Deres Mildhed? Deres Overbærenhed? Regner De det for godt at være uforsonlig? Hvor er Deres Godhed, Deres Kærlighed? —

— Det kan min Hustru svare Dem paa! —

Nicolaus vil dæmpe paa ham.

— De misforstaar mig, Pastor Ro, — sagde han venligt.

— Er De gal Mand? Tror De, jeg misforstaar en blødende Sandhed i mig selv? Tror De, jeg et eneste Øjeblik glemmer, at der er et Hul i mit Bryst, dér hvor mit Hjerte har siddet . . . —

— De har oplevet det dybeste en Præst kan opleve . . . —

Pludselig lyttede Ro.

— Hvad skal det sige? —

— Hvis Menneskene har forraadt Dem, har De det, der er større: Deres Gud. —

— Det er Talemaader . . . —

— Det er Deres Tro! —

— Nej, nej, nej, nej det er den Retorik, der er skabt til at trøste os i det Øjeblik, Troen vakler. Det er et Ord, der bliver en Frase, som — som ikke frelser det menneskelige i os, naar *det* ligger knust. — Nej, der maa *Sandhed* til. Forklaring, Opgør, Haardt imod Haardt. Min Hustru har prøvet det Inderste i sig selv. Det samme gør jeg . . . —

— Jeg gentager for Dem, Pastor Ro: Deres Hustru er syg. —

— Det er jeg ogsaa. Den af os, der lever, har vel nok Brug for Medlidenheden. —

— Jeg skal gerne tage Deres Hustru over til mig, hvis De er saa hjerteløs at jage hende paa Døren. —

— Ja, jeg er *hjerteløs* . . . —

— De er ikke Dem selv. —

— De tager Fejl, Skolelærer Leerberg. Jeg er mig selv *nu* mere end nogensinde. —

Nicolaus prøvede sin sidste Henstilling:

— Vær god imod Deres Kone. —

— De maa undskylde, Nicolaus Leerberg, jeg skal gaa. —

— Det gælder Dem selv, Pastor Ro. Deres Fremtid, Deres Hjem. —

— Dette er intet Hjem. Det er et Herberge for Hjemløse. Et Hus for Landstrygere . . . —

Saa talte de ikke mere sammen. Hun er ikke hans Hustru mere, tænkte Nicolaus.

I det samme viste Andrea og Margrethe sig ude i Haven. Margrethe bar Sjalet over Skuldrene. Hun gik daarligt, og Andrea maatte støtte hende. De standsede i Døren. Margrethe saå paa sin Mand.

— Skal du gaa? — spurgte hun svagt.

— Ja. —

— Hvornaar kommer du tilbage? —

— Naar du er ude af mit Hus . . . — svarede han dæmpet.

— Jeg er syg, Peter . . . —

— Nicolaus Leerberg og hans *Hustru* vil tage sig af dig. Jeg vælger Realiteterne frem for en fortsat Kamp mod din romantiserende Ansvarsløshed. Vi maa komme til den bitre Klarhed, der er Resultatet af enhver Drøm. Adskillelsen, Ensomheden, de gensidige Følelsers Ophør. —

— Det *kan* jeg ikke, Peter. —

— Kan ikke? —

— Jeg er jo dog din Kone. —

— Det troede jeg ogsaa. Engang. Hvis det er Virkelighed for dig, at du elsker en hvilken som helst Stratenrøver, der bedre end jeg kender din Æventyrtrang, da maa det ogsaa være Virkelighed for mig, at vi gaar hver til sit. —

— Mit? Hvad er det, der er mit? —

— Æventyret. —

— Det I Mænd kalder »Æventyret« er for os Kvinder kun et Øjebliks Svaghed, der kan være Skyld i et helt Livs Ulykke. —

— Ja. — sagde Ro. — Det har vi set. Men nu maa jeg gaa. Jeg skal tale over en Død . . . — Farvel. —

— Vi skal ogsaa gaa. — sagde Nicolaus til sin Kone.

— Jeg bliver hos Margrethe. — svarede Andrea.

— Gør du det, min Pige . . . Saa tager jeg mig af Pastoren. Det er mit inderligste Ønske, Margrethe, at De snart maa være rask. —

— Tak, Nicolaus — sagde hun — jeg tror ikke, jeg er i Stand til at ønske det samme . . . —

— For Guds Skyld —, det maa De ikke sige. —

— Jeg er saa træt . . . —

De nikkede Farvel, og Præsten og Læreren fulgtes ad ud gennem Haven, og hen ad Vejen.

Andrea hjalp Margrethe til Rette paa Sofaen og dækkede hende til.

— Vil du ikke ha' nogle Draaber? — spurgte hun.

— Nej Tak. —

— Eller lidt at sove paa? —

— Jeg sover ikke alligevel. Jeg synes jeg ligger paa Ruinerne af mig selv . . . —

— Aah, sikke noget Snak — sagde Andrea og blev uhyggelig til Mode . . . Saa ung som du er, Margrethe. —

Men hun hørte ikke.

— Af mit Liv . . . — føjede hun til. — Hvis jeg døde, var jeg befriet for Tankerne om al denne Gru-

somhed ... Jeg tror, at Lykken er grusommere end Ulykken ... —

Andrea lagde sig paa Knæ ved Venindens Sygeleje.

— Tænker du stadig paa *ham*? — spurgte hun.

— Det er, som om han slet ikke har været her ... saa frygteligt forekommer det Møde mig ... —

— Hvis han — hvis han nu kom igen? —

— Nej ... — udbrød Margrethe sagte, idet hun fór op fra Hovedpuden. Hun tog sig til sit Hjerte, som om det gjorde ondt ...

— Sagde han — spurgte den naive Andrea, — at han aldrig vilde komme igen mere? —

Margrethe saa hen for sig. En indre Forfærdelse fyldte hende.

— Han maa ikke komme ... —

— Det vil han heller ikke, Margrethe, naar han har lovet at blive borte. —

— Han har ikke lovet det ... Han sagde, at han vilde love mig, at længes efter mig ... Det er det, der er det grusomme ... For os begge ... For os alle tre ... *At ingen af os faar Fred* ... —

Andrea sænkede Stemmen, da hun sagde:

— Han maa ha' været en meget smuk Mand ...? —

Margrethe lagde sig tilbage mod Andrea og forsøgte at smile. Hun glattede Andreas Haar.

— Tror du det? —

— Nu smiler du, Margrethe. —

— Jeg tror, han var grim — sagde hun alvorligt.

— Men det gjorde ham smuk, at han betragtede mig som noget Uopnaeligt ... Han opfattede mig som noget Uvirkeligt ... Og gjorde det til Virkelighed ...

— Det maa ha' været vidunderligt . . . — hviskede Andrea.

— Hvor vidunderligt det har været, lille Andrea, det ser du nu . . . Han var et hjemløst Menneske. —

— Tror du, han nu har fundet et Hjem? —

— Jeg véd det ikke . . . Jeg vil inderlig ønske det for ham . . . Hans Liv er splittet og oprevet . . . Han er en fredløs, rodløs, ja i Grunden en troløs Natur . . . —

— Troløs? — udbrød Andrea forbavset. — Jeg troede, han netop var trofast . . ? —

— Han har været troløs mod det bedste i sig selv. Det, der skulde samle ham og gøre ham til *ét* Menneske. Og ikke til ti. Han har været troløs mod sin egen Ungdom. Mod alt det, der betød noget godt og fornuftigt for ham. —

— *Dig* har han da været trofast mod? —

Ved disse Ord rejste Margrethe sig halvt op i Sengen. Hun sagde ligesom i Vildelse:

— Det er *mig*, der har været det mod ham . . . Jeg er bange for, at det kun var tilfældigt, at han kom . . . —

— Jamen — *elskede* du ham da ikke? — spurgte Andrea forvirret og med forøget Naivitet.

Hun lagde sig atter tilbage i Tæpperne.

— Jo . . . det maatte jeg jo . . . det var det, der var Æventyret . . . —

Hun smilede bittert ved sine egne Ord.

— Aah, jeg vilde ønske, — sukkede Andrea lidenskabeligt.

— Hvad vilde du ønske, Andrea? —

— Gid det havde været mig . . . —

— Saa havde du ligget her — i mit Sted . . . —

Andrea kom til sig selv og sagde oplivende, i en anden Tone.

— Naar du nu faar rigtig Fred, Margrethe, bliver du snart rask. —

— Jeg vilde ogsaa ønske, jeg maatte faa *rigtig* Fred . . . —

— Er der ikke noget, du vil ha'? —

Hun rystede paa Hovedet.

— Du skulde sove, Margrethe. —

Margrethe lukkede Øjnene.

— Jeg vil prøve paa det . . . Jeg vil bede Sønnen komme til mig med de Drømme, et Menneske helst vil drømme . . . —

Andrea forstod hende ikke. Hun rejste sig lidt op for at se Margrethes Ansigt.

— Hvad er det for nogle? — spurgte hun urolig.

Margrethe laa ganske stille. Hun bevægede Læberne, og sagde:

— Udslettelsens fine og enkle Drømme. Forglemmelsens bedøvende Blomsterdrømme. Kender du ikke, Andrea, denne dunkle Følelse af en Fortryllelse, som ligger inderst inde i vor Bevidsthed? Disse Glimt af noget godt og ufatteligt smukt paa Bunden af det menneskelige Jeg? Det ligger meget længere inde end Sanselighed og alt det dyriske, som betager os i Kærlighedens Øjeblikke. Det er ligesom en Efterklang til Hjertets begærligste Storme, en Melodi der klinger inderst inde i os . . . en fin, henrivende . . . ja, en næsten ophøjet Tone, der fortæller om Menneskets Oprindelse . . . om alt det fjerne og gaadefulde . . . om vore Sjæles Ophav, hvis Brusen naar ned til os i denne Hjertets inderste fine Melodi . . . —

— Nej, nej, det kender jeg ikke — sagde Andrea og stirrede paa hende.

— Det er den Tone i os selv . . . i ethvert Menneskes Hjerte, som en brutal og disharmonisk Tilværelse tramper paa . . . tilside . . . aah . . . —

Hun fór op i Sengen, greb sig til sit Hjerte.

— Av, av! — raabte hun pludselig.

— Hvad er der, Margrethe? Hvad er der? —

Margrethe pustede, lagde sig saa tilbage mod Puden, og lukkede Øjnene.

— Jeg kommer til at tænke paa alt det nu, da jeg er alene . . . Jeg føler det nu, hvor jeg selv ligger som et Offer for mit eget Hjerte. — —

— Du er ikke alene, Margrethe — sagde Andrea bekymret og trøstende. — Tænk paa, at du nu kommer over til os. —

— Nej, nej . . . — sagde hun, igen ligesom vildt, — lad mig blive hér . . ., hér i min Stue . . . —

— Jeg skal komme og se til dig hver Dag. —

— Tak, Andrea . . . Tak, lille Andrea . . . Du er sød . . . Jeg har jo ogsaa Eline.

— Eline vil rejse. —

— Vil Eline? —

— Ja, det sagde hun, da jeg kom. —

Margrethe mumlede nogle Ord:

— Lykkelig den, der er alene . . . —

— Hvad for noget? Hva', Margrethe? Hvad er det, du siger? —

Hun klappede Andreas Haand, og sagde svagt.

— Tak, fordi du kom herover, Andrea. Men nu . . . nu kan du ikke være borte længere fra dit Hus . . . Din Mand venter paa dig . . . Og jeg . . . vil sove . . .

Andrea rejste sig langsomt og varsomt. Hun så

paa Margrethes lukkede Ansigt med en Mine af hjælpeløs Bekymring.

— God Bedring Margrethe . . . rigtig god Bedring . . . —

Margrethe nikkede sygt.

— Bliver . . . bliver I saa sammen, du . . . du og Nicolaus? . . . — spurgte hun, uden at aabne Øjnene.

— Ja . . . — hulkede Andrea . . . — ja, vi gør, Margrethe . . . —

Der laa et ubestemmeligt Smil over den Syges Ansigt. Som om Margrethe i Tankerne talte med andre Mennesker . . . eller var langt borte . . .

Andrea Leerberg listede ud. Hun tørrede Øjnene og ilede hen ad Vejen.

Margrethe Menkel var alene. Hendes fast lukkede Øjne syntes at sige, at hun ikke brød sig om at miste denne Ensomhed . . . Den syntes en Lov for hende, en Lov for hendes Liv, hendes Barndom, hendes Ungdom, hendes Ægteskab. Saadan skulde det være.

Stuen var tom og stille. Intet rørte sig i den. Haven susede derude. Margrethes Kinder farvedes af Feberen.

VI

Der kom en Mand gaaende om til Køkkendøren i Præsteboligen. Han havde en Uniformskasket paa Hovedet. Han bankede sagte paa Køkkendøren. Eline lukkede op.

— Ja, undskyld — sagde han — var det — var det ikke muligt, jeg kunde komme til at tale med Pastorinden? —

— Fruen er syg — svarede Eline.

— Saah? Det var kedeligt. Ja, jeg er ikke sikker paa, at Pastorinden kan huske mig. Jeg hedder Thomsen. Jeg var Portør for nogle Aar siden i København . . . —

— Jeg skal sige det til Fruen. Værsgod, De kan godt gaa med ind. —

— Tak, tak, jeg vilde bare hilse paa Pastorinden. Jeg er nemlig blevet ansat som Stationsforstander hér i Astorp. —

— Saah? — sagde Eline, idet de gik ind.

Thomsen standsede i Døren, han havde taget Hatten i Haanden. Eline blev forskrækket ved at se Margrethe ligge alene. Hun listede sig hen til Sengen.

Margrethe vaagnede med et Chock. Hun greb for sig med Hænderne, fik fat i Sofaens Ryg og rejste sig brat overende.

— Hvem er det? — Aah, nej, kommer du igen . . ? —

Hun pressede Hænderne mod sit Bryst, ligesom for at dæmme op for Smerterne.

— Du maa ikke komme . . . igen . . . —

Eline stammede forskrækket:

— Det er en — det er en Hr. Thomsen . . . som vil — som vil hilse paa Fruen . . . —

— Thomsen? — hviskede Margrethe og drejede Hovedet mod Døren, hvor han stod. Saa faldt hun tilbage mod Pudén.

— Er det *Dem*, Thomsen — sagde hun og forsøgte at smile genkendende.

— Goddag, Margrethe Ro, undskyld jeg forstyrrer, kan De kende mig igen? Hvor det er sørgeligt, at De er syg. —

— Det er Hjertet, Thomsen. —

— Er det Hjertet? —

Hun nikkede.

— Det slappes . . . —

— Kan De ikke faa noget for det? De maa stritte imod — sagde Thomsen.

— Sit eget Hjerte er det eneste, man ikke kan stritte imod . . . —

Der blev stille i Stuen. Eline listede ud. Margrethe laa som om hun sov. Thomsen saa sig raadvild om i Værelset. Han var bange for at tale til hende, maaske var hun alvorligt syg. Han vidste ikke, om han skulde gaa eller blive.

Pludselig for hun igen op og stirrede paa Thomsen.

— Hvorfor . . . hvorfor kommer du igen . . ? Hvad vil du mig, Kristoffer . . ? —

Han saa Vildelsen i hendes Blik, han blev angst; hendes Haar var faldet ned om hendes Hoved.

— Det er mig — sagde han — det er mig — Thomsen. —

Der kom noget lyttende i hendes Øjne. Hun lukkede dem, kastede sig tilbage i Sengen.

— Ja . . . — stønnede hun sagte.

— Jeg er kommet her til Byen, Fru Margrethe. Jeg er — jeg er blevet — — Han standsede. Han saa hendes Læber bevæge sig.

— Jeg er syg . . . — hørte han hende sige.

— De skal bare hvile, Fru Ro. —

— Jeg er fortabt . . . —

Ordene var næsten uhørlige. Han traadte nærmere til Sengen. Hun sagde noget igen.

— Pluk Blomster til mig . . . —

— Hvad er det? Hvad siger De? —

— Strø dem paa Vejen . . . —

— Fru Margrethe dog! Hører De, Pastorinde —
Han lyttede.

— Spil for mig, Kilde . . . —

— Nej, hvad er dog dette! Hun har Feber, —
sagde han til sig selv.

— Den lille Melodi . . . Ja! Ja! . . . Mozart . . .
det lille Thema . . . —

Pludselig kom hun til sig selv, rejste sig med Besvær overende og saa sig forvildet om.

— Ja . . . — sagde hun blot.

— Hvad er der? spurgte Thomsen — Hvordan
har De det? De har Feber, Margrethe. —

— Jeg drømte . . . — sagde hun tonløst.

— Drømte De? —

— Jeg drømte, at jeg var kommet ind . . . indtil
det allerinderste i mig selv . . . Jeg drømte, at den
lille, fine Melodi paa Bunden af mit Hjerte var blevet
til en brusende Musik . . . —

— Hvilken Musik? — spurgte han uden at forstaa.

— Det lød som et tonende Orgel . . . —

Hun vilde rejse sig op.

— De maa blive liggende, De maa blive liggende —
bød han.

Men Margrethe var inde i den Vildelse, der var
hendes Dødskamp.

— Jeg drømte . . . at jeg . . . at jeg laa og ind-
aandede . . . Duften af . . . af alle Kransene . . . —

— Fru Margrethe dog . . . Fru Ro, hører De . . .
Hvad er det, De tænker paa? —

— Av . . . Aah, nej . . . —

Hun sank sammen. Thomsen vilde gribe hende
for at understøtte hende.

— Hvad er det, Margrethe? — spurgte han i dybeste Raadvildhed og i en forfærdelig Følelse af at være alene med det dødssyge Menneske.

Margrethe slog Øjnene op, prøvede at rette sig, hun sagde med en underlig brudt og dump Røst:

— Det er . . . det er Melodien . . . Nu begynder den . . . Nu vokser den . . .

Hun drejede Hovedet, saá paa Thomsen. Hun fór voldsomt sammen, som om en uforklarlig, dødelig Skræk for ham betog hende.

— Kristoffer . . . Ja, hvad vil du mig? . . . Hvad vil du? Hvorfor er du kommen? . . . Jeg er en gift Kone, jeg elsker mit Hjem, min Fred . . . Du maa ikke dræbe mig . . . —

— Jamen, Fru Ro, kender De mig ikke? Hvordan? —

Hun hørte ikke, kendte ham ikke, hun blev pludselig overstadig, smilede lykkeligt og klappede i Hænderne.

— Syng en lille, henrivende Sang for mig. Denne hér: La, la, la la, la la —

Thomsen slap hende, stirrede rystet paa hende, saá sig om i Værelset, idet han lydløst spurgte sig selv.

— Er her ingen? Hvor er —

Hans Ord blev borte i hendes febersyge Sang. Hun sad ret op i Sengen.

»Blomster skal staa, Blomsterne smaa« — La, la, la — la, la — la —

Hun tav pludselig, faldt brat tilbage i Sengen, og laa stille.

Thomsen vaklede et Par Skridt fra hendes Leje.

— Fru Margrethe — Frøken Menkel — næsten raabte han.

Hun aabnede Øjnene. De syntes rettet paa et Punkt ude i Rummet.

— Ja ... ? —

— De er syg! Hvor er De? Hvordan har —

— Jeg hører det ... Musikken ... Musikken ... —
Margrethe smilede dødt.

Thomsen fór hen til Sengen, løftede hende overende i sine Arme. Han kaldte paa hende. Hun kendte intet.

— Jeg elsker ... dig ... — dig ... — Kristof ... —

Hun faldt forover. Hun var tung. Han maatte støtte ordentlig paa Benene for at holde hende.

— Du godeste Gud — sagde Thomsen.

Pludselig syntes hun at komme til sig selv. Hun greb om Thomsen, rystede ham med sine Hænder.

— Jeg tørster ... Giv mig Vand ... Thomsen ...
Jeg maa ... Jeg vil ... —

Han slap hende, styrtede ud i Køkkenet.

Hun sad et Øjeblik, saa fór hun sammen som i en dyb, indre Rystelse, faldt ind mod Væggen, bagover paa Sengen. — Hun laa endelig stille.

Margrethe var død.

Thomsen og Eline kom styrtende ind i Stuen. De standsede midt paa Gulvet og saá begge hen imod Sengen.

— Aah Gud — klynkede Eline sagte — lille søde Frue ... lille Frue ... —

VII

Kristoffer var naaet til et Færgested mellem Ods Herred og Spodsbjerg. Han vidste slet ikke om han skulde sejle over, eller hvorfor han skulde sejle over. Det var, som om Vejen blev borte under hans Fod, som om der ingen Horisonter fandtes. Han var i Udmattelsens, Sorgens og Planløshedens Vold.

Da hørte han nogle Mennesker tale om, at Pastorinde Ro var død. Var det nogle Bønder eller Fiskere? Han forstod blot, at hun var død . . . Margrethe død? Han spurgte sig selv hvorfor? Det var som om et usynligt Slag blev ført bedøvende imod ham. Ogsaa i Døden ledte hun hans Vej. Thi nu vidste han, at han maatte tilbage . . .

Han forlod Fiskerlejet med dets smaa Haver og straataekte Huse med de gule Længer. Højt over hans Hoved svajede nogle Poppeltoppe i den efteraarsagtig stærke Vind, men Solen stod paa Himlen og ledede Vejen, han fulgte. Han gik som i Blinde, ingen Stemmer lød i ham, ingen Ønsker pinte ham, intet nyt Maal kaldte ham. Han begyndte igen at føle sin gamle Hunger, han genkendte det pulserende Støv om sine Fødder, ja, nu tog Vejene ham igen, Vandringer. Men først maatte han sige Farvel til sin yngste Ungdom . . .

Han kunde kende Astorp Kirke paa lang Afstand. Den laa højt paa en Bakke og ligesom *saa* ud over Astorp idylliske Dal og Egn. Saa hvid, saa ren var den. Den forekom ham som den største Milepæl paa hans Vej. Den vilde han huske længere end de andre Kirker, han var gaaet forbi, bedre end de andre Milepæle. Den var en Hjørnesten i hans Liv . . .

Da han naaede Kirkegaardens Kampstensgærde, saá han en gammel Kone gaa op mod den aabne Kirkedør med et Par Kranse i Haanden. Han nikkede, bekræftende noget i sig selv, noget endeligt, noget fuldbyrdet, noget som for stedse forlod ham.

Han standsede, stod midt i Brændenælderne og Skræpperne, i Ly af nogle gamle, høje Graner. Han maatte sunde sig lidt. Det var som om hans Kræfter svigtede ham. Han strøg sin Hat af, hans Hænder rystede, mærkede han . . . Han fulgte den lille Sti, der mellem Gravene løb op mod den aabne, lave Kirkedør. Maaske var det af Skamfuldhed over sit elendige Ydre, at han saá sig sky og forskræmt til Siderne, maaske var det af en dunkel, pludselig Samvittighedsqual, maaske af Nervøsitet og Frygt for Menneskers Øjne. Hans Sjæl var et slagent Kaos, en stilnende Feber, en Forvirring af Følelser, som han ikke selv kunde gøre Rede for. Hans Hjerter var som en forladt Have, hvor Ukrudt og Glemsel gror.

Fra hvem kom den Iskulde, der slog ham i Møde i Vaabenhuset? Den gik hen over hans Hovedbund, som en Krusning, som noget isnende koldt. Der stod Salmenumrene paa Kalkmurenes smaa, fromme Tavler. Han vendte sig . . . Der stod Margrethes Kiste foran det lille Alter . . . hvor . . . hvor Blonderne af Dugen løb bag om Blomsterne . . .

— Ja . . . —

Hans Hoved smertede, noget rev i hans Nerver, en Graad han straks var ude af Stand til at græde. Der skete ligesom en Forsténning i hans Sjæl.

Det var Kristoffers Ungdom, der døde i ham selv . . .

Han fór sammen . . . Aah, det var blot den gamle

Kone, der rejste sig op i én af Stoleraderne efter at have flyttet paa Kransene. Hun fik Øje paa Kristoffer.

— Maa jeg — maa jeg komme ind? spurgte han. Hans Læber var tørre, han kunde næsten intet sige.

— Hér skal være Begravelse. — sagde Kirkekonen paa sin sjællandske Dialekt.

— Ja . . . —

— Det er Præstefruen, der er død. —

— Hvem — hvem skal tale — over hende? —

— Det skal Pastoren . . . —

Kristoffer nikkede. Det lille, kalkede Kirkerum var stille.

Kirkekonen listede omkring Kisten. Saa gik hun ud for at hente flere Kranse.

Han satte sig ind i én af Stoleraderne. Han faldt sammen, gemte Ansigtet i sine Arme. Han var saa træt, ligesaa træt som hun havde været. Hans Sjæl var syg, stivnet, forstødt, stedt som i en levende Begravelse. Han havde Lyst til Stemmer eller lidt Musik, blot en lille Melodi, en Tone . . . Han havde Lyst til at dele den Dødes Lod . . .

Margrethe? Aah, er du derinde? spurgte hans vilde Tanker, svanger med Graad. Er det dig, Margrethe, der sover? Jeg kunde ikke se, hvor Vejen førte hen, andre Steder end til dig. Jeg elskede at gaa Vejen for din Skyld. Jeg ønskede ikke at blive til noget, at opnaa noget, kun at gaa og gaa for at møde dig og vore første Dage, vor Ungdom. Jeg angrer ikke, at jeg ingenting er blevet til. Hvad skal den, der gaar hen for at begrave sin Ungdom, ønske sig at være? Margrethe, du var alt det, Menneskene ikke

tror eksisterer. Det, at du kunde dø, viser Virkeligheden i dig og ved dig. Jeg troede ikke, at dit Hjerte kunde høre op med at slaa, . . . fordi Tingenes inderste Væsen bankede i det, Kilderne randt i det, Livet strømmede i det, og det var fuldt af æventyrlig Magt, af Fortryllelse, af al det Liv og den Sødme, som strømmer gennem den klare Dag, af alt det, som er over og udenfor og under vort forbitrede Liv, fuldt af det evige, som er nedlagt i Mennesket . . . Men nu tier dit Hjerte. Din Ungdom er kold og dufter af Blomster. Du knækkede selv som en Blomst, noget i dig brast, fordi du mødte det, du ikke skulde opleve, det, du skulde have fornægtet, det stærke Æventyr i os selv, der knuser os, og som bærer Hævnen i sig selv, fordi vi kun er Mennesker. Det var det inderste i dig selv, som sprængte dit Hjerte. Det var Sandheden om din egen Tilværelse, din egen Ungdom, der gjorde dig ondt. Du Offer for dine Drømme. Ved du det nu, Margrethe, Drømmene dræber os, Drømmene slaar os til Jorden som visne Planter, vildleder os, styrter os i Afgrunde af Forvildelser og Lidelser, river vort Hjerte til Pjalter til Guds Ære; *thi det er det inderste Liv, der hævner sig* . . .

Gud? Aah, du Gud, skreg det i hans Sjæl, nu har jeg gaaet alle de Veje et Menneske kan gaa, men ikke én er ført til dig! Nu har jeg kæmpet med et Hjerte i Laser, over Sten paa Sten, men endnu har jeg ikke fundet Vejen, til det jeg mister, det du river fra mig, det du plyndrer min Barndom og Ungdom for. Hvor er alt det? Hvor er hun? Margrethe? Hvorfor river du hendes Billede ud af mit Hjerte og giver det til en Glemsel, der langsomt æder det, udsletter det dyrebareste jeg følte, det stærkeste og

skønneste jeg saá? Hvorfor tager du et Menneske fra os, netop som vi heftigst behøver det? Er det din usle Visdom, at du *hævner* dig, fordi vi søger og griber efter det guddommelige, *vil* det inderste i os selv, som ikke kommer os ved? Kommer det inderste i os selv ikke *os* ved? Vi, som begærer det højeste i vort Hjerte, vi som raaber efter dig, griber efter dig, naar vi er ved at falde. — Hvorfor slynger du os da til Jorden, som Støv og Straa og visne Blade? Hvorfor besvarer du vort højeste Raab med at strække os ud paa et Leje . . ? Margrethe . . ?

Kristoffer havde rejst sig op, han vaklede ud af Stoleraderne, kæmpede sig et Par Skridt frem imod Kisten, Taarerne styrtede ud af hans Øjne, hans Sjæl brød op i en fortvivlet Hulken, der gik rystende gennem hans Krop. Uvilkaarligt spurgte han højlydt hen for sig:

— Min Elskede, — hvorfor har du ladet mig alene? —

Der lød en Stemme nogle Skridt fra ham.

— De er ikke alene! . . . —

Kristoffer vendte sig, tørrede sine Øjne med Ærmet. Pastor Ro stod i Midtergangen. Han var i sin Embedskjole og holdt en Salmebog i Haanden. Hans Ansigt var blegt, det havde en underlig graa Lød, men det var roligt.

— Er De — er De ogsaa kommet? — stønnede Kristoffer og dæmmede op for sin Bevægelse.

— Ja! — svarede han fast.

— Hvad vil De? —

— Jeg vil begrave min Hustru . . . —

Kristoffer vaklede, famlede med Hænderne over Stolene for at faa et Støttepunkt.

— Ja . . . — hviskede han ramt. — Javel . . . jo . . . —

— Hvad vil *De* her? — spurgte Pastor Ro stærkt.

— Jeg vil . . . jeg vil sige Farvel . . . —

— Til *min* Hustru? —

— Til en . . . jeg elskede . . . —

Han kunde kun svare dette. Men Ordene fik ingen fast Form i hans Mund.

— Hvem er *De*? — spurgte Præsten distinkt og med høj Stemme.

— Jeg . . . jeg er . . . jeg er et hjemløst Menneske . . . — sagde Kristoffer stille.

Ro gik frem imod ham.

— Et hjemløst Menneske er altid Velkommen i Guds Hus . . . —

Kristoffer så op, lyttede. Hans Øjne var rettede paa Præsten. Han spurgte:

— Ogsaa et gudløst Menneske? —

— Tro ikke, at noget Menneske er gudløst. Der er altid ét eneste, som samler dets Hjerte og former dets Tro. Hvis det *er* et Menneske. —

— Jeg synes ikke, Stedet er det rette til at sige Dem imod. —

— Er der ikke en Ting eller en Begivenhed, eller et Menneske, som har samlet Dem? —

— Jeg véd det ikke . . . — sagde Kristoffer sagte og sønderknust.

— Hvad min Hustru har betydet for Dem, véd jeg ikke. Selv indser jeg, at det er for sent, nu da hun er gaaet bort at tale om, hvad hun var for mig. Jeg tror ikke, hun kunde sige, at jeg ikke gjorde alt for at forstaa hende. Og ved at jeg har forsøgt at forstaa *hende*, har jeg ogsaa forsøgt at forstaa *Dem* . . . —

— Med mig er det ligemeget . . . — sagde Kri-

stoffer, medens en Forbitrelse fik Mæle dybt inde i ham. — Jeg er prisgivet Fortsættelsen af et uforstaaeligt Liv . . . —

— Vi Mennesker mødes i de Ting, vi ikke forstaar. Dertil har vi faaet det Uforstaaelige . . . Tror De, jeg forstaar — føjede Præsten til og hævdede Stemmen, — *at jeg i Løbet af nogle Dage to Gange har mistet min Hustru . . . ?*

— Nej — sagde Kristoffer og saá op paa Ro.

— Jeg vil søge Forklaringen paa denne Skæbne i det Gode, at jeg kan give en Mand, der ellers var mit Livs og min Kærligheds Fjende, Haanden som en Ven . . . —

Hér rakte Ro Haanden ud mod Kristoffer.

Han stirrede et Øjeblik overrasket paa Præsten. Saa sagde han:

— Saa hurtigt glemmer jeg ikke . . . —

— Jeg heller ikke! Dette glemmer ingen af os! Netop derfor maa vi tale ud.

Kristoffer saá ned i Stengulvet. Han gav Præsten Haanden som i Blinde, med sænkede, næsten lukkede Øjne.

— De er ikke tjent med mit Venskab . . . — sagde han stille.

— *Forstaaelsen* er for mig *Venskabet* — svarede Pastor Ro.

Kirkens Klokke begyndte at ringe. Ro gik op bag Alteret. Kristoffer satte sig nederst i Kirken, helt inde ved Væggen. Der begyndte at komme Folk ind i Kirken. Det var Egnens Beboere. Der var Doktor Bahnsen og Blink, Stationsforstanderen. Der var Eline med sin Far og Mor. Og der kom

Andrea og Nicolaus Leerberg Arm i Arm. Kirkekonen lagde flere Kranse op for Foden af Kisten.

Omsider var Kirken fuld. Ingen ænsede Kristoffer. Da Orglet begyndte at røre paa sig, piskede Taarerne igennem ham. Han sang ikke med i Salmerne. Han kunde ikke.

Da Sangen var forbi, kom Pastor Ro tilsyne for Kistens Hovedgærde. Han traadte op paa en lille Forhøjning, og Forsamlingen i Kirken strakte Hals. Men Ro stod fast. Han foldede Hænderne.

— Om Vor Herre Jesus Kristus skriver den hellige Apostel Matthæus i sit Evangeliums 10ende Kapitel, 3die Vers: Og Farisæerne traadte til ham, fristede ham og sagde til ham: »Er det en Mand tilladt at skille sig fra sin Hustru for hvilken som helst Sag?« Men han svarede og sagde til dem: »Have I ikke læst, at den som gjorde dem af Begyndelsen, gjorde dem ogsaa Mand og Kvinde. Derfor skal et Menneske forlade Fader og Moder, og blive fast hos sin Hustru, og de to skulle være eet Kød. Saa at de ere ikke længere to, men eet Kød. Derfor: *Hvad Gud har tilsammenføjet, skal Mennesket ikke adskille*« . . . —

— Ud fra disse Ord kunde Menneskene ogsaa med Ret spørge, som Gud vilde fordre: Er det en Hustru . . . tilladt . . . at skille sig . . . —

Der kom en Vaklen i Pastor Ros' Stemme. Men kun et Øjeblik. Saa var den atter baaret og rolig:

— Skille sig af med sin Mand for hvilken som helst Sag? Men da maa vi først spørge, om den Kvinde, der handler mod disse Ord, har fornægtet noget i sig selv? Noget, som hun selv bedst kendte, det noget, som ligger inderst inde i os Mennesker

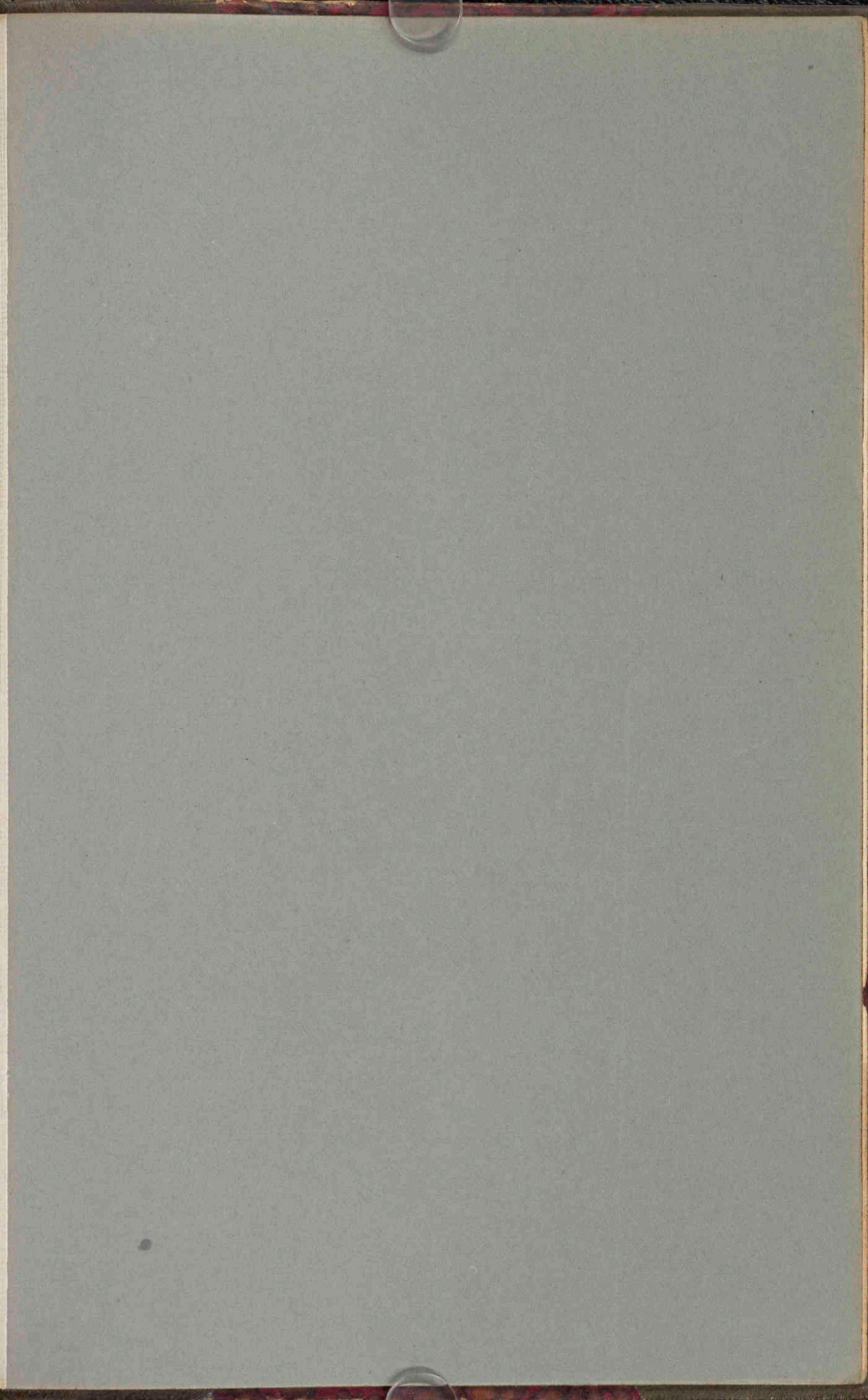
— og som kun gjaldt hende selv — og ikke — ikke hendes Mand? Var hun fuldt lykkelig i sit Hjerte, da hun lærte ham at kende? — — —

Saaledes talte Peter Ro over sin Hustru, og der laa stor Styrke i hans Ord. Margrethe Ro, som atter var blevet Margrethe Menkel og Barn for Guds Ansigt, hvilede i Jorden.

INDHOLD

Første Del: Margrethe Menkels Ungdom	Side	5
Anden Del: Kristoffers Fald	-	167
Tredie Del: Paa Alfarvej	-	223
Fjerde Del: Fru Pastorinden	-	255

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

